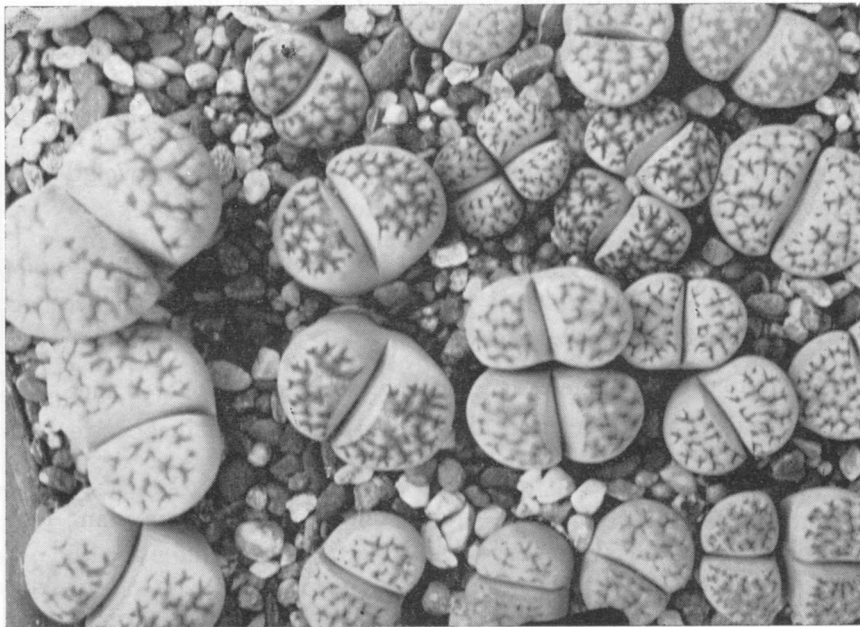

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 1

Lithops erniana var. erniana (0.8 ×)
(Zie het artikel op pagina 4).

foto: de Boer

1964

Het jaar 1963 ligt achter ons en helaas hebben we moeten constateren, dat wederom een slechte zomer onze planten niet verwend heeft. Zij, die de beschikking hebben over een platte bak zullen opnieuw kunnen waarnemen, dat vooral in ons klimaat dit platte glas zelfs in slechte zomers nog veel licht en lucht aan de planten geeft, zodat de groei goed is, de bedooring de toets der kritiek goed kan doorstaan.

Zullen wij een tweede opeenvolgende zeer strenge winter beleven? Tot dusverre bracht december koud maar nogal helder weer. Zal een dergelijke winter nu eindelijk eens gevolgd worden door een zogenaamde ouderwetse goede zomer?

Merkwaardig zoals het leven altijd toch weer naar de illusie leidt. Voor ons en onze liefhebberij dan naar een goede, mooie zomer voor onze planten.

Laten onze jonge leden het nog eens extra proberen met het zaaien, beslist de beste manier om een goed liefhebber te worden en te blijven.

Daarom dus mijn wens aan U allen en voor onze planten: een goed, ja zéér goed 1964.

A happy and prosperous New Year!

Une bonne année!

Ein glückliches neues Jahr!

Deseamos un prósero y feliz Año Nuevo!

A. F. H. BUINING, *Voorzitter.*

Ons Maandblad

In de laatst gehouden hoofdbestuursvergadering werd door onze redacteur, in volle onschuld de vraag gesteld, of het niet wenselijk zou zijn in de toekomst de jaargang op ons blad anders te vermelden.

Bij de redacteur was deze wenselijkheid opgekomen, omdat het ontbreken van een cijfer voor „jaargang” ten gevolge had, dat men niet kon zien, welk een staat van dienst het orgaan van de Nederlandse (later Nederlands-Belgische) Vereniging reeds heeft. Bovendien achtte dr. Boom het ook bibliografisch juist.

Voor degenen, die meer dan 30 jaar lid van een vereniging van succulentieliefhebbers zijn, of die in de jaren 1930 tot 1950 lid zijn geweest, behoeven wij op de reden voor het ontbreken van dat cijfer niet diep in te gaan; hun is die stelling nog wel bekend. Maar dat geldt niet voor hen, die later lid zijn geworden.

Zonder op de oude veten diep in te gaan, moet worden geconstateerd, dat na de afsplitsing van een aantal leden van de toenmalige Vereniging van Verzamelaars van Vetplanten „Succulenta” en de oprichting hunnerzijds van de Nederlandse vereniging van liefhebbers van Cactussen en Vetplanten (omstreeks 1935) er twee organen waren; het ene heette „Succulenta”, het andere „Cactussen en Vetplanten”.

Beide organen leden een zorgelijk bestaan, omdat de oplage van beide te klein was en te klein bleef. Daarbij kwam de oorlogstoestand, waardoor zij tenslotte niet meer konden verschijnen.

Welke de verschilpunten waren, doet eigenlijk niet meer ter zake. Wij mogen constateren, dat met ingang van januari 1947 een oplossing werd gevonden, waarmee beide groepen zich konden verenigen. Die oplossing werd – kort gezegd – gevonden door het stichten van een *n i e u w e* vereniging, waarbij o.a. het bestaansrecht der kringen werd aanvaard en kringleden zitting kregen in het hoofdbestuur.

Een van de verschilpunten was toen nog het maandblad. De ene groep wilde de naam „Succulenta” graag handhaven, de andere wilde van „Cactussen en Vetplanten” slechts afstand doen, als er een maandblad zou verschijnen, dat de naam zou dragen van haar vereniging eventueel met de toevoeging „Succulenta”.

En waarom ik nu op die kwestie in het maandblad terugkom?

Een van de opofferingen zou worden ter zijde gesteld, als men nu zou zetten 43ste jaargang van „Succulenta”, immers zowel „Succulenta” als „Cactussen en Vetplanten” in de oude vorm zijn beide vervallen en er is een nieuw blad gekomen, al draagt dat ook dezelfde naam als een der beide vorige organen, althans gedeeltelijk. De eerste jaargang zou dus moeten zijn de jaargang 1947, maar . . . dan blijkt naar buiten en vooral in het buitenland niet de eerbiedwaardige ouderdom van „Succulenta” in de oude en de nieuwe vorm tezamen.

Daar in het Hoofdbestuur vrij algemeen de neiging bestond, het ver-

zoek te steunen, heeft ook ondergetekende zich er niet tegen verklaard, mits dit aan de leden openlijk en duidelijk zou worden medegedeeld. En toen, U begrijpt het, werd gezegd: schrijft U het dan maar in het maandblad.

Daaraan is hiermede dus voldaan.

Gezien de tegenwoordige goede verhouding tussen hoofdbestuur, kringbesturen en leden meen ik te mogen constateren, dat de fusieopgave omstreeks 1947 een goed en bevredigend resultaat heeft opgeleverd. Welnu, laten wij het zo trachten te houden en de redacteur zijn zin geven en daarmee tevens aan het Hoofdbestuur tonen, dat ook degenen, die de vroegere moeilijkheden hebben gekend, geen bezwaar maken alsnog een offer te brengen voor het goede doel.

G. J. MOL, 2e voorzitter.

Dr. H. W. DE BOER

Enige nieuwe variëteiten van **Lithops erniana** Loesch et Tischer

Van deze variabele, doch aan de typische tekening op het bovenvlak goed herkenbare soort zijn in de laatste jaren enkele variëteiten ontdekt.

Het type, **Lithops erniana** var. **erniana** (Succulenta 1936, 76) komt voor in de omgeving van Witputz (Zuid West Afrika : Gr. Namaland) en is herkenbaar aan de, in vrij diepe groeven verlopende „stervormige” tekeningen van donkerbruine lijntjes op het convexe geel- tot roodachtig-grijze bovenvlak.

Deze „stervormige” tekeningen kan men beter vergelijken met *de afdrukken van een vogelpoot* en het gehele oppervlak is op vrij regelmatige wijze met deze, al dan niet onderling samenhangende, vogelpootafdrukken bedekt (zie figuur 1 op de voorpagina).

Bovendien is de directe omgeving van deze, op de bodem van de groeven verlopende, korte lijntjes veelal – in enkele gevallen niet – donkerder gekleurd dan de rest van het oppervlak; deze donkere omgeving van de zich op de bodem van de groeven bevindende smalle, scherp afgetekende, donkerbruine lijntjes is meestal niet erg scherp begrensd en is hier en daar wat wazig uitgevaagd.

Hoewel *Lithops erniana* enige overeenkomst vertoont met *Lithops karasmontana* var. *mickbergensis* (Dint.) de Boer et Boom, is het m.i. niet gewenst, *Lithops erniana* en zijn variëteiten in de „karasmontana-groep” op te nemen, omdat er duidelijke verschillen tussen de „erniana-groep” en de „karasmontana-groep” bestaan en de vindplaatsen ervan gescheiden zijn.

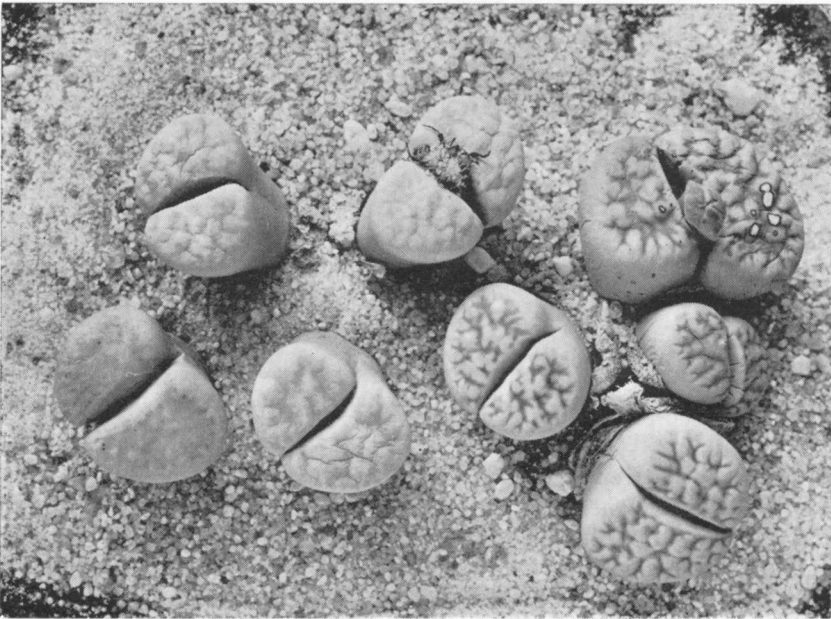
Lithops erniana var. **witputzensis** de Boer, var. nov.

a typo differt dimensionibus majoribus, apice foliorum plana, lineis fissurarum pallidioribus, glaucis vel subnullis.

Habitat: Zuid West Afrika: Gr. Namaland, Witputz.

Coll.: S. Triebner, H. Hall, B. Carp, 1955.

Deze zeer variërende en met een der uiterste variaties sterk afwijkende variëteit is in 1955 door S. TRIEBNER, H. HALL en B. CARP gevonden in de onmiddellijke nabijheid van Witputz op een kleine, lage kwartsheuvel (koppie), in gezelschap van *Psammodora longifolia* en *Crassula mesembryanthemopsis*; de groeiplaats was tot die ene kleine kwartsheuvel

Figuur 2

Lithops erniana var. *witputzensis* (0.8 ×)

foto: de Boer

beperkt, doch de lithopsplanten kwamen daarop in vrij grote hoeveelheid voor. Ik ontving, zoals later bleek, slechts de twee uiterste variaties van deze interessante erniana-variëteit. Fig. 2 geeft deze beide uiterste variaties weer. De vierkoppige plant rechts op de foto vertoont nog wel het „erniana-uiteerlijk”; de kleur is vrij licht geelachtig-grijs; scherpe donkere lijnen ontbreken in de groeven; deze laatste zijn blauwachtig grijs gekleurd en vertonen nog duidelijk de vogelpoot-vertakkingen.

De planten links daarentegen, die de andere uiterste variatie vertegenwoordigen, zijn licht blauwachtig-grijs van kleur; de groeven zijn vlak en breed en slechts iets donkerder blauwachtig grijs dan de rest van het bovenvlak, terwijl elk spoor van donkerder gekleurde lijnen daarin ont-

breekt; deze uiterste variatie gelijkt daardoor iets op *Lithops karasmontana* var. *opalina*; slechts bij nauwkeurige beschouwing en vergelijking met de andere uiterste variatie (rechts op de foto) zijn de erniana-eigenschappen er in te herkennen. Volgens een mededeling van de heer H. HALL bevinden

Figuur 3

Lithops erniana var. *aiaisensis* (0.8 ×)

foto: de Boer

zich tussen deze twee afgebeelde en beschreven uiterste variaties verschillende overgangsvormen. De afmetingen van *Lithops erniana* var. *witputzensis* zijn over het algemeen ongeveer $1\frac{1}{3}$ maal zo groot als die van *L. erniana* var. *erniana*.

***Lithops erniana* var. *aiaisensis* de Boer, var. nov.**

a typo differt apice foliorum fissuris angustis, tenuibus, lineis inconspicuis et irregularibus ornata.

Habitat: ten oosten van Aiais (Z.W. Afrika, Gr. Namaland).

Coll.: R. Littlewood (Worcester), 1961.

Deze variatie van *Lithops erniana* is vrij licht geelachtig tot blauwachtig grijs van kleur; de groeven op het zwak convexe tot convexe bovenvlak zijn ondiep en smal; in deze ondiepe groeven bevinden zich donkere lijntjes en vlekjes, die in hun samenhang bij sommige exemplaren nog juist even aan de indrukken van een vogelpoot doen denken; bij andere exemplaren is deze gelijkenis minder duidelijk (zie figuur 3). Waar Aiais (of Groot Aiais), gelegen aan de Fish(rivier), ongeveer 20 mijl stroomopwaarts

van de uitmonding daarvan in de Oranje-rivier, tussen het „ernianagebied” bij Witputz en het „karasmontangebied”, Karasbergen en omgeving) in ligt — zij het wat zuidelijker — moet *Lithops erniana* var. *aiaisensis* misschien beschouwd worden als een overgangsvorm tussen *Lithops erniana* var. *erniana* en één der leden van de karasmontana-groep, in dit geval *L. karasmontana* var. *opalina*, waarvan één der vindplaatsen (ten westen van Klein Karas) ongeveer 40 mijl ten noord oosten van Aiais is gelegen. Dr. A. L. GEYER, die volgens zijn mededeling bij Aiais zowel verschillende met min of meer duidelijke strepen en stippen getekend als geheel ongetekende lithops exemplaren vond, beschouwt deze, zoals hij mij schreef, als vormen van *L. karasmontana* var. *opalina*, aangezien enige ($\pm 20\%$) van de gevonden planten typische opalina-exemplaren waren. De variabiliteit van de aldaar voorkomende planten strekt zich dus misschien uit van de door de heer LITTLEWOOD gevonden exemplaren, met een niet te miskennen erniana-tekening, tot planten met het uiterlijk van *L. karasmontana* var. *opalina*.

A. F. H. BUINING

Uit de wandelgangen van onze Cactuswereld [1]

Het systematisch indelen van de familie der Cactaceae is maar een nare en moeilijke zaak voor ons liefhebbers. Als je een paar cactussen kweekt begin je jezelf een hele Piet te voelen en heb je al een aardig oordeel over je eigen planten en die van je buurman. Echter des te langer je je liefhebberij blijft volhouden en des te meer je je in het wonder der planten verdiept, des te meer besef je dat je er eigenlijk nog maar zo weinig van weet. Op zich zelf is dit helemaal niet ontmoedigend, want voor de liefhebbers is wel de hoofdzaak het genot om deze planten te kweken. Toch is het ook wel interessant om je in de lectuur te verdiepen en om de vele problemen te bestuderen. De bedoeling van dit praatje in „de wandelgangen” is om regelmatig met U allerlei dingen van de dag te bespreken, dingen waarover we graag van gedachten wisselen.

Lezen wij de vroegere beschrijvingen van cactussen, dan zien we hoe eenvoudig deze vroeger waren. Het aantal planten, dat op de markt kwam en ook de soortenrijkdom was veel geringer. Misschien dat toen de handel ook wel een beetje minder een rol speelde. Hoe dan ook, tegenwoordig, trouwens ook al na de eerste wereldoorlog, is een beschrijving van enige regels, geen differentiaal diagnose zijnde uit de boze. Het is met de oude omschrijvingen vrijwel niet mogelijk importen te determineren. Zoals bij zovele planten en zeer beslist in sterke mate bij onze gedoemde vrienden,

is de variabiliteit zeer groot en we komen er beslist niet uit door van de vele kenmerken eenvoudig een optel- of aftreksommetje te maken.

Enig houvast is er dikwijls wel aan de opgegeven groeiplaats, maar die is vaak zó algemeen gesteld, dat dit gegeven onvoldoende blijkt. Het veldwerk ter plaatse is toch wel enorm belangrijk, maar dan is het nog niet eenvoudig.

Het was interessant hoe het oordeel was van de heer W. RAUSCH uit Weenen, tijdens de I.O.S. conferentie in augustus j.l. Deze was kortgeleden teruggekomen van een expeditie in Noord Argentinië en Zuid Bolivia, uitsluitend om cactussen te verzamelen. De nog jeugdige verzamelaar vertoonde een collectie dia's van in de natuur opgenomen cactussen om van te watertanden. Zijn mening als liefhebber omtrent het soortbegrip had hij drastisch herzien, want de natuur stoort zich in haar speelsheid niet aan onze menselijke indeling en brengt een eindeloze variatie van planten voort.

Wij waren in de gelegenheid zijn verzamelde planten te zien en konden de grote verscheidenheid constateren. Alhoewel wij dus, ook na de interessante lezing met dia's van Prof. CARDENAS uit Cochabamba in Bolivia over de cactusformaties in centraal Zuid-Amerika, van deze veelvuldigheid der soort overtuigd zijn, menen wij toch te moeten waarschuwen tegen het te snel synoniem verklaren van bepaalde planten.

Zo is de heer WOUTERS van oordeel, dat *Neoporteria microsperma* Ritter identiek zou zijn met de oude vooroorlogse plant genaamd „*Neochilenia napina* var. *spiniosior*”. Dit toch is ten enenmale onverklaarbaar. Zij die deze planten kennen weten, dat „*Neochilenia napina* var. *spiniosior*” een zich geheel breed openende bloem heeft, terwijl *Neoporteria microsperma* een voor *Neoporteria* typisch meer gesloten langwerpige bloem draagt. Al wil men dan alle „*Neochilenia*, *Horridocactus*” enz. onder één geslacht *Neoporteria* brengen, de bloemen blijven sterk verschillend van karakter, ook in dit geval. Afgezien nog van de habitus der planten is dit bloemverschil zó evident, dat hier van identiteit nog moeilijk kan worden gesproken.

S. P. C. VAN ROMUNDE †

Het Hoofdbestuur moet tot haar leedwezen bekend maken, dat de heer S. P. C. van Romunde, Hoofdbestuurslid van Succulenta, na een kort ziekbed, op 13 december 1963 te Nijmegen is overleden.

De heer van Romunde, kort na de oprichting van Succulenta lid geworden van de vereniging, beheerde van 1930 tot 1935 de functie van Penningmeester van Succulenta, was geruime tijd Voorzitter van de Afd. Nijmegen en de laatste jaren lid van het Hoofdbestuur, als vertegenwoordiger van de Afdeling Nijmegen.

Wij verliezen in hem een trouw bezoeker aan de hoofdbestuursvergaderingen. Op de Grasheuvel-bijeenkomsten mochten wij hem vele malen begroeten. De beste herinneringen bewaren wij aan zijn vriendelijke persoonlijkheid.

De Afdeling Nijmegen betuigen wij onze deelneming met het verlies van haar Oud-Voorzitter.

Het kweken van succulenten uit zaad (2)

De aarde waarin we zaaien wordt wat fijner gezeefd dan gewoonlijk, ze mag vooral niet te zwaar zijn, in vele gevallen is het nodig een flinke portie rivierzand bij te voegen. Voor goede gezonde aarde is het niet noodzakelijk deze door stomen te steriliseren. Wil men dit toch doen, om onkruidzaden en zwammen te vernietigen, dan kan men tamelijk vochtige aarde in een pan verhitten en zo lang stomen tot een bijgevoegde aardappel gaar is. Door dit stomen worden echter ook de bacteriën gedood, daarom is het beter dit enige weken vóór het zaaien te doen, zodat het bacteriënleven zich herstellen kan. Ook de potten moeten zorgvuldig schoongemaakt worden en zo nodig ontsmet worden in een oplossing van overmangaanzure kali, 1 gram op 1 liter water.

Behalve in de traditionele zaaibodem, die in elk geval zeer doorlatend moet zijn, kan men zaaien in verschillende, min of meer sterile substraten. In de loop der jaren hebben we verscheidene grondstoffen beproefd, met het doel het gevreesde smeulen tegen te gaan en vooral ook de algengroei te beperken, waardoor zovele zaaisels ten gronde gaan.

Een gemakkelijk verkrijgbare grondstof is het gravel, dat o.a. voor tennisbanen gebruikt wordt. Deze gravel - gemalen dakpannen - moet voor het gebruik zo lang gewassen worden tot geen rood slib meer in het water bezinkt en alleen fijne korreltjes overblijven. Aan gravel moet na het opkomen van de zaailingen voeding toegevoegd worden, alleen fosfor en kali. De plantjes groeien er dan goed in, algengroei kan echter niet voorkomen worden.

Een andere grondstof is vermiculite (vermisol), dat in de bouwerij gebruikt wordt voor isolatie. Deze zeer fijn gespleten delfstof is ook zeer goed bruikbaar, pas na enige maanden wordt het nodig dat voedingsstoffen bijgevoegd worden. Vermiculite weegt heel weinig, met 1 kg droge stof kan men 4 zaaitesten van 25×25 cm vullen. De wortelvorming is uitstekend, de groei goed, de algengroei is minder dan bij gravel, doch niet geheel te voorkomen.

Na deze proefnemingen zijn we toch altijd weer teruggekeerd tot het zaaien in de oude vertrouwde aarde. Vooral nu we een uitstekend middel tegen de algengroei gevonden hebben, bestaande in het afdekken van de zaaibodem met zeer fijn grint. Dit fijne grint van 1-2 mm verkrijgen we door het uitzeven van rivierzand. Daar deze kiezeltjes geen water opnemen blijft de oppervlakte van het zaaisel droog. Zelfs de kleinste kiemplantjes komen door de losliggende steentjes heen, in het bijzonder voor soorten die zeer klein opslaan en dus niet zo vlug verspeend kunnen worden, is deze methode van grote waarde.

De aarde die wij gebruiken moet voor bijna alle soorten lichtzuur zijn ($\text{pH} \pm 6$), een eenvoudig middel om zo nodig de grond zuurder te maken

is het toevoegen van wat fijngewreven turfmo. Voor het zaaien van kleine hoeveelheden gebruiken we kleine potjes, z.g.n. twintigjes, alleen voor snelgroeiende vetplanten is het nodig een grotere maat te nemen. De potten worden goed gedraineerd, de aarde drukken we niet vast aan, de oppervlakte houden we korrelig door licht stoten van het potje. Nu plaatsen we de potten tot de helft in water, tot de aarde geheel van vocht verzadigd is, waarna het zaaien kan beginnen.

Het zaaien zelf is heel eenvoudig; door tikken met de vinger op het geopende zakje rollen de zaadjes geleidelijk op de grond. Ze worden zo goed mogelijk verdeeld, de zaden mogen tamelijk dicht bij elkaar liggen, een potje van 5 cm is groot genoeg voor bijv. 50 Mammillariazaden. Om de zaden goede verbinding met de aarde te geven worden ze licht aangedrukt, bijv. met een lucifersdoosje. Zoals we reeds zagen kan men de zaden het beste afdekken met fijn grint, hoe fijner het zaad, des te kleiner de steentjes. De stoffijne zaden van *Echeveria's*, *Crassula's* en dergelijke worden niet bedekt.

Alle potjes worden nauwkeurig van nummers voorzien, zeer geschikt zijn dubbelgevouwen, in reepjes geknipte melkflesdoppen; met een hard potlood of een oude balpoint worden de nummers er in geschreven. Nu worden de potjes ingegraven in de zaai- bak, die gevuld is met drijfnatte turfmo, zodat voorlopig geen verdere bevochtiging nodig is. De zaai- bak wordt de eerste dagen geheel gesloten met een glasplaat en voor direkte zon afgedekt met doorzichtig papier.

De warmte is nu onze voornaamste zorg, voor de meeste cactussoorten is de beste kiemtemperatuur $\pm 28^{\circ}$ C., een uitzondering maken de *Parodia's*, die beter kiemen bij een lagere temperatuur niet boven de 20° C. Enige schommeling in de dag- en nachttemperatuur is gewenst, het is niet erg als 's nachts de warmte daalt tot $\pm 15^{\circ}$ C. Al te warm mag het overdag ook niet worden, boven de 35° C. neemt de kiemkracht sterk af. De bodemwarmte meten we door een aquariumthermometer een paar cm in de grond gestoken.

Vooraf in de eerste dagen is de juiste temperatuur van grote invloed op de ontkieming. Daarom moet men zonder kunstmatige verwarming vooral niet te vroeg zaaien en letten op de weerberichten vóór men zaait; een zonnige periode is gunstig. Zij die vroeg zaaien met verwarming moeten daarmee de eerste weken rekening houden; al te grote afkoeling is, zodra de zaden vochtig zijn, schadelijk voor de ontkieming.

Bij een goede temperatuurs- en vochtigheidstoestand ontstaat in het gesloten zaai- bakje gespannen lucht, waardoor de zaden gaan zwellen en het slapende leven ontwaakt. Al spoedig beginnen enkele soorten te ontkiemen. Het eerst komen enige Mammillaria-soorten en de *Astrophytums*. *Notocactussen* en *Rebutia's* doen er wat langer over, *Echinocereus* volgt daarna en de *Opuntia's* zijn meestal het laatst. Ook bij de vetplanten is er veel verschil van kiemtijd. Sommige Mesemsoorten kiemen zeer verstrooid, dit komt ook wel bij cactussen voor. Onder de zaailingen van één soort komen dikwijls enige snellere groeiers voor, het zijn steeds de plantjes die het eerste ontkiemd zijn.

(Wordt vervolgd)

Nieuws van de „Phylloclub“

Bij de leden van Succulenta bestaat in de laatste tijd meer belangstelling voor het kweken van Phyllo's. In hoeverre de gehouden spreekbeurten op afdelingsvergaderingen en het publiceren van artikelen over Phyllo's, hiertoe hebben bijgedragen is moeilijk te zeggen. Wel hebben, in de afdelingen waar een spreekbeurt is vervuld, verscheidene leden zich begeven op het pad van de Phyllocultuur.

Op de Grasheuvelbijeekomst 1963 heb ik contact opgenomen met een Phylloliefhebber die, evenals ik, zijn collectie wilde uitbreiden met op naam staande planten. Bij het vervullen van een spreekbeurt voor de kring Zaandam bleken nog twee leden gaarne nieuwere variëteiten te willen hebben en zij besloten gezamenlijk tot een bestelling over te gaan. Dit werd spoedig gevolgd door nog twee bestellingen voor andere leden.

Om te zijner tijd het uitwisselen van stekmateriaal mogelijk te maken was het nodig alles te registreren en wie zou dit gemakkelijker kunnen doen dan hij die de import verzorgde?

Zo heb ik, met medewerking van een Succulent lid die zelfstandig uit Duitsland importeerde, — de hiervoor genoemde bestellingen zijn in Engeland geplaatst — een register kunnen samenstellen, waarin alle bij acht leden aanwezige planten zijn opgenomen met vermelding van de bloemkleuren, totaal 13 botanische soorten en 156 op naam staande hybriden. Van enkele hybriden is de bloemkleur mij nog onbekend.

Om heen en weer schrijven voor het uitwisselen van stekmateriaal te voorkomen, om nieuws over Phyllo's bekend te maken, om van opgedane ervaringen ook andere leden te laten profiteren, voor het stellen van allerlei vragen en voor aanschaffing van nieuw materiaal heeft onze redacteur zijn medewerking toegezegd en ons maandblad hiervoor beschikbaar gesteld. Alle vragen, opmerkingen en mededelingen kunnen bij de redactie worden ingezonden onder „Nieuws van de Phylloclub“.

Nu het eerste nieuws. Contact is opgenomen met de hortulanus van een botanische tuin, die spontaan zijn medewerking toezegde voor het verkrijgen van zaden en zo mogelijk van stekken of planten van botanische soorten. Deze medewerking wordt zeer op prijs gesteld.

Tijdens het op 24 oktober 1963 vervullen van een spreekbeurt voor de afdeling Amsterdam, meldden zich drie leden voor import uit Engeland. Bovendien gaf een lid uit Nijmegen van zijn belangstelling in deze blijk. De Engelse leverancier heeft bericht gezonden dat de goudgeel bloeiende hybride 'King Midas' voor geruime tijd is uitverkocht. Bij twee leden is van 'King Midas' slechts een klein stekplantje aanwezig.

Naschrift van de redactie:

Bravo, zo moet het gaan: leden van Succulenta, die speciale gebieden verzamelen kunnen met samenwerking veel meer bereiken dan ieder voor zich zelf. Laten liefhebbers van andere groepen dit initiatief navolgen. De kolommen van ons tijdschrift stellen wij gaarne voor dit doel ter beschikking.

Bestuursmededelingen

CONTRIBUTIE 1964.

Men wordt verzocht de contributie voor 1964 ten bedrage van f 7.50, te storten op postrekening 83 3 5 5 0 t.n.v. Alg. Penningmeester Succulenta te Leeuwarden. Leden, die aangesloten zijn bij een afdeling, worden verzocht de contributie met de afdelingsbijdrage, te voldoen aan de Penningmeester(esse) van hun afdeling (zie hieronder) :

- AMERSFOORT** : F. MEYER, Aschatterweg 59 F., Hamersveld (Utr.)
- AMSTERDAM** : J. B. JANSEN, Mr. P. N. Arntzeniusweg 70 huis, Amsterdam-Oost, Gem. Giro J. 1647.
- ARNHEM** : B. KNIJPERT, Bijkershoekstraat 6, Arnhem, postrekening 933945.
- DORDRECHT** : H. BOSMAN, Vinkenvolderweg 25, Alblasserdam.
- EINDHOVEN** : P. BUST, Frederiklaan 58, Eindhoven.
- GOOI- EN EEMLAND** : Mevr. M. E. GRAMKOW-IMHOF, postrek. 525102 t.n.v. Penningm. Succulenta, afd. Gooi- en Eemland, Hilversum.
- GORINCHEM** : B. J. VERSTEEG, Rembrandtstraat 15, Hardinxveld.
- 's-GRAVENHAGE** : J. H. J. WIGT, postrek. 655000 t.n.v. Penningm. Succulenta, afd. 's-Gravenhage, Den Haag.
- GRONINGEN** : E. HORLINGS, Piet Heinst. 48, Delfzijl, postrek. 872968.
- KENNEMERLAND** : J. M. BAX, Pleiadenplantsoen 91, IJmuiden.
- MEPPEL** : Mevr. A. FARSCH-WARGA, Marten Ottenlaan 2, Meppel.
- NIJMEGEN** : H. WOLF, Akkerlaan 30, Nijmegen.
- NOORD-LIMBURG** : P. STOFFELS, Pater Petersstraat 9, Steijl, Limburg.
- ROTTERDAM** : M. KOOY, Herkingenstraat 44a, Rotterdam 23.
- TILBURG** : C. A. PAENEN, Staringstraat 45, Tilburg.
- UTRECHT** : J. WOLTERSEN, Bollenhofsestraat 89, Utrecht.
- IJSSELSTREEK** : Mevrouw J. FLEUR—DE HOOG, Elfuursweg 21, Gorssel.
- WEST-FRIESLAND** : J. J. MANNI, Hoornseweg 31, Wognum, N.H.
- ZAANDAM** : Mevr. VAN BEEK-THIEL, Botenmakersstr. 84, Zaandam.
- ZWOLLE** : Mevr. E. J. WURTZ-BLIKKENDAAL, Brederodestraat 77, Zwolle.

BELGIE :

Belgische leden van Succulenta worden verzocht de contributie 1964 ten bedrage van Holl. Gld. 7.50 te voldoen per postmandaat of door storting op postrekening 83 35 50 (Nederland) ten name van de heer G. D. DUURSMA, Algemeen Penningmeester Succulenta, Spoorstraat 106, Leeuwarden, Nederland.

OVERIG BUITENLAND :

Leden van Succulenta in alle overige landen worden verzocht Holl. Gld. 8.50 te voldoen per cheque of internationaal postwissel aan de Alg. Penningmeester Succulenta, de heer G. D. DUURSMA, Spoorstraat 106, Leeuwarden, Nederland.

AFDELINGSBESTUURDERS-VERGADERING

Evenals in 1963 zal ook in 1964 een afdelingsbestuurders-vergadering in Utrecht worden gehouden. De vermoedelijke datum zal zijn 11 april 1964. De reiskosten naar en van Utrecht van twee bestuursleden per afdeling worden door de vereniging vergoed.

Naast de inleiders op de vorige bijeenkomst, stelt men zich voor ook de Afdelingsbestuursleden met een korte inleiding aan het woord te laten komen. De onderwerpen moeten betrekking hebben op de werkzaamheden van de afdelingen. Willen de afdelingen thans reeds bespreken welke bestuursleden naar Utrecht zullen worden afgevaardigd en wie bereid wordt gevonden een inleiding te houden over voorstellen tot bevordering der liefhebberij in plaatsen waar afdelingen zijn gevestigd.

Opgaven en mededelingen gaarne aan het secretariaat, Hereweg 19, Lisse.

Uit de afdelingen

ROTTERDAM

Onze laatste bijeenkomst van dit jaar op zaterdag 14 december was een bijzonder gezellig samenzijn. Zoals we de laatste jaren gewoon zijn vierden wij St. Nicolaasavond. Het zakelijk gedeelte werd overgeslagen. Na een kort welkomstwoord van de voorzitter verraste de heer G. Koppers, lid van onze afdeling, ons op een serie zeldzaam mooie dia's van ultrasucculenten. Ze werden ons gebracht in volgorde van groei en bloei, afgewisseld door twee maal gezellig pauze met traktatie en uitwisselen van op onze liefhebberij betrekking hebbende als surprise verpakte geschenken; daarna liet de heer Koppers ons nog een serie algemene beelden zien waarbij als hoofdschotel een bezoek aan Diergaarde Blijdorp, die aanleiding gaven tot menige vrolijke noot.

Met een dankwoord en de beste wensen voor goede feestdagen en jaarwisseling sloot de voorzitter de bijeenkomst.

J. L. DE SLEGTÉ, Secr.

NIEUWE AFDELING IN WEST-FRIESLAND

Dinsdag 19 november werden de succulentenliefhebbers in dit district uitgenodigd door de Kon. Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, tot het bijwonen van een lezing door de heer K. Edelman.

Eerst werd een praatje gehouden over succulenten, daarna toonde de heer Edelman ons prachtige dia's o.a. van zijn reis door het cactus-dorado Zuid Mexico, waarvan we erg genoten.

Op initiatief van de heren Manni en Brussaard werden plannen gemaakt tot oprichting van een afdeling. Er gaven zich 14 personen op als lid van de nieuwe afdeling.

Besloten werd tot de naam afd. West-Friesland. De heer Brussaard uit Heerhugowaard werd Voorzitter, de heer Manni uit Wognum, penningmeester en Mevrouw Koster-Ton secretaresse.

De eerstvolgende vergadering is in januari ten huize van de secretaresse Mevr. C. Koster-Ton, Meeweg 12, Schellinkhout (bij Hoorn), tel. 02293-421.

C. Koster-Ton.

VRAAG - EN AANBOD

TER OVERNAME aangeboden: ruim 110 cactussen (plm. 1½ tot 10 jaar oud), 3 eternietbakken 35 x 50 cm, plus kamerbroeikas 170 x 115 x 40 cm. Tegen elk aannemelijk bod. Aanvragen: H. MERKUS, Plantenoord 54, Den Haag.

TE KOOP GEVRAAGD: Stekken, planten, zaad van de Stapeliagroep en stekken, planten, zaad van de Agaven-groep.

Aanbiedingen aan A. C. HILLEMANN, Gardenierstraat 2, Venlo, Limburg.

GEVRAAGD oude jaargangen van Succulenta daterende van vóór 1952. Eventuele aanbiedingen te sturen aan A. GOVAERT, Tennesselei 52, Wommelgem, België.

GEVRAAGD oude jaargangen van Succulenta daterende van vóór 1952. Eventuele aanbiedingen aan DE COCKER, Baudouxstraat 26, Brussel IX, België.

Nieuws van het Clichéfonds

Allereerst onze dank aan de heren Bravenboer, Buursink, van Dam, Dr. Harders, Jansen en Klinzing voor de door hen geschonken zaden. Dank zij de medewerking van al de leden die zaden geheel belangeloos schonken, zijn wij in staat ruim 300 soorten aan te bieden. Gezien de korte tijd van voorbereiding menen wij met dit resultaat tevreden te kunnen zijn. Ruim vijf duizend pakjes zaden liggen voor verzending gereed. De daad is thans aan U!

Men wordt verzocht, alvorens tot bestelling over te gaan, het onderstaande goed te lezen.

Zendt Uw bestelling *uitsluitend schriftelijk* aan : „Clichéfonds Succulenta”, Jonkerlaan 14, Wassenaar.

Betaling van het verschuldigde bedrag dient gelijktijdig te geschieden door storting op girorekening nummer 35 49 97 ten name van de heer K. P. VAN ARKEL te 's-Gravenhage.

Buitenlandse leden gelieven te betalen per postwissel of postmandaat.

Vermeldt duidelijk Uw naam en adres, nummers en namen van de verlangde soorten en vervangnummers indien een gevraagde soort uitverkocht is. Indien geen vervangnummers vermeld zijn, behouden wij ons de vrijheid voor, andere zaden te zenden.

Wij zullen ons best doen de bestelling zo spoedig en zo goed mogelijk uit te voeren. Mochten er desondanks klachten zijn, dan wordt men verzocht schriftelijk te reclameren.

Verzendkosten worden niet in rekening gebracht.

In onze zaadaanbieding bevinden zich géén restanten van vroegere zaadaanbiedingen van het Clichéfonds.

Leden van Succulenta, toont Uw solidariteit met Uw vereniging en Uw waardering voor de milde schenkers van deze zaden, door Uw bestelling te plaatsen bij het Clichéfonds „Succulenta”.

Raadpleeg ook onze aanbieding in het decembernummer. Rectificatie december-aanbieding: de nummers 140, 172, 201, 202, bevatten 10 zaden per pakje.

J. C. van Keppel.

Zaadaanbieding Clichéfonds

(Vervolg van de reeds in het decembernummer gepubliceerde zadenlijst).

25 CENT PER PORTIE

204	Cereus pitahaya	212	Gymnoc. mihanovichii var. friedrichii
205	Echinocactus ingens	213	— platense
206	Echinocereus merkeri	214	— schickendantzii
207	Echinopsis ancistrophora	215	Lobivia leucomalla
208	— hybr. 'Oxyacantha'	216	Myrtillocactus geometrizans
209	Ferocactus latispinus	217	Oreocereus celsianus
210	Hamatocactus hamatacanthus	217a	Rebutia fiebrigii
211	Gymnocalycium denudatum, 15 zaden per pakje	218	Rebutia, gemengd
334	Parodia gracilis	219	Cactuszaden, vele soorten ge- mengd.

Andere Succulenten

25 CENT PER PORTIE		25 CENT PER PORTIE
225	<i>Aeonium caespitosum</i>	286 — hallii
226	— <i>gomerense</i>	287 — <i>helmutii</i>
227	— <i>hierrense</i>	288 — <i>insularis</i>
228	<i>Aichryson dichotomum</i>	289 — <i>julii</i>
229	<i>Aistocaulon rosulatum</i>	290 — <i>karasmontana</i> var.
230	<i>Aloe aristata</i>	— <i>karasmontana</i>
231	— <i>ferox</i>	291 — <i>karasmontana</i> var.
232	<i>Agave univittata</i> , 10 zaden p. p.	— <i>mickbergensis</i>
233	— <i>kerchovei</i>	292 — <i>karasmontana</i> var.
234	— vele soorten gemengd	— <i>opalina</i>
235	<i>Anacampseros arachnoides</i>	293 — <i>karasmontana</i> var.
236	— <i>gracilis</i>	— <i>summitatum</i>
237	— <i>rufescens</i>	294 — <i>lesliei</i> var. <i>lesliei</i>
238	<i>Antegibbaeum fissoides</i>	295 — <i>lesliei</i> var. <i>venteri</i>
239	<i>Cheiridopsis peculiaris</i>	296 — <i>localis</i> var. <i>localis</i>
240	— <i>pulverulenta</i>	312 — <i>localis</i> var. <i>terricolor</i>
241	<i>Cotyledon ausana</i>	297 — <i>marginata</i>
242	— <i>decussata</i>	298 — <i>meyeri</i>
243	— <i>macrantha</i>	299 — <i>otzeniana</i>
244	— <i>coruscans</i>	300 — <i>olivacea</i>
245	— <i>undulata</i>	302 — <i>pseudotruncatellum</i>
246	<i>Crassula dasyphylla</i>	303 — <i>var. dendritica</i>
247	— <i>picturata</i> hybr.	— <i>pseudotruncatella</i>
255	<i>Dorotheanthus bellidiformis</i>	304 — <i>pseudotruncatella</i>
256	<i>Dudleya caespitosa</i>	301 — <i>var. elisabethae</i>
257	— <i>densiflora</i>	— <i>pseudotruncatella</i> var.
258	— <i>farinosa</i>	305 — <i>pseudotruncatella</i>
259	— <i>pulverulenta</i>	— <i>pseudotruncatellum</i>
261	<i>Echeveria leucotricha</i>	306 — <i>var. pulmonuncula</i>
262	— <i>purpurorum</i>	308 — <i>salicola</i>
263	<i>Faucaria bosscheana</i>	307 — <i>schwantesii</i> var.
264	— <i>cradockensis</i>	— <i>kunjasensis</i>
265	— <i>britteniae</i>	309 — <i>schwantesii</i> var.
266	— <i>tigrina</i>	— <i>triebneri</i>
267	— <i>tuberculosa</i>	310 — <i>schwantesii</i> var.
268	— <i>gemengd</i>	— <i>urikosensis</i>
269	<i>Gasteria lutzii</i>	313 — <i>terricolor</i> var. <i>peersii</i>
270	— <i>marmorata</i>	314 — <i>weberi</i>
271	— <i>stayneri</i>	315 — <i>gemengd</i>
272	<i>Herreanthus meyeri</i>	316 <i>Pleiospilos bolusii</i>
273	<i>Hereroa stanfordiae</i>	317 — <i>framesii</i>
274	<i>Kalanchoe orgyalis</i>	318 — <i>longibracteatus</i>
275	<i>Lampranthus blandus</i> var.	319 — <i>magnipunctatus</i>
276	<i>Lithops bella</i>	320 — <i>minor</i>
277	— <i>bella</i> var. <i>lericheana</i>	321 — <i>nobilis</i>
278	— <i>christinae</i>	322 — <i>optatus</i>
279	— <i>deboeri</i>	323 — <i>peersii</i>
280	— <i>comptonii</i>	324 — <i>simulans</i>
281	— <i>farinosa</i>	325 — <i>willowmorensis</i>
282	— <i>fulviceps</i>	326 <i>Ophthalmophyllum longum</i>
283	— <i>gracilidelineata</i>	327 — <i>rufescens</i>
284	— <i>gesinae</i> var. <i>gesinae</i>	328 — <i>schlechteri</i>
285	— <i>gesinae</i> var. <i>annae</i>	329 <i>Portulaca poellnitziana</i>
		330 <i>Titanopsis luckhoffii</i>
		331 — <i>schwantesii</i>
		332 <i>Umbilicus pendulinus</i>
		333 <i>Stapelia variegata</i>

Firma K. EDELMAN

SPECIALITEIT :

Cactussen en andere Vetplanten

WHOLESALE ONLY

Handelskwekerij - Reeuwijk - Tel. 01829-844

GROTE VOORRAAD - UITSLUITEND GROOTHANDEL

Ons bedrijf is des zaterdags gesloten.

Freek Hoogvliet

Speciaal adres voor :

Cactussen en Vetplanten

MAASDIJK (3 km vanaf Maassluis) Oostelijke Slag 7 Telefoon 01745-2732

Plattegrond waarop staat aangegeven hoe U de kwekerij kunt bereiken wordt op aanvraag toegezonden.

CACTUSSEN VETPLANTEN

H. VAN DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835—430

Regelmatig nieuwe Importen uit Zuid-Afrika. — Agent van Succulenta Nurseries Zuid-Afrika. **Vraagt onze nieuwe sortimentslijst.**

Meer dan 1200 soorten Cactussen en andere Vetplanten — Zondags gesloten.

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk

TELEFOON 01740-5410

BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480

Privé-adres : GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

VERSCHEENEN :

Wat betekent die naam

door L. C. KOREVAAR

132 pagina's met ongeveer 4000 verklaringen van de botanische namen van de succulente planten.

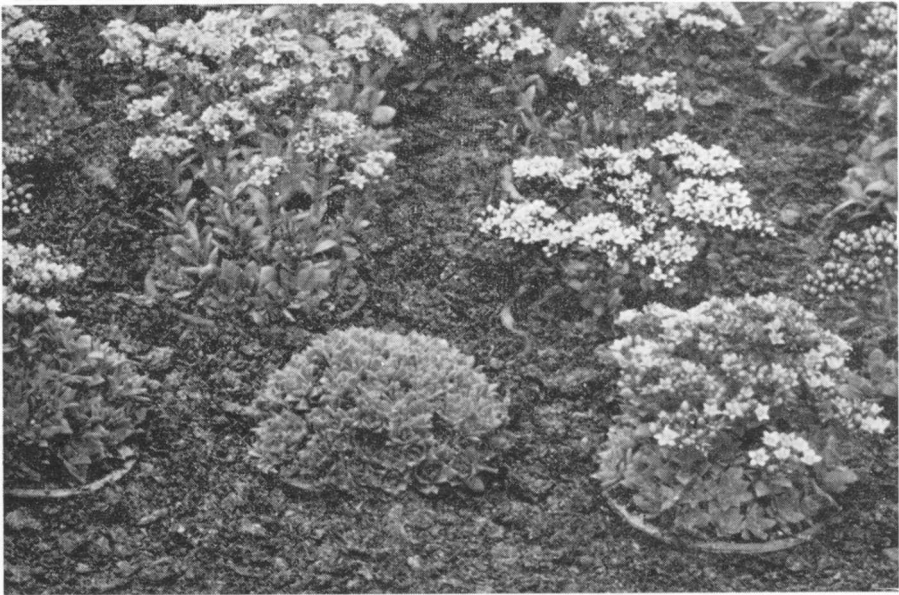
Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van een bedrag van f 3.50 per postwissel of storting op postrekening **55 12 20** ten name van Mevr. J. Grullemans-van Berghem, Hereweg 19, Lisse.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 4

foto: I.V.T.

Crassula hybriden : links vooraan, een exemplaar, dat als éénjarige zaailing niet bloeit; links achteraan: een exemplaar, dat iets gerekt is; rechts vooraan: een goed gevormde roserood bloeiende plant; rechts achteraan een zeer goede witbloeiende vorm. (zie pag. 19).

Van de Redactie

Een van de moeilijkheden bij het redigeren van dit tijdschrift is wel het zoeken naar een goede verhouding van de artikelen over cactussen en over vetplanten. Men hoort nog al eens, dat we geneigd zijn te veel aandacht aan de vetplanten te schenken, terwijl het merendeel van de liefhebbers zich toch met cactussen bezig houdt.

Er schijnt van de cactussen een veel fascinerender invloed uit te gaan dan van de vetplanten; de tamelijk eenvoudige cultuur, het gemakkelijke overwinteren, de mogelijkheid van zaaien, de mooie bloemen kunnen hiervoor evenwel slechts ten dele verantwoordelijk gesteld worden. Wat het dan wel is? Ik kan er geen afdoende antwoord op geven, maar het schijnt wel, dat men bij de cactussen de verzamelwoede meer kan botvieren en het is een bekend verschijnsel, dat, wanneer men een verzamelgebied heeft gevonden, er voor andere objecten geen plaats meer is.

Toch zullen wij voortgaan met het schrijven over vetplanten, ook al omdat hierbij ook gebieden te vinden zijn, waarin men naar hartelust kan verzamelen. Denk maar eens aan Lithops en Conophytum, twee geslachten, die zich daarvoor zeer bijzonder goed lenen (en die bovendien geen doornen hebben). Trouwens enige mooie vetplanten tussen cactussen misstaan beslist niet.

In dit nummer wordt geschreven over *Crassula*'s, die, op tijd gezaaid, de hele zomer een zee van bloemen geven en die dus beslist tot de aantrekkelijke planten gerekend kunnen worden. We zullen ook schrijven over *Aloe*'s en dan natuurlijk niet over die grote soorten, waarvoor alle liefhebberskassen te klein zijn, neen, juist over kleine soorten, die rozetten geven van ten hoogste 15 cm doorsnede en die prachtig bloeien; er zijn de laatste jaren verscheidene van deze kleine soorten ontdekt en naar mijn mening zijn dit typische liefhebbersplanten, want behalve dat ze mooi zijn, kunnen ze worden gezaaid en men kan dus ook hier zijn kweeklust botvieren.

B.

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.) - Telefoon 03496-226.
Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse - Tel. 02530-3439.
Penningmeester : G. D. DUURSMA, Spoorstraat 106, Leeuwarden, Postrekening no. 83 35 50.
Redacteur : B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370-3141, thuis tel. 2146.

Redactiecommissie : C. BOMMELJE, J. C. VAN KEPPEL en H. VAN DER VELDE.
Bibliotheecaresse : Mevrouw H. VRIESENDORP-VAN AALDEREN, Ligusterweg 2 - Oostvoorne.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Crassula picturata hybriden $\times$ C. milfordae

Deze twee Crassula's, die onderling nog al wat verschillen, zijn reeds in Succulenta beschreven: n.l. *Crassula picturata* hybr. in 1958, 47-48, *C. milfordae* in 1959, 125.

De reden, waarom over deze planten nog een keer geschreven wordt, is dat er in 1959 een kruising is gemaakt van deze twee Crassula's. Toen *Cr. milfordae* voor het eerst bloeide met zijn witte bloemtuien, bleek dit toch wel een plant te zijn om onze aandacht aan te schenken, vooral ook omdat hij vrij winterhard is en gemakkelijk in een koude bak is te overwinteren; zelfs na de strenge winter van 1962/63 leefden er nog planten, die gewoon buiten, zonder enige beschutting, in de volle grond hadden gestaan.

Van de *C. picturata* hybriden hebben we veel zaad gekweekt; in 1958 hadden we al enkele honderden zaailingen, die vrij sterk onderling varieerden, met rose en witte bloemen, langere en korte bloeistelen. In 1959 hadden we er duizenden, waaruit we 3 plantjes selecteerden met roserode bloemen en met korte bloeistelen. Er zijn toen veel van deze plantjes aan de handel afgegeven, maar men was er niet tevreden over, omdat ze te sterk rekten. Zodra ze namelijk iets te donker gezet werden (b.v. in een bloemenwinkel) begonnen de stengels in de lengte te groeien en werden de planten waardeloos. Dit bracht ons op het idee de hybriden te kruisen met *C. milfordae*, omdat reeds bij ons gebleken was, dat deze nooit enige rek van betekenis vertoont; bovendien vormt *C. milfordae* betere zoden.

C. milfordae is tamelijk nauw verwant aan *C. picturata*, ze bloeien gelijktijdig en voor de bestuiving bracht dit dus geen moeilijkheden met zich mee.

De *Cr. milfordae* en de drie geselecteerde *Cr. picturata*'s werden geïsoleerd en in een insectenvrij kruisingskasje gezet. De kruising werd niet verricht met de hand, maar door vliegen van *Phormia terraiovae*, die op het instituut speciaal worden gekweekt voor bestuivingswerk van groentegewassen.

De *Cr. picturata* hybriden worden in de zomer buiten zeer druk bezocht door vele insectensoorten, en dit was de aanleiding om ons kruisingswerk door vliegen te laten doen; hetgeen zeer goede resultaten opleverde.

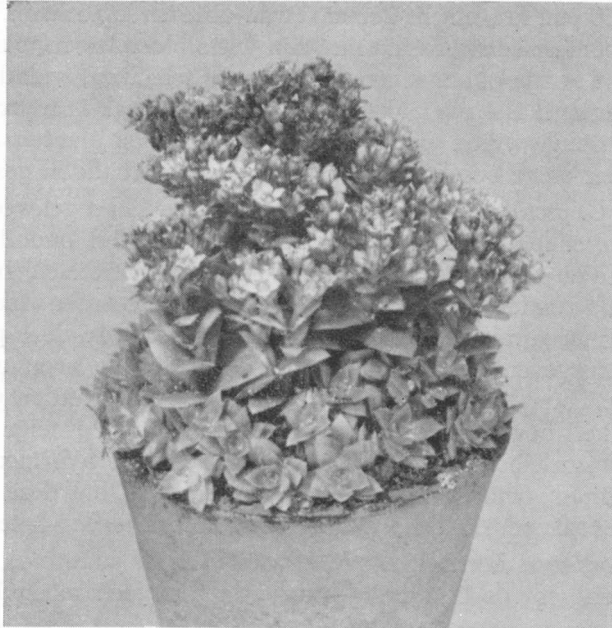
Alleen het bijhouden van de vliegen vraagt de aandacht, omdat de levensduur $\pm$ 14 dagen is, al naar gelang de weersomstandigheden. De bloemtuien van de *Cr. milfordae*, die in oktober rijp waren, zijn geogst en schoon gemaakt om te zien of er zaad aanwezig was; zo te zien was het zaad goed en dit werd dan ook zorgvuldig bewaard.

In het voorjaar van 1960 werd het zaad uitgezaaid, en al gauw kwamen de eerste zaailingen te voorschijn — op het zaaien kom ik nog terug. — De

plantjes die uit het zaad te voorschijn kwamen, leken niet op *Cr. picturata hybr.*, maar in het algemeen op wat grovere *Cr. milfordae*. Naarmate de zaailingen groter werden, bleek duidelijker de invloed van *Cr. milfordae* door het vormen van kleine zodenvormige plantjes.

Het afwachten was nu of de zaailingen in de zomer nog zouden bloeien, en hoe de bloemontwikkeling zou zijn en wat er dan wel voor belangrijks uit te voorschijn zou komen.

Het wachten duurde niet zo lang, want in juni kwamen de eerste

Figuur 5

foto: I.V.T.

Crassula picturata × *C. milfordae*, let op het zodenvormende karakter en de rijke bloei.

bloemknoppen al te voorschijn en van juli tot en met oktober bloeiden ruim 500 zaailingen met rose en witte bloemen.

Het bleek nu wel duidelijk dat de bloemeigenschap van *Cr. picturata* aanwezig was, door de zeer rijke en de vooral ook zeer vroege bloei (wat bij zaailingen van *Cr. milfordae* zeker enkele jaren duurt).

De bloeiwijzen van de *C. milfordae* kruisingen zijn over het algemeen iets hoger en lossere dan de bloemtuiten van de normale *C. milfordae*.

Ik geloof, dat onze opzet voor het grootste gedeelte gelukt is, n.l. het verkrijgen van een vrij harde, compacte, zodenvormende, vroeg-, lang- en rood- (ook wit-) bloeiende *Crassula*, die in het donker niet rekt.

Door verschillende zaaiproeven die de laatste jaren genomen zijn van

deze kruising is wel gebleken dat zo vroeg mogelijk zaaien gewenst is en wel eind februari of begin maart. Zaait men te laat (april of mei) dan geeft 80 % in de zomer geen bloem, dus moet men een jaar op de bloemen wachten; zaait men vroeg dan bloeit 95 % van juli tot en met november. Het zaaien van *Cr. picturata* × *Cr. milfordae* is vrij eenvoudig, het grondmengsel bestaat uit fijn gezeefde bladaarde gemengd met scherp zand. Voordat men tot het zaaien overgaat wordt alles gestoomd, dan wordt de zaaipan gevuld met een laagje grind, dan met het grondmengsel en dit geheel wordt in een zinken bak gezet die gevuld is met een laagje water. Zo krijgt men dan de capillaire opstijging van het water, dat meestal wordt toegepast bij het zaaien van succulenten om uitdroging te voorkomen.

Het zeer fijne zaad wordt heel dun uitgezaaid, en dan licht aangedrukt, de kieming duurt ± 10 dagen bij een temperatuur van 20 graden. Het zaad komt onregelmatig op en daarom moeten de zaailingen die groot genoeg zijn worden verspeend om de later opkomende meer ruimte te geven.

Wanneer de zaailingen groot genoeg zijn (± 4 cm doorsnee) worden ze opgepot in kleine stekpotjes van 5 cm doorsnee en buiten onder glas in de koude bak ingegraven; half mei wordt het glas verwijderd omdat deze plantjes zo koud mogelijk opgekweekt moeten worden, anders rekken ze te veel en gaat de bloeibaarheid achteruit.

In juni worden de eerste bloemknoppen al zichtbaar en van juli tot en met oktober bloeien ze zeer mooi en opvallend. Deze *Crassula* zaailingen zijn daarom ook zeer geschikt voor het verwerken van groepjes in uw *Crassula*- of rotstuin; bij kascultuur krijgt men door te hoge temperatuur vrij lange bloemstelen en een losse groei van de plant.

Het overwinteren van de uitgebloeide planten kan gebeuren in de koude bak onder glas of in de kas bij een niet te hoge temperatuur. In het voorjaar kan dan van deze planten stek genomen worden om weer nieuwe planten van op te kweken.

Het overwinteren geeft nog wel eens wat moeilijkheden wegens te kort aan ruimte, daarom geef ik de voorkeur om elk jaar weer opnieuw te zaaien wat vrij gemakkelijk is, en omdat de zaailingen over het algemeen mooier zijn dan de gestekte planten.

Door enkele jaren te selecteren zijn er planten uitgezocht waarvan de bloei laag en rijk is, van deze planten wordt nu materiaal gekweekt wat dan t.z.t. zal worden aangeboden.

EEN NATIONALE COLLECTIE VAN SUCCULENTEN IN ENGELAND

Uit een bericht in de *Nationale Cactus and Succulent Journal*, 18, 46 (1963) blijkt, dat in Engeland in juni 1962 het „Succulent plant Institute” is opgericht met als eerste doelstelling het stichten van een nationale succulentverzameling. Dit instituut bestaat voorlopig nog slechts uit personen, die wegen zullen trachten te vinden om het project met succes te kunnen realiseren.

Wij wensen onze Engelse collega's veel succes toe bij hun pogingen en wij hopen, dat zij er in zullen slagen in de nabije toekomst een dergelijke verzameling op te zetten.

Nieuwe Parodia vondsten

PARODIA COMMUTANS Ritter spec. nova

Lichaam tot 16 cm doorsnede, op oudere leeftijd tot 30 cm lang, enigszins grauwigroen met witwollige kruin; ribben 13, zelden 14, recht, 12–14 mm hoog, nauwelijks gekerfd; areolen 5–10 mm doorsnede, wit-viltachtig, 10–12 mm van elkaar; dorens bij de oudere planten zeer verschillend van die van de jongere, bij de jonge planten: randstandige dorens ± 12 , fijn witachtig, aanliggend, 5–10 mm lang, middendorens 2–4, geelbruin, buigzaam, de onderste 2–5 cm lang, sterk gebogen met haakvormige punt; op latere leeftijd: dorens bruingeel tot goudgeel, de randstandige 14–16, 1–3 cm lang, recht, onderste krachtig, bovenste fijn, middendorens 4(–6), bijna recht, stijf priemvormig, de onderste 4–6 cm lang; bloemen 28–35 mm lang; vruchtbeginsel bijna kogelrond, witwollig, met geelachtige of roodachtige, $\pm \frac{1}{3}$ mm lange schubjes; nektarruimte tubevormig, 2–3 mm lang; bloembuis 10–11 mm lang, trechtervormig, als het vruchtbeginsel bekleed en bovendien hol, soms fijne witte of bruine borstelige haren; bloembladen 11–16 mm lang, 3–5 mm breed, lijn- tot lancetvormig, goudgeel tot kopergeel, de buitenste soms ook bruinrood; vrucht cilindervormig, 2–5 cm lang, bleekgroen, bleekgeel of bleekkarmijn, met een groot rond gat aan de onderkant; zaden $\frac{3}{4}$ mm lang, $\frac{1}{2}$ mm breed, zwart met heel kleine knobbeltjes; navel wit, lang, nauwelijks gewelfd.

De latijnse diagnose luidt als volgt: *Parodia commutans* Ritter, sp. nova, corpus ad 16 cm diam., in adultis elongatum, ad 30 cm longum, griseo-viride, apice albolanatum; costae 13(–14) rectae, vix crenatae; areolae 5–10 mm diam., albo-tomentosae, 10–12 mm inter se remotae; spinae in plantis juvenilibus: radiales ± 12 , tenues, adpressae, albiae, 5–10 mm longae, centrales 2–4, luteo-brunneae, flexiles, inferiores 2–5 cm longae, valde curvatae, apice hamatae; in adultis: spinae brunneo-luteae vel aureae, radiales 14–16, 1–3 cm longae, rectae, centrales 4(–6), prope rectae, subulatae, inferiores 4–6 cm longae; flores 28–35 mm longi; ovarium subglobosum, albolanatum, squamis minutis luteolis vel rubentibus obsitum; tubus floralis 10–11 mm longus, infundibuliformis, vestitus sicut ovarium, interdum albo vel brunneo-setosus; petala 11–16 mm longa, 3–5 mm lata, lineata vel lanceolata, aurea vel cupreo-lutea; filamenta, stylus atque stigmata pallide-lutea; fructus cylindricus, 2–5 cm longus, pallide viridis, pallide luteus vel pallide carmineus, basi cava magna orbiculari instructus; semina 0,75 longa, 0,5 mm lata, nigra, tuberculosula, hilo albo.

Vindplaats: dicht bij Impora, grens van de Prov. Zuid-Cinti en Zuid-Chichas, Bolivia.

Holotype (evenals dat van de hierna genoemde soorten) in het herbarium van de Rijksuniversiteit in Utrecht; verzamelnummer R 729.

PARODIA MAXIMA Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia commutans* Ritter door: Lichaam 13–23 cm diam.; ribben 13–20, recht of iets gedraaid, 15–27 mm hoog; areolen slechts 1–7 mm van elkaar; de 4 middendorens van de jonge planten meestal sterk gekromd, maar weinig haakvormig aan de top; dorens van de oudere planten lichtbruin tot bijna wit, de randstandige 18–28, 1,5–5 cm lang, de middendorens iets gekromd, de onderste 5–11(–14) cm lang; bloemen 32–40 mm lang; vruchtbeginsel met witachtige schubjes; bloembuis 10–15 mm lang, zonder borstels, met groenachtige tot roodbruine schubben; bloembladen 14–16 mm lang, 2–4 mm breed, ook de buitenste zijn geel; meeldraden 8–13 mm lang; vrucht bleker of meer karmijnrood.

Parodia maxima Ritter sp. nova, a *P. commutanti* recedit: corpore 13–23 cm diam.; costis 13–20, rectis vel paulo spiraliter volutis; areolis 1–7 mm inter se remotis; spinis centralibus in plantis juvenilibus valde curvatis, sed apice minus hamatis, in adultis spinis pallide brunneis vel prope albis, radialibus 18–28, 1,5–5 cm longis, centralibus paulo curvatis, inferioribus 5–11(–14) cm longis; floribus 32–40 mm longis; squamis ovarii albidis; tubo florali 10–15 mm longo, esetuloso; tepalis 14–16 mm longis, 2–4 mm latis; fructu carmineo.

Vindplaats: Cieneguillas, Prov. Mendez, Dept. Tarija, Bolivia. Verzamelnummer 87.

PARODIA GRACILIS Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia procera* Ritter: Lichaam kogelvormig, later slechts weinig langer, 5–10 cm doorsnede; ribben 13–19, 5–8 mm hoog, later slechts weinig knobbelig; dorens bruin, randstandige 14–22 (*P. procera* heeft 8–10 randdorens); middendorens 4–10, de onderste alleen bij zaailingen dikwijls haakvormig.

Parodia gracilis Ritter, sp. nova, a *P. procera* Ritter recedit: corpore globoso postea subelongato, 5–10 cm diam.; costis 13–19, 5–8 mm altis, postea subtuberculatis; spinis brunneis, radialibus 14–22, centralibus 4–10, inferioribus in plantis juvenilibus tantum hamatis.

Type vindplaats: Alto España, Prov. Mendez, Bolivia.
Verzamelnummer FR 740.

PARODIA ROSEOALBA Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia ritteri* Buin. (Succ. 1959 : 17): Lichaam korter, 10–15 cm dik; ribben 13–19, 10–15 cm hoog; areolen 5–8 mm diam., 3–8 mm breed, 5–10 mm van elkaar; dorens 3–7 cm lang, rose tot bruinachtig of lichtgeel, later geheel wit wordend, randstandige 9–11; bloemen welriekend; bloembuis 11–15 mm lang, geheel als in watten gehuld, die onderaan wit, naar boven toe vosrood of bruin zijn en met enkele donkerbruine borstels aan de zoom, 10–18 mm breed, bloembladen geel; zaden 1,5 mm lang, 1 mm breed, 0,7 mm dik, met plattere knobbeltjes.

Parodia roseoalba Ritter sp. nova, a *P. ritteri* Buin. (Succ. 1959 : 17) recedit: corpore brevior, 10–15 cm diam., costis 13–19, 10–15 mm altis;

areolis 5–8 mm diam., 5–10 mm inter se remotis; spinis 3–7 cm longis, roseis vel subfuscis vel pallide luteis, radialibus 9–11; floribus odoratis; tubo florali 11–15 mm longi, inferne albo, superne vulpino vel brunneo, paulo atrobrunneo-setuloso, apice dense albo-lanato; tepalis luteis; seminibus 1,5 mm longis, 1 mm latis, tuberculis magis applanatis vestitis.

Type vindplaats: de weg van Cotagaita naar Tupiza, Prov. Noord Chicas, Dep. Potosi, Bolivia.

Verzamelnummer FR 728.

(Wordt voortgezet).

Figuur 6

Een beeld uit de Sukkulentenverzameling Zürich. Vooraan: *Echinocactus grusonii* ca 80 jaar, gewicht 84 kg.; daarachter *Op. bergeriana*, 4 m hoog.

Onze lezers schrijven . . .

Mevrouw A. P. Sicherer-Frijlink te Bilthoven
schrijft ons:

We hadden ons bijzonder verheugd de bekende succulentverzameling in Zürich in onze vakantie te kunnen bezoeken. En het vorig jaar was het dan zo ver. Het gebouw ligt prachtig aan de westelijke oever van het meer; de cabines van het kabelbaantje naar de overkant gleden regelmatig en geruisloos over ons heen.

Om het hele terrein is een hoge ijzeren afrastering gemaakt en bij het hek hangt een bordje met de mededeling, dat de verzameling alleen voor het publiek geopend is van 10–12 en van 1.30–5 uur. Het bleek ons, dat het belangrijk is dit te weten, want in de tussenliggende uren komt men er beslist niet in, zodat teleurstellingen voorkomen kunnen worden: in zijn vakantie neemt men het met de tijd meestal niet zo nauw.

De collectie is prachtig; volgens de catalogus zijn er 3300 soorten in 11.000 exemplaren; het is mooi gearrangeerd hetgeen duidelijk blijkt uit de hierboven afgebeelde foto.

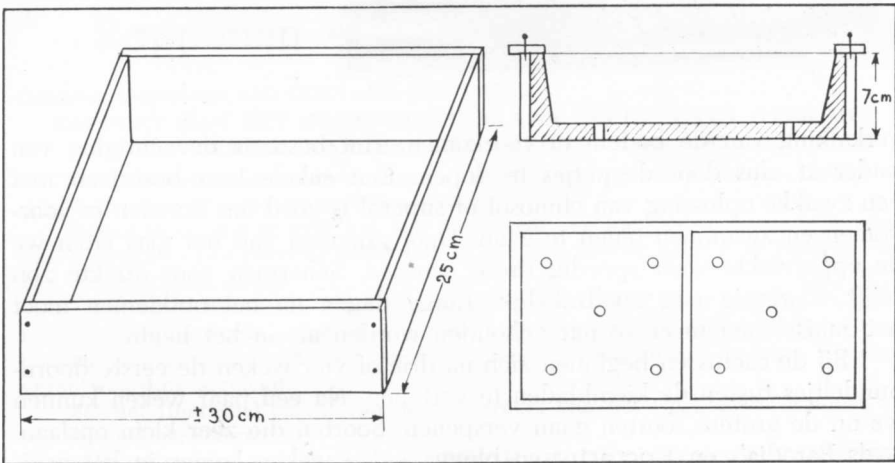

Het kweken van succulenten uit zaad (3)

Aan het kiemplantje onderscheiden we drie delen. De wortel wordt genoemd: de primaire wortel, de kiemstengel: hypocotiel, de kiembladen of zaadlobben: cotyledonen. De succulentie van de zaailingen is nog al verschillend, eveneens de grootte van de kiembladen. In het algemeen kan men zeggen, hoe dunner de kiemstengel is, des te groter zijn de kiembladen.

Opuntia's hebben bijv. grote kiembladen en een lange dunne kiemstengel, terwijl de bolvormige cactussen kort en dik opslaan met kleine, soms nauwelijks zichtbare zaadlobben.

Alle cactussen en vele andere succulenten behoren tot de dicotylen,

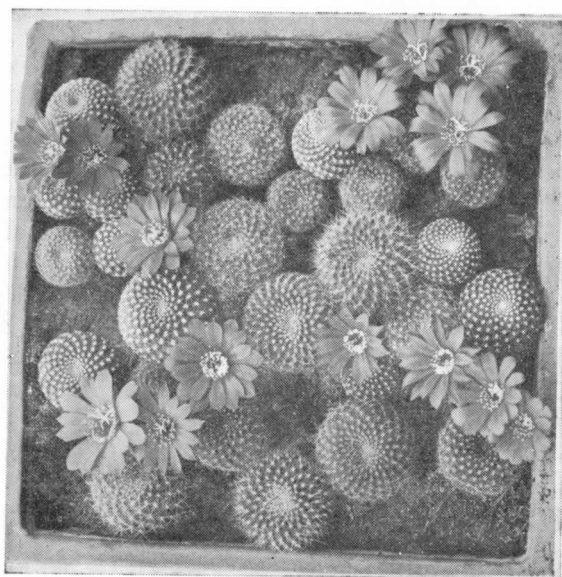

Figuur 7

Ons lid de heer F. Hasselmeijer maakte enige bakjes en zaaitesten voor beginners, terwille van de zaailustige nieuwe leden plaatsen wij deze tekening nogmaals.

de tweezaadlobbigen. Tot de monocotylen, de éénzaadlobbigen behoren o.a. de Agave, Aloe's en aanverwanten. Merkwaardig is het zuigorgaan dat zich bij de monocotylen aan de top van het kiemblad bevindt, waarmee de zaadkorrel vastgehouden en geheel leeg geconsumeerd wordt. Vooral bij Agaven is dit duidelijk zichtbaar, het zaadje kan wekenlang op het kiemblad blijven zitten.

Na het ontkiemen beginnen we een weinig te luchten, voorlopig enige uren per dag. Vetplanten deformeren snel in gespannen lucht, we sluiten ze dus niet meer af. Ook Astrophytums zetten we voortdurend op lucht om smeulen te voorkomen. De aarde mag nooit geheel uitdrogen, één dag droogte en zon kan het gehele zaaisel doen mislukken. Voor het op peil houden van het vocht gebruiken we bij voorkeur regenwater, om

Figuur 8

Een zaaitest met 2-jarige *Rebutia krainziana* zaailingen, die in het tweede jaar na het zaaien bloeien.

verkalking van de bodem te voorkomen. Het beste is bevochtiging van onder af, dus door de potjes te dopen. Een enkele keer bestuiven met een zwakke oplossing van chinosol of superol is goed om smeulen te voorkomen en zwammen tegen te gaan. Door afnemen van het glas laten we de oppervlakte weer spoedig droog worden. Schermen voor direkte zon blijft voorlopig nog noodzakelijk. Enige dagen na het ontkiemen moet het zaaisel niet meer zo nat gehouden worden als in het begin.

Bij de cactussen beginnen zich na drie of vier weken de eerste doornbundeltjes tussen de kiembladen te vertonen. Na een paar weken kunnen we nu de grotere soorten gaan verspenen. Soorten die zeer klein opslaan, zoals *Parodia*'s en *Eriocactussen* blijven enige weken langer in het zaai-potje tot ze goed hanteerbaar zijn. We kunnen de diverse soorten nu bij elkaar zetten in schalen of bakken, ze groeien daarin beter dan in kleinere potten. Alleen zetten we nooit cactussen en vetplanten in één bak. De aarde moet nu wat meer voedsel bevatten, we vullen een goed gedraineerde bak met niet te grove, doorlatende grond. De cactussen verspenen we op 1–1½ cm afstand, snel groeiende soorten zoals *Opuntia*'s mogen iets ruimer staan. Vluggroeiende vetplanten geven we ook wat meer ruimte. Met een puntig stokje prikt men gaatjes in de vochtige aarde, het voorzichtig losgemaakte plantje wordt met de vingers recht in het gaatje geplaatst, dat met het stokje dichtgeschoven wordt. Verplantvorkjes en dergelijke zijn voor cactussen onhandig en tijdrovend.

Eén of twee dagen na het pikeren houden we de bak droog en uit de zon op een warme plaats. Daarna houden we het zaaisel zonder onderbreking matig vochtig en laten langzaam aan wat meer zon toe, voor felle zon schermen we nog altijd met doorschijnend papier. Tengevolge van de grote hitte ontstaat stagnatie in de groei.

(Slot volgt).

De heer G. J. Mol zeventig jaar

De 2de voorzitter van Succulenta, de heer G. J. Mol te Amsterdam, heeft de leeftijd der sterken bereikt. Ter gelegenheid van dit feit willen wij, hoofdbestuursleden en leden van Succulenta, hem op deze plaats onze hartelijke gelukwensen doen toekomen.

De heer Mol is reeds tientallen jaren lid van de vereniging, voorzitter van de afdeling Amsterdam en sinds 1947 hoofdbestuurslid van Succulenta. Zijn visie en oordeel in de hoofdbestuursvergaderingen worden zeer gewaardeerd. Bovendien verricht de heer Mol, wat slechts ingewijden weten, veel nuttig werk achter de schermen van de vereniging. Elk nummer van het tijdschrift wordt door hem minutieus op taal- en stijlfouten gecorrigeerd.

Wij wensen de vitale heer Mol nog vele gezonde en gelukkige jaren toe.
Secretaresse Succulenta.

Rapporten en Balansen Clichéfonds

Controle Commissie afd. GOOI- EN EEMLAND

RAPPORT AAN HET HOOFDBESTUUR VAN SUCCULENTA OVER HET BEHEER VAN HET CLICHEFONDS 1961—1962.

Uit de berekeningen van de heer v. d. Houven zijn door ons een Balans en een Verlies- en Winstrekening samengesteld.

Hieruit blijkt dat er over het jaar 1961—1962 een kapitaal-toename is geweest van f 1.040.44. Onze indeling wijkt iets af van die van de heer v. d. Houven, wel zijn de eindcijfers gelijk.

Dat er op de zaden een winst is gemaakt van f 1.736.69 komt omdat deze gratis ter beschikking werden gesteld. Over de herkomst van de zaden is niets in de boeken van de heer v. d. Houven te vinden. Hierover heeft de heer Bonefaas verantwoording afgelegd.

Met het financieel beleid van de beheerders van het Clichéfonds kunnen wij ons accoord verklaren.

Soestdijk, 10 november 1963. (H. RUBINGH - A. VAN BEEK - R. VAN BEEK)

Controle Commissie afd. GOOI- EN EEMLAND

RAPPORT AAN HET HOOFDBESTUUR VAN SUCCULENTA OVER HET BEHEER VAN HET CLICHEFONDS OVER 1962—1963

Uit de door ons samengestelde Balans en Verlies- en Winstrekening blijkt bij vergelijking met de cijfers over het voorgaande jaar, dat grote bedragen zijn uitgegeven aan inkoop van zaden.

Waarom dit gebeurd is en waarom er ruim twee maal zoveel werd ingekocht als er een jaar tevoren werd verkocht zal door de voorzitter van de beheerscommissie toegelicht moeten worden.

Eveneens is het niet in overeenstemming met een goed beheer dat er zaad werd ingekocht à f 4.50 per duizend, dat voor f 2.50 per duizend weer verkocht werd (o.a. 10.000 zaden van *Sempervivum gemengd*).

Aan de penningmeester van het clichéfonds kan décharge verleend worden. Controle over het zaadfonds is niet mogelijk. Behalve de gratis verkregen zaden werden er 412.850 zaden gekocht. Verkocht ca. 200.000 zaden. Er moeten dus nog minstens 200.000 zaden in voorraad zijn.

N.B. Geadviseerd wordt een tabellarisch Kas-Bank-Giroboek aan te leggen.

Soestdijk, 10 november 1963. (H. RUBINGH - A. VAN BEEK - R. VAN BEEK)

**RAPPORT AAN HET HOOFDBESTUUR VAN SUCCULENTA OVER HET
BEHEER VAN HET CLICHEFONDS 1963**

In verband met het feit, dat het beheer van het clichéfondszaadfonds per 1 november 1963 aan andere leden is toevertrouwd, was het wenselijk, dat de controlecommissie voor 1963, t.w. Kring Amsterdam, eveneens een oordeel zou geven over het gevoerde beheer in de periode 1962/1963. In de kringvergadering van 20 november 1963 zijn voor de controle van Succulenta voor 1963 aangewezen de heren J. B. Jansen en G. J. Mol.

Na kennisneming van de overgelegde bescheiden hebben genoemde heren zich kunnen verenigen met het voorstel van de Controlecommissie Gooi- en Eemland om aan de penningmeester décharge te verlenen.

Zij willen echter eveneens hun verbazing uitspreken over de wijze, waarop de zaadinkoop in deze periode heeft plaats gehad, daarbij op de voorgrond stellende, dat het onjuist is, dat het grootste gedeelte van de zaden gekocht is van de leden van de beheerscommissie, terwijl uit niets blijkt, welke en hoeveel zaden gratis zijn verstrekt.

Tenslotte zij opgemerkt, dat nu de boeken zijn afgesloten per 1 november 1963, ook had moeten worden vermeld, dat de cliché's over de periode 1 juli tot 1 november 1963 niet zijn betaald. De rekening wordt daardoor dus nog ongunstig beïnvloed met een bedrag van f 659.17, zijnde f 777.02 min credit-nota van f 117.85 wegens teveel berekende kosten.

(J. B. JANSEN - G. MOL).

Amsterdam, 24 november 1963.

Balans per 19 mei 1961 — Clichéfondsz 1961—1962

Giro	f 463,69	Kapitaal	f 3553,50
R. P. Spaarbank	f 3032,72		
Kas	57,09		
	<u>f 3553,50</u>		<u>f 3553,50</u>

Verlies- en Winst-rekening 1961—1962

Verkocht aan 300 leden circa 192.000 zaden.		Zaadinkoop	nihil
Per giro	f 3034,39	Vergoeding beheerders over 1961	f 302,—
Per kas	f 54,95	Onk. beheerders over 1961	f 75,80
		Katalogus en zaadaanwijzing	f 579,66
		Andere benodigdheden	f 296,53
		Porti, verpakking, etc.	f 98,66
		Winst op zaden	f 1736,69
	<u>f 3089,34</u>		<u>f 3089,34</u>
Winst op zaden	f 1736,69	Betaalde foto- en clichékosten	f 772,85
		Batig saldo	f 963,84
	<u>f 1736,69</u>		<u>f 1736,69</u>

Verlies- en Winstrekening — Clichéfondsz 1962—1963

Giro	f 1971,24	Kapitaal	f 4593,94
R. P. Spaarbank	f 2609,32		
Kas	f 13,38		
	<u>f 4593,94</u>		<u>f 4593,94</u>

Clichéfonds 1962—1963 —

Verlies- en Winst-rekening.

Verkocht aan 410 leden circa circa 200.000 zaden.	
Per giro	f 3195,24
Per kas	f 81,18

Zaadinkoop:		
Edelman	119000	f 476,—
Bonefaas	217100	f 750,—
Jansens	53000	f 238,50
van Herle	15500	f 60,—
v. d. Houven	8250	f 36,—

412850

Vergoed. v. beheerders 1962	f 308,—
Andere benodigdheden incl. porti	f 99,18
Katalogus met portikosten ..	f 585,19
Onkosten beheerders	f 230,79
Vergoeding beheerders 1963	f 300,—
Winst op zaden	f 192,76

f 3276,42

f 3276,42

Winst op zaden	f 192,76
NADELIG saldo	f 1288,20
	f 1480,96

Betaalde foto- en cliché- kosten	f 1480,96
	f 1480,96

Balans per 1 november 1963.

Giro	f 209,04
R. P. Spaarbank	f 3187,59
Kas	f 52,98
	f 3449,61

Kapitaal	f 3449,61
----------------	-----------

f 3449,61

N.B. Op de balans is de voorraad zaden niet vermeld.

Bestuursmededelingen

HOOFDBESTUURVERKIEZINGEN

Volgens artikel 11 van het Huishoudelijk Reglement treedt ieder jaar een derde der leden van het Hoofdbestuur af. De aftredende leden zijn terstond herkiesbaar. In 1964 zijn volgens de opgemaakte rooster aan de beurt van aftreding:

1. G. J. MOL te Amsterdam, 2de Voorzitter, vertegenwoordiger afd. Amsterdam.
2. G. D. DUURSMA te Leeuwarden, Algemeen Penningmeester.
3. J. A. JANSE te Bennebroek.
4. C. SMULDERS te Eindhoven, vertegenwoordiger afd. Eindhoven.
5. C. BRAVENBOER te Vlaardingen, vertegenwoordiger afd. Rotterdam.
6. H. RUBINGH te Soestdijk, vertegenwoordiger afd. Gooi- en Eemland.
7. J. BONEFAAS te Den Haag, vertegenwoordiger afd. 's-Gravenhage.
8. H. DAMSMA te Zwijndrecht, vertegenwoordiger afd. Dordrecht.

N.B. De aftredende hoofdbestuursleden worden verzocht, na overleg met hun afdeling, het secretariaat van Succulenta te willen mededelen of zij zich wederom voor hun functie in het Hoofdbestuur herkiesbaar stellen. Eventuele nieuwe kandidaten moeten **vóór 1 april a.s.** worden opgegeven aan het secretariaat van Succulenta, Hereweg 19, Lisse.

VOORSTELLEN ALGEMENE VERGADERING

De Algemene Vergadering zal dit jaar worden gehouden te Amsterdam. De datum en agenda zullen nog nader worden bekend gemaakt. De afdelingen, de leden der

afdelingen en de verspreid wonende leden hebben het recht voorstellen te doen voor de Algemene Vergadering. Deze voorstellen moeten worden ingediend **vóór 1 april a.s.** bij het Secretariaat van Succulenta, Hereweg 19, Lisse.

AAN DE SECRETARISSEN DER AFDELINGEN

De secretarissen van de afdelingen worden vriendelijk verzocht, het secretariaat de navolgende gegevens te willen verstrekken:

1. Een ledenlijst 1964 van de afdeling, volledig met namen en adressen op apart(e) vel(len) papier, aan één zijde beschreven.
2. Een jaarverslag 1963 van de afdeling.
3. Namen en functies van het afdelingsbestuur.
4. Opgave van de afdelingsbijdrage 1964, naast de contributie van de vereniging.

Nieuws van het Clichéfonds

De verkoop van zaden ten bate van het Clichéfonds nam reeds de eerste dagen na de verschijning van het januarinummeer een dermate grote vlucht dat een groot aantal soorten reeds spoedig uitverkocht was. Getracht is de meest gevraagde soorten nog aan te vullen, maar dit bleek niet mogelijk.

Wij vertrouwen dat de leden, die soms niet de gewenste soorten kregen, dit zullen billijken. Aangezien onze voorraad verpakte zaden sterk geslonken is, moeten wij de verkoop per 1 maart sluiten. Wie nog soorten naar eigen keuze wil bestellen wordt aangeraden dit snel te doen, daar de voorraad van een groot aantal soorten nog slechts beperkt is. Raadpleeg vooral eerst de lijst van uitverkochte nummers! Denk om vervangnummers s.v.p.

Tot 1 april kunnen nog collecties zaden besteld worden, n.l.: Collectie A 12 soorten cactussen *f* 2,50; B 12 soorten vetplanten *f* 2,50; C 12 soorten cactussen en vetplanten *f* 2,50.

Het is mogelijk veelvouden te bestellen b.v. 25 soorten voor *f* 5,—; 50 soorten voor *f* 10,— enz. Met eventuele wensen van de bestellers zal bij de samenstelling zoveel mogelijk rekening gehouden worden. Collecties kunnen besteld worden door storting op girorekening **354997** t.n.v. de Heer K. P. van Arkel. Ellekomstraat 12, te 's-Gravenhage, onder gelijktijdige vermelding van de gewenste collecties.

Alle vóór 2 februari ontvangen en **betaalde** bestellingen zijn inmiddels uitgevoerd.

Eventuele klachten over de bestelling moeten zo spoedig mogelijk ingezonden worden. Alle sympathiserende brieveschrijvers, die wij helaas niet persoonlijk kunnen beantwoorden, hartelijk dank.

J. C. v. K.

NIEUWE AANWINSTEN		57	63	66	66	67	68	69					
25 cent per portie		71	72	75	76	77	78	80a					
335	Cochemia poselgeri	82	86	87	88	95	100	101					
336	Coryphantha pseudonickelsae	102	193	104	106	107	109	110					
337	Dolichothele longimamma	112	113	116	119	122	123	125					
338	Echinocereus rigidissimus	127	129	131	132	133	135	137					
339	Malacocarpus sellowii	138	139	140	142	143	144	145					
340	Mammillaria marksiana	146	147	151	152	153	154	158					
341	Neoporteria acutissima	161	162	165	166	169	170	171					
342	Trichocereus huascha	173	176	177	181	183	185	186					
343	Mammillaria coronaria	187	188	190	191	195	196	197					
344	Malacocarpus friicii	198	199	200	201	207	211	212					
		213	215	217a									
Hier volgt een opgave van de uitverkochte zaden.		39	111	134	156								
Cactussen, de no's:		Vetplanten de no's:											
1	2	3	4	4a	5	6	225	230	231	234	246	256	257
9	12	13	15	16	17	18	259	261	262	263	264	265	267
21	26	27	28	29	30	31	269	270	271	274	275	278	282
33	37	40	41	43	44	46	289	297	300	316	317	319	320
47	49	50	51	53	54	56	321	322	324	325	330		

Uit de afdelingen

GOOI- EN EEMLAND

Door omstandigheden konden voor de op 7 januari 1964 gehouden bijeenkomst helaas slechts een beperkt aantal leden tijdig worden uitgenodigd. Zo hield de heer M. G. v. d. Steeg zijn voordracht over Arizona voor een 20-tal belangstellenden, die deskundig werden onderwezen omtrent ligging en klimaat van deze Amerikaanse staat, waarin zij zich zelfs enigszins thuis gingen voelen. Dit, ondanks de immense eenzaamheid van dit stuk woestijn (10 x zo groot als Nederland. Via dia's zagen de leden grote aantallen eerbiedwaardige bewoners (Saguaro's) en prachtige kleine soorten cactussen, die de les zowel voor de beginnende als voor de gevorderde leerlingen bijzonder interessant maakten. De heer Van der Steeg werd dan ook met een hartelijk applaus beloond voor deze avond.

Na de plantenverloting werd de vergadering te 10.30 uur geëindigd.

H. L. HUGUENIN, secretaris
Diepenbroickpark 48 - Weesp.

IJMOND

De afdeling IJmond heeft op 23 januari haar jaarvergadering gehouden.

De secretaris, de heer van Doesburg, die aftredend was, stelde zich vanwege zijn studie niet meer beschikbaar. Met veel dank voor het vele werk dat de heer van Doesburg voor onze kring heeft gedaan, namen we afscheid van hem. Met algemene stemmen werd de heer Breur als secretaris gekozen.

Punten van bespreking waren: financieel overzicht 1963 en begroting 1964, tevens vaststelling datum komende vergaderingen, dat zal voortaan de laatste donderdag in de maand zijn. Verder de uit te nodigen heren voor lezingen met dia's. Op 27 februari a.s. zal de heer Muyen spreken over kas-senbouw; de heer Hasselmeijer zal een zaaidemonstratie geven. De vergadering zal worden gehouden in het Cultureel Centrum IJmuiden.

G. BREUR, Secretaris,
Dennenstraat 7. IJmuiden (Oost)

NIEUWE LEDEN :

F. Posthumus, Steenhoffstraat 6, Soest
C. J. G. Kortink, De Rade 42, Den Haag
F. Huybens, Westeinde 138, Voorburg
Z.-H.

H. Visser, Reinierstraat 7, Breda
Mej. S. Nelemans, Robijnstraat 13,
Breda

M. M. van den Broek Margrietstr. 15,
Oud-Gastel

N. S. Ritsma, Adm. de Ruyterweg 313,
Amsterdam-West

Mej. M. ter Meulen, St. van Surcklaan
3, Bergen N.-H.

M. J. Feitsma, Verl. Frederikstraat 7a,
Groningen

J. de Gast, Graaf Gerhardstraat 10,
Venlo

J. Zondag, Thorbeckestraat 19, Tegelen
F. L. Romijn, Ruys de Beerenbrouck
straat 121, Tegelen

L. J. van Zetten, Langstraat 39, Venray
Mevr. F. J. Weisbeek-Bronswijk, Kei-
weg 23, Wolvega (Fr.)

R. van den Berg, St. Olafstraat 15,
Kampen

G. J. van Kuilenburg, Ovenstraat 39,
Leerdam

Mevr. R. J. van Elst-Imbos, 2de Daal-
sedijk 167, Utrecht

C. van Rijn, Lange Kruisweg 51,
Maasdijk, Z.H.

J. Hogeboom, Vetkamp 36, Nijkerk
W. J. M. Schneider, Duistervoordseweg
21, Twello

R. Wichers, Deventerweg 42, Zutphen
J. J. Aelmans, Rembrandtstraat 52,
Brunssum, Limburg

M. Zawislak, Hazenkampstraat 16,
Brunssum, Limburg

A. Wetselaar, Damlaan 2, Leiden
W. Harmsen, J. P. Coenstraat 18,
IJmuiden-Oost

Mevr. A. Walinga, Schulpweg 92, Vel-
sen Noord, post Beverwijk

Peter Dekker, Lindelaan 51, Heer-
hugowaard N.-H.

Mevr. A. H. van Meel, Grote Noord 7,
Hoorn

Mej. Smit, Veenenlaan 36, Hoorn
Siem de Vries, Rustenburgerweg 60,
Heerhugowaard N.-H.

G. F. Verhoog, Jos. Elststraat 21,
Sassenheim

Hans van Houten, Grote Wittenburger-
straat 119/III, Amsterdam-O.

R. Bakker, Sophiastraat 90, Leiden

J. A. Frijters, Oudendijk 63, Stand-
daarbuiten N.Br.

A. W. Huizen, Soesterbergsestraat 133,
Soestduinen

J. Willems, Pastoor Stassenstraat 29,
Blerick, Limb.

A. van Welsenis, Pomonalaan 30, Den
Haag

ZADEN van Cactussen en andere Succulenten

Onze nieuwe ZAAD-CATALOGUS is zojuist verschenen, waarin meer dan 1000, ten dele zeer zeldzame soorten, aangeboden worden. — Vraagt onze prijslijst gratis aan. Verder leveren wij nog: Verwarmingskabel, Thermostaten, Vochtigheidsregelaars, Vierkante plastic potten in meerdere maten, FLORACEL-zaai-substraat, Plantenschalen, enz., enz.

H. E. BORN — 581 WITTEN — DUITSCHLAND
PESTALOZZIPLATZ 13

ALLES VOOR DE CACTUSLIEFHEBBER.

Cactuskwekerij W. J. van Kempen

NIJMEGEN — DRIEHUIZERWEG 327

TELEFOONNUMMER IS THANS 08800 - 53377

Wilt U hiervan goede nota nemen.

**import
export**

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 33 25 56
postrekening 17 24 46

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
E x p o r t

Grote sortering Cactussen en prima Vetplanten

Dijkweg 56a — NAALDWIJK — Telefoon 01740—5168

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk

TELEFOON 01740-5410 BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480

Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

TE KOOP GEVRAAGD: Planten, stekken, zaad uit de

STAPELIA-, AGAVE- en ALOE-groep

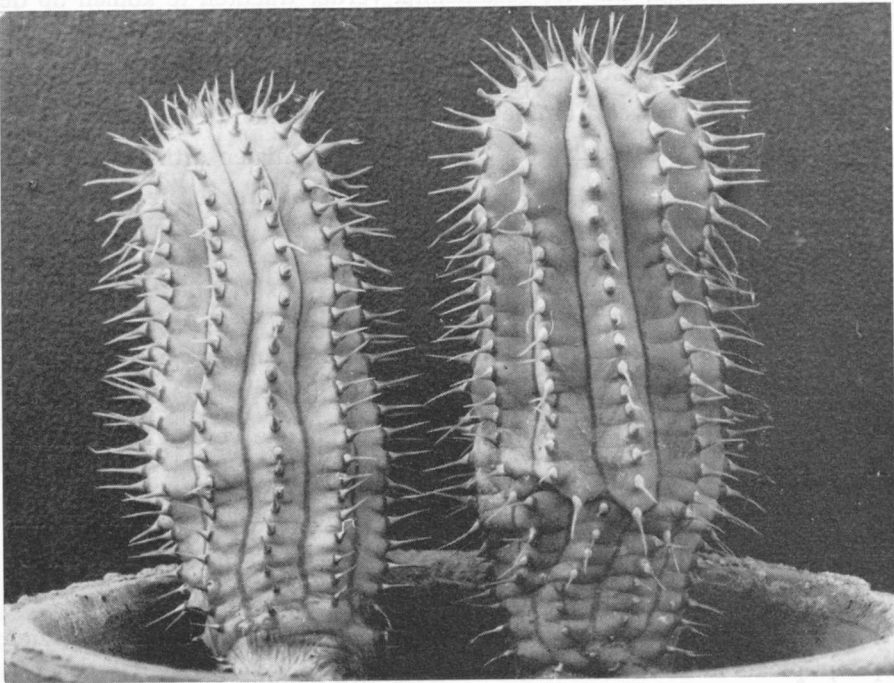
Aanbiedingen aan „Succulent Plants”, Gardenierstraat 22, Venlo, L.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 9

Een tweetal zeer fraaie, uit zaad opgekweekte Hoodia's, zie artikel op pagina 41.

Van de Redactie

In dit nummer zullen de lezers een bijdrage vinden getiteld : „Nieuws van de Phyllo-club”.

Deze club is geen vereniging, ook geen afdeling van Succulenta, er zijn geen statuten noch huishoudelijke reglementen, het is een gewone club van mensen, die elkaar in een bepaalde liefhebberij hebben gevonden. Er wordt niets anders beoogd, dan het gezamenlijk verder trachten te komen op de weg naar vervolmaking van de liefhebberij, van de kennis en de kunde.

Er wordt een register aangelegd van het in Nederland aanwezige materiaal, er wordt gekweekt om de clubleden aan planten te helpen, er wordt gezamenlijk in het buitenland ingekocht, er verschijnen artikelen over en het zou mij niet verbazen, wanneer men zou trachten ergens een openbare verzameling van Phyllo's bijeen te brengen.

Het tot stand komen van deze club is bijzonder toe te juichen; het zijn immers zulke clubs waar het meeste wordt gepresteerd.

Zou men nog niet meer van dergelijke clubs kunnen oprichten? Er is in Nederland heus wel plaats voor een Mammillaria-, een Opuntia- of een Echeveria-club. De liefhebberij en daarmee ook de vereniging, inclusief het tijdschrift zou er wel bij varen.

In dergelijke clubs wordt niet alleen de kennis vergaard, maar er kunnen ook de specialisten worden gevormd, die we zo hard nodig hebben. De Nederlandse specialisten van vandaag zijn langzaam maar oud geworden en zij dienen zo spoedig mogelijk te worden vervangen, wil Succulenta zich op zijn plaats in de internationale verenigingen handhaven.

Voorwaarde voor het slagen is evenwel, dat enkele leden er enthousiast mee beginnen.

Wie volgt?

B.

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.) — Telefoon 03496-226.
Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse — Tel. 02530-3439.
Penningmeester : G. D. DUURSMAN, Spoorstraat 106, Leeuwarden, Postrekening no. 83 35 50.
Redacteur : B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370-3141, thuis tel. 2146.

Redactiecommissie : C. BOMMELJE, J. C. VAN KEPPEL en H. VAN DER VELDE.
Bibliotheecaresse : Mevrouw H. VRIESENDORP-VAN AALDEREN, Ligusterweg 2 — Oostvoorne.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Pyrrhocactus occultus (Phil.) Ritter

Tot de zeldzame en door velen gezochte cactussen behoort *Echinocactus occultus* Phil., door hem beschreven in 1860 in „Flora Atacamensis”, 23. In „Beiträge zur Sukkulantenkunde und Pflege”, 1939, p. 36 geeft DOELZ een vertaling van de beschrijving van PHILIPPI, waaruit al weer blijkt hoe summier deze diagnoses ook in vroegere jaren dikwijls waren. De plant zou zeer klein zijn, 1,3–2,5 cm in doorsnede, soms spruitend, met 8–10 ribben; randdorens 6, waarvan 5 meestal circa 4 mm, de zesde onderste dubbel zo lang, 1 middendoren, circa 1,7 cm lang, vaak alle langer; bloem circa 2,5 cm lang, bleekgoudgeel; bloembuis onderaan met lange witte wol, bovenaan met blèekgele borstels. Vindplaats in de omgeving van de kust van Copiapo tot aan Cobre in Chili.

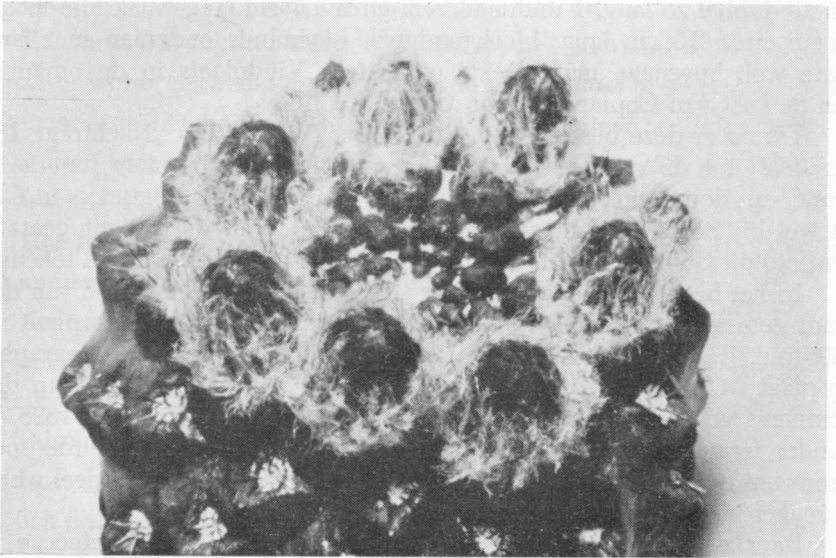
Tot zover deze beschrijving. SCHUMANN komt in zijn „Nachträge 1898 bis 1902” tot de conclusie, dat de beschrijving van PHILIPPI fout is, op grond van door hem ontvangen planten verzameld door SOEHRENS in Chili en wel bij Breas, 20 km ten oosten van Taltal. Van deze plant geeft hij een foto uit Chili en later in zijn „Ikonographie” op plaat 24, een tekening.

In het hierboven aangehaald artikel heeft OEHME een studie van deze plant gemaakt. Hij komt daar tot de conclusie, dat SCHUMANN's plant van 1898 niet dezelfde soort kan zijn als die afgebeeld in de „Ikonographie” op plaat 24, alhoewel dus deze beide planten reproducties zijn van door SOEHRENS gevonden planten. Het lijkt mij meer dat de foto van 1898 een minder fraai en wat beschadigd exemplaar is, maar wel dezelfde soort. Trouwens de plant die OEHME zelf afbeeldt heeft naar mijn oordeel weinig te maken met de *occultus* van PHILIPPI sensu SCHUMANN.

BACKEBERG vraagt zich in deel III, pag. 1818 van „Die Cactaceae” af, waarom SCHUMANN in zijn eerste beschrijving van 1898 spreekt van „dicht op elkaar gedrongen knobbels”. Naar mijn oordeel, omdat dit zulk een typisch kenmerk is.

Zeker is, dat de onderhavige plant tot voor enige jaren zeer zeldzaam was en het is wederom een grote verdienste van RITTER geweest haar weer gevonden te hebben in de omgeving van Taltal. Een zich in mijn verzameling bevindend importexemplaar heeft de zeer karakteristieke donkere kleur en de dicht op elkaar gedrongen sterk kinvormige knobbels. In de rusttijd vooral liggen deze knobbels als het ware dakpansgewijs over elkaar. De bedoorning is sterk variërend, maar telt gemiddeld 4 tot 6 randdorens en afwisselend 1 of geen middendoren, die lang niet altijd langer is dan de randdorens, waaraan trouwens meestal de langste, onderste doren, ontbreekt. Wel zijn de planten klein te noemen. Het aantal ribben gaat tot 12. De bloem is zacht crèmeachtig geel. Aan de hand van de zeer beperkte gegevens van PHILIPPI blijft het een moeilijke zaak deze planten te determineren als de *Echinocactus occultus*, vooral omdat er blijkbaar nog al

verschil van mening bestaat omtrent de vindplaats. Dat de bloemkleur niet precies lichtgoudgeel is, zegt niet veel, daar deze kleur ook dikwijls afhankelijk is van de grondsamenstelling van de vindplaats. Mijn plant, die sterk gelijk op de afbeelding van SCHUMANN in zijn „Ikonographie”, plaat 24, heeft geen middenstreep op de binnenste bloembladen, zoals DÖLZ schrijft, maar ze zijn egaal van kleur. Trouwens hoe het mogelijk is, dat DÖLZ de door hem afgebeelde plant identiek kan verklaren met de *occultus* van SCHUMANN, zoals hij schrijft, is mij een raadsel. Zijn plant mist te enen male de karakteristieke zeer sterke kinvormige knobbels met de diep verzonken areolen. Dat de *occultus* van SCHUMANN identiek zou zijn met

Figuur 10

Foto en plant van Wouters

Pyrrhocactus occultus (Phil.) Ritter, gekweekt uit zaad door Ritter in Chili verzameld.

Echinocactus fobeanus Mieckl. wil er bij mij evenmin in. Het gaat er dus om of uit de onderhavige plant de species *occultus* van PHILIPPI is te determineren.

De afmetingen van deze plant kunnen inderdaad kloppen met mijn exemplaar. Het aantal ribben is wat groter, maar dit is niet essentieel. De bedoorning is ongeveer gelijk in aantal, alhoewel uit RITTER's planten wel een sterke variatie in de lengte en het aantal blijkt. Dat is vooral het geval bij zijn provisorische variëteit „*spinosior*”, die niets te maken heeft met de *spinosior* van *napina*. De bedoorning bij deze variëteit (van *occultus*) heeft een sterk wisselend karakter, waarbij op sommige areolen een naar boven gebogen middendoren voorkomt, echter ook vaak ontbreekt. De bedoorning is in het algemeen veel langer.

Wat de vindplaats betreft het volgende. PHILIPPI vond zijn planten in het kustgebied van Copiapo tot aan Cobre. Op de zeer uitvoerige mij ter beschikking staande kaart van Chili staat als Cobre een plaatsje ongeveer 350 km ten noorden van Copiapo als „Caleta El Cobre”. Copiapo ligt niet aan de kust, maar de hoofdweg loopt van deze stad naar het noorden via Chaharal-Taltal naar El Cobre. Rekening houdende met het feit, dat in Chili een afstand van 350 km nu niet zo enorm is te noemen, lijkt het dus niet onwaarschijnlijk, dat op deze route de planten van PHILIPPI verzameld werden. De planten die SOEHRENS naar Berlijn stuurde, werden door hem gevonden bij Breas, 20 km ten oosten van Taltal, dus aan de zo juist genoemde weg, terwijl de planten van RITTER eveneens in de omgeving van Taltal werden verzameld. Het is dus zeer wel mogelijk, dat de planten van PHILIPPI daar ook gevonden zijn, daar in zijn tekst niet staat, dat ze voorkwamen bij Copiapo maar t u s s e n Copiapo en Cobre. Indien dus inderdaad met Cobre bedoeld is Caleta El Cobre, dan lijkt mij deze stelling zeer aannemelijk. Bovendien is de streek bij Copiapo reeds door zovele botanici en verzamelaars doorzocht, dat het niet weer vinden van deze plant aldaar, al is ze veelal met haar lange penwortel onder de aarde verscholen, vrijwel ondenkbaar is.

Heeft PHILIPPI zich dus inderdaad vergist zoals SCHUMANN aannam? Of is er meer sprake van een erg slordige en gebrekkige beschrijving van een en ander?

De opvatting van WERDERMANN, dat *Echinocactus napinus* Phil. identiek zou zijn met *occultus* (zie zijn „Blühende Kakteen und andere sukkulente Pflanzen”, plaat 167) komt ook mij hoogst onwaarschijnlijk voor, daar beiden dezelfde auteur hebben. Het zou interessant zijn RITTER's oordeel hierover te horen, daar geen persoon over zoveel plaatselijke plantenkennis in Chili beschikt als hij.

Resumerend meen ik, dat op goede gronden de huidige planten uit Chili, die door RITTER weer werden gevonden, voorlopig wel met recht de naam PYRRHOACTUS OCCULTUS (Phil.) Ritter kunnen dragen.

Geënt groeit dit plantje in onze verzamelingen voortreffelijk en de karakteristieke bijna zwarte kleur, die haar met recht de naam „verborgene” geven, met de in grote getale verschijnende prachtig glanzend lichte bloemen, maken haar tot een bijzonder sieraad in onze kas.

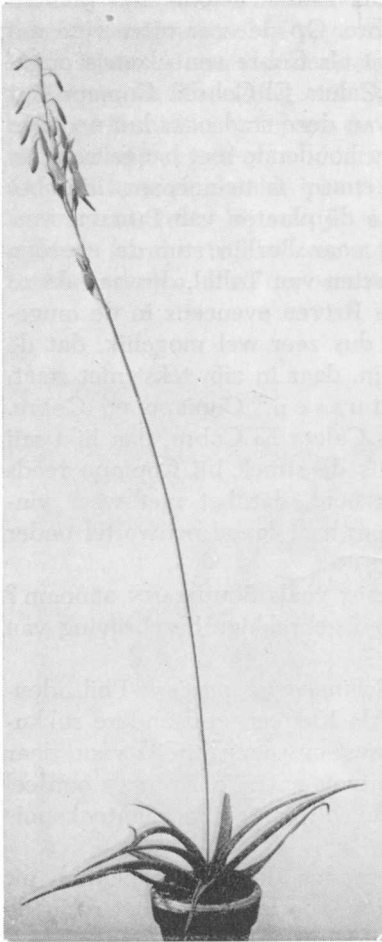

EEN NIEUWE COLLECTIE VAN WOESTIJNPLANTEN

De directeur van de botanische tuinen van Hawai de heer P. Weissich is er in geslaagd een gehele vulkaankrater van het eiland Oahu geschikt te maken voor een botanische tuin van woestijnplanten; het zal de grootste hortus worden van de wereld. Het is de „Koko”

krater in het nationale park „Koko Head” op 45 km van Honolulu gelegen. De bodem van de krater is 100 ha groot, de gehele krater met de wanden er bij beslaat een oppervlakte van ongeveer 700 ha. De krater zal in secties worden verdeeld, waarin

de plantengroei van de voornaamste woestijngebieden van de wereld vertegenwoordigd zullen zijn. Er is reeds met succes geëxperimenteerd met aanplantingen van Aloe's, Agaves en Euphorbia's. (Cactus en Succ. Journ. (US) 34, 182 (1962)).

Figuur 11 foto: I.V.T.
Aloe bellatula, onder de bloeitop
 reeds het begin van een vrucht.

W. RUYSCH, Bennekom

Aloe bellatula Reynolds

In vele succulenten collecties ziet men toch dikwijls dat er Aloe's voorkomen. Meestal beperken wij ons tot wat klein blijvende soorten, omdat vele Aloe's zeer groot worden en te veel van onze ruimte vergen. Over een klein blijvende Aloe zal ik nu wat schrijven, en dit is *Aloe bellatula* die in Madagaskar wild groeit, een zeer mooi plantje dat wel een plaatsje in onze collectie waard is.

In 1962 werd deze Aloe (2 kleine zaailingen) aan de verzameling van het Succulentarium toegevoegd en wel uit de collectie vetplanten van de botanische tuin te Heidelberg onder de naam *Aloe parvula*.

Ik twijfelde eerst in het geheel niet aan de naam, want in het driedelige handboek van Jacobsen (fig. 179, Engelse uitgave) is onze plant als *Aloe parvula* afgebeeld.

Maar enige tijd later kregen we weer een *A. parvula* uit Madagaskar, maar deze was heel anders (fig. 13, links) en dus moesten we nagaan, welke van beide planten juist en welke verkeerd benaamd was.

Het bleek mij nu, dat er onder de naam *Aloe parvula* drie soorten uit Madagaskar in de cultuur zijn verspreid (zie Reynolds in Journ. S. Afr. Bot., 22, 129-134, 1956) nl. de echte *Aloe parvula*, zoals die destijds door Berger werd beschreven en twee nieuwe soorten, die Reynolds *A. perrieri* en *A. bellatula* noemde. Wij hebben nu de echte *A. parvula* en *A. bellatula* in onze collectie (fig. 13).

Helaas heeft *Aloe parvula* nog niet gebloeid en ik hoop, dat dit spoedig het geval zal zijn, want het is een van de mooiste soorten voor de liefhebber; de bladen zijn namelijk licht amethystkleurig lila en zijn door deze kleur zeer opvallend.

Het plantje van *Aloe bellatula* is vrij laag, de bladen zijn vrij smal. ± 10 cm lang en spits, vrij licht groen en wit gevlekt.

We moesten nu wachten totdat de zaailingen gingen bloeien in de hoop er verder van te kunnen kweken, dit duurde niet lang, want in hetzelfde jaar (oktober) stonden beide plantjes in bloei met bijzonder fraai gekleurde bloemen; deze zitten op het einde van een lange, dunne, maar toch stevige bloeistengel.

De bloempjes werden onderling met elkaar bestoven, wat steeds weer herhaald moest worden, omdat de bloeitijd enkele weken duurt en alle bloemen niet gelijktijdig open zijn.

Binnen zeer korte tijd werden de vruchten al zichtbaar en deze groeiden zeer snel. De vruchten zijn licht groen en zij springen van boven

Figuur 12

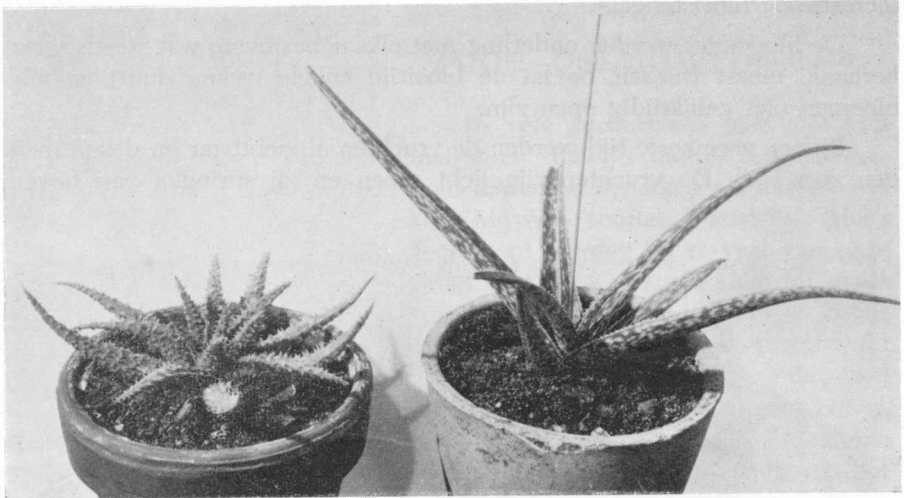
foto: I.V.T.

Aloe bellatula: zaaipan met zaailingen van $\frac{1}{2}$ jaar oud

open; dat is dan het teken dat het zaad rijp is, en op dit tijdstip moet de vrucht verzameld worden om zaadverlies te voorkomen. Het verzamelen van de vruchten moet steeds weer herhaald worden omdat alle vruchten niet gelijktijdig rijp zijn. Het verzamelde zaad is toen gezaaid op 15 maart 1963 en enkele dagen later kwamen de eerste zaailingen al te voorschijn.

Het zaaien is vrij eenvoudig, men gebruikt daarvoor bladaarde gemengd met scherp zand; als het zaad gezaaid is wordt het afgedekt met een laagje fijn grint van ± 3 mm dik, omdat het zaad nogal vrij groot is en het grint de algengroei belemmert. De zaaipan of bloempot plaatst men

vrij vochtig bij een temperatuur van ongeveer 25° C. Wanneer de zaailingen groot genoeg zijn worden ze verspeend om zich beter te kunnen ontwikkelen. Van de zaailingen die 15 maart gezaaid zijn waren er in oktober

Figuur 13

foto: I.V.T.

Links: *Aloe parvula* Berger; rechts: *Aloe bellatula* Reynolds.

al plantjes bij met bloemknoppen, dus *Aloe bellatula* is als éénjarige zaailing bloeibaar.

A. bellatula onderscheidt zich van alle andere dwergachtige Aloe's door de lange, smalle, gevlekte bladeren en de kleine bloemen, deze worden nl. nooit langer dan 13 mm, hetgeen voor een Aloebloem klein is.

Het is waarschijnlijk dat *Aloe bellatula* bij vele liefhebbers een geliefd plantje zal worden. Wij hebben nog al wat zaailingen, die we gaarne aan de lezers ter beschikking stellen.

Afdelingsbestuurders-vergadering

In aansluiting op de aankondiging in het januari-nummer, kunnen wij mededelen, dat de vergadering van afdelingbestuurders definitief zal worden gehouden op zaterdag 11 april 1964 in „Het Haagsche Koffiehuis”, Vredenburg 28, Utrecht.

De bijeenkomst zal aanvangen des morgens 10 uur. Reiskosten van twee bestuursleden per afdeling worden door de vereniging vergoed en een lunch de aanwezigen aangeboden.

Reeds mochten wij enkele opgaven tot deelneming ontvangen. Mogen wij ook de overige afdelingsbesturen verzoeken mededeling te doen aan het secretariaat of van de uitnodiging gebruik zal worden gemaakt?

Secretaresse Succulenta
Hereweg 19 — Lisse.

Het kweken van Hoodia's

Geruime tijd geleden kwam ik een foto tegen van een Hoodia, welke plant mij interesseerde doordat deze veel op een Cereus geleek maar die het toch zeker niet was. Het verspreidingsgebied is n.l. niet in Amerika maar in Afrika, in grote lijnen van Angola, Zuid-West Afrika, de Kaapprovincie en Buchuanaland. De typesoort is *Hoodia gordonii* Masson (1830), een plant die reeds lang bekend is en men toch nog zelden ziet. Hoewel overal gevraagd werd, lukte het mij niet aan zaad of aan een plant te komen. Tot een 4-tal jaren geleden de firma Winter in Frankfurt zaden van een Hoodia-soort aanbood, echter niet op naam, maar onder aanduiding „uit het Kaokolaveld” (noordelijk van Zuid-West-Afrika).

Dit is in ieder geval beter dan een foutieve naam. Maar het maakt je toch wel nieuwsgierig, dus eens wat literatuur opgezocht en nagekeken. Het resultaat was dat we eerst de bloemen moesten afwachten. Wat zou 't worden? Er zit wel veel verschil in de bloem: zo heeft b.v. *Hoodia macrantha* een bloemdoorsnee van 17–20 cm en dit is dan ook wel een der grootstbloemige van de bekende soorten. Meestal is deze doorsnede 5–10 cm, dus toch ook nog wel een behoorlijk bloempje.

In de literatuur spreekt men steeds van een heel moeilijke cultuur. Vooral importen zouden alle sterven. Dus is de enige oplossing om het eens met zaad te proberen. En inderdaad het zaaien gelukte, bijna alle zaden kwamen goed op en de zaailingen groeiden voorspoedig, hoewel het niet snel ging. In de rusttijd zijn de planten prachtig gekleurd, zacht rose met grijsgroene en bruinachtige dorens, als ik ze zo noemen mag. Doordat er geen uitvallers waren kon ik enkele plantjes aan een paar kennissen geven die heel goed een mooi vetplantje kunnen kweken. Toch bleek bij navraag dat zij alle na korte tijd naar het land hunner voorvaderen waren gegaan. Dit is dan ook de reden, dat ik mijn kweekwijze op papier wilde zetten in de hoop dat iemand er iets aan heeft.

Vorige winter is hier één plant verdroogd, zodat de proef nu nog met 4 plantjes voortgezet wordt, zodat naar ik hoop over enkele jaren een foto van een bloeiende plant gepubliceerd kan worden.

De grond is een mengsel van $\pm \frac{1}{2}$ bladaarde, $\frac{1}{4}$ leem, $\frac{1}{4}$ fijn grind en grof zand. Door de bladaarde, die goed verteerd moet zijn, is, omdat ik bang ben voor wortelluis, goed doorvroren koemest gemengd, dit echter wel in een kleine hoeveelheid. De planten staan in stenen potjes no. 18 (stekpot dus), die voor $\pm \frac{1}{3}$ gedeelte ingegraven zijn in aarde. Het geheel staat in een eternitschotel. Op de schotel wordt water gegeven, slechts bij uitzondering en dan alleen bij snel drogend weer op de pot. De potjes zijn nu goed doorgeworteld dus kunnen de planten gemakkelijk het water opnemen zonder dat de wortelhals vochtig wordt. Het lijkt mij n.l. dat vele Stapeliaceae daar een hekel aan hebben. Zij zijn alle op eigen wortel, hoewel men beweert, dat zij ook wel geënt kunnen worden; ik heb dat ook wel eens gezien b.v. op *Ceropegia* knollen.

De planten staan zomer en winter ± 5 cm van het glas aan de oostkant van het kasje en worden niet geschermd. In de winter is het daar

koud, vorige winter was het vaak niet hoger dan 5 C° met een minimum van 1 C°. Zomers kan de temperatuur hoog oplopen, maar er wordt altijd gelucht.

Hoe zou het gaan bij een cultuur in blik of plasticpot; wie heeft er ondervinding van? Een proefje met *Trichocaulon piliferum* in plastic en stenen potjes is gaande. Maar dit is nog te kort om er al iets van te zeggen. Is er misschien ook iemand die mij aan een adres kan helpen die voor geld of planten, zaden van *Hoodia* beschikbaar kan stellen? Uitgezonderd dan bovengenoemde soort en *Hoodia bainii*?

Mijn adres luidt: P. Lensselink, Enterseweg D 44a, post Goor (Ov.).

Nieuws van de „Phylloclub”

Verscheidene reacties zijn binnengekomen op het eerste „Nieuws van de Phylloclub”. Enkele leden wensen toezending van een afschrift van het register. Dit is helaas niet mogelijk, want het meermalen overschrijven is voor mij niet te doen; bovendien moet de lijst geregeld worden aangevuld. Zij die willen deelnemen aan een gezamenlijke bestelling, ontvingen reeds of ontvangen binnenkort een catalogus met de nodige aanwijzingen.

De gestelde vraag welke hybriden uit het zaad van het Clichéfonds, aangeboden onder no. 192, zullen komen, is niet te beantwoorden. De kruising van 'Londonii' (wit) × 'Phyllanthoides Grandiflora' (rose). Kenmerken van beide ouders en/of voorouders kunnen in meer of mindere mate aanwezig zijn. Er kunnen ook nieuwe hybriden uit voortkomen. Voor de samenstelling van de zaaibodem wil ik verwijzen naar de artikelen in Succ. dec. 1963 en jan. 1964 van de heer C. Bommeljé. De vraag aangaande het enten van Phyllo's hoop ik te behandelen in de artikelenreeks „Phylloactussen”.

Zodra mij bekend is welke benaamde hybriden en/of botanische soorten in een collectie aanwezig zijn worden deze in de administratie ingeschreven. Bij uitbreiding van de collectie ontvang ik gaarne even bericht. Bij gemeenschappelijke import geschiedt de inschrijving automatisch. Niet benaamde planten worden niet ingeschreven.

De Engelse kweker Innes gaf mij bericht dat de bestelde planten in maart worden verzonden. Hierbij bevinden zich de planten voor de leden in Amsterdam en Nijmegen.

Welke Succulentaleden kunnen stekken of planten van botanische soorten beschikbaar stellen? Alle soorten zijn welkom, zij moeten dienen voor opbouw van een collectie van een botanische tuin.

Zij die mij verzocht hebben stekken en planten voor hun verzameling ter beschikking te stellen moet ik voorlopig teleurstellen. Zodra ik stekmateriaal heb hoop ik te helpen. Zij worden niet vergeten.

En, Phylloliefhebber, vergeet U niet Uw bevindingen en waarnemingen, ook wat de cultuur betreft, bij de redacteur in te zenden als „Nieuws voor de Phylloclub”. Wij kunnen er allen ons voordeel mee doen.

K. P. VAN ARKEL,
Ellekomstraat 12, 's-Gravenhage.

Nieuwe *Parodia's* (2)

PARODIA SUBTERRANEA Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia otuyensis* Ritter: Lichaam plat, 2,5–6 cm doorsnede, met sterk witwollige top; ribben 11–13, 4–7 mm hoog, reeds bij jonge planten duidelijk gevormd; areolen sterker wit viltachtig, randdorens $\pm$ 10, 5–8 mm lang, fijn, aanliggend, de onderste meestal wit, de bovenste meestal zwart; middendorens 1–4, zwart, krachtig, 7–14 mm lang, de onderste in de jeugd haakvormig gekromd, later rechter, daarboven vaak nog 3 meer rechte; bloemen 22–30 mm lang; bloembuis boven de nectarkamer 6–9 mm lang, met witte of bruine wol en bovenin met zwarte borstels bekleed; bloembladen 12–16 mm lang, 2–3,5 mm breed, robijnrood tot purper, meeldraden lichtgeel; vrucht rood tot groen, met witte wol; zaden kleiner.

Parodia subterranea Ritter sp. nova, a *P. otuyensi* Ritter recedit, corpore applanato, 2,5–6 cm diam., apice valde albo-lanato; costis 11–13, 4–7 mm altis; areolis magis albo-lanatis; spinis radialibus $\pm$ 10, 5–8 mm longis, tenuibus, adpressis, inferioribus plerumque albis, superioribus nigris, centralibus 1–4, validis, nigris, 7–14 mm longis, inferioribus in plantis juvenilibus hamatis, in adultis subrectis; floribus 22–30 mm longis, tubo florali supra camera nectarifera 6–9 mm longo, albo-vel brunneo-lanato, superne nigro-setuloso; tepalis 12–16 mm longis, 2–3,5 mm latis, purpureis; staminibus pallide luteis; fructo rubro vel viridi, albo-lanato; seminibus minoribus.

Type vindplaats: La Cueva, Prov., Zuid Cinti, Bolivia.

Holotype in het herbarium van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Verzamelnummer FR 731.

PARODIA RUBIDA Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia camargensis* Ritter (Succ. 1962 : 8) door: Lichaam 10–16 cm dik, top met witte wol; ribben meestal 13, zelden meer, 15–20 mm hoog; areolen wit-viltachtig; dorens oranjegeel tot licht roodbruin, randstandige 12–16, lichter tot wit, 2–5 cm lang, fijner; middendorens 3–6, de onderste 3–7 cm lang en bij jonge planten sterk haakvormig en tweemaal zo lang als bij *Parodia camargensis*, later gebogen of bijna recht; bloembuis 11–15 mm lang met witte, naar boven toe met roodbruine wol, vaak zonder borstels; bloembladen 12–20 mm lang, 2–4 mm breed, met karmijnrode middenstreep en bruingele randen; vruchtbeginsel en vrucht met witte wol bedekt; zaad iets ronder.

Parodia rubida Ritter sp. nova, a *P. camargensis* Ritter (in Succ. 1962 : 8) recedit: corpore 10–16 cm diam., apice albo-lanato; costis plerumque 13, 15–20 mm altis; areolis albo-tomentosis; spinis aurantiaco-luteis vel pallide badiis, radialibus 12–16, 2–5 cm longis, pallidioribus vel fere albis, tenuioribus, centralibus 3–6, inferioribus 3–7 cm longis, in plantis juvenilibus valde hamatis, in adultis curvatis vel subrectis; tubo florali

11–15 mm longo, lana alba superne badia vestito, saepe esetuloso; tepalis 12–20 mm longis, 2–4 mm latis, linea mediana carminea, marginibus brunneo-luteis; ovario et fructu albo-lanatis.

Type vindplaats: La Torre, Prov. Zuid-Cinti, Bolivia.

Holotype in het herbarium van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Verzamelnummer FR 725.

PARODIA OBTUSA Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia camargensis* Ritter: Lichaam 8–17 cm dik, tot 50(–80) cm hoog, met meer witwollige top; ribben 13–21, 1–2 cm hoog, met zeer stompe knobbels; areolen 7–10 mm lang, 10–15 mm van elkaar staand, witwollig; dorens lichtgeel tot lichtbruin, priemvormig, randstandige 6–9, 2–6 cm lang, middendorens 1–3, 4–7 cm lang; bij jonge planten klauwvormig en dus niet haakvormig; bloemen 32–37 mm lang; vruchtbeginsel geheel of alleen bovenaan met schubben en witte wol, soms geheel kaal; nectarruimte 2–4 mm lang; bloembuis 10–14 mm lang, zonder borstels, met witte wol; bloembladen 10–15 mm lang, 4–5 mm breed, zwavel- tot goudgeel; zaden 0,7 mm lang, 0,3 mm breed, glanzend zwart.

Parodia obtusa Ritter sp. nova, a *P. camargensi* Ritter recedit: corpore 8–17 cm diam., ad 50(–80) cm alto, apice albo-lanato; costis 13–21; 1–2 cm altis, in tubercula obtussissima solutis; areolis 7–10 mm longis, 10–15 mm inter se remotis, albo-lanatis; spinis pallide luteis vel pallide brunneis, subulatis, radialibus 6–9, 2–6 cm longis, centralibus 1–3, 4–7 cm longis; in plantis juvenilibus centrali 1, unguiformi, non hamata; floribus 32–37 mm longis; ovario interdum apice tantum squamato et albo-lanato, interdum glabro; tubo florali 10–14 mm longo, esetuloso, albo-lanato; tepalis 10–15 mm longis, 4–5 mm latis, sulphureis vel aureis; seminibus 0,7 mm longis, 0,3 mm latis, laete-viridis.

Type vindplaats: Cotagaita, Prov. Noord Chichas, Bolivia.

Holotype in het herbarium van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Verzamelnummer FR 1125.

C. BOMMELJE

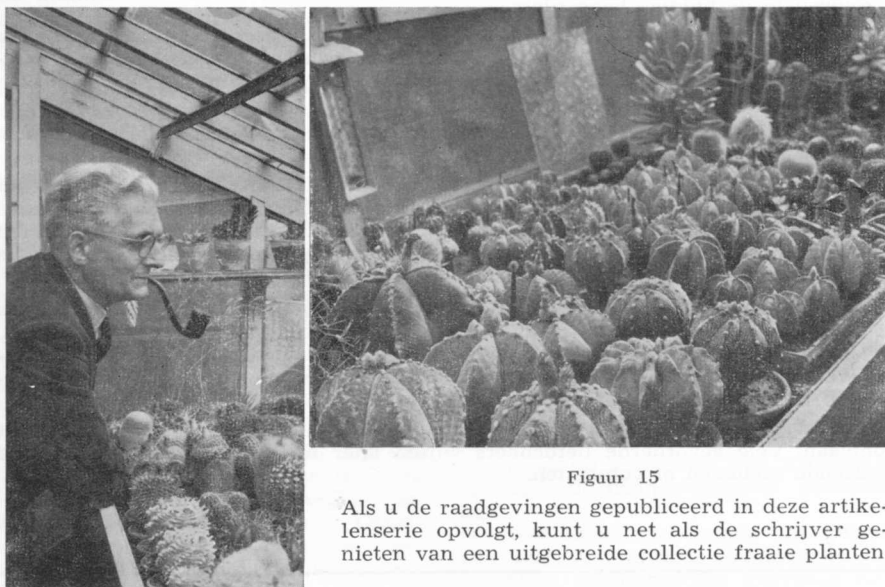
Het kweken van succulenten uit zaad (4)

(Slot)

Door de verse aarde wordt de groei na het verspenen sterk gestimuleerd. Het is ons daarom een raadsel hoe men kan schrijven dat verspenen moord op de zaailingen betekent. Waarschijnlijk hebben ze nooit een kwekerij gezien met honderdduizenden zaailingen, netjes in kistjes of eternite bakken verspeend, die aaneengesloten opgroeien. Een kweker die niet zou verspenen kan beter zijn bedrijf sluiten.

Ook na het verspenen is het kweekbakje een interessant veld voor de opmerkelijke plantenvriend. De grootste veranderingen maakt het plantje

rechte ribben tuberkels vormen, pas op latere leeftijd worden de ribben als door in de jeugd. Zo zijn er tal van soorten die aanvankelijk in plaats van het ware strak getrokken. Het sterkste komt dit wel uit bij de Echinofos-sulocactussen. Menige onervaren zaaier meende dat hij bij vergissing Mam-millariazaad ontvangen had, omdat de jeugdvorm daar zo sprekend op

Figuur 15

Als u de raadgevingen gepubliceerd in deze artike-lenserie opvolgt, kunt u net als de schrijver ge-nieten van een uitgebreide collectie fraaie planten.

gelijkt. Ook de zaailingen van *Echinocactus grusonii* vertonen de eerste jaren flinke knobbels op de ribben. Berger beschouwde dit als een over-blijfsel van de voorouders van de soort. *Phyllocactus-hybriden* verraden in de *Cereus*achtige jeugdvorm hun afstamming.

Verder hebben heel wat soorten in de vroegste jeugd geveerde doorn-tjes, die later verdwijnen. De zaailingen van *Astrophytum myriostigma* f. *nuda* en *Astrophytum senile* zijn nog met wolvlakjes bezet, later worden ze geheel kaal.

Velen denken dat het zaaien van succulenten een soort monnikenwerk is, dat eerst na jaren resultaat oplevert. Zo erg is het echter niet. Bij een goede behandeling kan menige soort reeds na een paar jaar bloeien, zowel bij de cactussen als de andere succulenten. De langzaam groeiende cactus-sen kunnen we door zaailingenting tot snellere groei brengen.

Voor het instandhouden van een werkelijk levende verzameling is het zaaien een onmisbare factor. Zij die nog geen ervaring van het zaaien heb-ben doen er goed aan met gemakkelijke, vlotgroeiende soorten te begin-nen. Wie zich eenmaal met het zaaien bezig houdt kan jarenlang geboeid worden door deze nobele liefhebberij en steeds weer zijn ervaring toepas-sen op meer moeilijke en lastige soorten, waarvan de juiste cultuurmethode nog lang niet altijd gevonden is.

Nieuws van het Clichéfonds

Vooruitlopend op de verantwoording die door ons in het meinummer van Succulenta afgelegd zal worden, kunnen wij nu reeds mededelen dat de verkoop van zaden een succes geworden is. Reeds meer dan 6000 porties zaad zijn verkocht en dagelijks komen er nog bestellingen binnen.

Vele leden hebben hun solidariteit met onze vereniging getoond en zaden betrokken van het Clichéfonds. Vanaf deze plaats onze dank voor het gestelde vertrouwen in de huidige beheerders.

Leden die alsnog van onze zaadaanbieding gebruik wensen te maken kunnen tot uiterlijk 1 april a.s. hun bestelling inzenden, daar op die datum de zaadverkoop onherroepelijk gesloten wordt, in verband met de afsluiting van de boeken en de kascontrole.

Indien bestelde zaden 8 dagen na betaling niet ontvangen zijn, wordt men verzocht ons daarvan direct in kennis te stellen.

Om het zaaien van cactussen te stimuleren stelt het Clichéfonds zaden ter beschikking van afdelingen die een zaaiwedstrijd willen organiseren. Deze zaden worden uiteraard door ons gratis verstrekt en zullen gekozen worden uit soorten die niet moeilijk in cultuur zijn. Aanvragen onder opgave van aantal deelnemers te richten aan ondergetekende. De zaden zullen na 1 april worden verstrekt.

Beginnende liefhebbers willen wij nogmaals wijzen op de mogelijkheid om collecties zaden te bestellen. Reeds werd hier een dankbaar gebruik van gemaakt. U heeft slechts algemene aanwijzingen te geven b.v. voor kamercultuur, kleinblijvende soorten, levende steentjes enz. en wij zorgen voor een keuze uit gemakkelijk te kweken soorten.

Laat U zich het genoegen van het opkweken van zelf gezaaide planten niet ontgaan. Vele gevorderde liefhebbers wijzen later met trots op hun eerste zelf gezaaide cactussen of vetplanten.

J. C. VAN KEPPEL,
Jonkerlaan 14 — Wassenaar.

Boekbespreking

„Cactussen en andere Succulenten” door C. Bommelé. Uitgave W. J. Thieme & Cie N.V., Zutphen, 2e druk, gebonden f 6.50.

Voor ons ligt de tweede druk van bovengenoemd boek. Het is een verheugend verschijnsel dat de eerste druk zo snel was uitverkocht dat men nu reeds aan een tweede druk toe was. Voor hen die deze uitgave nog niet in hun bezit hebben, zij medegedeeld dat de schrijver getracht heeft in een vrij kort bestek zoveel mogelijk over de succulenten te vertellen. Zijn ruim 40 jarige ervaring op dit gebied staat er borg voor dat het boek een wegwijzer is voor de beginneling en ook richtlijnen geeft aan

meer gevorderden. Het grote aantal fraaie zwart-wit afbeeldingen met de daarbij vermelde bijzonderheden omtrent groei, bloei en een juiste behandeling van de planten van maand tot maand blijkt overduidelijk dat hier een man van de praktijk aan het woord is. Moge ook de 2e druk zijn weg tot de liefhebbers en zij die het willen worden, vinden. Wel had men de moeite kunnen nemen bij de 2e druk enige zelffouten te verbeteren.

vdV.

N.C.R.V.-Radio

Op woensdagmorgen, 25 maart a.s., zal in het programma van de N.C.R.V. tussen 9.40 en 10.10 uur een radiogesprek plaatsvinden over de cactussen en vetplanten met onze voorzitter, de heer A. F. H. Buining en mevrouw L. de Lange-van Aalderen, Bilthoven.

Uit de afdelingen

GOOI- EN EEMLAND

De jaarlijkse vergadering, bijgewoond door 22 leden, werd gehouden op 4 februari i.l. in de „Karseboom” te Hilversum.

Begonnen werd met de bespreking van de notulen der vorige bijeenkomst en de jaarverslagen van de penningmeesteresse en de secretaris, welke stukken werden goedgekeurd.

In de daarna gehouden verkiezing werden alle leden van het bestuur in hun functies herkozen. Ook de propaganda-commissie bleef in 1964 in haar oude samenstelling voortbestaan. De heren Raaijen en Veldhuizen namen op zich de afdelingskas over de jaren 1963 en 1964 te controleren.

Na de pauze — met bevredigende verloting — kwamen enige leden in actie aan de projectie-tafel. Allereerst zagen we een mooie serie plaatjes, afkomstig van de heer Brouwer in Canada - een ver lid van Succulenta - die voortreffelijk kweekt in een zichtbaar zonnig klimaat.

Vervolgens prachtige planten uit de kas van de heer Sjollema en tenslotte dia's over diverse onderwerpen van Mevrouw v. d. Kuil en de heren Gramkow en Fokker. In het geheel een geslaagd experiment dat herhaling verdient.

H. L. A. HUGUENIN, Secretaris,
Diepenbroickpark 48 — Weesp.

ROTTERDAM

Op onze contactavond zaterdag 8 febr. j.l. heeft de voorzitter het „Zaaien en Verplanten” behandeld. Spreker besprak de verschillende soorten grond waarin gezaaid kan worden en het ontsmetten

zowel van de grond als van het zaad. Voorts de temperatuur en de administratie van de gezaaide soorten. Dit laatste is belangrijk opdat later geen naamsverwarring zal ontstaan.

Al met al gaf deze voordracht aanleiding tot het stellen van veel vragen en tot een levendige discussie. Tengevolge van tijdnood kwam het verplanten een weinig in de verdrukking evenals bestrijdingsmiddelen, waarover eveneens vragen werden gesteld. De heer Bravenboer beloofde op een volgende avond deze onderwerpen te behandelen.

We kunnen terugzien op een prettige avond die door alle aanwezigen zeer is gewaardeerd.

Onze volgende bijeenkomst zaterdag 14 maart: spreker de heer J. C. v. Keppel uit Wassenaar.

J. L. DE SLEGTE, Secretaris.

WEST-FRIESLAND

De bijeenkomst van 29 januari had als onderwerp: „het zaaien van succulenten”. Ons, op dit gebied, ervaren lid de heer M. Lammerse hield een inleiding over de gevolgde zaaimethode; ook werd aan de bestrijding van schimmels en algen de nodige aandacht geschonken.

De heer Lammerse toonde ons tevens zijn zelf vervaardigde zaaikast en de prachtige resultaten die hiermede bereikt zijn. Ook werd het enten nog onder de aandacht gebracht. De medegenomen planten vonden snel hun weg, zodat de kas ook nog een versteviging kreeg.

Al met al was het een zeer mooie en leerzame avond waarvoor we de heer Lammerse hartelijk danken.

Mevr. C. KOSTER-TON, Secr.esse.

NIEUWE LEDEN :

Mevrouw Birza, Griendtstraat 15,
Geldrop.

W. V. Rubers, Woonark „Van de wal in de sloot”, Plettenburg, Jutphaas.

F. Stam, Naarderstraat 16, Muiden
Drs.. M. G. Raijmakers, Wevestraat 50,
Stiphout N.Br.

A. Verweij, Centraal Militair Hospitaal,
Oog in Al, Utrecht.

Mej. R. Seljée, Burg. Visserlaan 74,
Naarden.

E. W. Joosten, Parklaan 20, Groningen.

A. W. de Vries, Oudelandsedijk 4,
Abbenbroek Z.H.

A. Geleijn, Hornweg 231, Aalsmeer.

J. F. van den Wijngaard, van 's-Gravenzandestraat 95, Leiden.

M. P. H. van den Bos, Groenelaan 16 b,
Honselersdijk.

Joh. van Veen, Noordervaart 184,
Alkmaar.

H. Emmens, Breitnerstraat 99c, Rotterdam-2.

J. Houthuusen, Bestevaerstraat 27 huis,
Amsterdam W. 14.

Mej. M. Wagner, Prins Frederik Hendrikstraat 21b, Rotterdam-12.

G. Jacobs, Scarlattiilaan 4, Apeldoorn.

BUITENLAND :

Alfred Nehr, Liststrasse 53, 7 Stuttgart,
S. Deutschland.

Firma K. EDELMAN

SPECIALITEIT :

Cactussen en andere Vetplanten

WHOLESALE ONLY

Handelskwekerij - Reeuwijk - Tel. 01829-844

GROTE VOORRAAD - UITSLUITEND GROOTHANDEL

Ons bedrijf is des zaterdags gesloten.

Freek Hoogvliet

Speciaal adres voor:

Cactussen en Vetplanten

MAASDIJK (3 km vanaf Maassluis) Oostelijke Slag 7 Telefoon 01745-2732

Plattegrond waarop staat aangegeven hoe U de kwekerij kunt bereiken wordt op aanvraag toegezonden.

CACTUSSEN VETPLANTEN

H. VAN DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835—430

Regelmatig nieuwe Importen uit Zuid-Afrika. — Agent van Succulenta Nurseries Z.-Afrika. - Vraagt onze prijslijst 1964 - Meer dan 1750 soorten. Zaterdag de gehele dag voor liefhebbers geopend. — Zondags gesloten.

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk

TELEFOON 01740-5410 — BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480

Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

ZADEN van Cactussen en andere Succulenten

Onze nieuwe ZAAD-CATALOGUS is zojuist verschenen, waarin meer dan 1000, ten dele zeer zeldzame soorten, aangeboden worden. — Vraagt onze prijslijst gratis aan. Verder leveren wij nog: Verwarmingskabel, Thermostaten, Vochtigheidsregelaars, Vierkante plastic potten in meerdere maten, FLORACEL-zaai-substraat, Plantenschalen, enz., enz.

H. E. BORN — 581 WITTEN — DUITSCHLAND
PESTALOZZIPLATZ 13

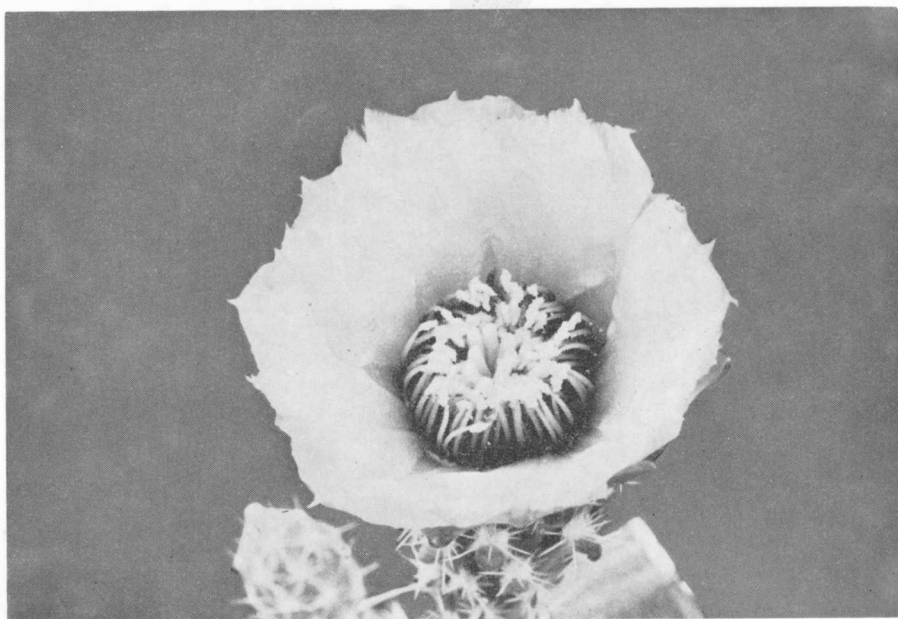
ALLES VOOR DE CACTUSLIEFHEBBER.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 16

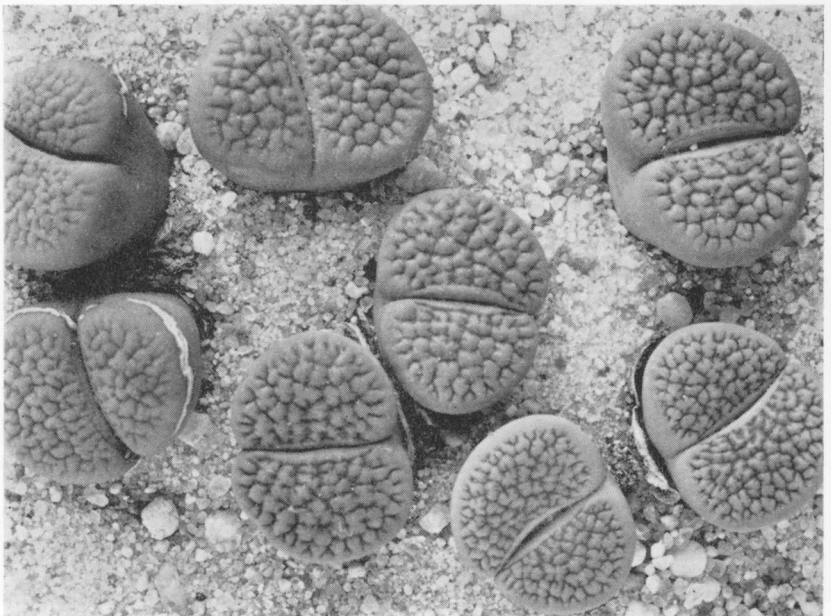
Collectie B. M. Schomper.

Een bloeiende *Corynopuntia bulbispina* (zie artikel op pag. 54)

Lithops turbiniformis (Haw.) N. E. Br. en enige nieuwe variëteiten

Het is enigszins vreemd, dat van een reeds zo lang bekende lithops-soort, met zo ver uiteenliggende vindplaatsen, tot dusver geen variëteiten zijn beschreven.

Lithops turbiniformis (Haw.) N.E.Br., is nl. de „oudste” van alle

Figuur 17

foto: de Boer.

Lithops turbiniformis var. *turbiniformis* (vergr. 0.9 ×)

bekende lithopssoorten en werd reeds in 1811 door de ontdekkingsreiziger BURCHELL gevonden bij de samenvloeiing van de Oranje Rivier en de Vaal. Hij meende eerst, dat het een grillig gevormde steen was en verwonderde zich ten zeerste, toen hij bemerkte, dat het geen steen, doch een levende plant was. BURCHELL maakte er een tekening van en aan de hand van die tekening beschreef HAWORTH (*Revisiones plantarum succulentarum* 1821) deze plant, die door hem *Mesembryanthemum turbiniforme* werd genoemd. Meer dan 100 jaar later werd deze lithops-soort op ongeveer dezelfde plaats door J. B. POLE EVANS her-ontdekt en in 1922 door N. E. BROWN (in *Gard. Cron.*, Vol. 71, pag. 55) beschreven onder de naam *Lithops turbiniformis*.

Figuur 18

foto: de Boer.

Lithops turbiniformis var. *lutea* (vergr. 1 ×)

Als vindplaatsen worden opgegeven zowel het meest westelijke deel van de Karroo-hoogvlakte (Ceres Karroo: Bokkeveld, Hex-rivier), als het $\pm$ 500 km daarvan verwijderde meest oostelijke deel daarvan (Somerset East), benevens de Prieska Division (waarin Prieska niet minder dan ongeveer 475 km ten N. O. van de ene en ongeveer 450 km ten N. W. van de andere der twee eerstgenoemde vindplaatsen is gelegen). Er is — behalve *Lithops lesliei* — geen enkele lithopssoort bekend, die zover uitlopende vindplaatsen heeft als *Lithops turbiniformis*.

Lithops turbiniformis* var. *turbiniformis

Lithops aurantiaca L. Bol in Notes on Mesembr. and allied genera, Part. II.

Komt in kleur en tekening overeen met de oorspronkelijke door N. E. BROWN beschreven soort. De topvlakte is grijsbruin, roestbruin of roodbruin en voorzien van een tamelijk fijnmazig, netvormig patroon van smalle, vrij diepe groeven die donkerder zijn gekleurd dan de rest van de topvlakte (zie fig. 17). Deze variëteit wordt op verschillende plaatsen in de Prieska Division gevonden; of die welke in het westelijke en in het oostelijke deel van de Karroo-hoogvlakte voorkomen, hetzelfde uiterlijk hebben, is mij niet bekend.

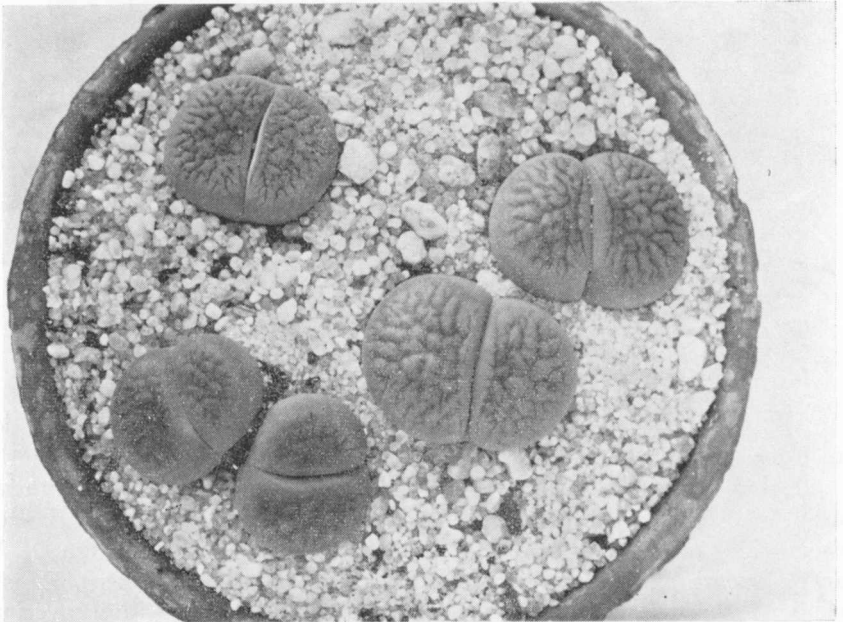
Een roodachtig bruine plant, met wat meer opvallend bruinrode groeven, doch met overigens dezelfde tekening (afgebeeld in Nel's „Lithops” op plaat 38) is door Mevr. L. BOLUS onder de naam *Lithops*

aurantiaca beschreven; als vindplaats wordt opgegeven: Zuid West Afrika, doch dit berust hoogstwaarschijnlijk op een vergissing; het moet uitgesloten worden geacht dat *L. turbiniformis* in Zuid West Afrika voorkomt.

Lithops turbiniformis var. **lutea** de Boer, var. nov.

a typo recedit apice pallide lutea vel pallide luteo-brunnea, lineis quodam modo dendritica reticulatis ornata.

Habitat: Cape Groblershoop aan de Oranje Rivier, D. T. Cole, Februari 1961.

Figuur 19

foto: de Boer.

Lithops turbiniformis var. *brunneo-violacea* (vergr. 1 ×)

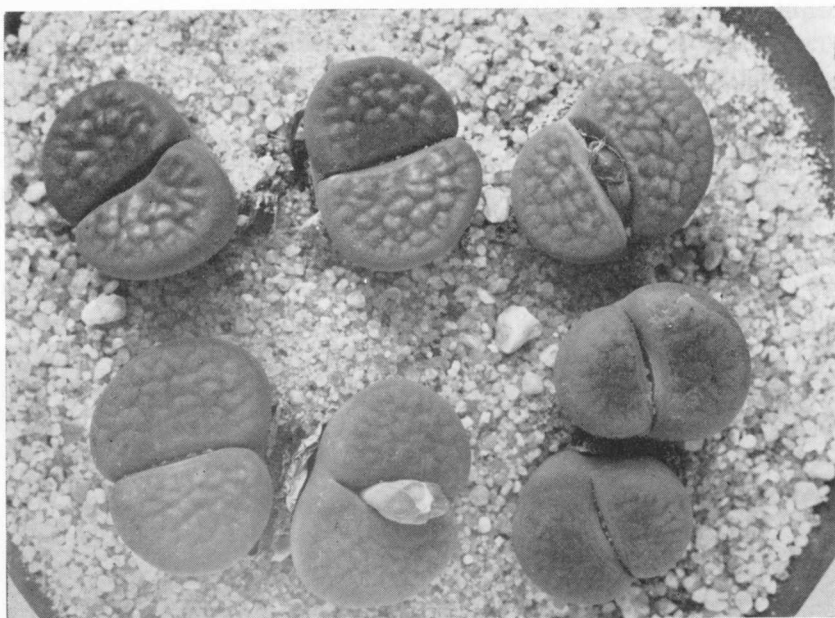
De kleur van de corpuscula van deze door Prof. D. T. Cole (Johannesburg) gevonden variëteit is licht grijsachtig geel tot licht geelbruin; de enigszins boom- tot netvormig vertakte groeven zijn bruinrood gekleurd, steken daardoor scherp af tegen de lichtgele tot geelbruine topvlakte en vormen een opvallend netwerk van bruinrode lijnen.

Lithops turbiniformis var. **brunneo-violacea** de Boer, var. nov.

a typo recedit apice atrobrunneo-violacea, sublucida.

Habitat: Griqualand West ten Z.W. van Griquatown. D.T. Cole, Februari 1961.

De kleur van de enigszins glimmende topvlakte is prachtig donkerbruin-violet; het hier en daar wat onregelmatig netwerk van vrije ondiepe groeven is slechts iets donkerder van kleur. Naast de vorige geel tot licht geelbruine variëteit zijn dit, door hun kleur, zeer opvallende planten.

Figuur 20

foto: de Boer.

Lithops turbiniformis var. *subfenestrata* (vergr. 0.9 ×)

***Lithops turbiniformis* var. *subfenestrata* de Boer, var. nov.**

a typo recedit: apice atrogriseo-brunnea, rugis latis atrovirescentibus, subpellucidis, sublucidis, fenestram ramosum inconspicuam formantibus.

Habitat: Cape, nabij Prieska, D. T. Cole, Februari 1961.

De kleur van deze variëteit is donker grijsgroen; de wijdmazige groeven zijn vlak en breed, donker groenachtig grijs van kleur, iets glimmend en half doorschijnend, zodat ze op een onduidelijk netvormig venster gelijken. Op enkele exemplaren vloeien deze groeven bovendien min of meer samen, waardoor ze een iets groter, niet scherp begrensd, half doorschijnend, donker groenachtig grijs venster vormen.

Deze variëteit van *Lithops turbiniformis* is een van de voorbeelden, dat de strenge scheiding der lithops in soorten met venster (*fenestratae*) en soorten zonder venster (*afenestratae*) niet is door te voeren.

Algemene Vergadering 1964

De Algemene Vergadering zal plaatsvinden op

ZATERDAG 6 JUNI 1964 TE AMSTERDAM.

Door de afdeling Amsterdam zal in de morgenuren een rondleiding in Artis worden georganiseerd, waarna de lunch kan worden gebruikt in het restaurant aldaar.

De Algemene Vergadering wordt in de middag gehouden op het tuincomplex „Amstelglorie” aan de Amstel in Amsterdam-Zuid.

Nadere mededelingen en de agenda voor de Algemene Vergadering volgen in het mei-nummer.

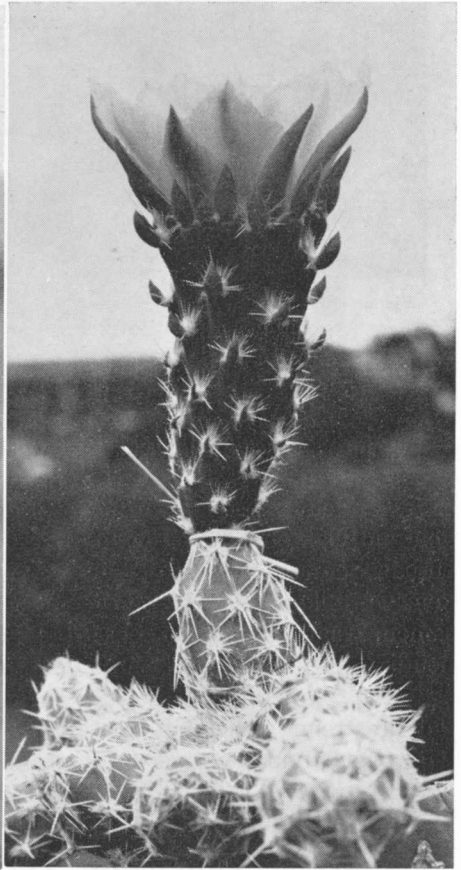
Tephrocactussen en wat er voor door gaat

Een van de meest stiefmoederlijk behandelde groepen in onze collecties is wel deze groep van cactussen. Men ziet zo hier en daar wel eens een enkele plant staan, maar daar houdt het dan ook mee op. In het algemeen is het dan *Opuntia* (*Tephr.*) *diademata* of *rauppiana*.

Getroffen door de afbeeldingen in deel I van Backeberg's handboek

Figuur 21

Figuur 22

Collectie B. M. Schomper.

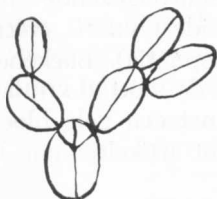
Ontwikkeling van de bloemknop bij *Corynopuntia bulbispina*

ben ik eens serieus begonnen een collectie van de soorten van dit ondergeslacht aan te leggen. Ik slaagde erin vorig jaar ongeveer 100 soorten bij elkaar te krijgen en toen bleek mij eigenlijk pas, hoe moeilijk het is om alleen al het ondergeslacht *Tephrocactus* af te bakenen. Het is nl. zo, dat

men soms alle *Opuntia*'s met kleine schijven of leden maar met *Tephrocactus* bestempelt. De moeilijkheid is, dat in de literatuur de diverse groepen maar vaag omschreven zijn. Duidelijk morphologische kenmerken en ik bedoel hiermee die kenmerken, die voor een leek duidelijk waarneembaar zijn, worden niet aangegeven.

Er is natuurlijk een aantal planten, die men dadelijk als *Tephrocactus* kan herkennen door hun rond-ovale leden, die *niet* afgeplat zijn. Echter bij de groep der *Airampoae* van de schijf-opuntia's komen planten voor, waarvan de leden practisch dezelfde vorm bezitten (bijv. *Opuntia armata* met var. *panellana*).

Uit het materiaal, dat ik thans ter beschikking heb, is het me gelukt de *Tephrocactussen* en *Airampoae*'s min of meer uit elkaar te houden. Dit is nl. vrij goed te zien aan de plaats waar een nieuw lid gevormd wordt. Het verschil probeer ik U met onderstaande schetsjes te laten zien.

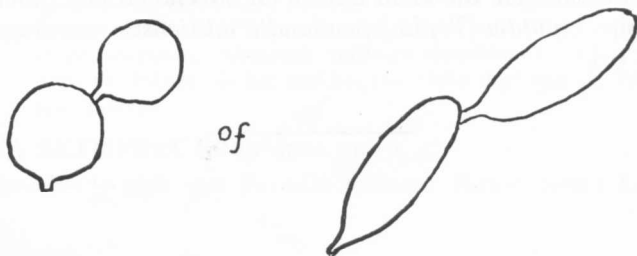
Figuur 23
Ondergeslacht
Tephrocactus

Figuur 24
Figuur
reeks: *Airampoae*

De *Airampoae*'s geven in het algemeen dan ook nog een zijdelingse afplatting der leden te zien. Al dit voorgaande geldt echter slechts voor planten, die op hun eigen wortels groeien. In onze collecties worden ze meestal geënt, waardoor de hele habitus van de plant zich wijzigt. De leden der *Airampoae*'s worden dikwijls tot 4 à 5 maal zo groot en dik en lijken op de oorspronkelijke soort weinig meer. Ook de vorming van de nieuwe leden vindt dan plaats over het gehele oppervlak van de bestaande leden, zodat dit goed zichtbare kenmerk wegvalt. De leden worden meer alzijdig symmetrisch en wijken dan nog al af van de typische vorm der *Airampoae*-leden, zoals hierboven is getekend.

Een tweede groep van planten, die nogal eens tot *Tephrocactus* gerekend wordt, is die der *Corynopuntia*'s uit het zuiden der U.S.A. en Noord-Mexico. Deze groep echter is wel scherp te onderscheiden van de vorige twee, nl. door de vorm der leden, die aan de voet $\pm$ steelvormig versmald zijn, aldus :

Figuur 25

De vorm der leden is verder kogelrond tot langwerpig-ovaal of knotsvormig, al naar gelang de soort. Ook de bedoorning is kenmerkend. De glochiden, die elke *Opuntia* bezit, worden bij deze groep pas op latere leeftijd gevormd en bij enkele soorten vrijwel helemaal niet, zodat de planten aanvankelijk de zeer aangename indruk geven, geheel glochidenloos te zijn.

Een van de redenen, dat deze groep van planten zo verwaarloosd wordt is, dat ze in ons klimaat niet zouden bloeien. Maar dat heeft men wel van meer cactussen gezegd, zoals bijv. de Mila's, die bij mij in de kas practisch ieder jaar tot bloei komen.

Nu had ik al jaren een aantal *Tephro's* e.d., die inderdaad nooit een bloem te zien gaven. Indachtig de ervaringen, die een aantal onzer heeft opgedaan met blikcultuur, heb ik toen deze planten in blikken gepoot en op een plank vlak onder het glas gezet, waar deze blikken soms zo heet werden dat ik ze met de blote hand nauwelijks beet kon pakken. Er werd voor gezorgd dat de potkluit vochtig bleef, en ziet! Een ongekennde groei trad op (op eigen wortels) en binnen een maand bloeide *Opuntia erectoclada* (een Airampo) en *Op. bulbispina* (een *Corynopuntia*). Backeberg beschreef de bloem eerst onlangs in zijn deel 6, hoewel de soort al vrij lang bekend is, de eerste met een bloedrode, de tweede met een gele bloem. Een tweetal foto's van deze laatste plant treft U bij dit artikeltje aan. De plant stond in dit geval geënt op *Opuntia ficus-indica*.

Ik heb nu alle *Opuntia's* „in blik” gezet en ik ben benieuwd, welke planten toch nog bloeiwillig zullen blijken te zijn. Gezien de voorlopige resultaten heb ik er veel verwachtingen van.

Nu ik deze groep eens nader onder de loupe genomen heb, blijkt het, dat ze heel wat handelbaarder zijn, dan men in het algemeen denkt. De „gemeenste” zijn nog wel de planten uit de groep der Airampo's met hun vlijmscherpe, van fijne haakjes voorziene doorntjes. Maar op den duur leert men daar zelfs mee omgaan. Overigens doen deze planten qua schoonheid beslist niet onder voor andere, meer gangbare cactussoorten. Soorten als *Opuntia* (*Tephro.*) *crassicylindrica*, *molinensis*, *russellii*, *kuehnrichiana*, *mistiensis* en *ovatus* ziet men haast niet en behoren beslist tot de mooiste cactussen. Verder zijn deze planten bijna onverwoestbaar, tenminste zolang ze op hun eigen wortels gekweekt worden. Enting verminderd hun weerstand aanzienlijk. De planten, die ik geënt had (een 3-tal soorten), hebben alle de vorige winter flink geleden, terwijl de planten die ik van deze soorten op eigen wortels had staan, onbeschadigd er door gekomen zijn.

Ik hoop met dit artikeltje enigszins de belangstelling te hebben gewekt voor deze zo stiefmoederlijk behandelde groep. Zelfs voor „kleinbehuisden” zijn er tal van soorten, die klein blijven en bovendien nog practisch doornloos zijn (bijv. *Opuntia* (*Tephro.*) *pentlandii*, *mistiensis*, *mandragora*, *minuta*, *minuscule* e.d.).

Nieuwe Parodia's (3)

PARODIA FORMOSA Ritter spec. nova

Lichaam bolvormig, 3–8 cm doorsnede, grasgroen, top niet wollig, met vezelachtige wortels; ribben 16–26, meestal geheel in wratvormige knobbels van 3–6 mm doorsnede en hoogte verdeeld; areolen 2–8 mm van elkaar, 1–1,5 mm doorsnede, wit-viltachtig; dorens naaldvormig, recht; randdorens 20–30, 3–8 mm lang, witachtig, zijwaarts gericht, middendorens 6–12, 3–12 mm lang, vosrood; bloemen 3–4 cm lang; vruchtbeginsel iets langer dan breed, bleek, met zeer kleine schubben, bijna geheel wit-wollige en bovenaan met enkele fijne borstels; bloembuis 12–16 mm lang, bekleed als het vruchtbeginsel; bloembladen 15–18 mm lang, 3–6 mm breed, bijna spatelvormig, zwavelgeel; meeldraden goudgeel; stijl zwavelgeel met 8–10 lichtgele, 4 mm lange stempels; vrucht bijna kogelrond; zaden 0,5 mm lang, bijna de helft daarvan strophiole, 0,2 mm breed, roodbruin, glad, glanzend.

Corpus globosum, 3-8 cm diam., clare viride, apice sine lana; costae 16-26, plerumque omnino in tubercula 3-6 mm diam. et alta solutae; areolae 2-8 mm inter se remotae, 1-1,5 mm diam., albotomentosae; spinae aciculares, rectae, radiales 20-30, 3-8 mm longae, obliquae, centrales 6-12, 3-12 mm longae, vulpinae; flores 3-4 cm longi; ovarium paulo longiore quam latiore, albolanatum, squamis minutissimis, superne setis tenuibus nonnullis obsitum; tubus floralis 12-16 mm longus, vestitus sicut ovarium; tepala 15-18 mm longa, 3-6 mm lata, oblanceolata sulphurea; filamenta aurea; stylus sulphureus, stigmatibus 8-10, pallide luteis; fructus prope globosus; semina 0,5 mm longa, laete badia, levia.

Type vindplaats: Margarita, Prov. O'Connor, Bolivia, holotype in het herbarium van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Verzamelnummer FR 735.

PARODIA PURPUREO-AUREA Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia formosa* Ritter door: Lichaam iets grijs-groen, met enigszins penachtige wortel; areolen 2–3 mm doorsnede, wit-tot bruinachtig viltig, meer wollig; randstandige doren 10–18, wit; middendorens 4–7, 4–25 mm lang; bloemen 18–28 mm lang; vruchtbeginsel iets breder dan lang; bloembuis 7–10 mm lang; bloembladen 10–15 mm lang, 2,5–4 mm breed, meer verzadigd, goudgeel, de buitenste steeds met purperen top; helmraden bruinachtig zinnoberrood.

Parodia purpureo-aurea Ritter sp. nova, a P. formosa Ritter recedit: corpore ± griseo-viride, radice paulo rapacea; areolis 2-3 mm diam., albo-vel brunneo-tomentosis; spinis radialibus 10-18, albis, centralibus 4-7, 4-25 mm longis; floribus 18-28 mm longis; tubo florali 7-10 mm longo; tepalis 10-15 mm longis, 2,5-4 mm latis, aureis, exterioribus apice purpureis; filamentis subfusco-cinnabarinis.

Type vindplaats: in het midden Oostelijke deel van de Provincie O'Connor, Bolivia.

PARODIA SETISPINA Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia formosa* Ritter door: Lichaam later

langwerpig tot 20–30 cm; areolen 1–2(–3) mm doorsnede, 6–10 mm van elkaar; dorens haarfijn, de randstandige 9–15, wit met bruine punten, 7–12 mm lang, half naar buiten gericht; middendorens 1–6, bruin tot zwart, naar beneden toe meer wit, 1–3 cm lang; bloembuis 10–13 mm lang; bloembladen 20–22 mm lang, 4–7 mm breed, zwavelgeel; helmdraden oranje-rood.

Parodia setispina Ritter, spec. nova, a *P. formosa* Ritter recedit: corpore in adultis elongato, ad 30 cm alto; areolis 1–2(–3) mm diam., 6–10 mm inter se remotis; spinis capillaceis, radialibus 9–15, albis apice brunneis, 7–12 mm longis, centralibus 1–6, 1–3 cm longis, brunneis vel nigris, infra albidis; tubo florali 10–13 mm longo; tepalis 20–22 cm longis, 4–7 mm latis; filamentis aurantiacis.

Type vindplaats: in het midden van het Oostelijke deel van de Provincie O'Connor, Bolivia. Verzamelnummer FR 1153.

PARODIA CHAETOCARPA Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia formosa* Ritter door: Areolen 2–4 mm van elkaar; randdorens 10–15, wit, middendorens 4–7, 8–20 mm lang, licht tot donkerbruin; bloemen 1,5–2,5 cm lang; vruchtbeginsel geheel met talrijke fijne borstelharen bezet; nektarruimte minder gereduceerd, 1–2 mm lang; bloembuis 5–8 mm lang; bloembladen 9–12 mm lang; 1,5–2 mm breed, lancetvormig, messinggeel; meeldraden goudgeel; stijl met $\pm$ 12 1,5–2 mm lange stempels; zaden iets groter en minder glad.

a *P. formosa* Ritter recedit: areolis 2–4 mm, inter se remotis; spinis radialibus 10–15, albis, centralibus 4–7, 8–20 mm longis, pallide- vel atrobunneis; floribus 1,5–2,5 cm longis; ovario dense setuloso; tubo florali 5–8 mm longi; petalis 9–12 mm longis, 1,5–2 mm latis, lanceolatis, cupreo-luteis; stigmatibus $\pm$ 12; seminibus paulo majoribus, minus levibus.

Type vindplaats: Salinos, Prov. Cordillera, Bolivia.

Holotype in het herbarium van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Verzamelnummer FR 1135.

PARODIA CARDENASII Ritter spec. nova

Onderscheidt zich van *Parodia formosa* Ritter door: Randdorens 8–14, witachtig, middendorens 3–5, wit met roodbruine punt; bloemen bijna 3 cm lang; vruchtbeginsel bolrond, zonder borstelharen; bloembuis 11–12 mm lang; bloembladen 15 mm lang, 5–6 mm breed, spatelvormig, zwavelgeel, de buitenste met roodachtige middenstreep en top; meeldraden bovenaan messinggeel, onderaan bijna wit.

Ik noem deze soort naar zijn ontdekker prof. Cardenas.

a *P. formosa* Ritter recedit: spinis radialibus 8–14, albidis, centralibus 3–5, albis, apice badiis; floribus 3 cm longis; ovario esetuloso; tubo florali 11–12 mm longo; tepalis 15 mm longis, 5–6 mm latis, late oblanceolatis, exterioribus linea rubra et apice rubra ornatis; staminibus superne cupreo-luteis, inferne paene albis.

Type vindplaats: Angosto de Villamontes, Prov. O'Connor, Dept. Tarija, Bolivia.

Holotype in het herbarium van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Verzamelnummer FR 914.

Phyllocactussen IV

Reeds meer dan een eeuw geleden zijn, door het kruisen van één echte Epiphyllumsoort met een van de vele verwante cactussoorten, de eerste Epiphyllum-hybriden tot stand gekomen. Hierbij hebben, naast het geslacht Epiphyllum, de geslachten *Heliocereus*, *Selenicereus* en *Nopalxochia* een grote rol gespeeld. De mooie kleur van de bloemen, de soms bijzondere vormen en de opvallende grootte daarvan zijn het resultaat van het werk van zowel bedreven vaklieden als van amateurs. Waar de bloemen van de echte Epiphyllumsoorten alle wit, of nagenoeg wit zijn, heeft het inzicht van de kruisers in het herkennen van de verwantschap tussen Epiphyllum en soorten van verwante genera bloemen gebracht met veel andere kleuren.

Het gemak waarmede *Heliocereus speciosus* en *Nopalxochia phyllanthoides* te kruisen zijn is oorzaak geweest dat in de eerste tijd, tot omstreeks 1845, het kruisen beperkt bleef tot beide genoemde soorten; vandaar dan ook dat het aantal Epiphyllum-hybriden die vóór 1845 zijn ontstaan, in verhouding tot het grote aantal dat thans bekend is, niet groot is. De vormenrijkdom van deze eerste hybride-generatie vindt zijn oorsprong in het verschil van deze twee soorten.

Eigenschappen van één van de ouders worden vaak teruggevonden in de kruisingsproducten. Sommige hebben meer of minder de robuuste en opwaarts gerichte groeiwijze van *Heliocereus*, terwijl andere weer typisch Epiphyllumachtig zijn. Zij die in vorm op *Heliocereus* gelijken munten uit door bloemen met verschillende rode schakeringen, met of zonder de karakteristieke blauwachtige weerschijs van de echte soorten. Tussen deze hybriden worden er ook gevonden die meer of minder op *Nopalxochia ackermannii* gelijken. Aanvankelijk dacht men dat deze resulteerde uit een kruising tussen *N. ackermannii* en *H. speciosus*. Dit is echter nooit bewezen; slechts een paar planten van de echte *N. ackermannii* bereikten Europa en deze zijn spoedig verloren gegaan, waardoor deze soort in het kruisen geen grote rol heeft gespeeld.

Een van de eerste mededelingen over het kruisen van echte soorten geschiedde in 1830 toen JENKINSON en SMITH in Engeland hun eerste hybride bekend maakten. Resultaten van hun arbeid worden nog steeds in de verzamelingen aangetroffen, o.a. in de hybriden 'Jenkinsonii', 'Feltoni' en 'Johnsonii'.

Met de invoering van een nieuwe Epiphyllumsoort uit Amerika in 1840 is verdere hybridisatie gestimuleerd. Dit was de witbloeiende, grootbloemige en welriekende *E. crenatum*. De Franse cactusweker SIMON en zijn klant COURANT, later zijn helper, zagen voor het eerst de buitengewoon grote waarde van deze soort voor de hybridisatie. Zij gebruikten voor hun kruisingen ongeveer 30 van de beste *H. speciosus* hybriden en zij kruisten deze met *E. crenatum*, met als resultaat veel nieuwe hybriden met grote bloemen in de kleuren rood, licht geelachtig wit, rose, oranje en amberkleurig, in vele schakeringen.

Waarschijnlijk kruiste SIMON ook *E. crenatum* met *Selenicereus grandiflorus* met als resultaat de bekende hybride 'Pfersdorffii' en met *Selenic. pteranthus* met als resultaat de eveneens bekende hybride 'Cooperi'. Beide hybriden worden nog steeds in de verzamelingen aangetroffen en staan bekend als uitstekende kamerplanten. In de bloemen laten beide hybriden

Figuur 26

Schitterend zijn de bloemen van deze Phyllocactus

foto: van Arkel

den duidelijk zien dat het *Selenicereus* kruisingen zijn. Ook andere hybriden met meestal grote, witte of crème bloemen, met veel smalle, geel, brons of purper gekleurde buitenste bloembladen zullen afstammelingen zijn van *Selenicereus*.

Beide genoemde hybriden vormen met nog enkele nabijkomende variëteiten de 'Cooperi' klasse. Planten van deze groep zijn uitstekende, gemakkelijk te kweken en zeer stevige kamerplanten, die weliswaar per seizoen niet veel bloemen brengen, doch van bijzondere schoonheid zijn en, vooral in de eerste nacht, aangenaam rieken. Alle tot deze groep behorende hybriden zijn bijzonder geschikt om er mede verder te kruisen. Om de stevige groei van deze planten in de zaailingen terug te bekomen dient men ze bij het kruisen als moederplant te kiezen. Een kruisingsproduct van 'Cooperi' is o.a. de hybride 'White Queen'. Deze verbeterde 'Cooperi' behoort tot de hybriden welke ons één van de grootste en meest geurende bloemen bracht, ze is in Engeland ontstaan, doch eerst in veel latere tijd. Aan de naam reeds kan men al zien dat ze uit de 20ste eeuw stamt, daar het in de voorgaande eeuw gewoonte was de hybriden een latijnse naam te geven.

(Wordt vervolgd)

Een studieclub voor Ceropegia-liefhebbers

Geïnspireerd door het initiatief van de heer van Arkel hebben onderstaande personen besloten een Ceropegia studieclub op te richten die zich ten doel zal stellen:

- 1e. Het bestuderen van dit geslacht, de onderlinge verwantschap der soorten en de beste cultuurvoorwaarden hiervan;
- 2e. Het op ruime schaal en zo goedkoop mogelijk verspreiden van zeldzame Ceropegia's, waarbij we ook denken aan het ruilen onderling en met liefhebbers in het buitenland.

Zoals U weet zijn er bijzonder mooie soorten onder de Ceropegia's en mocht U zich dus wat laten afschrikken door woorden als: „bestuderen” dan is mogelijk toch punt 2 van belang voor U.

Mocht U belangstelling hebben richt U zich dan tot ondergetekende: FRANS K. A. NOLTEE, Voorstraat 47 Dordrecht.

Namens de andere initiatiefnemers, te weten:

Mevrouw A. P. Sicherer-Frijlink, Bilthoven.

H. de Vries, Amsterdam.

H. van Donkelaar, Werkendam.

Uit de afdelingen

GOOI- EN EEMLAND

De opkomst voor de afdelingsbijeenkomst op 3 maart jl. (26 leden) beloofde een geanimeerde avond en die is er dan ook wel gekomen. Reeds geruime tijd voor de officiële aanvang waren de meeste leden in drukke onderlinge gesprekken rond de tafel, waarop zoals gebruikelijk het materiaal voor de verloting en het illustratie-materiaal in natura.

In z'n openingswoord richtte de voorzitter zich tot ons nieuwe lid, de heer A. W. Huizen, die hij welkom heette in de kring. Hierna volgde het zakelijk gedeelte en de plannen. Afsproken werd excursies te houden omstreeks half april en eind mei en de heer G. J. Koppers uit te nodigen voor een lezing, die op een extra avond, vermoedelijk 20 maart, zal worden gehouden.

Met het einde van de winter en de rust van de planten in zicht kwamen spoedig de gesprekken over verpotten, gie-ten, wel of niet ramen kalken, ziekten en ongedierte enz., op gang, zodat èn de verloting èn de pauze èn de inleiding van de heer Rubingh tot het oude, maar door de steeds grotere kennis tot een kleine groep afgebrokkeld geslacht Echinocactus, goed slaagden. Na kennismaking met een aantal vertegenwoordigers van dit geslacht werd de avond besloten.

H. L. A. HUGUENIN, secretaris,
Diepenbroickpark 48 — Weesp.

ROTTERDAM

Onze contactavond van 14 maart is een discussieavond geworden. De heer J. C.

van Keppel uit Wassenaar was onze gast; hij leidde het vraaggesprek en stelde als uitgangspunt de volgende vragen. Waarom verzamelt U speciaal succulenten? Welk geslacht of groep heeft Uw voorkeur en waarom? Kameras, of platte bak cultuur en waarom? Pot-, vollegronds-, schaal-, blik-, of plasticultuur? Welke moeilijkheden ondervindt U bij het kweken?

Er ontstond zich een geanimeerd gesprek, waaraan door alle aanwezigen werd deelgenomen zodat we kunnen terugzien op een gezellige en vruchtbare avond.

De volgende bijeenkomst is op zaterdag 11 april. Onderwerp: „Bestrijdingsmiddelen en de toepassing”.

J. H. DE SLEGTE, Secretaris.

AFD. TILBURG

„Cactussen en Vetplanten, paradijselijke schoonheden”.

Het eerste gedeelte van de avond bestond uit 'n interessante causerie, waarbij onze liefhebberij op de (doorn-)puntjes bekeken werd.

Hoofdzaak is dat we ons in onze liefhebberij uitleven en dat we genoeg scheppen in hetgeen zo wonderbaarlijk en zo paradijselijk schoon is tussen doornbundels En wat kost dit ons eigenlijk?

Dia's die we in de tweede helft zagen ter verduidelijking van wat we zojuist gehoord hadden, gaven het bewijs dat een en ander niet teveel gezegd was. Inderdaad paradijselijk schoon!

Het was de heer Bonefaas die voor ons deze zeer geslaagde avond verzorgde. Ook werden door de heer Bonefaas

voor de verloting enkele fraaie planten aangeboden die gretig aftrek vonden, en de kas verstevigden. Hartelijk dank aan de spreker en aan onze leden en genodigden voor de goede opkomst.

L. v. d. LAAR, Secretaris,
Drijfsjachtpad 28 - Tilburg.

AFD. UTRECHT

Op de bijeenkomst van 9 maart - waarbij 27 leden aanwezig waren - hield de heer Rubingh een interessante voordracht over het geslacht *Gymnocalycium*. Meegebrachte prachtige planten en dia's verduidelijkten het gesproken woord.

Naar aanleiding van de gestelde vragen ontstond een levendige discussie, leerszaam zowel voor beginners als voor gevorderden.

Ook de verloting werd - vooral voor de penningmeester - een succes.

De volgende vergadering wordt gehouden op 13 april. De heer F. Noltee spreekt dan over: Vetplanten (o.a. ultra-succulenten), met vertoning van dia's.

Th. J. J. STOUTEN, Secretaris
Saturnuslaan 40, Bilthoven.

WEST-FRIESLAND

Op onze bijeenkomst van 6 maart j.l. hield de heer Rubingh voor ons een lezing over het onderwerp „Waar en hoe groeien succulente planten”. Na een korte inleiding vertelde spreker ons over het ontstaan en de groei der cactussen. Daar de planten thuishoren in een tropisch of subtropisch klimaat, moeten ze veel licht en zon hebben, dus behoeft er weinig geschermd te worden. Brengt men de planten vroeg in

het voorjaar aan de groei, dan verbranden ze niet zo makkelijk.

Bloei kan alleen bereikt worden door goede aarde en veel licht.

Hierna werd de samenstelling van de kweekkaarde besproken. Spreker adviseerde vooral de cactussen 's zomers veel water te geven en besloot met de woorden, wil men als liefhebber iets bereiken, dan moet men zich geheel in de planten inleven.

Na de pauze liet de heer Rubingh ons enige prachtige dia's zien. We kunnen terugzien op een geslaagde avond, waarvoor we de heer Rubingh hartelijk danken.

De volgende bijeenkomst zal gehouden worden op 23 april, het onderwerp zal zijn „Het enten der cactussen”.

Mevr. C. Koster-Ton, Secretaresse
Meeweg 12, Schellinkhout.

ZAANDAM

Op onze bijeenkomst van 6 maart j.l. hield de heer Edelman een lezing met dia's, over zijn reis naar Mexico. Wij konden genieten van prachtige opnamen van tientallen meters hoge „grijsaards” en grote „bedden” *Mammillaria's*, *Echinocereus*, enz.

Tevens waren er opnamen uit de privéverzameling van de heer Edelman te bewonderen.

De aanwezigen, waaronder een flink aantal gasten uit Amsterdam, gingen voldaan huiswaarts.

Van deze plaats nogmaals dank aan de heer Edelman. De data van de eerstvolgende vergaderingen zijn: 15 mei, 6 juni en 17 juli.

Mevr. A. HOEKSTRA-TUYN, Secr.esse
Koning Williamstraat 43 — Zaandam.

VAN HET CLICHEFONDS

Wij brengen onder Uw aandacht dat de zaadverkoop ten bate van het Clichéfonds gesloten is. De verkoop 1964 heeft een batig saldo van ruim f 1700,— opgebracht. Nadere mededelingen volgen in het mei-nummer.

NIEUWE LEDEN :

- E. Geelhuysen, Rembrandtlaan 9, Nieuw-Loosdrecht.
- A. J. Ansink, Cannenberglaan 236, Den Haag.
- D. de Rijke, Noordweg 16, Wateringen.
- M. Steiger, Plaats Langeveld 8, Monster Z.H.
- Mej. M. de Voogd, Bentinckstraat 146, Den Haag
- A. Boon, Eiberlaan 24, Foxhol (Gr.)

Mevr. W. H. van de Avoird, Speelhuislaan 120, Breda.

E. Brandsma, Dorpsstraat 23, Hoorn
Terschelling.

A. G. Koenderink, Overboslaan 62, Bilthoven.

K O O P - E N V E R K O O P

TER OVERNAME wegens ruimtegebrek circa 100 cactussen; benevens 3 eternietbakken; eventueel met kamerkasje. Br. aan H. MERKUS, Plantenoord 54, Den Haag.

GEVRAAGD (tegen redelijke vergoeding) door beginneling, zaailingen, stekken, planten van *Rebutia*, *Mammillaria*, *Astrophytum*, *Gymnocalycium*. Adres A. BOON, Eiberlaan 24, Foxhol (Gron.).

FINANCIËEL OVERZICHT 1963

Ontvangsten :

Saldo per 1 januari 1963 ..	f	1733,34
Nog geïnde contributie 1961	f	31,25
Idem 1962	f	547,15
Contributie 1963	f	6562,93
Reeds geïnde contr. 1964 ..	f	220,10
Ontvangen afd. bijdragen ..	f	12,50
Verkoop oude jaargangen ..	f	353,76
Advertenties 1962/63	f	379,10
Batig saldo Grasheuvel	f	33,81
Restitutie Clichéfonds	f	30,—
Liquidatiesaldo afd. Haarlem	f	197,36
Terugontv. porti bibliotheek	f	21,46
Verkochte insignes	f	9,—

f 10131,76

Uitgaven :

Drukkosten Succulenta		
12 nummers	f	5523,80
Verzendkosten tijdschrift ..	f	185,—
Administratiekosten	f	240,—
Honorarium art. maandblad	f	25,—
Onkosten secretariaat 1962 ..	f	173,86
Idem 2de secretariaat 1963 ..	f	17,12
Idem redacteur 1963	f	8,78
Id. penningmeester 1962/63	f	55,86
Verenigingsdrukwerk	f	615,26
Reiskosten afdelings-		
bestuursleden	f	287,40
Onkosten bibliotheek	f	318,21
Porto zaadlijst	f	30,—
Bijdragen tentoonstellingen ..	f	50,—
Onkosten postkwitanties ..	f	55,44
Restitutie te veel bet. contr. à		22,—
Idem afdelingsbijdragen ..	f	12,—
Saldo giro	f	2512,03

f 10131,76

TOELICHTING FINANCIËEL OVERZICHT 1963

Rente Boerenleenbank	f	78,68	
Ontvangsten 1963	f	8398,42	f 8477,10
Uitgaven 1963			f 7619,73
		Batig saldo 1963	f 857,37

Bezittingen :

Giro 1 januari 1963	f	1733,34	1 jan. 1964	f	2512,03
Boerenleenbank 1963	f	2421,47	1 jan. 1964	f	2500,15
		f 4154,81			
Batig saldo 1963	f	857,37			
		Totaal			f 5012,18
		f 5012,18			f 5012,18

BEGROTING 1964

Saldo per 1 januari 1964 ..	f	2512,03	Drukkosten Succulenta	f	5900,—
Nog te innen contributie '63	f	300,—	Verzendkosten tijdschrift ..	f	215,—
Contributies 1964	f	6720,10	Administratiekosten	f	250,—
Verkoop oude jaargangen ..	f	250,—	Onkosten secretariaat	f	200,—
Advertenties	f	217,87	Onkosten penningmeester ..	f	35,—
			Verenigingsdrukwerk	f	400,—
			Onkosten bibliotheek	f	250,—
			Onkosten postkwitanties ..	f	55,—
			Onkosten redacteur	f	30,—
			Reiskosten afd. bestuursleden	f	320,—
			Reiskosten afgev. Alg. Verg.	f	200,—
			Onvoorzien	f	145,—
			Vermoedelijk saldo giro	f	2000,—
		f 10000,—			f 10000,—

Bezoekt de Algemene Vergadering op 6 juni a.s. te Amsterdam

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk
TELEFOON 01740-5410 BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480
Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

CACTUSSEN H. VAN DONKELAAR VETPLANTEN

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835-430
Regelmatig nieuwe Importen uit Zuid-Afrika. — Agent van Succulenta
Nurseries Z.-Afrika. - Vraagt onze prijslijst 1964 - Meer dan 1750 soorten.
Zaterdag de gehele dag voor liefhebbers geopend. — Zondags gesloten.

Cactuskwekerij W. J. van Kempen

NIJMEGEN — DRIEHUIZERWEG 327

TELEFOONNUMMER IS THANS 08800 - 53377

Wilt U hiervan goede nota nemen.

import
export

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 33 25 56
postrekening 17 24 46

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
E x p o r t

Grote sortering Cactussen en prima Vetplanten

Dijkweg 56a — NAALDWIJK — Telefoon 01740-5168

TE KOOP GEVRAAGD: Planten, stekken, zaad uit de

STAPELIA-, AGAVE- en ALOE-groep

Aanbiedingen aan „Succulent Plants”, Gardenierstraat 22, Venlo, L.

Wat betekent die naam

door L. C. KOREVAAR

132 pag. met ± 4000 verklaringen van de botanische namen van de succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of
storting op postrek. 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem,
Hereweg 19 - Lisse.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 27

foto: mr. Roggen

Leuchtenbergia principis — (zie het artikel op pagina 69)

Van de Redactie

Er verschijnen tegenwoordig op allerlei gebied boeken aan de lopende band; het schijnt een lucratief bedrijf te zijn. Het ene boek is al mooier dan het andere en vooral met de plaatjes tracht men elkaar de loef af te steken.

Ook ons gebied ontkomt niet aan deze boeken-stortvloed: ik heb er het laatste jaar een aantal ontvangen en ze zijn in ons tijdschrift vrijwel alle besproken.

Voor een goed deel wordt ook hier het woord hoe langer hoe meer door het beeld verdrongen; het is alsof men geen geduld meer heeft over planten en dieren te lezen: een boek op ons gebied zonder plaatjes is vrijwel onverkoopbaar, hoe goed de redactionele tekst ook mag zijn.

Ook bij lezingen treft men hetzelfde euvel aan: hoe vaak wordt een veel te grote hoeveelheid dia's vertoond, de ene al mooier dan de andere? Het resultaat is, dat menigeen in slaap valt en de overigen zich later alleen kunnen herinneren hoe mooi het was.

Maar, we hadden het over boeken: ze hebben natuurlijk wel hun grote nut; met behulp van de plaatjes worden de planten dichter bij de liefhebbers gebracht, velen zijn in staat hun planten te herkennen en te benamen, iets wat met de wetenschappelijke literatuur nu eenmaal moeilijk is, vooral bij cactussen.

Voor de liefhebber is het alleen moeilijk uit te zoeken, welke boeken voor hem het meest geschikt zijn. Daarom is het dus belangrijk, dat van al die boeken recensies in Succulenta verschijnen en dat deze met de nodige critiek worden behandeld, zodat men toch zijn keus wel zal kunnen bepalen.

Wageningen

B.

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.) — Telefoon 03496—226.
Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse — Tel. 02530—3439.
Penningmeester: G. D. DUURSMA, Spoorstraat 106, Leeuwarden, Postrekening no. 83 35 50.
Redacteur: B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141, thuis tel. 2146.

Redactiecommissie: C. BOMMELJE, J. C. VAN KEPPEL en H. VAN DER VELDE.
Bibliotheecaresse: Mevrouw H. VRIESENDORP—VAN AALDEREN, Ligusterweg 2 — Oostvoorne.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Lobivia cv. 'Winifred'

Allereerst wil ik mij verontschuldigen, dat ik niet allen, die mij met dank voor de door mij gestuurde plantjes van *Chamaelobivia* 'Domino' geschreven hebben een antwoord ontvingen. Ik kreeg ongeveer 100 aanvragen voor deze plant en ik heb de liefhebbers ieder twee stekken opgezonden. Maar om daarbij ook nog brieven te schrijven, daarvoor heb

Figuur 28

foto: Timmermans

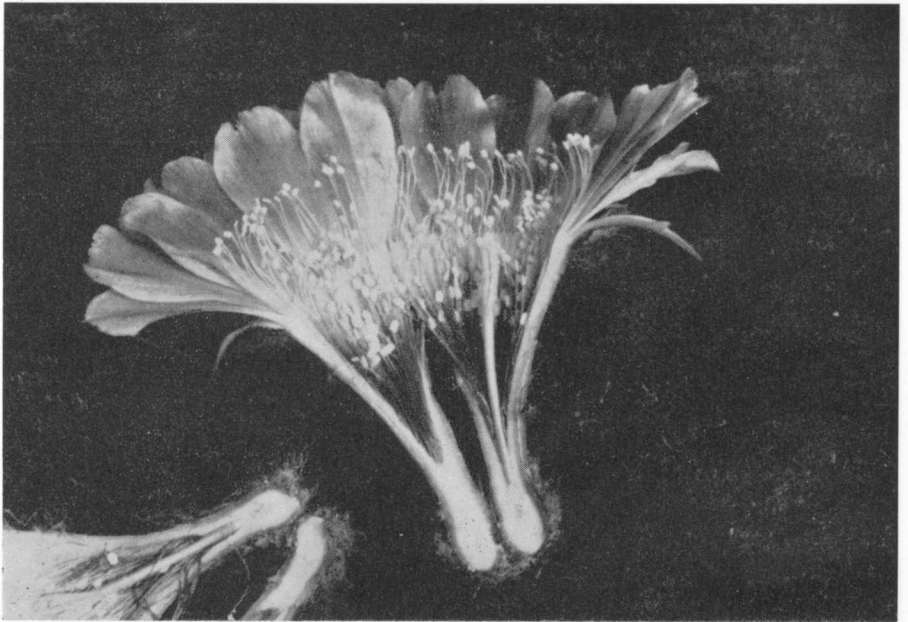
Een prachtig bloeiende *Lobivia* cv. 'Winifred'

ik jammer genoeg geen tijd. Verder moet ik allen, die mij andere planten in ruil hebben aangeboden teleurstellen, mijn kasje staat vol met proefkruisingen, zodat ik voor andere planten in het geheel geen plaats over heb. Maar in ieder geval mijn hartelijke dank voor de vriendelijke aanbiedingen.

De plant, die ik deze keer ga beschrijven maakt zelden stekken en deze is dus alleen voort te kweken door er de kop af te snijden en het onderstuk te bewaren voor stekvorming. Dit gaat evenwel niet zo vlug, zodat ik hiervan nog niet genoeg planten heb staan om alle liefhebbers te kunnen voldoen. Ik verzoek u dan ook ditmaal geen aanvragen voor deze plant aan mij te sturen.

Deze plant wil ik noemen : 'Winifred', en is uitgezocht uit een zaaisel van *Lobivia pseudocachensis* × *Echinopsis aurea* (Timmermans zaailing 1963 no. G. 20 O).

Bolvormig, later in de lengte groeiend tot kort cilindrisch, groen, $\pm$ 6 cm dik en 12 cm lang of mogelijk iets langer; top ingezonken en met dorens bedekt; ribben 13–16, recht of iets gedraaid; areolen $\pm$ 2 mm breed, ovaal of bijna rond, $\pm$ 2 mm van elkaar, geelwollig, later grijs; randdorens 8–10,

Figuur 29

Bloemdoorsnede van *Lobivia* cv. 'Winifred'

foto: Timmermans

zijdelings uitgespreid, 6–7 mm lang, aanvankelijk geelbruin, later glasachtig met bruine punt, onderaan iets verdikt, dun, soms iets gebogen; middendorens 1–3, tot 10 mm lang, iets dikker dan de randdorens, onderaan bolachtig verdikt, de grootste recht vooruit of iets naar beneden gericht; soms is het verschil tussen rand- en middendorens moeilijk te zien; bloemen uit het middendeel van de plant ontspringend, 6 cm lang, 5 cm diam.; bloembuis 3 cm lang, lichtgroen, schubjes olijfgroen met paarsig puntje, onderaan en op het vruchtbeginsel klein, naar boven groter wordend en overgaand in bloembladen; in de oksels van deze schubjes vele bruine en enkele lichtgrijze, $\pm$ 10 mm lange haren; buitenste bloembladen licht oranje met donkerder puntje en olijfgroene middenstreep, 3–10 mm breed; binnenste bloembladen tot 25 mm lang en 12 mm breed, oranje met iets donkerder streepjes, onderaan cadmiumgeel, aan de randen iets groenachtig, zwak gekarteld en meestal wat omkrullend; buitenste meeldraden cadmiumgeel, tot een lichtgele ring samengegroeid, tot 11 mm lang, binnenste meeldraden tot 32 mm lang oranje, onderaan paars, waardoor het hart van de bloem paars is; helmknoppen lichtgeel; stijl tot 10 mm lang, geelgroen, met de bloembuis vergroeid, met 10 stempels, die 8–10 mm lang zijn en iets lichter dan de stijl.

Leuchtenbergia principis

Eén van de moeilijkheden, die de pasbeginnende liefhebber van succulenten op zijn weg ontmoet is het verschil tussen een cactus en een vetplant. Soms ziet men planten die op het oog op cactussen lijken, althans wat de leek zich daarvan voorstelt, maar dan zal een „kenner” U verzekeren dat dit vetplanten zijn. Sprekende voorbeelden vindt men vooral bij het geslacht Euphorbia.

De op de voorpagina afgebeelde plant lijkt te behoren tot een vetplantengeslacht dat iedere leek wel kent, n.l. de Agaven, maar dat is slechts schijn, want het is een cactus!

Leuchtenbergia principis, of als deze naam U te geleerd is, de Prisma-cactus werd reeds in 1848 door Hooker ontdekt en beschreven. Zij komt voor in Centraal- en Noord-Mexico, waar zij op berghellingen, tot 2000 m boven de zeespiegel, tussen gras en laagblijvende Agaven groeit.

Hieruit kunnen wij concluderen dat deze plant des zomers een warme en in de winter een koele, droge standplaats vereist. Het is dus lang niet de gevoelige plant waarvoor hij veelal gehouden wordt.

In 1957 kochten wij een jonge zaailing die wij entten op een *Eriocereus jubertii*. De zaailing werd tegen de theorie in recht afgesneden en zo met succes geënt. De groei was voorspoedig en groot was onze verwondering toen wij reeds in 1961 de eerste knopvorming waarnamen, n.l. in het areool aan de top van een jonge tepel. Deze knop verdroogde echter en wij schreven dit toe aan de moeilijke bloeibaarheid in cultuur.

In het volgende jaar gingen wij over tot de blikcultuur en onze Prisma-cactus verdween uit de volle grond van het tablet in een literblik.

Wie schetst onze verbazing toen wij half september bij een inspectie van onze planten die zich op een plank vlak onder het glas bevonden een paar dikke reeds kleurende knoppen ontdekten die zich ten volle ontplooid hebben. Ook in 1963 hebben wij van de 10 cm grote, gele, welriekende bloemen, die verscheidene dagen open blijven, kunnen genieten.

Hoezeer de bloei van *Leuchtenbergia* afhankelijk is van de cultuur bewijst de op de omslag afgebeelde plant van de heer Bommeljé. Reeds meer dan 10 jaar werd deze plant liefdevol verzorgd, maar toonde daarvoor geen dankbaarheid door ook maar een enkele bloem te vertonen. Wij geloven dat de heer Bommeljé, die op de oude beproefde wijze zijn planten tot ieders bewondering weet te kweken, aanvankelijk nogal sceptisch tegenover de blikcultuur stond. Dat nam niet weg dat ook hij op beperkte schaal verleden jaar een proef met deze cultuur nam en o.a. ook zijn oude plant in een blik plaatste. Het resultaat spreekt voor zichzelf wanneer men de fraaie foto beziet. Niet te verwonderen valt dat ook de heer Bommeljé zich bij de blik- annex plastic-cultuurclub heeft aangesloten!

Ongeënt heeft de plant een dikke peenvormige wortel waaruit zich de tot 12 cm lange, blauwachtig-groene, scherp driekantige, — vandaar de naam Prisma-cactus — aan de top afgeplatte tepels ontwikkelen. Bij ouder-

dom brokkelen deze geleidelijk af. In het wollige areool aan de top van de tepel bevinden zich 5—8 gedraaide papierachtige, strogele dorens waarvan de middendorens aan onze plant wel 15 cm lang wordt. Oudere planten spruiten aan de korte stam. Leuchtenbergia, genoemd naar de Hertog von Leuchtenberg, een plantenliefhebber uit de vorige eeuw, is een monotypisch geslacht, d.w.z. het bezit maar één soort.

Wij kunnen deze, misschien naar ieders smaak niet tot de mooiste soorten behorend, maar zeker wel interessante plant, van harte aanbevelen.

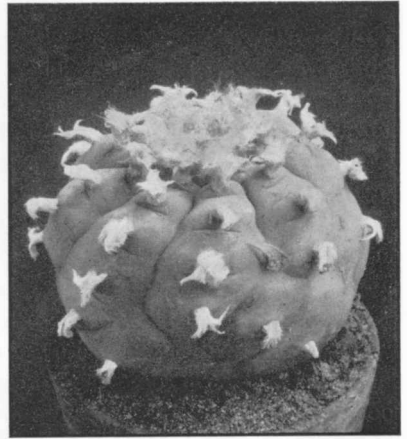

T. J. BRASSER,

Conservator aan het Rijksmuseum voor
Volkenkunde te Leiden.

Peyote en Pan-Indianisme

**De Indianententoonstelling in het Rijks-
museum voor Volkenkunde te Leiden,
van 15 mei tot 10 oktober.**

Figuur 30
Lophophora williamsii

Het is zaterdagavond, het laatste rode licht van de ondergaande zon zweeft over een Indiaanse tent in het heuvelland van het Pine Ridge Sioux reservaat. In de verte slingert de autobaan van Hot Springs naar Sioux City als een eindeloze, met vuurvliegjes bedekte zwarte slang door het landschap. Het is zaterdagavond, hier in de tent begint de wekelijkse kerkdienst van de Peyote Cultus, zoals de blanken haar noemen. Niet alleen in het Sioux reservaat, maar in vele Indiaanse reservaten van Alberta in Canada tot Oklahoma, van Wisconsin tot Californië komen de oorspronkelijke Amerikanen bijeen in tenten en blokhutten om de kerkdienst bij te wonen van de Native American Church, zoals zij trots de Peyote Cultus noemen.

Zelden krijgen blanken toestemming om het ritueel van deze nieuwe Indiaanse godsdienst mee te maken; het is nog niet zo lang geleden dat elke inheemse religie wettelijk was verboden en onbarmhartig werd vervolgd. Ook over de N.A.C. is de laatste jaren veel onzin en kwaadsprekerij in de Amerikaanse pers verschenen; een dergelijke afwijking van de „American way of life” wordt slechts moeilijk getolereerd.

Centraal in de eredienst van de N.A.C. staat de kleine Peyote cactus, aanbeden als een bovennatuurlijk wezen — door sommige aanhangers vereenzelvigd met Christus — en geconsumeerd als een „visioen”-opwekkend middel. Dit voltrekt zich in gezelschap van de andere gelovigen, maar de doelstellingen zijn individualistisch. Ethische en geestelijke reinheid worden benadrukt in de leer, de gelovige moet rein zijn wil de Peyote het gewenste effect hebben, anders kan het als een gif werken en schade doen. Braken, veroorzaakt door inname van de Peyote, wordt geïnterpreteerd als een geestelijke en lichamelijke reiniging van de gelovige.

Peyote — van het Azteekse „peyotl” — is de Amerikaanse naam voor de *Lophophora williamsii*, een kleine wortelvormige cactus, die zijn grijsgroene speldenkussen-

achtige kopje boven de grond laat zien van Centraal Amerika tot het stroomgebied van de Rio Grande in de Verenigde Staten. Deze kopjes worden afgesneden en in verse of gedroogde toestand gegeten en ook wel fijngemalen om er thee van te zetten. De volwassen plant bevat negen alkaloiden, waarvan enkele prachtige kleurenhallucinaties en dromen verwekken bij inname van een grote dosis. In kleine hoeveelheden gebruikt is het een ongevaarlijk en opwekkend middel. Peyote is ook succesvol aangewend bij kleurenblindheid en een lichte graad van schizofrenie.

Peyote werd reeds sinds eeuwen gebruikt in de rituelen van Mexicaanse Indianen. Omstreeks 1880 werd het door de zuidelijke prairie stammen in Noord Amerika overgenomen, nadat hun zwerfend jagersbestaan was vernietigd en zij in het tegenwoordige Oklahoma in reservaten waren opgesloten. Het moderne Peyote-ritueel is vrijwel geheel door hen ontwikkeld. Dank zij de wonderdadige krachten, die aan de Peyote werden toegeschreven en de missionaire geloofsijver van deze Kiowa en Comanche Indianen verbreidde de nieuwe godsdienst zich zeer snel over de andere reservaten, waarin de trotse Prairie Indianen sinds kort waren gedwongen tot een uitzichtloos pauperbestaan. Het is bekend, dat nieuwe godsdiensten als paddestoelen uit de grond schieten onder volken in een culturele crisissituatie.

Dergelijke godsdiensten zijn gewoonlijk samengesteld uit elementen ontleend aan tal van oude inheemse religies, benevens uiterlijke en gereïnterpreteerde elementen uit de godsdienst der overweldigers, in dit geval het Christendom. Zo ook met de Peyote religie. Opmerkelijk is het feit, dat deze godsdienst grotendeels beperkt blijft tot die groepen, waar óók in de oorspronkelijke inheemse religie het visioen een belangrijke rol speelde om bovennatuurlijke genade te verkrijgen, en waar de oorspronkelijke religie ziekte-genezende rituelen kende. Vandaar, dat de leiders in deze nieuwe godsdienst veelal uit de oude elite voortkomen.

Bij voorkeur vindt de kerkdienst plaats in een traditionele Indiaanse tent, waarvan de dertien tentpalen Christus en zijn apostelen voorstellen bij die groepen, die de meest christelijke versie van het Peyote-ritueel uitvoeren. Elke gemeente heeft vier ceremoniële leiders: De „Weg”-leider, die in het gebed voorgaat en de gelovigen de juiste levensweg voorhoudt; de Vuurleider, die het vuur onderhoudt tijdens de dienst; de Pijnboomleider, die naalden en zaden van de pijnboom op het vuur sprenkelt als wierook; de Drumleider, die een drum op drie poten bewerkt – symbool van de H. Drieëenheid – en in liturgische zang voorgaat. De dienst begint op zaterdagavond en eindigt zodra de eerste stralen van de opgaande zon op zondagochtend de tentingang binnenvallen. In het centrum van de tent is een altaar uit zand gevormd. Daarin wordt een Peyote knop geplant, zoals de geconsacreerde hostie in het tabernakel der Rooms-Katholieken. De gelovigen zitten in een kring op de grond, op Moeder Aarde, zoals zij zeggen. Tijdens het ritueel van gezamenlijk gebed, waaronder het Onze Vader, zang, waarin de naam van Jezus veelvuldig klinkt, en zondenbelijding, communiceren en drinken de gelovigen Peyote, zoals de Christenheid brood en wijn gebruikt. Te midernacht worden gebeden uitgesproken voor de vanouds heilige vier windrichtingen en een deel uit de Bijbel voorgelezen. Na de dienst volgt een gezamenlijk feestontbijt in de openlucht. Alles verloopt rustig en ingetogen, er is niets te bespeuren van een orgie, die tendentieuze persberichten er in hebben gezocht.

De grootste missionaire activiteit van de peyotisten viel samen met de periode van de felste vervolging door de burgerlijke en geestelijke overheden, die met alle middelen trachtten om hun geloofsovertuigingen aan de Indianen op te leggen. Met de komst van Franklin D. Roosevelt in 1933 kwam er meer vrijheid voor de Indianen en werd de Peyote religie erkend als de Native American Church. Daarmee was de tegenwerking echter nog geenszins ten einde. In sommige staten valt Peyote onder de wet op narcotische middelen, ondanks de experimenten, die bewezen hebben dat peyote-gebruik geen verslaving tot gevolg heeft, de belangrijkste eigenschap van een genotmiddel om tot de narcotica te worden gerekend. Terwijl de diensten van de N.A.C. in die staten zijn toegestaan, is het gebruik van Peyote tijdens deze diensten illegaal, evenals het transport daarvan. De posterijen zijn echter federaal georganiseerd en hiervan wordt gebruik gemaakt: vanuit Texas worden de Peyote knoppen door geheel

Indiaans Noord Amerika verzonden voor circa 10 dollar per duizend.

Van alle beschuldigingen schijnen slechts de waarschuwingen steekhoudend van sommige medici, die wijzen op het gevaar van overmatig gebruik en de aanwending van Peyote als een allesgenezend middel. Dit laatste wordt nl. door zeer veel Indianen geloofd. In feite is slechts één van de alkaloiden een goed kalmerend middel en bevatten de anderen in het geheel geen medische eigenschappen. Denkbaar is ook, dat zenuwstoornissen kunnen optreden bij overdosering. Tijdens de kerkdiensten consumeert elke gelovige gemiddeld tien Peyote knoppen met grote hoeveelheden Peyote-thee. De N.A.C. aanhangers onderscheiden zich echter door hun rustig en beschaafd gedrag. Alcohol misbruik, zo frequent in de veelal ghetto-achtige reservaten, is minimaal onder de Peyotisten. Zij nemen gewoonlijk niet meer deel aan de traditionele stamrituelen, die eveneens in vele reservaten nog geregeld worden uitgevoerd; tevens blijken zij immuun voor bekering tot het Christendom, hoewel zij vaak nominaal lid zijn van een Christelijke Kerk. Bij hun overlijden moeten zij echter kiezen tussen een uitvaart verzorgd door de zendeling of missionaris, of door de N.A.C. De meerderheid geeft dan aan de laatste vorm de voorkeur.

Ongetwijfeld dankt deze nieuwe, alle-groepen-overkoepelende religie veel van haar succes aan het gevoel, dat zij haar volgelingen biedt, te behoren tot een grotere groep dan de eigen stam. Die grotere eenheid van dé Indianen, die zich ook politiek meer en meer laat gelden, zijn de dragers van de moderne Pan-Indiaanse cultuur. Het zou echter te ver voeren om op deze beweging hier dieper in te gaan. Ik wil volstaan met te wijzen op de tentoonstelling „Bisonjager en Bleekgezicht”, van 15 mei tot 10 oktober a.s. in het Rijksmuseum voor Volkenkunde te Leiden. Deze tentoonstelling onderscheidt zich van zovele anderen, doordat zij niet slechts een beeld geeft van de traditionele samenleving der Prairie-Indianen, doch tevens de aandacht vestigt op de moderne voortzetting daarvan.

Perspectief

Dat Nederland in de wereld van liefhebbers van succulente planten een goede naam heeft is wel bekend. Het ononderbroken bestaan van 44 jaar van onze vereniging met een regelmatig uitkomend tijdschrift is geen geringe prestatie in een klein taalgebied als het onze. Ook het aantal liefhebbers kan de vergelijking met andere landen best doorstaan.

Wij zijn een rustig volkje, ijverig en groeizaam, trots op onze Delta-werken en op onze ambachtslieden, technici en geleerden, die zorgen dat we blijven meetellen in de rumoerige ontwikkeling van deze eeuw.

Ook als vereniging zullen we moeten zorgen dat we niet achterblijven in de altijd voortdurende wedloop van de vooruitgang. Zelfkennis en zelf-respect kunnen ook omslaan in zelfgenoegzaamheid welke stilstand en naderhand achteruitgang betekent. Ons kleine land met zijn grote bevolkingsdichtheid geeft ons ook een voorsprong op andere landen omdat persoonlijke contacten vlugger te maken zijn, waarbij uitwisseling van planten en opvattingen tot stand komt en een gezonde eerezucht ter verbetering en vergroting der verzameling gestimuleerd wordt.

Ons klimaat, zonder extreem lage wintertemperaturen maakt het de liefhebbers niet zo moeilijk de koudeperiode te overbruggen als in landen met een meer vastelandsklimaat waar vaak temperaturen van 15-20 graden onder nul voorkomen.

Verder verkeren wij in de gelukkige omstandigheid dat steeds meer Nederlandse kwekers overgaan tot het zaaïen van cactussen waardoor deze planten hier maar een fractie kosten van wat men er in andere landen voor moet betalen. Wij staan ook bekend als plantenliefhebbers. Na een reis in het buitenland weer in ons eigen land komend, vallen direkt de huizen met grote ramen en brede vensterbanken op, vol met planten. De voorwaarden voor een bloeiende vereniging zijn dus wel aanwezig.

Het mankeert ons ook niet aan liefde en bereidheid om uitgaven te doen voor onze planten en onze vereniging. Ik geloof dat we te nuchter zijn en we ons soms een beetje genéren voor onze geestdrift, zowel in het persoonlijke als in het verenigingsvlak. Bescheidenheid kan ons sieren, maar ook maken dat men onbekend blijft. Hoe vaak horen we niet, dat mensen alle mogelijke moeite moeten doen om het adres van Succulenta gewaar te worden. Zij voelen zich door de een of andere oorzaak aange-trokken tot het verzamelen van succulente planten en zoeken dan contact met andere liefhebbers. Omgekeerd komen volslagen leken soms onder de bekoring, de betovering van succulente planten, zoals bijv. op een tentoonstelling of bij een verzamelaar. Zij worden zich ineens bewust, dat dit toch wel een bijzonder mooie hobby is en onze geestdrift slaat dan op hen over. Zodanig, dat zij kosten noch moeite sparen om een verzameling op te bouwen en zich te verdiepen in botanische bijzonderheden om zoveel mogelijk te weten te komen omtrent de planten die ze verzamelen.

Het is niet alleen een kwestie van iets anders te willen hebben dan anderen, of eenmaal begonnen, meer te willen hebben dan anderen. Het is bovenal de puur menselijke eigenschap van verwonderd en geboeïd te zijn door deze bijzondere voortbrengselen der natuur, van vreugde te belevén aan groei en bloei, en levende wezens te willen verzorgen.

Laten we toch niet te gering denken over onze liefhebberij. Zij is niet alleen een aangename vrije-tijdsbesteding, een gelegenheid om weer tot rust te komen na onze beroepswerkzaamheden, zij brengt velen ertoe met aandacht bloemen en planten te bestuderen en zij kan een houvast geven in moeilijke perioden van ons leven. De mensen en de wereld kunnen ons teleurstellen, de planten niet. Als het daarmee niet gaat zoals we het graag willen, ligt dat aan ons zelf.

De liefhebbers gezamenlijk hebben ook nog een andere betekenis. Zij vormen de economische grondslag voor ontdekkingsreizen en uitgebreide publicaties, voor zaadhandel en kwekers.

Academisch gezien blijkt er, tenminste in ons land, weinig belangstelling te bestaan voor succulente planten. Het blijft echter een opmerkelijk feit dat er in enige jaren tijd 5000 exemplaren zijn verkocht van een, door een onzer leden, goed geschreven boekje over succulenten. Dan komt daar nog bij de verkoop van boeken in een vreemde taal. En de jaarproductie van onze kwekers bedraagt honderdduizenden, zo niet enige millioenen planten.

Wij laten het aan duitse, oostenrijkse en zwitserse geleerden en amateurs over om expedities te maken naar Noord en Zuid Amerika om daar

succulente planten te zoeken en te bestuderen, zodat vele publicaties in het Duits verschijnen.

Waar blijft de Nederlandse Universiteit die een deskundige uitzendt om in de weinig onderzochte gebieden van Zuid Amerika nieuwe soorten en geslachten te ontdekken, waar de jonge botanicus zijn naam aan wil verbinden?

Maar ook, waar is de botanische tuin die een verzameling succulente planten opbouwt waarin haar evolutionaire ontwikkeling aanschouwelijk wordt gemaakt? Waar men niet alleen komt om te kijken of namen te vergelijken maar ook om in de geschiedenis der planten te studeren?

Onze wereld wordt in snel tempo kleiner. De communicatiemiddelen, vervoer, pers, film, radio en T.V. zijn gemeengoed van de massa geworden. Wetenschapsmensen werken op internationaal peil samen. Wij moeten met onze liefhebberij niet achterblijven.

In de vacantie zoeken we niet alleen in eigen land contact met andere liefhebbers, velen van ons hebben reeds vriendschap aangeknoopt met verzamelaars in het buitenland. De tijd is rijp om ons open te stellen voor de gehele wereld, om over de grenzen van ons kleine land te kijken. In tal van landen zijn liefhebbers en verenigingen. Niet alleen in Europa maar in alle werelddelen. Kennisname van hun cultuurmethoden en verenigingswezen kan op ons alleen maar bevruchtend werken. Ons blad moet niet alleen nationale maar ook internationale voorlichting geven. Voorlichting in de breedte maar ook in de diepte. Ten behoeve van nieuwe of gemakzuchtige leden kunnen we niet steeds aan de oppervlakte blijven. Botanische problemen van belang voor gevorderde liefhebbers moeten behandeld worden, zonder diepgang verstart de vereniging, verdort ze.

Als eerste praktisch resultaat van al deze overwegingen, die in meer of mindere mate ook voor andere landen gelden, kunnen we mededelen dat er voor het voorjaar 1965 een internationale bijeenkomst van liefhebbers van succulente planten wordt voorbereid. Nederlanders, Duitsers en Belgen zullen dan in Eindhoven bijeenkomen om kennis met elkaar te maken en ervaringen uit te wisselen.

Er zullen voordrachten gehouden worden en er zal een markt van succulenten komen, waar bijzondere planten tegen een billijke prijs zullen verkocht worden. Een aantal kwekers heeft zich reeds bereid verklaard planten voor deze markt te zullen reserveren. Verder ligt het in de bedoeling een show van speciale geslachten te organiseren, benevens een ruilbeurs. Bezoekers aan deze bijeenkomst zullen dan ook in de gelegenheid zijn de collecties van de heren Smulders en van der Steeg te bezichtigen, een der redenen waarom Eindhoven is gekozen.

Wij vertrouwen erop dat een belangrijke groep van onze leden aan deze bijeenkomst zal deelnemen. Bijzonderheden zullen nader in Succulenta bekend gemaakt worden. Leden of afdelingen die zich nu reeds willen opgeven kunnen dat bij mij doen terwijl eveneens graag allerlei plannen of suggesties in overweging worden genomen.

H. RUBINGH,
van Straelenlaan 25 — Soestdijk

Boekbespreking

„Kakteen unser Hobby” door Cullmann/Balzer. Ausg. Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart. — Prijs 28.80 DM.

Het is een uitzonderlijk fraai uitgevoerd boekwerk met buitengewoon mooie foto's van Dr. Cullmann, namelijk 10 in kleuren en 207 in zwart-wit uitvoering. Alhoewel de algemene tekst als goed moet worden beschouwd (ca. 42 bladzijden) meen ik toch, dat dit werk meer beschouwd dient te worden als een erg mooi plaatwerk met goede toelichting, waarbij men in de algemene behandeling typische raadgevingen uit de praktijk van de auteurs vindt vermeld, die voor velen interessant zullen zijn.

Na het algemene deel worden in alfabetische volgorde de verschillende geslachten der Cactaceae kort behandeld, waaronder gangbare met een nadere aanduiding van het geslacht volgens het indelingsschema van Prof. F. Buxbaum. Ruim 50 bladzijden bedrukt met prachtige foto's en met evenveel bladzijden tekst geven de liefhebber een goed inzicht in de vormenrijkdom van de cactussen. Ook van vele zeldzame soorten treft men foto's aan. Het geheel is gedrukt op erg mooi papier.

Met de nomenklatorische opvattingen en de naamvermeldingen kan ik mij niet altijd verenigen. Enige opmerkingen zij mij vergund.

Aylostera pulvinosa bloeit niet wit aan de binnenkant maar oranje rood. Bedoeld is hier kennelijk *Rebutia albiflora* Ritter et Buin. *Aylostera muscula* Ritter heeft niets te maken met *fibrigii* var. *densiseta* Cullm. *Aylostera* behoort als ondergeslacht van *Rebutia* gesteld

te worden. Het geslacht *Cullmannia* hoort m.i. onder het genus *Wilcoxia*. De aanduiding bij foto 139 zou eerder FR 203 of misschien 204 moeten zijn. *Pyrrhocactus* als ondergeslacht van *Neochilenia* is onmogelijk, het omgekeerde is in alle opzichten beter en nomenklatorisch juist. *Seticereus* kan beter onder *Borzicactus* gesteld worden. Bij afbeelding 100 hoort te staan *Loxanthocereus bicolor* Ritter n.n. = FR 173. Bij afbeelding 144 hoort, volgens het door schrijvers gevolgde systeem, te staan *Neochilenia occulta*, bij plaat 142 *Neoporteria senilis* (*gerocephala* is ongeldig).

Het geslacht *Mammillopsis* hoort niet met een dubbele „m” geschreven te worden. De opmerking van de auteurs, dat *Horridocactus* met *Neochilenia* en *Pyrrhocactus* in één geslacht zou moeten worden ondergebracht is in deze zin reeds door Ritter opgelost, zij het dat Ritter nog het geslacht *Chileorebutia* handhaaft.

Mag ik het bij deze enkele opmerkingen laten, die beslist niet het goede werk tekort willen doen.

Jammer is tenslotte, dat in zulk een prachtig en kostbaar werk de aanduiding van de auteurs der planten niet altijd juist vermeld is.

Overigens is dit boek wel als een der meest fraai uitgevoerde op het gebied der cactusliteratuur te beschouwen en vrijwel elke rechtgeaarde liefhebber zal het gaarne in zijn boekenkast zien staan.

„Kakteen und andere Sukkulenten und ihre Pflege” door J. A. Janse. Ausgabe: Südwest-Verlag te München. met 85 kleurenfoto's. Prijs plm. 5-6 DM.

In een kleine 200 bladzijden tekst, verlicht met voortreffelijke kleuren- en zwart-wit foto's, hoofdzakelijk van wijlen de heer A. J. A. Uitewaal (ik telde 85 kleurenfoto's), heeft de heer Janse op zijn eigen karakteristieke wijze de leek een interessant inzicht willen geven in de bovengenoemde plantengroepen. Op werkelijk zeer boeiende wijze heeft hij een korte beschrijving gegeven van alle aspecten waarmee wij met deze planten te maken hebben. In botanische en historische zin is dit een prima stuk werk en dit gedeelte is de prijs reeds ruimschoots waard.

Vervolgens worden een aantal bezienswaardige collecties genoemd, waarna de schrijver een aantal planten noemt verlicht met de reeds vermelde foto's.

Als ik enige kritiek zou willen uitoefenen, dan is het dat de keuze van de behandelde planten wat eenzijdig en te eenvoudig is. Nomenklatorisch is het boekje minder interessant, dan het algemene plantkundige en historische deel.

Vooral juist om dit laatste zou elke geïnteresseerde liefhebber deze uitgave moeten bezitten.

A. F. H. Buining.

Rekening en verantwoording beheer zaadverkoop 1964

Nu de verkoop per 1 april j.l. officieel beëindigd is, geven wij een kort verslag en verantwoording van ons tijdelijk beheer.

24 leden en instellingen schonken ongeveer 270.000 cactuszaden en een ongetelde hoeveelheid vetplantenzaden (geschat minstens 80.000 zaden). Met inbegrip van enkele nog te betalen bestellingen, zoekgeraakte bestellingen en extra verstrekte porties, (collecties, enz.) werden ongeveer 7500 porties afgeleverd, waarvan 6000 porties cactuszaden en 1500 porties vetplantenzaden. 10.000 Zaden werden aan de afdelingen voor te houden zaaiwedstrijden gratis ter beschikking gesteld.

Ruim 300 bestellingen werden uitgevoerd, behalve in Nederland, naar België, Canada, Frankrijk en Oostenrijk.

Slechts één lid liet ons weten dat hij met de uitvoering van zijn bestelling niet accoord ging. Hoewel zijn klacht o.i. ongegrond was, hebben wij de gedeeltelijk teruggezonden zaden volledig vergoed.

De restanten zaden van voorgaande jaren, die ons ter beschikking werden gesteld nadat wij het grootste deel van onze zelf gekregen zaden reeds verpakt hadden en onze eerste lijst reeds gepubliceerd was, zijn voor dat de verkoop begon, gedeponereerd bij de Secretaresse, Mevrouw J. Grullemans van Berghem.

6000 zakjes werden door ons gekocht en uit eigen middelen voorgeschoten. Daarna kregen wij de beschikking over de nog aanwezige voorraad zakjes van het Clichéfonds, waarvan er, voor het verpakken van zaden, plm. 2500 werden gebruikt.

Daar wij noch over de girorekening, noch anderszins over de aanwezige saldi van het fonds tijdig konden beschikken, hebben wij op 4 januari de Secretaresse in kennis gesteld dat het ons onmogelijk was de achterstallige rekeningen van het fonds te betalen. Op 8 januari werd door een der ondergetekenden geweigerd aan verdere overname van de bezittingen van het Clichéfonds mede te werken.

Op 3 maart werd door ons uit het batig saldo zaadverkoop 1964 f 1300,— naar de Algemeen Penningmeester overgemaakt voor betaling rekeningen van de gemaakte cliché's.

Winst- en Verliesrekening Zaadverkoop 1964.

Verkoop planten	f 121,—	Zaad- en monsterzakjes ..	f 53,55
Verkoop zaden	f 1788,84	Porti	f 85,30
		Drukwerk	f 23,90
		Diversen	f 12,45
		Batig saldo verkoop	f 1734,64
	f 1909,84		f 1909,84

Wij wensen onze opvolgers, de afdeling Gooi- en Eemland veel succes in het volgend seizoen en spreken onze dank uit, dat zij dit mooie werk ten bate van onze leden en vereniging willen voortzetten.

Alle onder onze berusting zijnde bezittingen van het Clichéfonds zullen zo spoedig mogelijk overgedragen worden, met een verslag van onze ervaringen en suggesties. Wij zijn ten volle bereid mede te werken om de verkoop volgend jaar nog beter te doen verlopen.

Het batig saldo is inmiddels volledig aan de Algemeen Penningmeester afgedragen. Nog te ontvangen gelden, o.a. van restantenverkoop zullen later afgedragen en verantwoord worden.

Begin mei was reeds f 210,25 ontvangen, met welk bedrag het batig saldo dus gestegen is.

Tenslotte nog een woord van hartelijke dank aan allen die aan het welslagen van de zaadverkoop hebben bijgedragen, de milde schenkers van zaden, onze stille medewerkers bij verpakking en verzending en al die leden die door hun bestelling een ongeschokt vertrouwen in het fonds stelden.

K. P. VAN ARKEL, Den Haag
J. C. VAN KEPPEL, Wassenaar.

's-Gravenhage, 14 april 1964.

Wij delen U mede dat voor propaganda-doeleinden door de afdelingen zaden kunnen worden aangevraagd bij de heer van Keppel, Jonkerlaan 14, Wassenaar.

Verslag Kascommissie over het zaadfonds 1963/1964

Ondergetekenden, J. B. Jansen en G. J. Mol, door de Kring Amsterdam aangewezen als commissie voor het nazien van kas en boeken van Succulenta voor het jaar 1963, hebben, op verzoek van de heren Van Keppel en Van Arkel, die de zaadverkoop voor het seizoen 1963/64 op zich hebben genomen, de boeken en bescheiden op 4 april 1964 gecontroleerd en daarbij geconstateerd, dat zowel de administratie van de verkochte zaden als van de ontvangen zaden volkomen in orde waren.

In het verslag van de zaadcommissie wordt medegedeeld, dat het gehele batige saldo van f 1734,64 overgemaakt is op rekening van de Algemeen Penningmeester van Succulenta. De Kascommissie heeft kunnen constateren, dat op 3 maart 1964 f 1300,— was overgemaakt; de overschrijving van het restant van f 434,64 heeft na 4 april 1964 plaats gehad. (Dit restantbedrag is inmiddels door de Alg. Penningmeester ontvangen. Mevr. J. Gr. v. B.).

Ondergetekenden stellen voor, de heren Van Keppel en Van Arkel décharge te verlenen voor het door hen gevoerde beheer onder oprechte dankzegging voor het vele werk, dat door hen in het belang van de zaadverkoop is verricht.

De Kascommissie-Succulenta 1963

J. B. JANSEN
G. J. MOL

Amsterdam, 16 april 1964.

Controle Kascommissie 1963

De Commissie, door de vergadering van de Afdeling Amsterdam aangewezen voor de controle van de kas en de bescheiden van de Algemeen Penningmeester van de Nederlands-Belgische Vereniging van liefhebbers van Cactussen en andere Vetplanten voor het jaar 1963, verklaart, dat zij het kasboek met de stukken en de girorekening heeft nagezien en vergeleken en alles volkomen in orde heeft bevonden.

De Commissie stelt derhalve voor, de Algemeen Penningmeester décharge te verlenen voor het gevoerde financiële beheer over het jaar 1963, onder dankbetuiging voor het vele werk, dat deze in het belang van de Vereniging Succulenta heeft gedaan.

J. B. JANSEN
G. J. MOL

Amsterdam, 24 april 1964.

Ruilweek-end op 27 en 28 juni te Lier (België)

Hiermede nodigen wij alle Nederlandse cactusliefhebbers uit tot het bijwonen van ons ruil-weekend dat plaats zal hebben op 27 en 28 juni 1964.

PROGRAMMA :

Zaterdag 27 juni :

- 14.00 uur : Kennismaking.
- Bezoek aan verzamelingen.
- 20.30 uur : Voordrachten.

Zondag 28 juni :

- 9.30 tot 12.00 uur: Voordrachten.
- Vanaf 15.00 uur: Ruiling; ± 17.00 uur sluiting.

Plaats van bijeenkomst :

- Hof van Aragon - Vismarkt
- Lier, België.

Personen die hotelreservering wensen, gelieven zich op te geven vóór 15 juni (prijs ± 10 gulden). Zondagmiddag is er gelegenheid tot middagmalen in het vergaderlokaal. Geïnteresseerde personen worden verzocht zich op voorhand te melden (prijs 5 gulden).

Lijsten van verkrijgbare planten worden toegezonden op aanvraag. Personen die niet kunnen ruilen, hebben gelegenheid tot het kopen van planten.

Reservering, ruillijsten en inlichtingen bij A. GOVAERT, Ternesselei 52, Wommelgem, België.

Uit de afdelingen

ROTTERDAM

Op 11 april heeft de heer S. K. Bravenboer een actueel onderwerp voor ons behandeld, n.l. het bestrijden van de vijanden van onze planten.

Verschillende belagers, zoals aaltjes, mieren, spint en wolluis passeerden de revue. Met gevolg een geanimeerd vraaggesprek, zodat we kunnen terugzien op een avond waarvan wij in de praktijk veel voordeel kunnen trekken.

J. L. DE SLEGTE, Secretaris,
Schiebroeksesingel 31 - Rotterdam

UTRECHT

De bijeenkomst van 13 april werd bezocht door 22 leden (waaronder drie nieuwe).

Naar aanleiding van de bestuurdersvergadering werden enkele huishoudelijke punten besproken, waarbij de leden hun ideeën, wensen, voorstellen en kritiek naar voren konden brengen.

Besloten werd eind mei een excursie te organiseren naar enkele Westlandse kwekers.

De heer van Ochten stelde voor een uni-

form kaartsysteem voor onze verzamelingen te ontwerpen. Dit punt zal nader bezien worden. 12 leden gaven zich op voor de zaaiwedstrijd en ontvingen 3 soorten cactuszaden.

Tenslotte vertelde de heer F. Noltee allerlei wetenswaardigheden over de planten, die zijn voorliefde hebben; de ultrasucculenten. Hij toonde er zeer fraaie dia's van, die deels in het I.V.T. opgenomen waren. Voor de aanwezigen weer een stimulans om ook deze interessante planten eens te zaaien.

We konden weer terugzien op een zeer geslaagde avond.

IJMOND

De afd. IJmond vergaderde 26 maart in het Cultureel Centrum IJmuiden. De heer Rubingh heeft met zijn lezing en het vertonen van dia's ons allen een leerzame en mooie avond bezorgd. De heer Rubingh bracht ons van het prille begin der succulentie tot de hoogstontwikkelde Mammillaria's. Deze leerzame voordracht werd met aandacht gevolgd en gaf aanleiding tot vele vragen.

G. BREUR, Secretaris,
Dennenstraat 7 — IJmuiden.

NIEUWE LEDEN :

- H. Peters, Thorbeckeweg 213,
Dordrecht.
H. Laurijs, Philips II straat 1, Oss, N.Br.
F. van der Weijer, Oorsprongpark 3,
Utrecht.
C. Kolsters, Krispijnseweg 141, Dordrecht.
Mevr. M. Goedhart-van Meerten, Lijs-
terbeslaan 12, Doesburg.
Mevrouw Roesbeke, Stationstraat 7,
Eeklo, Oost Vlaanderen, België
C. W. Lamet, Kepplerstraat 302,
Den Haag.
W. Alsemgeest, Stieltjesstraat 92, Den
Haag.
Mevr. G. van der Ham-Bos, Europalaan
50, Utrecht.
H. Gilsing, Iglershof, Middachtenstraat
7, Lichtenvoorde.
J. H. de Jongh, Paulinastraat 10, Den
Haag.
Mevrouw J. van Burk, van Aerssenstr.
42, Den Haag.
A. Koops, Belgischestraat 28a, Delfzijl.
J. van der Veer, Boekhandel Amstelsta-
tion, Amsterdam.
Drs. J. H. Defesche, Waterleliestraat 78,
Bergen op Zoom.

- J. Koster, Ceramstraat 34, Dordrecht.
W. Chr. Hunia, Onyxstraat 24, Nijme-
gen.
W. E. Vegt, De Carpentierstraat 224,
Den Haag.
A. van Jaarsveld, Landmeterpad 26,
Delft.
F. Zuurdeeg, van Noortwijkstraat 263a,
Rotterdam-8.
M. J. Schotman, Minderbroederstraat
35 II, 's-Hertogenbosch.
H. Q. Varekamp, Eekmolenweg 12,
Wageningen.
A. Meerman, Nansumerweg C. 53, Hol-
wierde (Gron.)
P. Kuyten, Korreweg 328, Groningen.
W. C. van der Geer, 's-Gravendamseweg
14a, Noordwijkerhout.
J. H. Breukelaar, Dr. Lelylaan 73,
Huizen N.H.
A. Peters, Steenhoffstraat 10, Soest
A. J. van Achthoven, Pieter Langen-
dijkstraat 35 II, Amsterdam.
Mevr. J. van der Ven-van Gerwen,
Evestraat 8, Meerveldhoven N.Br.
Mevr. Th. M. J. Favier-Toonen, Deken
v. d. Cammenweg 21, Heesch N.Br.
Drs. P. M. de Bruijn, Nijlansdijk 88,
Leeuwarden.
H. de Vos, Amandelstraat 21, Utrecht.

Alg. Vergadering op zaterdag 6 juni 1964

Het programma voor de Algemene Vergadering op 6 juni a.s. te Amsterdam is als volgt vastgesteld :

- 9.30 uur : verzamelen bij de **hoofdingang** van Artis, Plantage Kerklaan. Artis is vanaf C.S. te bereiken met tram lijn 9; vanaf Muiderpoort met bus, lijn 11, en vanaf Amstelstation met tram, lijn 7, over op lijn 10. In Artis zullen de leden in twee of meer groepen worden rondgeleid. De entreprijs wordt betaald voor alle aanwezige leden van Succulenta. Daarna kan de meegebrachte lunch in het Artis-restaurant worden gebruikt.
- 14.00 uur : Aanvang Algemene Vergadering op het Tuinencomplex Amstelglorie aan de Jan Vroegopsingel, te bereiken met tram lijn 25 tot eindpunt. Hier zullen Amsterdamse leden klaar staan om de bezoekers naar de vergaderzaal te brengen.

AGENDA ALGEMENE VERGADERING :

1. Opening.
2. Notulen der vorige Algemene Vergadering.
3. Verslag der werkzaamheden over 1963.
4. Rekening en verantwoording van het financieel beheer der vereniging over 1963, met verslag kascontrole-commissie afd. Amsterdam.
5. Begroting 1964.
6. Ingekomen stukken en voorstellen.
7. Benoeming van acht periodiek aftredende hoofdbestuursleden.
8. Vaststelling contributie 1965.
9. Benoeming commissie van twee leden voor het nazien der rekening en verantwoording van de vereniging over 1964 en het clichéfonds 1964/1965.
10. Vaststelling plaats volgende Algemene Vergadering.
11. Rondvraag.
12. Sluiting.

Toelichting punt 6 : naast de behandeling van twee ingekomen brieven zal het hoofdbestuur de navolgende voorstellen aan de Algemene Vergadering voorleggen:

- a. de penningmeester van het clichéfonds 1961/1963 décharge te verlenen;
- b. de penningmeester van het clichéfonds 1963/1964 décharge te verlenen;
- c. benoeming nieuwe beheerders voor het clichéfonds 1964/1965;
- d. benoeming van Mevr. E. Verduin-de Bruyn te Pijnacker tot 2de secretaresse van Succulenta.

Toelichting punt 7 : de in „Succulenta” 1964 no. 2 genoemde periodiek aftredende hoofdbestuursleden, de heren Mol, Duursma, Janse, Smulders, Bravenboer, Rubingh, Bonefaas en Damsma, stellen zich wederom herkiesbaar voor hun functie in het hoofdbestuur.

Stemgerechtigd zijn alleen de ter vergadering aanwezig zijnde ereleden, afgevaardigden, verspreid wonende leden en hoofdbestuursleden. Iedere afdeling heeft het recht een afgevaardigde en plaatsvervangend afgevaardigde te benoemen. De namen der afgevaardigden worden ingewacht **uiterlijk 1 juni a.s.** bij de voorzitter van Succulenta, de heer A. F. H. Buining, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.).

De reiskosten van één afgevaardigde per afdeling naar de Algemene Vergadering worden vergoed door de vereniging.

Firma K. EDELMAN

SPECIALITEIT :

Cactussen en andere Vetplanten

WHOLESALE ONLY

Handelskwekerij - Reeuwijk - Tel. 01829-844

GROTE VOORRAAD - UITSLUITEND GROOTHANDEL

Ons bedrijf is des zaterdags gesloten.

Freek Hoogvliet

Speciaal adres voor:

Cactussen en Vetplanten

MAASDIJK (3 km vanaf Maassluis) Oostelijke Slag 7 Telefoon 01745-2732

Plattegrond waarop staat aangegeven hoe U de kwekerij kunt bereiken wordt op aanvraag toegezonden.

TE KOOP GEVRAAGD: Planten, stekken, zaad uit de

STAPELIA-, AGAVE- en ALOE-groep

Aanbiedingen aan „Succulent Plants”, Gardenierstraat 22, Venlo, L.

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk

TELEFOON 01740-5410

BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480

Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

CACTUSSEN VETPLANTEN

H. VAN DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835-430

Regelmatig nieuwe Importen uit Zuid-Afrika. — Agent van Succulenta Nurseries Z.-Afrika. - Vraagt onze prijslijst 1964 - Meer dan 1750 soorten. Zaterdag de gehele dag voor liefhebbers geopend. — Zondags gesloten.

Bestuursmededelingen

CONTRIBUTIE 1964

Verspreid wonende leden, d.w.z. leden, die niet aangesloten zijn bij een afdeling, worden verzocht, indien zij nog geen contributie over 1964 hebben voldaan, het bedrag van f 7.50 (voor het buitenland f 8,50) zo spoedig mogelijk te storten op postrekening no. 83 35 50 ten name van Alg. Penningmeester Succulenta, Spoorstraat 106, Leeuwarden.

Na 1 juni 1964 wordt over het verschuldigde bedrag per P.T.T. beschikt, met

verhoging van 50 cent incassokosten.

Alg. Penningmeester.

MET VAKANTIE

De secretaresse van Succulenta, Mevr. J. Grullemans van Berghem, Hereweg 19, Lisse, zal van 28 mei tot 30 juni a.s. met vakantie zijn. De in die tijd binnengekomen correspondentie bij het secretariaat kan eerst na 30 juni worden beantwoord. Voor opgave van nieuwe leden kan men zich wenden tot Mevr. E. Verduin-de Bruyn, Wilhelminasingel 28, Pijnacker Z.H., tijdelijk waarnemend secretaresse.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 32

Somali's en hun kamelen bij één van de zeldzame bronnen in het Almadu-gebied
(Republiek Somaliland). Zie het artikel op bladzijde 82.

Recente veranderingen in de plantengroei en de dierenwereld in Somaliland

Het is algemeen bekend, dat wilde planten en dieren in Oost-Afrika met de ondergang worden bedreigd. Dit is speciaal het geval in die gebieden, waar door de ontwikkeling van de landbouw, de exploitatie van bossen en door de toename van vestigingen de leefruimte van het wild drastisch is verminderd of in zijn natuurlijke gewoonten is verstoord en waar door de steeds toenemende behoefte aan eiwithoudend voedsel van de Afrikaanse bevolking speciaal in streken waar de tsetse vlieg voorkomt, de veeteelt onmogelijk wordt gemaakt en waar dan op grote schaal gestroopt wordt.

Vaak wordt aangenomen, dat de afgelegen halfwoestijn-gebieden van tropisch Oost-Afrika, die bewoond worden door nomadenstammen, de laatste tijd zijn vrijgebleven van deze sekundaire gevolgen van westerse beschaving. Niets is echter minder waar. De situatie aldaar is zelfs zeer critiek.

Tussen 1943 en 1947 heb ik vrij regelmatig het voormalige Brits en Italiaans Somaliland bezocht; in totaal maakte ik 7 tochten van één tot drie maanden. Het doel daarvan was het verzamelen van planten en mijn reizen brachten mij door het gehele land. In genoemde periode kon ik een schrikbarend snelle achteruitgang van bodem en vegetatie constateren.

Somaliland heeft veel minder regenval dan de meeste streken van Kenya; het regent er zó weinig, dat landbouw practisch uitgesloten is. Slechts ongeveer 800 km² is geschikt voor landbouw. Wel werd de laatste jaren het verbouwen van gewassen aangemoedigd in het meer vruchtbare westen nl. het Borama district, maar het risico van mislukking door onvoldoende regen is groot, tenzij op iedere onderneming dijken worden aangelegd tegen het wegspoelen van de bodem en voor het vasthouden van het water.

Het voornaamste gewas, dat door de Somalis wordt gegeten, is rijst; het meeste wordt geïmporteerd, maar er wordt nog steeds rijst verbouwd langs de Webi Scebeli in het voormalige Italiaans Somaliland waar bevloeiing mogelijk is en verder in het Noordelijk gedeelte, waar gierst in toenemende mate wordt geteeld. Voor het overige is de Somali geheel afhankelijk van de veestapel, die uit kamelen, geiten en schapen bestaat en in de meer begunstigde gebieden ook uit zebu's. Paarden zijn vrijwel van het toneel verdwenen.

Niettegenstaande de zeer geringe regenval vertoonde het land bij de eeuwwisseling voor de vroegere reizigers een geheel andere aanblik dan nu; het is thans een land, dat op het punt staat een kale woestijn te worden. Het is zelfs heden ten dage moeilijk de verslagen van vroegere reizigers te geloven, verhalen, die spreken van het mooie parkachtige land

tussen Berbera en Hargeisa, bevolkt door vele olifanten, door ontelbare kudden van hartebeest en wilde ezels; van de laatste merkt Swayne op dat ze zó mak zijn dat het niet eens sportief is om ze te schieten; hij maakt melding van veelvuldige ontmoetingen met neushoorns. Heden ten dage zijn de olifant, de neushoorn en het hartebeest geheel uit het vroegere protectoraat verdwenen, niet omdat ze zijn afgeschoten, maar om-

Figuur 33

Foto: Bally

Een beeld van de ver-gevoerde erosie van het land (Republiek Somaliland).

dat ze zijn verdrongen door de teeds toenemende kudden vee, de steeds voortschrijdende ontginningen, door het zeer geringe aantal bronnen en het gebrek aan beschutting door het omhakken van bomen, die voor brandstof, bouwdoeleinden of voedsel gebruikt worden. Waar het gras is verdwenen, wordt het loof van de schrale Accaciabomen gebruikt om er geiten en schapen mee te voeden.

Het is wel zeker dat het klimaat van Somaliland evenals dat van geheel O. Afrika door de eeuwen heen niet veranderd is. Een aanwijzing hiervoor zijn de sterk gespecialiseerde vegetatie en de zeer vele endemische xerophytische soorten. Alleen daar, waar de omstandigheden in zeer lange perioden onveranderd blijven met weinig invloeden van buitenaf, komt endemisme algemeen voor. Het is duidelijk, dat in streken met heel weinig regenval het leven van plant en dier daarop nauwkeurig is afgestemd; het groeitempo en de voortplanting zijn langzamer, de overlevingskansen zijn geringer dan in de meer bevoorrechte streken. In dergelijke omstandigheden moet het een zeer lange tijd hebben geduurd vóórdat een uitgebalanceerde vegetatie en dierenwereld tot stand kwam. Iedere plotse-linge verstoring van dit evenwicht kan noodlottige gevolgen hebben, omdat beneden die grens geen leven meer mogelijk is.

Men kan zeker aannemen dat vóór de komst van de blanke mens de inheemse stammen en hun levende have geen merkbare invloed hadden op dit natuurlijk evenwicht. De verandering zette in toen de blanke overheersing een einde maakte aan de bloedige veten tussen stammen en families, en sanitaire maatregelen een snelle toename van de bevolking en hun veestapel tot gevolg hadden. De steeds toenemende druk op een schijnbaar rijke, maar onbestendige vegetatie heeft dramatische gevolgen gehad: na slechts 70 jaren dreigt het land onherroepelijk herschapen te worden in een woestijn.

Ik herinner me goed toen in 1956 een Amerikaanse bodemexpert het het protectoraat bezocht met de bedoeling na te gaan wat er gedaan zou kunnen worden om de steeds voortgaande vernietiging van de bodem te stoppen. Hij was onder de indruk van wat hij zag: hij hoorde reeds „de doodskreet van het land”. Hij adviseerde Somaliland financiële hulp te geven voor de bodembescherming maar, zo deelde hij mij persoonlijk mede, hij deed deze aanbeveling meer als erkenning van de toewijding van het Engelse landbouwkundige team, dan met de hoop op verbetering van de omstandigheden. Er werden machines gekocht, die hoofdzakelijk gebruikt werden voor bevoeiingsproeven. Verder werd een techniek ontwikkeld voor het maken van dijkjes. Het schema bleek effectief, maar de beschikbare fondsen bleken onvoldoende om de algemene verslechtering het hoofd te bieden.

Uit recente rapporten blijkt, dat sedert de onafhankelijkheid al het opbouwende werk achterwege is gebleven. De vernieling gaat dus voort en door de toename van de bevolking en van het vee gaat het land de ondergang tegemoet.

Door het omhakken van bomen en het teveel afgrazen verdwijnt de vegetatie en krijgt de wind vat op de grond. Wind-erosie brengt mogelijk grotere vernielingen teweeg dan erosie door water, dit komt hier door de zeer korte regenval.

In de dichter bevolkte streken waar permanente hutten de tenten hebben vervangen, verdwijnt zelfs de *Euphorbia candelabrum*; dit is daar de enig overgebleven boom met rechte stammen, die gebruikt worden als balken, niettegenstaande de slechte kwaliteit van het hout.

Economisch waardevolle planten zoals de Yeheb noot *Cordeauxia edulis* wordt bedreigd met de ondergang; de natuurlijke opstanden worden jaarlijks kleiner, omdat er geen vernieuwing plaats vindt. De noten worden zó intensief geoogst, dat er steeds minder in de bodem terecht komen en de opkomende kiemplanten worden vernietigd door de schapen en geiten. In sommige delen van het land kan men talloze kilometers lopen door bossen met dode Acaciabomen; in hoofdzaak is dit *A. bussei* die speciaal is aangepast aan de bijzondere klimaatsvoorwaarden van deze droge streek: teneinde doeltreffend en zoveel mogelijk van het kostbare regenwater op te nemen hebben deze soorten een omvangrijk en gevoelig netwerk van oppervlakkige wortels, dat normaal beschermd wordt door het tapijt van levende of dode grasachtige begroeiing.

(Slot volgt)

Enten

Steeds wanneer ik „Succulenta” ontvang, verheug ik mij er over, hoe in dit tijdschrift praktische vragen betreffende de cactuscultuur behandeld worden. Hoewel deze bijdragen meestal voor de beginner bestemd zijn, kan ook de meer gevorderde liefhebber er altijd nog iets van leren.

Thans zou ik iets willen vertellen over mijn ervaringen bij het enten. De meest bekende onderstam is ongetwijfeld *Trichocereus spachianus*. Omdat de zaden in de handel verkrijgbaar zijn, kan men deze gemakkelijk door uitzaaien aankweken. Spachianus-zaailingen zijn in het bijzonder geschikt voor kleinere bolvormen. Soms bemerkt men echter dat ze door de ent snel worden uitgezogen, zoals zo dikwijls bij *Rebutia*'s gebeurt. In zo'n geval kan men beter flinke stekken gebruiken, die echter na het opdrogen dadelijk rechtop gezet moeten worden, waardoor zich de wortels midden op het snijvlak ontwikkelen. Aan liggende stekken ontstaan de wortels aan één kant en dit werkt dus een éénzijdige beworteling in de hand. Zulke stekken worden ook vlug door snelgroeïende enten uitgezogen.

Met *Trichocereus pachanoi* heb ik ook goede ervaringen opgedaan, daarentegen is *Trichocereus macrogonus* slechts die liefhebber aan te bevelen, die haar onder glas kan kweken. Door de sterk ontwikkelde ribben is er slechts een klein entvlak beschikbaar. Men kan dus, in verhouding tot de onderstam, maar een klein entstuk gebruiken.

Een nadeel van alle onderstammen is, dat, wanneer ze eenmaal zijn doorgesneden, ze niet meer in de breedte groeien. Worden kleine zaailingen geënt, dan blijft ook later het aanhechtingsvlak slechts klein. Alleen de top van een *Cereus* is in staat de vaatbundels in de breedte te doen groeien. Wanneer we nu van een *Cereus*-top slechts een millimeter afsnijden, — eerst moeten alle dorens met een schaar verwijderd worden — en we brengen daarop een kleine ent, dan groeit de vergroeiingsplaats van de onderstam met de ent in de dikte mee.

Trichocereus schickendantzii maakt veel zijscheuten en is daardoor gemakkelijk te vermeerderen. Deze weekvlezige snelgroeïende soort verlangt voedzame aarde en kan ook voor oude, reeds sterk verhoude planten, die gewoonlijk niet meer aan de groei te krijgen zijn, als onderstam gebruikt worden. Zelfs in de herfst is deze nog te gebruiken. Als blijvende onderstam is hij echter minder geschikt, omdat hij steeds weer opnieuw zijscheuten maakt.

Een *Trichocereus peruvianus* was bij mij zo groot geworden dat hij tot boven aan het glas was gekomen en hij moest dus afgesneden worden. Dat was wel jammer, maar ik dacht het onderste deel als grote entstam te gebruiken. Toen ik de kop er af had — de zaag moest er aan te pas komen — bemerkte ik dat de as zo verhout was dat enten niet mogelijk bleek. Toen zei ik bij mij zelf: wanneer *schickendantzii* zo weekvlezig is dat hij een verhoude kop aanneemt, dan moet het toch mogelijk zijn een *schickendantzii* op een verhoude onderstam te zetten. Dus kreeg de *peruvianus* een *schickendantzii*-bovenstuk. Er ontstond een goede vergroeiing en nu was het niet moeilijk meer op de *schickendantzii* een *Facheiroa blossfeldiorum* te zetten, die eigenlijk op de *peruvianus* geënt had moeten worden. Wel moest ik van het tussenstuk geleidelijk alle areolen verwijderen, omdat steeds weer stekken ontstonden.

Eriocereus jusbertii gebruik ik graag, wanneer het om niet al te sterk groeiende entstukken gaat. Het voortkweken door stekken gaat langzamer en men moet de planten onder glas houden. Deze soort krimpt 's winters enigszins in, vooral bij koude en droge overwintering, maar hij herstelt zich in het voorjaar na de eerste watergift zeer snel. Over *Peireskiopsis* als onderstam werd in *Succulenta* van mei 1962 reeds geschreven.

Krijgt men een zeldzame soort, bijvoorbeeld een import, dan zal men proberen deze door enten te behouden. Blijft het één enkel exemplaar, dan moet men, indien het geen zelffertiele soort is, van soortecht verder kweken door uitzaaien afzien. In zo'n geval handel ik als volgt: bij het enten zorg ik er voor dat zijscheuten ontstaan. Bij de eerste snede laat ik tenminste 3—4 rijen areolen aan het onderste stuk zitten en ent dan de top als gewoonlijk. Dan neem ik het wortelstuk — waarop dus 3—4

rijen areolen zitten — en ent dit omgekeerd op een sterk groeiende onderstam. Nadat de vergroeiing heeft plaats gehad, ontstaan in de nabijheid van de entplaats nieuwe scheuten uit het wortelstuk.

Om nu een zo groot mogelijk aantal planten te verkrijgen wordt de geënte kop, zodra hij goed aan de groei is, nog een keer op een sterke onderstam omgeënt. De stomp die op de oude onderstam blijft zitten, kan nu weer stekken maken. Helaas kan een te sterke sapstroom van de onderstam de oorzaak zijn dat de stomp verloren gaat. Om dit gevaar te verhinderen, ent ik er dadelijk na het afsnijden van het topeind weer een andere kop op, bijvoorbeeld van een waardeloze Echinopsis. Op deze wijze wordt een shock vermeden. Is alles goed vergroeid en aan de groei, dan wordt de Echinopsis geleidelijk afgesneden en de rest van de plant die ons zo interesseert zal nu zijscheuten maken.

Toen ik na de oorlog de eerste *Toumeyia papyracantha* kreeg was dit een kostbaarheid en ik heb die, als boven beschreven, met goed resultaat verder gekweekt. Toen ik genoeg nakomelingen had werd ik onvoorzichtig en heb ik na het overenten op het middenstuk geen kop meer gezet. Het gevolg was dat alle middenstukken verloren gingen.

Mijn eerste *Pygmaeocereus* heb ik ook aldus geënt, alleen heb ik het onderstuk in de lengte doorgesneden en ieder stuk op een passende *Cereus* gezet. Op die manier kreeg ik in twee jaar 12 planten.

Hiermede heb ik willen aantonen wat men door enten bereiken kan; zonder twijfel zal menigeen hieraan nog meer voorbeelden kunnen toevoegen.

Vertaling: Brederoo.

Vragen en antwoorden

Van de heer W. P. A. Genis ontvingen wij de volgende vragen, die wij gaarne beantwoorden.

1. *Zijn de zaaieresultaten beter, wanneer wij zonder kunstmatige warmte zaaien, dus wanneer de natuur genoeg warmte geeft?*

Bij het zaaien is de temperatuur gedurende de eerste weken van grote invloed op de ontkieming. Door kunstmatige verwarming zijn we meer zeker van de juiste temperatuur. De natuurlijke warmte laat ons in het voorjaar wel eens in de steek; naar onze ervaring geeft kunstmatige verwarming de beste resultaten. Bovendien kunnen we dan vroeger zaaien, terwijl we anders moeten wachten tot half mei.

2. *Wanneer men de warmte in de zaairuimte verkrijgt door een daarboven hangende lamp, is dan het licht van de lamp van enig nut voor de jonge plantjes?*
3. *Indien dit niet het geval is, bestaat er dan een kunstverlichting die wel van nut is?*

Het is zeer goed mogelijk elektrische lampen te gebruiken als warmtebron voor het zaaien. Wel moet er op gelet worden dat de lamp niet te dicht bij de aarde hangt, een 40 Watt lamp moet wel op 30 cm afstand hangen. Buislampen zijn minder warm dan normale gloeilampen; terwijl een buislamp 20 % van de gebruikte energie in licht omzet, geeft een gloeilamp slechts 5 % licht en 95 % warmte af. De kleur van de buislamp is van invloed op de plantengroei. Het beste is een geelachtig-witte buis (HNG), die het gehele spectrum omvat.

4. *Zijn zaaitesten waarin op de bodem verdiepte gleuven zijn aangebracht, met afvoergaatjes in het hoge gedeelte, zodat het water in de gleuven blijft staan, te gebruiken voor het zaaien? En kan het zonder natte turfmolm?*

Deze zaaitesten zijn wel te gebruiken, maar indien in potjes gezaaid wordt, dan moeten deze toch in een zeer vochtig substraat staan. Dit behoeft niet per sé natte turfmolm te zijn, ofschoon dit wel zeer geschikt is. Men kan de potjes gedurende de eerste weken ook met de voet in een laagje water zetten, hoofdzaak is dat de zaai-bodem voortdurend vochtig is.

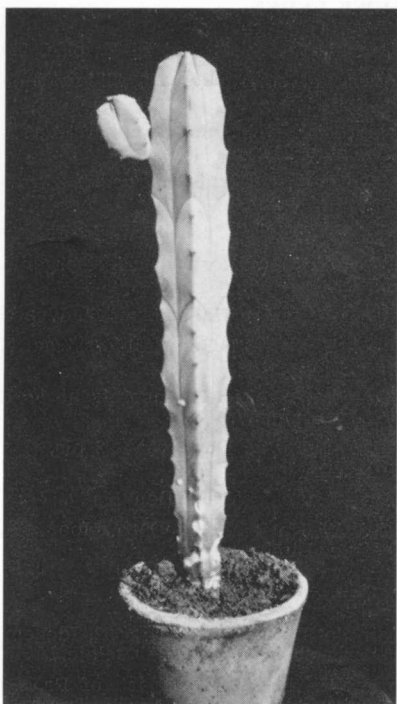
C. B.

Myrtillocactus geometrizzans

Myrtillocactus geometrizzans is een plant waar ieder veel genoeg aan kan hebben, hoewel hij, om hem gaaf te kweken, zeker niet tot de gemakkelijkste soorten behoort.

Deze prachtig blauw bewaasde zuilcactus is zowel door zijn streng regelmatige vorm, als door zijn fijne spitsboogachtige tekening (zie fig. 35), een sieraad in elke verzameling. Door de koude ontstaan helaas gemakkelijk vlekken op de opperhuid. Ook mijn plant is er niet vrij van gebleven en het is niet eenvoudig om dit te voorkomen als men zijn kas maar net vorstvrij houdt in de winter.

Deze soort heeft, volgens de beschrijvingen, 5 à 6 ribben. Het is mij niet bekend of er net als bij de *Astrophytums*, ook exemplaren met 4 ribben voorkomen.

Figuur 35
Myrtillocactus geometrizzans

De plant bloeit in zijn land van herkomst met kleine ongeveer 3 cm lange witte bloemen. In cultuur schijnt hij niet gemakkelijk tot bloei te komen. De vruchten, die op blauwe bosbessen gelijken, zijn op de markten in Mexico te koop.

Hoewel deze soort, door zijn matige groei en het ontbreken van grote dorens, niet ongeschikt is voor een plaats voor een raam op het zuiden in de huiskamer zal de blauwe bewazing eerst goed tot zijn recht komen bij een zonnige stand in de kas.

Bij een exemplaar uit de huiskamer ontstonden op willekeurige plaatsen op de opperhuid knobbeltjes, die een poosje de illusie deden ontstaan dat knopvorming plaats vond. Wel verbaasden we ons er over, dat dit niet uit de areolen gebeurde. Na verloop van tijd bleken de knobbeltjes in luchtwortels te transformeren die als ze enkele cm lang werden verdroogden.

Bij het zaaien geeft deze soort geen bijzondere moeilijkheden, terwijl hij als jonge plant op de markt en elders zeer goedkoop wordt aangeboden.

De plant op de foto heb ik nu drie jaar gekweekt, terwijl ik hem als éénjarige zaailing in het najaar heb gekocht. Hij is nu 25 cm hoog en op de dikste plaats 4 cm in doorsnede.

Uit de afdelingen

GOOI- EN EEMLAND

Op 20 maart hield de afdeling een extra bijeenkomst met als gastpreker de heer G. J. Koppers, een van de zeldzame kwekers van Lithops e.d. in ons land. Z'n voorliefde voor ultrasucculenten wist hij in een helder betoog gemakkelijk op de leden over te brengen, hetgeen af en toe tot vlot vraag- en antwoordspel leidde. Spreker vervolgde z'n debuut met een interessante diaserie, waarin hij ons 365 dagen van het jaar bloemen bood. Het hartelijk applaus en tot ziens in de afdeling beloonde onze gast. De heer E. Geelhuysen debuteerde deze avond als nieuw afdelingslid. Met 25 leden werd op 7 april een geslaagde avond gehouden, waarin o.a. uitvoerig werd gesproken over de cultuur van epiphytisch groeiende cactussen. Na de pauze besprak de heer Rubingh het genus Echinofossulocactus, waarvan hij fraaie vertegenwoordigers had meegebracht en waarvoor talloze leden als vanzelf warm liepen. De 1e excursie dit jaar vond plaats op zaterdagmiddag 18 april. De afdelingen Utrecht en Gooi- en Eemland ontmoetten elkaar bij de kweker A. N. Bulthuis in Cothen, die goed kweekt en mooi materiaal levert. De prijzen waren hier uiteraard op afgestemd.

In de bijeenkomst van 5 mei ll. werd de tijd merendeels besteed aan een demonstratie door de heer Sjollema, die de leden vergastte op virtuose entingen van verscheidende planten. Er werden gratis door het Cliché-fonds beschikbaar gestelde zaden verdeeld onder de leden voor een zaaiwedstrijd en tenslotte werd een verloting gehouden, waarbij vooral de geënte planten als welkome aanwinst mee naar huis werden genomen.

H. L. A. HUGUENIN, secretaris
Diepenbroickpark 48 — Weesp

ROTTERDAM

Op 2 mei heeft de heer K. P. van Arkel, uit Den Haag, een interessante lezing over Phyllocactussen voor ons gehouden. Spreker illustreerde zijn voordracht met een serie mooie dia's.

Op verzoek wordt de eerstvolgende bijeenkomst gehouden op zaterdag 20 juni, dus een week later als wij gewoon zijn.

J. L. de Slegte.

UTRECHT

Onze mei-vergadering werd bezocht door 22 belangstellenden. Allen werden bijzonder geboeid door de voordracht van de heer Van Vliet uit Den Haag, die het geslacht Notocactus (historische ontwikkeling van de indeling, verspreidingsge-

bied, cultuur enz.) behandelde. En hoe!!! Interessant, leerzaam, geestig, deskundig en met tientallen dia's om de verschillen tussen de diverse soorten én de variabiliteit der soorten aan te tonen.

Ook gaf hij naar aanleiding van vragen zijn mening over: grondmengsel, zaaien, blikcultuur (voorstander), enten (bij blikcultuur niet, anders jusbertii als onderstam).

De voorzitter deelde mede, dat we voortaan gratis mogen vergaderen in de nieuwe kantine van drukkerij Hoonte. Er was een overvloed van mooi plantenmateriaal meegebracht, dat ten bate van de kas verkocht werd.

In onze volgende bijeenkomst zullen we de heer Van Keppel uit Wassenaar als gast kunnen begroeten (8 juni).

NIEUWE LEDEN

- H. Vriend, Vermeerstraat 23, Zwolle.
H. Niezing, Noorderdiep 190, Nieuw-Buinen Dr.
Mevr. F. Eising-Kremers, Mepperstraat 7, Zweeloo. Dr.
Mej. J. Welling, Arnhemseweg 9, Zevenaar.
T. Bouma, W P 315, post Hemrik. Fr.
A. M. Tol, Kamillestraat 11, Bergeijk. N. Br.
W. H. Smeets, van Halenstraat 11, Weert.
H. C. G. Philippart, Gen Snijdersstraat 7, Helmond.
W. Gehring, Emilie Knapperstraat 17 I, Amsterdam. W.
Mevr. J. Seeberg, Damstraat 22 bis, Utrecht.
W. Bos, Kaapstraat 69, Den Haag.
P. M. J. W. Notten, Huize Dea, Moorveld, Geule. Limb.

BUITENLAND:

- Urbain de Sterck, Driesstraat 52, Idegem. Geraardsbergen. O. Vl. België.
The British Museum, Depart. of Pr. Books (S.B.) London. W.C.I. England.

Door ziekte van de Heer van der Velde moet dit nummer helaas voor één keer in beperkte omvang verschijnen; we wensen hem spoedig algehele beterschap toe.

Red.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 36

foto: Bally.

Erosie in Somaliland; de kruidenvegetatie is bijna verdwenen en de bomen sterven; Aloe's nemen hun plaats in. (Zie het artikel op pagina 96).

Van de Redactie

Literatuur is en blijft ook voor de liefhebber een onontbeerlijke zaak, verscheidene keren is dit in deze rubriek al betoogd. Elders in dit blad zal men een meer uitvoerige uiteenzetting vinden van de betekenis van boeken en tijdschriften en ik verwijs gaarne naar het artikel van Dr. Sterck.

Het is echter een onaangenaam feit, dat vele goede boeken, voornamelijk standaardwerken uitverkocht zijn en slechts tegen zeer hoge prijzen in antiquariaten kunnen worden verkregen.

Om deze boeken toch weer toegankelijk te maken voor de gewone man is men er toe overgegaan talrijke zeldzame en tevens belangrijke boeken langs fotografische weg te reproducieren en in de handel te brengen. Voor een echte bibliofiel is dit natuurlijk niets waard, hij bemint de echte, de onvervalste uitgave, maar voor de vakman en liefhebber is het toch maar wat plezierig, dat hij tegen schappelijke prijs dergelijke boeken weer kan kopen. Ze zijn er ten slotte voor om gebruikt te worden.

Op het gebied van de vetplanten is thans verschenen het beroemde cactus-werk van Britton en Rose (1920—1923); de oorspronkelijke 4 delen zijn tot 2 teruggebracht, de gekleurde planten zijn helaas ongekleurd, maar daar staat tegen over, dat het boek, dat antiquarisch beneden *f* 1500,— niet te krijgen is, thans in de boekhandel ongeveer *f* 80,— kost.

Ook het veel gevraagde Mammillaria handbook van R. T. Craig is op deze wijze verschenen; het is één deel, veel kleiner dan het eerst genoemde werk, maar de prijs is niet veel verschillend, nl. ongeveer *f* 70,— (\$ 16).

Beide reproducties verschenen bij de Abbey Garden Press, 132 W. Union street, Pasadena, Calif.

B.

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.) — Telefoon 03496—226.
Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse — Tel. 02530—3439.
Penningmeester : G. D. DUURSMA, Spoorstraat 106, Leeuwarden, Postrekening no. 83 35 50.
Redacteur : B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141, thuis tel. 2146.

Redactiecommissie : C. BOMMELJE, J. C. VAN KEPPEL en H. VAN DER VELDE.
Bibliotheecaresse : Mevrouw H. VRIESENDORP—VAN AALDEREN, Ligusterweg 2 — Oostvoorne.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Phyllocactussen V

Van ongeveer 1890 tot ongeveer 1900 werd J. NICOLAI beschouwd als de beste kruiser in Duitsland. Zijn arbeid was niet gebaseerd op het kruisen van buitenlandse hybriden. In het zoeken naar nieuwe vormen gebruikte hij de echte *Epiphyllum* en *Schlumbergera*-, *Zygocactus*- en *Rhipsalis*soorten. Ook was hij de eerste die *Echinopsis* met *Epiphyllum* kruiste, overtuigd zijnde van succes, hoewel K. SCHUMANN een tegenovergesteld standpunt innam. Naast 'Persdorffii' en 'Cooperi' werden slechts zeer weinig Franse kruisingen door hem gebruikt.

Bijna 300 op naam gestelde variëteiten zijn van hem in de handel gekomen. Slechts weinige daarvan bestaan thans nog, dit door vorstschade

Figuur 37

Epiphyllum phyllanthoides 'Grandiflorus'

Foto: v. Arkel

gedurende de eerste wereldoorlog, waardoor in Duitsland veel planten zijn verloren gegaan. Ook zijn vroege dood, hij overleed in 1901 op 41-jarige leeftijd, heeft waarschijnlijk hiertoe bijgedragen.

Een eveneens belangrijke onderzoeker van die tijd was de Duitser G. BORNEMANN die in 1894 een grote tuinbouwkundige inrichting oprichtte, waarin hij met het kruisen van *Epiphyllums* begon. Hij beperkte zich tot het gebruik van de beste hybriden die in zijn tijd verkrijgbaar waren. Naast een collectie van Nicolai's hybriden gebruikte hij tevens de beste grootbloeiende hybriden van Engelse kwekers waarin reeds het beste van de Franse voortbrengselen verwerkt was.

Vele van BORNEMANN's hybriden kenmerken zich door sterke, dikke en donkergroene takken, in de vorm van *Nopalxochia phyllanthoides*, die een groot aantal bloemen voortbrengen en zo op zich zelf staand zijn dat men ze dadelijk herkend als BORNEMANN's voortbrengselen. Hij produceerde enkele wonderschone hybriden met kleurschakeringen in de bloemen die onbeschrijfbaar zijn en vele 'Deutsche Kaiserin' typen.

De grootste Duitse kweker en kruiser is ongetwijfeld CURT KNEBEL. Met de van zijn vader geërfde liefde voor planten en met een degelijke opleiding bij vooraanstaande kwekers in Duitsland en in de grote Koninklijke tuin in Dresden, begon hij in 1894 een eigen kwekerij, waarin hij sinds 1900 zich wijdde aan het hybridiseren van Epiphyllums. Bij zijn eerste kruisingen maakte hij gebruik van een klein aantal hybriden van NICOLAI en later met enkele van de mooiste Bornemann's hybriden en van andere Duitse onderzoekers, daarmede voortbouwende op planten welke in Duitsland ontstaan zijn, aangevuld met de beste soorten van SIMON en COURANT. Hiermede opende KNEBEL de weg voor hybridisatie van nieuwe typen, zoals dubbelbloeiende en kleinblijvende typen. Elke verbetering van hem van Phyllocactussen betekende een verbetering van deze planten als kamerplant.

Evenals NICOLAI reeds voor hem had gedaan kruiste ook KNEBEL Phyllocactussen met Echinopsis waarbij hij speciaal *Echinopsis aurea* gebruikte. Hij had gehoopt hiermede een geelbloeiende hybride te verkrijgen, wat nog nooit was gelukt. Eerst was hij van mening dat dit experiment een gunstig resultaat gaf, maar bij latere beschouwing zag hij dat dit niet juist was. In die tijd was zijn hybride 'Deutschland' nog de beste.

KNEBEL had echter gezien dat, terwijl hybriden met grote bloemen en met nieuwe kleuren wel te produceren waren, andere eigenschappen niet zo succesvol waren. Zo werd bij het kruisen van verafgelegen soorten, niet alleen de mooie vorm en kleur van de bloemen verkregen, maar ook een groter gevoeligheid van de planten. Dit feit werd bewezen door het niet in leven blijven van soortgelijke kruisingen van voorgaande onderzoekers. Daar hij inzag dat de toekomst van deze hybriden als kamerplant afhing van het wegwerken van deze niet welkome eigenschap, vernietigde hij de zwakke planten zonder zich iets aan te trekken van hun mooie bloemen. Zijn snelle cultuurmethode zorgde er voor dat hij ze vlug ontdekte. Ook hield hij zijn planten, ook zaailingen, onder veel lagere temperatuur als ooit iemand voor hem had durven doen en sproeide met koud water gedurende zomer en winter.

Niet grote, cereusachtige planten, verkreeg KNEBEL door *Heliocereus cinnabarinus*, als moederplant, te kruisen met Epiphyllum hybriden. Eigenschappen van deze voortbrengselen zijn: de vroege bloei in eind februari-begin maart; de mooie bloemen en rijke bloei; het kwam bij KNEBEL voor dat 3 jaar oude zaailingen 14 bloemen brachten, die elk ongeveer 2 weken open bleven; zij hebben trechtervormige bloemen in tegenstelling met de meer buisvormige bloemen van *H. cinnabarinus*; de planten hebben de vorm van *H. speciosus*, zijn sterk en cultiveren gemakkelijk.

Veel van de beste Epiphyllum-hybriden, die nu nog worden aan-

getroffen, danken hun bestaan aan KNEBEL's inspanning om betrouwbare hybriden te scheppen. Bij zijn overlijden in 1954 kon worden gezegd dat de beste en meest vooraanstaande kruiser van Epiphyllums was heengegaan.

Alvorens over te gaan tot de Amerikaanse kwekers wil ik nog enkele regels wijden aan de Belgische cactuskweker DE LAET die eveneens veel hybriden op zijn naam heeft staan. Hij gebruikte voor zijn onderzoekingen Franse hybriden en werkte veel met *Zygocactus*; met dit materiaal heeft hij een groot aantal hybriden geproduceerd in mooie kleuren en van grote levensvatbaarheid. Zij worden nog steeds in de verzamelingen aangetroffen en door kwekers aangeboden.

Epiphyllum
'Londonii'

Figuur 38

Foto v. Arkel

Hoewel men in Amerika pas omstreeks 1930 met de hybridisatie van *Phyllocactussen* begon, bestaat er geen twijfel aan dat de Amerikaanse hybriden nu de eerste plaats innemen op het gebied van nieuwe vormen en kleuren in de bloemen. De Amerikaanse kweker H. M. WEGENER was een van de eerste importeurs van hybriden uit Europa. Reeds vóór de tweede wereldoorlog had hij een collectie van verscheidene honderden soorten opgebouwd, waarmede het aan hem is te danken, dat vele hybriden, die tijdens die oorlog in Duitsland verloren zijn gegaan, voor het nageslacht zijn bewaard gebleven. Dit laatste heeft zonder twijfel bijgedragen tot de schaarste aan hybriden kort na de oorlog.

Mrs CLARION STEELE was een van de grootste kruisers in Amerika, zo zelfs dat wordt aangenomen dat zij de meeste nieuwe hybriden bracht, waaronder er vele zijn die tot de mooiste behoren welke thans gekweekt worden; haar verzameling is thans aan de Beahm Gardens overgedaan.

Andere in Amerika die hebben bijgedragen in het tot stand brengen van betere hybriden zijn: R. W. Kado, Mrs Theresa Monmonier, Dr. R. W. Poindexter, de Coolidge Gardens, Fort en O'Barr en Cactus Pete.

Als slot van dit gedeelte over hybridisatie wil ik nog vermelden, dat in de laatste jaren, door de Duitse kweker WALTHER HAAGE, sterke, mooi en gemakkelijk bloeiende, planten worden gekweekt die van grote betekenis zijn voor de kamercultuur. De grote gevoeligheid van veel oude hybriden voor de, in de winter, warme en droge kamerlucht heeft hij, door langdurige onderzoeken en nauwkeurige selectie, zo niet geheel, dan toch voor een groot deel teruggedrongen. Ook worden op zijn kwekerij in Erfurt kleinblijvende hybriden gekweekt die zich bijzonder eigenen voor cultuur op de vensterbank.

Dr. H. W. DE BOER

Veranderingen in het uiterlijk voorkomen bij het geslacht *Lithops*

Wanneer men een bepaalde *Lithops*plant op grond van het uiterlijk voorkomen, de zichtbare eigenschappen, wil beoordelen, d.w.z. wil bepalen, tot welke soort zij behoort, is het van belang, bekend te zijn met de veranderingen, welke in het uiterlijk van een *Lithops*plant kunnen optreden en die zodanig kunnen zijn, dat men op een zeker tijdstip niet of nauwelijks de soort, waartoe de plant behoort, kan bepalen.

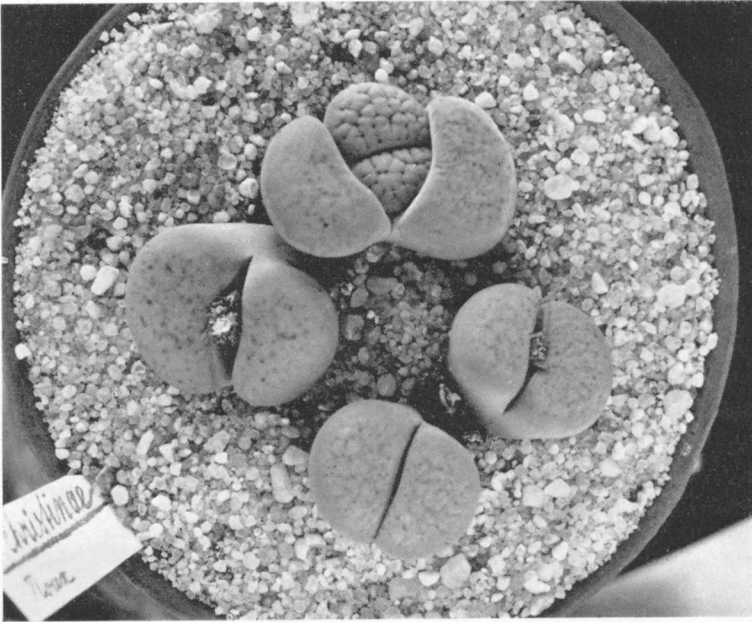
De door mij bedoelde veranderingen treden op in de oude bladen enige tijd (en dit kan zowel enige weken als enige maanden zijn) voordat het nieuwe bladpaar verschijnt; dit is bij ons, bij een juiste behandeling, in het algemeen het geval, nadat in de herfst de bloei is afgelopen. Eén of twee maanden later, dus in de late herfst, ook wel in de eerste wintermaanden en soms nog later, wijken de oude bladen uiteen en komt het nieuwe lichaam te voorschijn. Reeds maanden tevoren echter verandert het oude bladpaar zowel van kleur als van tekening, waardoor het moeilijk is, gedurende die periode deze *tijdelijke ouderdomsverschijnselen* te onderkennen van de *typische, kenmerkende, blijvende eigenschappen*.

Bedoelde ouderdomsverschijnselen zijn nl. niet kenmerkend; ze treden in zeer verschillende mate op, al naar de klimatologische omstandigheden in het „veld” of in onze kas en men kan deze verschijnselen niet gebruiken voor het determineren, het herkennen van een bepaalde soort. De bedoelde veranderingen betreffen zowel de kleur- als de vorm. De gehele plant, vooral het bovenvlak, kan een andere kleur krijgen, gekleurde lijnen en stippen kunnen niet alleen doffer van kleur worden, maar ook van vorm veranderen, soms geheel verdwijnen en andere stippen, voorheen niet aanwezig, kunnen zichtbaar worden. Bestaande groeven kunnen minder geprononceerd worden of zelfs geheel verdwijnen.

Als voorbeeld neem ik hier twee exemplaren van *Lithops christinae* de Boer, door mij in het begin van 1963 uit Zuid Afrika ontvangen (zie figuur 34).

De foto is genomen op 15 december 1963 en van de twee twee-kop-

pige planten vertoont de ene (links boven) aan één der hoofdjcs een nieuw bladpaar. Dit nieuwe, juist zichtbaar geworden, corpusculum heeft de typische kleur, vorm en tekening van *Lithops christinae*, n.l. grijsachtig geelbruin met een nagenoeg samenhangend netwerk van zich in de hoekpunten enigszins verbredende roodbruine lijnen en stippen, welke zich in

Figuur 39

Lithops christinae de Boer

foto: de Boer.

ondiepe groeven bevinden; bovendien zijn (met een loupe) enkele diepliggende, zeer wazige, blauwe vlekjes zichtbaar (zie de beschrijving, met foto van *Lithops christinae* de Boer in „Succulenta” 1958, 2).

De oude bladen van beide *Lithops*planten zijn echter geheel anders; een netwerk van groeven, waarin lijnen en punten, is niet of nauwelijks zichtbaar; de kleur is grijsblauw en er zijn talrijke zwart-blauwe stippen te zien. Deze zwartblauwe stippen verschijnen dikwijls op de oud wordende bladen bij *Lithops*soorten, waarbij zij in het geheel geen kenmerk zijn. Meermalen ontvang ik *Lithops* met de vraag of de betreffende planten soms tot een nieuwe variëteit van een bepaalde soort behoren, want... de bladen vertonen zwarte of blauwe stippen.

Dit is echter, zoals gezegd, slechts een ouderdomsverschijnsel en geen blijvend kenmerk; soms verschijnen ze, soms niet; soms vroeg, soms laat; bij verplanting en nieuwe groei kunnen ze weer verdwijnen.

Slotconclusie: men beoordele een *Lithops* alleen aan de hand van de kleur en tekening der jonge bladen en wachte met de definitieve conclusie betreffende soort en variëteit, totdat de jonge corpuscula zijn verschenen. Blauwe en blauwzwarte stippen zijn alleen kenmerkend, indien de jonge bladen deze vertonen.

Recente veranderingen in de plantengroei en de dierenwereld in Somaliland

(II slot)

Door het overmatig grazen deze beschermende vegetatie heeft verwijderd, verdrogen de fijne worteltjes van de bomen en gaan zij dood. *A. bussei* is in veel delen van het land de voornaamste boom; zijn verdwijning betekent dat de kaalgeslagen grond steeds meer achteruit gaat.

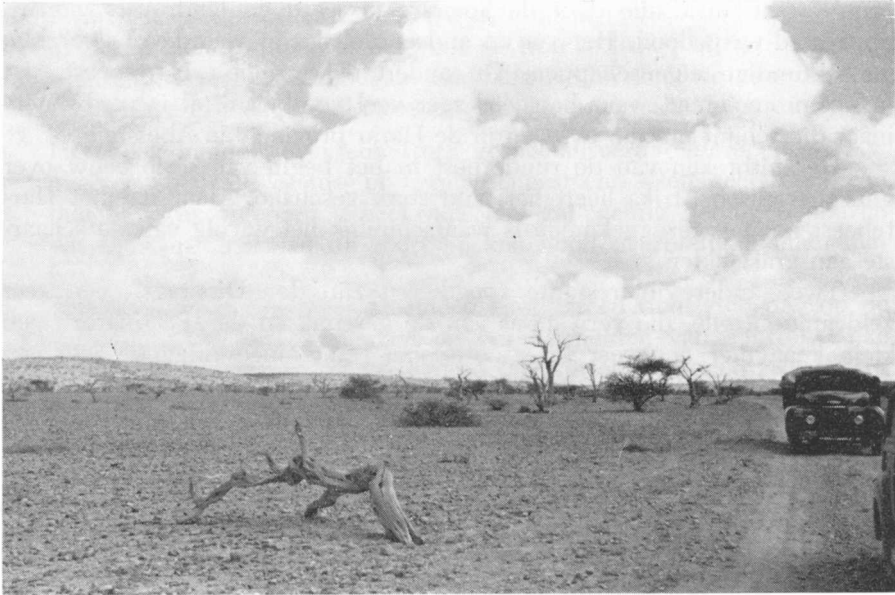
Men zou denken, dat de vele succulenten, die daar voorkomen de enige planten zouden zijn om onder zulke omstandigheden te blijven leven. Hun reactie echter op deze plotseling door mensen veroorzaakte veranderingen is evenwel zeer verschillend. Sommige soorten, zoals *Aloe megalacantha*, dringen grote gebieden, waar de bomenvegetatie is verdwenen, binnen. Ze worden noch door de mensen, noch door het vee aangeraakt, alleen bavianen kauwen dikwijls op de bladeren. Deze zeer sterke planten kunnen zonder water en zelfs zonder wortels meer dan een jaar blijven leven. Zij vormen ondoordringbare dichte massa's in welker schaduw weinig andere planten kunnen gedijen. Enkele vlakten in de buurt van Hargeisa zijn met deze soorten bedekt en ze bieden een prachtige aanblik tijdens de bloeiperiode met hun helder rode of gele bloemen. *Aloe*-soorten, die gewoonlijk in de schaduw worden gevonden zoals *Aloe pirottai* en *Aloe peckii* worden zeldzamer naarmate de beschermende schaduw verdwijnt.

Enige van de stekeligste, ogenschijnlijk best beschermde succulente *Euphorbia*'s zoals *E. monacantha* en *E. columnaris*, die scherp irriterend sap bevatten, dat hen voor mens en dier weerzinwekkend maakt en wier vlezig stengel hen in staat stelt om de langste droogte te overleven, zijn toch in vele opzichten kwetsbaar. Hun wortelsysteem is uitzonderlijk zwak en juist voldoende om ze onder normale condities in leven te houden, d.w.z. in een maagdelijke grond. Maar aangezien de kortstondige vegetatie van grassen met hun netwerk van kleine wortels die de grond bij elkaar houden, door te veel afgrazen is vernietigd, wordt de bovenlaag in stof veranderd en weggevoerd. De planten komen met hun wortels boven de grond te staan en vallen om. Verscheidene zeer zeldzame en interessante *Euphorbia*'s van Somaliland staan thans hierdoor op de rand van de ondergang. Zelfs in de korte periode van 14 jaren, waarin ik het land bezocht, kon ik het zeldzamer worden van veel soorten vaststellen. Andere soorten van *Euphorbia* zoals *E. philipsiae*, *E. immersa* en *E. cameronii*, waar de bescherming door een bitter sap ontbreekt, worden steeds meer door de hongerige schapen en geiten gezocht, omdat de betere

voederplanten zijn verdwenen; hun regeneratievermogen kan in het geheel niet op tegen de vernieling waaraan ze zijn blootgesteld.

Met de *Caralluma*'s, waarvan vele soorten hier endemisch voorkomen, is het vrijwel hetzelfde gesteld. Ofschoon geen van hen met stekels is gewapend, zijn sommige beschermd door schadelijke of uitgesproken giftige sappen en blijven zij onaangetast staan. Onder hen zijn o.a. de reuzen van het geslacht zoals *C. retrocipiens* en *C. speciosa*, die ook in

Figuur 40

foto: Bally.

Erosie in Somaliland; eenmaal vruchtbaar land is in woestijn herschapen

Kenya voorkomen. Ze worden door het vee nooit aangeraakt; één ervan wordt door de Somalis gebruikt als lokaas voor luipaard en hyena te vergiften; andere, zoals de mooie *Edithcolea*, zijn zeer gezocht bij het vee en door hun eigenaars, omdat het vlees zoet en zeer sappig is. Deze eetbare *Stapelia*-achtigen zijn gewoonlijk klein en groeien verborgen tussen de rotsen, waar ze een grotere kans hebben om niet ontdekt te worden.

Twee interessante en inheemse soorten van *Whit-Sloanea* en *Lithocaulon* imiteren rotsen in vorm en kleur zó goed, dat zij meestal moeilijk zijn te ontdekken; maar onder de huidige omstandigheden waar het gehele land onophoudelijk wordt uitgekamd door vraatzuchtig vee, is er geen ontsnapping mogelijk en worden verscheidene van de meest interessante en sterk gespecialiseerde planten uitgeroeid. Het gebrek aan weidegronden heeft nu zulk een omvang bereikt, dat gedurende mijn laatste bezoek in 1957 het niet ongewoon was vrachtwagens geladen met geiten

en schapen te zien wegrijden naar een gebied waar regen was gevallen en waar hopelijk een beetje jong gras te vinden zou zijn. Onnodig te zeggen, dat tegen zulk een rusteloze efficiency de natuur geen andere keus dan onvoorwaardelijke overgave wordt gelaten.

Wat betreft de instandhouding van het wild zou ik willen opmerken dat twee soorten zeer zeldzaam geworden zijn; als er niets wordt gedaan om ze buiten hun land in stand te houden, zullen zij in de komende jaren geheel zijn uitgeroeid. Eén ervan is de wilde Somali ezels, die nog voortleeft in enkele kleine kudden in het oostelijk deel van het vroegere protectoraat, maar die door de Somali's in jeeps en landrovers worden opgejaagd en gedood. Het vet en andere delen zijn waardevol door hun geneeskundige eigenschappen. De andere is Swayne's Hartebeest, dat in het protectoraat, waar het eens zeer veel voorkwam, al is verdwenen, maar die schijnt nu nog te leven in de Harar provincie in Abessinië.

Het uitbreken van de runderpest in het begin van deze eeuw over geheel tropisch Afrika heeft het wild sterk geschaad. Maar dat het Hartebeest nooit is teruggekomen is waarschijnlijk het gevolg van de schaarste aan grasvlakten.

Twee andere interessante zoogdieren zijn de „Dibatags”, een zeer zeldzame gazelle, die verwant is aan de gerenuk en de „Pectinator”, een klein knaagdier ongeveer ter grootte van een guinees biggetje met een zacht op chinchilla gelijkend bont. Voor zover mij bekend is de laatste nooit in enige dierentuin in gevangenschap geweest. Vermoedelijk zullen zij blijven leven want ze worden niet gejaagd, noch zal hun natuurlijke woonplaats in de naaste toekomst verstoord worden.

(Uit I.O.S. Bulletin, no. 3 79—87 (1963).

BOEKBESPREKING

„Cactussen en Vetplanten in kleur” door H. Rose. Nederlandse bewerking van G. D. Duursma. Uitgave Kosmos, Amsterdam. Prijs f 4.90.

Het is een goede gedachte geweest van de uitgeverij Kosmos een cactusboekje uit te geven in kleur. Daarin is Kosmos wel degelijk geslaagd, want 40 pagina's zijn gewijd aan evenzovele fraaie afbeeldingen van cactussen en vetplanten in hun natuurlijke kleuren. De begeleidende tekst en de korte verklaringen bij de platen zijn van de hand van de nestor van de Nederlandse cactusliefhebberij de heer G. D. Duursma, die een uitstekend overzicht geeft van de geografische ligging van het cactusgebied; de

verschillende vetplantenfamilies; het nut van vetplanten; het aanleggen van een verzameling; het vermeerderen en verzorgen enz. Op de voorzijde van de omslag prijkt een afbeelding van *Gymnocalycium quehlianum* Berger, terwijl op de achterzijde een viertal plantjes zijn bijeengebracht. Jammer dat de nomenklatuur van verschillende planten niet aan de tegenwoordige eisen is aangepast. De kleurenfoto's van J. Niepce zijn helaas niet alle geslaagd te noemen. vdV.

„Cactusliteratuur“

Door het regelmatig lezen van tijdschriftartikelen over onze liefhebberij valt er heel wat op te steken. Zeker wanneer we er ook voor zorgen het gelezene, voor zover het ons van belang voorkomt, op de een of andere manier dusdanig te verwerken dat het op het juiste moment gemakkelijk terug te vinden is. Wanneer de talenkennis het toestaat, moeten we daarbij zeker ook eens aan de buitenlandse tijdschriften, waarvan de bibliotheek van Succulenta rijkelijk voorzien is, denken.

Men kan zich afvragen of het voor de trouwe lezer van artikelen ook nog wenselijk is eens een boek te raadplegen. Spreken we over boeken dan moeten we in ieder geval twee categorieën onderscheiden.

- a. Het boek handelt over een sterk gespecialiseerd onderdeel — b.v. over een bepaald cactus- of vetplantengeslacht — en geeft daar een min of meer afgerond geheel van. Het zal weinig betoog behoeven dat tijdschriftartikelen dit soort boeken nooit overbodig kunnen maken.
- b. Het boek heeft een meer algemeen karakter en richt zich b.v. op de verzorging van de planten en op het vermelden van aantrekkelijke soorten. De inhoud van dergelijke boeken vertoont uiteraard veel meer overeenkomst met een deel van de inhoud van de tijdschriften dan die, genoemd onder a.

Toch kunnen ook laatstgenoemde boeken — mits er niet te veel van verschijnen — een belangrijke functie vervullen.

1. Het boek kan velen bereiken die nog nooit van een tijdschrift gehoord hebben of die het lid worden van Succulenta wel wat al te veel van het goede vinden.
2. De betreffende nieuwe leden kunnen met één of enkele „algemene“ boeken zich vrij snel redelijk goed oriënteren en het gevoel krijgen ook enigszins mee te kunnen doen en praten.
3. De meer geroutineerde leden kunnen met een dergelijk boek op gemakkelijke wijze hun kennis weer eens ophalen, hun inzichten toetsen aan die van de schrijver en — afhankelijk van de specifieke inhoud van het boek — wellicht ook nog heel wat nieuws opsteken.

Laten we na dit misschien wel wat vermoeiende getheoretiseer eens concreet worden en met een boek op tafel komen. Welnu, voor de onder 1. en 2. genoemde categorieën van lezers komt naar mijn mening voor alles het boekje van ons lid, de heer C. Bommeljé in aanmerking. Het is inmiddels reeds zo algemeen bekend geworden, dat verdere bespreking nauwelijks nodig is. Aan de cultuur van de succulenten en de vermenigvuldigingsmethoden wordt veel aandacht geschonken. Handig is ook het deel over de behandeling der succulenten van maand tot maand. In het overzicht der soorten passeren heel wat aantrekkelijke planten de revue. Vele, doorgaans zeer goed geslaagde foto's zijn opgenomen. Kortom, wan-

neer u zich rekent tot de categorie van „betrekkelijk nieuwe leden” dan moet dit boek zeker door u worden gelezen.

Wanneer u nu de smaak te pakken krijgt en u zich (natuurlijk in alle bescheidenheid, want zo bent u nu eenmaal) zo langzamerhand tot de wat meer geroutineerde leden gaat rekenen, dan wordt het vinden van een boek beslist wat moeilijker. Maar ook hier geldt dat wie zoekt zal vinden. Wat ik toen vond was het boek van WALTHER HAAGE „Freude mit Kakteen”. Dit is een betrekkelijk eenvoudig Duits geschreven boek, waarvan enkele jaren geleden de zevende oplage uitkwam, leent zich naar mijn mening bijzonder goed om als een soort vervolg op het boek van de heer Bommeljé te worden gelezen.

Uit het oogpunt van „vervolgcurcus” is het eerste deel over de cultuur en de vermeerdering van de planten waarschijnlijk het minst interessant. We zullen daar vaak kunnen constateren dat we het al wisten. Aardig is echter ongetwijfeld dat de bespreking van werkzaamheden als verpotten, water geven, zaaïen, verspenen, stekken snijden en enten geïllustreerd worden met talrijke foto's.

Dan komt het nieuwe. Om een globale indruk te geven van de verschillende vormen die de cactussen kunnen aannemen knoopt HAAGE aan bij de bekende publicatie van SCHUMANN „Gesamtbeschreibung der Kakteen” (1898). Hierin worden 1263 verschillende cactussen vermeld, verdeeld over 21 geslachten. Aan de hand van deze 21 geslachten — waarbij de nadruk op 11 ervan komt te liggen — en met behulp van uitstekende tekeningen en korte beschrijvingen worden de belangrijkste vormverschillen duidelijk gemaakt.

Daarna gaat HAAGE een stap verder en voert de indeling van ALWIN BERGER (1929) in 41 geslachten (en een groot aantal ondergeslachten) ten tonele. Hij geeft een korte omschrijving van ieder geslacht en geeft tevens aan waar het geslacht in het systeem van SCHUMANN geplaatst moet worden. Wij zijn nog steeds niet waar we willen zijn en daarom maakt HAAGE een sprong naar 1942. In dat jaar gaf BACKEBERG in het jaarboek van de Deutschen Kakteen-Gesellschaft een nieuw systematisch overzicht waarin 189 geslachten voorkomen. In alfabetische volgorde, met een korte omschrijving, worden deze door HAAGE vermeld. Tevens geeft hij aan waar het geslacht in het systeem SCHUMANN en van BERGER thuis hoort.

Na de alfabetische indeling groepeerde HAAGE de 189 geslachten dusdanig, dat er een indeling van de familie van de cactussen ontstaat die met de samenhang, in botanisch opzicht, tussen de verschillende geslachten rekening houdt.

Door het opstellen van een dergelijke indeling begeeft HAAGE zich natuurlijk op zeer glad ijs. Op het gebied van de onderverdeling in geslachten en de onderlinge relaties daartussen, bestaan waarschijnlijk voorlopig nog meer meningsverschillen dan zekerheden. Voor een eerste en globale oriëntering lijkt mij het overzicht echter in ieder geval bruikbaar. En dat is al heel wat, omdat velen van ons ongetwijfeld behoefte hebben om in het bijna chaotische geheel van geslachten althans enig licht te zien schijnen.

Tussen haakjes, als u de behoefte voelt om wat te oefenen in het goochelen met geslachten dan kan in dit verband nog op een fraaie bezigheid worden gewezen. U neemt het onlangs verschenen standaardwerk van BACKEBERG — als u er moeite voor doet kunt u de 6 delen, of om het wat eenvoudiger te maken, enkele ervan, zeker lenen — en gaat na wat het verband is tussen zijn indeling in ongeveer 225 geslachten daar en die van 189 in 1942.

Om weer terug te keren tot HAAGE, vervolgens bespreekt de schrijver een zeer groot aantal aantrekkelijke soorten. Van ongeveer 150 planten wordt daarbij een duidelijke foto gegeven. Alleen dit deel van het boek maakt het al zeer begerenswaardig.

Daarna volgen nog alfabetische overzichten van de betekenis van een groot aantal cactusbenamingen en persoonsnamen, die op de een of andere manier verband houden met de wereld der cactussen.

Bij wijze van (schrane) toegift komen daarna in enkele bladzijden nog de vetplanten aan bod. Maar daarvoor behoeft u beslist niet dit boek te lezen.

Al met al mogen we wel constateren dat wanneer u in het boek van HAAGE goed de weg weet en het regelmatig met vrucht weet te gebruiken, u weer enkele stappen voorwaarts bent geschreden op de weg door het misschien wat glibberige, maar zeker ook zo aantrekkelijke terrein van de cactuskunde.

Nieuws van de „Phylloclub”

Sinds de laatste mededeling hebben enkele clubleden weer geïmporteerd, waardoor nu 18 botanische soorten en 253 hybriden in het register zijn ingeschreven.

Aan de, in het januari-nieuws genoemde hortulanus, zijn vijf, door twee leden beschikbaar gestelde, bewortelde stekken of zaailingen afgedragen. De club ontving van de hortulanus de volgende zaden: *E. anguliger* 50 zaden; *E. crenatum* 6 zaden; *E. oxypetalum* 5 zaden; *Chiapasiasia nelsonii* 20 zaden; *Mediocactus coccineus* 100 zaden; *Nopalxochia ackermannii* 6 zaden; *Rhipsalis roseana* 150 zaden. Ook ontvingen we zaden van *Heliocereus speciosus*; *Hylocereus undatus* en *Selenicereus macdonaldiae* (moet nog geschoond worden).

Leden die zaden willen ontvangen kunnen bij ondergetekende aanvragen. Geef vooral vervangers op. 2 Weken na het verschijnen van deze aankondiging wordt verzonden.

De mooi bloeiende en veel gevraagde hybride „King Midas” is nog niet leverbaar. Het is gebleken dat deze plant moeilijk te kweken is.

Phylloliefhebber, schrijft U ook eens iets over Uw kweekwijze en Uw ervaring daarmee en zend het naar de redacteur als „Nieuws van de Phylloclub”.

K. P. VAN ARKEL
Ellekomstraat 12 — 's-Gravenhage.

Sulcorebutia mentosa Ritter spec. nova

Lichaam plat tot halfbolvormig, glanzend groen, 3—6 cm doorsnede, met lange penwortel, aan de top ingezonken; ribben ± 20 , verdeeld in knobfels van 1 cm lang en 5 mm breed en 3—5 mm hoog, onder de areolen stomp kinvormig; areolen 5—7 mm lang, 2 mm breed, wit, scheef in de groeven aflopend, ± 6 —8 mm van elkaar staand; dorens fijn, iets gebogen, zwart of roodachtig zwart, de randdorens 14—18, kamvormig, ± 5 mm lang, middendorens 2—4, 5—8 mm lang; bloemen zijdelings, 3 cm lang, $\pm 3,5$ cm breed; vruchtbeginsel $\pm$ bolronde, licht van kleur, schubjes breder dan lang, trechtervormig, met schubjes als op het vruchtbeginsel; nektarruimte gereduceerd; bloembladen 12—15 mm lang, 3—5 mm breed, purper; meeldraden wit of roodachtig in twee reeksen; stijl 1,5—2 cm lang, witachtig met 5—7 bleekgele stempels; vrucht kogelronde, 7—10 mm doorsnede, roodachtig, behaard als het vruchtbeginsel; zaden $\pm$ zakvormig, 1,2 mm lang, 0,7 mm breed, dofzwart, zeer fijn knobbelig, navel groot, bijna zwart; verwant met *Sulcorebutia totorensis* (Card.) Ritter.

De latijnse diagnose luidt als volgt :

Sulcorebutia mentosa Ritter, sp. nova, corpus planum vel hemisphaericum, laete viride, 3—6 cm diam., apice depressum, radice rapacea longa; costae ± 20 , in tubercula 1 cm longa, 5 mm alta, mentiformia solutae, areolae 5—7 mm longae, 2 mm latae, albae, 6—8 mm inter se remotae; spinae tenues, paulo curvatae, nigrae vel atrorubrae, radiales 14—18, pectinatae, ± 5 mm longae, centrales 2—4, 5—8 mm longae; flores laterales, 3 cm longi, 3,5 cm diam.; ovarium $\pm$ globosum, pallidum, squamis et pilis lanatis minutissimis paucis vestitum; tubus floralis 15 mm longus, infundibuliformis, sicut ovarium vestitus; tepala 15—20 mm longa, 3—5 mm lata, purpurea; stamina alba vel rubentia, biseriata; stylus 15—20 mm longus, albidus, stigmatibus 5—7, pallide luteis; fructus $\pm$ globosus, 7—10 mm diam., badius, sicut ovarium vestitus; semina crumeniformia, 1,2 mm longa, 0,7 mm lata, opace nigra, verruculosula, hilo basalo, magno, paene nigro.

Vindplaats: Aiquile, prov. Campero, Bolivia.

Holotype in het herbarium van de Rijkuniversiteit te Utrecht; verzamelnummer FR 945.

Wat betekent die naam

door L. C. KOREVAAR

132 pag. met ± 4000 verklaringen van de botanische namen van de succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of storting op postrek. 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem, Hereweg 19 - Lisse.

Uit de afdelingen

GOOI- EN EEMLAND

De bijeenkomst van 2 juni j.l. werd in enthousiaste stemming bijgewoond door 25 leden. Ondergetekende noteerde veel vreugde over rijke bloei, ook, misschien juist in oudere verzamelingen.

Voor de pauze werd gesproken over de vacantielijd en hetgeen we voor de collectie kunnen doen tijdens onze afwezigheid. Na de verloting vertelde de heer Rubingh over z'n ervaringen gedurende z'n vacantie aan de Franse Riviera en op welke wijze hij daar cactussen zag kweken. Een pretentieloos, maar boeiend verslag, zodat de leden slechts node uit elkaar gingen.

Op 13 juni kwamen uit de afdeling Utrecht en Gooi- en Eemland gezamenlijk 31 leden bijeen op een afgesproken plaats in Honselersdijk, van welk punt uit 3 verschillende kwekers, t.w. Van Zanten en Hofland en D. Bouwman in Naaldwijk en H. W. v. d. Meer te Honselersdijk werden bezocht. Een voldane stoet keerde 's avonds huiswaarts.

Een volgend evenement zal plaatsvinden op zaterdag 4 juli. Dan stelt de heer Rubingh z'n kas open voor leden en andere belangstellenden.

Op 25 juli hopen we tenslotte nog een zaterdagmiddagtocht naar Werkendam te houden.

H. L. A. Huguenin, secretaris
Diepenbroockpark 48 — Weesp.

IJMOND

Op onze bijeenkomst van 23 april j.l. hield de Hr. Bravenboer uit Vlaardingen een lezing met dia's. Wij konden weer genieten van de bloeirijke planten die wij te zien kregen, met leerzame toelichting, vooral de grootbloemige Mammillaria's waren bijzonder mooi.

In de pauze verloting en plantenkeuring en verkoop van cactussen en vetplanten die de Hr. Bravenboer had meegebracht; vele mooie en bloeiende planten werden gekocht; zeer voldaan van de leerzame avond en beladen met planten keerden alle leden en genodigden huiswaarts.

G. BREUR, Secretaris,
Dennenstraat 7 — IJmuiden-O

AFD. UTRECHT

We telden 27 belangstellenden op de bijeenkomst van 8 juni, die ingeleid werd door de heer Van Keppel uit Wassenaar. De bedoeling was, vooral de leden zélf aan het woord te laten komen en tot discussie te brengen, waarbij de heer

Van Keppel coördinerend optrad.

Diverse onderdelen van onze liefhebberij kwamen uitgebreid aan de orde, waarvan we noemen: Waarom kweekt U succulenten? Heeft U voorkeur voor cactussen of vetplanten en waarom? Heeft U een gemengde verzameling of specialiseert U en waarom? Vensterbank-, platte bak-, of kascultuur en waarom? Samenstelling van het grondmengsel, overwintering; watergift; vollegronds-, bak-, pot-, blik- of plasticcultuur en waarom? Regelmatig verpotten of niet? Het was een bijzonder geslaagde avond, waarbij ieder de kans kreeg zijn ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. Het late uur dwong ons de discussie voortijdig af te breken. De niet behandelde problemen zullen een andere keer de revue passeren.

Op 13 juni maakten 16 leden een excursie naar enige Westlandse kwekers. Deze tocht is een groot succes geworden. Er zijn heel veel mooie planten gekocht tegen redelijke prijs, zodat ieder voldaan naar huis terugkeerde.

Th. Stouten, secretaris

Saturnuslaan 40 — Bilthoven.

ZWOLLE

Donderdag 21 mei zijn we op bezoek geweest bij de heer Boesma.

De belangstelling was zodanig, dat deze avond een volledig succes is geworden. Na een hartelijke ontvangst, trokken we naar het kasje. Bij het binnengaan viel direct een pracht nachtactus op, die ca. 4 meter lang was en vol knop zat.

Vele liefhebbers(sters) werden deze avond verrijkt met één van de vele stekken, die de heer Boesma beschikbaar stelde.

Er werd nog een verloting gehouden, waarvoor enkele leden plantjes hadden meegenomen.

Tevens werden data genoemd voor kasbezoek bij andere leden, zodat de afdeling Zwolle zich mag verheugen op een grotere activiteit en hopelijk in de toekomst het ledental zal toenemen.

P. K. BUTER, Secretaris

G. Grootestraat 152 — Zwolle

V R A A G - E N A A N B O D

In Mallorca woont een cactuskweker, die onder meer in het bezit is van een bijzondere Sempervivum. Wie kan mij helpen aan het juiste adres? Als vergoeding kunt u wat Succulenten krijgen.

F. Hoogvliet

Oostelijkslag 7 — Maasdijk.

Aangeboden 2- en 3-jarige zaailingen van:

Acanthocalycium violaceum,	Mam. elongata,
Arequipa hempeliana,	Mam. geminispina,
Echinocactus grusonii,	Mam. swinglei,
Echinocereus blanckii,	Mam. sheldoni,
Echinocereus stramineus,	Mam. mexicensis,
Echinofossulocactus kellerianus,	Neoporteria subgibbosa,
Espostoa lanata,	N. villosa,
Espostoa melanostele,	N. nigrihorrida, var. coquimbana
Espostoa ritteri,	Stetsonia coryne en
Eulychnia ritteri,	Trixanthocereus senilis.
Mam. elegans,	

Aanvraag te richten aan C. de QUASTENIT, Olieslagerlaan 24, Haarlem

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & CO. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8, COTHEN (U.) BIJ WIJK BIJ DUURSTEDEN, TEL. 03436-267

Uitgebreid sortiment vetplanten en
cactussen, speciaal Mammillaria's

ZONDAGS GESLOTEN

**import
export**

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 33 25 56
postrekening 17 24 46

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
E x p o r t

Grote sortering Cactussen en prima Vetplanten

Dijkweg 56a — NAALDWIJK — Telefoon 01740—5168

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk
TELEFOON 01740-5410 BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480
Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

T E K O O P G E V R A A G D: Planten, stekken, zaad uit de

STAPELIA-, AGAVE- en ALOE-groep

Aanbiedingen aan „Succulent Plants”, Gardenierstraat 22, Venlo, L.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 41

foto: de Boer.

Lithops schwantesii var. *nutupsdriftensis* (vergr. 0,9 ×)
(zie het artikel op p.p. 107-110)

Van de Redactie

Augustus is voor velen een rustige maand, het is vakantie en men is geneigd het leven wat gemakkelijker te nemen; we spreken ook wel van komkommertijd. Wij blijven daarmede in stijl want een komkommer is ook succulent. Welnu, het is een geschikte periode om in de liefhebberskas werkjes te doen, waaraan men gewoonlijk niet toekomt. Eén van die werkjes is het nazien der etiketten: zijn ze nog in een goede staat? zijn de namen nog leesbaar?

Het is beslist nodig hieraan ééns per jaar aandacht te schenken, want het etiketten-vraagstuk is nog lang niet definitief opgelost. Wel bestaan er tegenwoordig methoden om etiketten te maken die zeer lang houdbaar zijn, maar die zijn dan niet te betalen of men dient over een dure apparatuur te beschikken om ze te maken.

Ons bevalt nog het beste het aluminium-etiket; dit heeft vele voordelen boven bv. plastic: het is goed van kleur en past zeer wel bij de kleur van onze planten in tegenstelling tot de witte naambordjes, die vaak zó domineren, dat men een kerkhof-idee krijgt. Op deze aluminium-etiketten moet evenwel met een speciale inktsoort worden geschreven en wanneer men zich houdt aan de voorschriften van de leverancier, blijven ze vele jaren in een uitstekende conditie. Ze zijn in verscheidene maten en tegen een redelijke prijs verkrijgbaar.

Men moet evenwel bedenken, dat er niet op geschuurd mag worden, op de plaatsen, waar dit toch is geschied, spoelt de inkt namelijk spoedig weg.

Plastic-etiketten worden ook wel veel gebruikt, onze ervaring is echter, dat de namen er na enkele jaren afgaan.

Laten liefhebbers, die ervaringen met etiketten hebben deze eens opsturen, we kunnen daarmede allen ons voordeel doen.

B.

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.) — Telefoon 03496—226.
Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse — Tel. 02530—3439.
Penningmeester : G. D. DUURSMA, Spoorstraat 106, Leeuwarden, Postrekening no. 83 35 50.
Redacteur : B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141, thuis tel. 2146.

Redactiecommissie : C. BOMMELJE, J. C. VAN KEPPEL en H. VAN DER VELDE.
Bibliotheecaresse : Mevrouw H. VRIESENDORP—VAN AALDEREN, Ligusterweg 2 — Oostvoorne.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Twee nieuwe variëteiten van *Lithops schwantesii* Dtr.

Van de in Zuid West Afrika, nl. in Groot Namaland voorkomende LITHOPS SCHWANTESII Dtr. zijn tot dusver de volgende variëteiten bekend :

Lithops schwantesii var. *schwantesii* (= *Lithops kuibisensis* Dtr. ex Jac.).

Lithops schwantesii var. *kunjasensis* (Dtr.) de Boer et Boom.

Lithops schwantesii var. *rugosa* (Dtr.) de Boer et Boom.

Lithops schwantesii var. *triebneri* (L. Bol.) de Boer et Boom.

Lithops schwantesii var. *urikosensis* (Dtr.) de Boer et Boom.

Alle *schwantesii*-variëteiten hebben gele bloemen, terwijl op het bovenvlak, behalve een aantal diepliggende, wazige blauwgroene stippen, al dan niet samenhangende, in een netwerk van groeven verlopende, veelal rode tot donkerrode lijnen en punten aanwezig zijn, welke lijnen in de hoekpunten van het netwerk der groeven verbredingen vertonen.

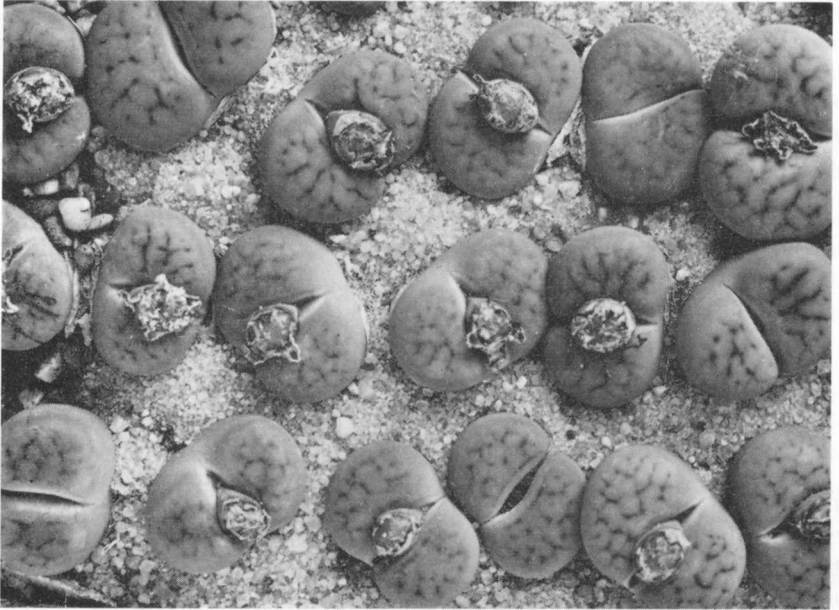
Bij *Lithops schwantesii* var. *schwantesii*, door Prof. K. Dinter beschreven in „Südwestafrikanische Lithopsarten” (uitg. R. Graessner, Perleberg, 1928) is de topvlakte convex, donker grijsachtig geelrond van kleur, in het midden blauwachtig, met een duidelijke geel-rose rand; in het blauwe gedeelte bevinden zich enkele tot vrij vele wazige, diepliggende blauwachtige stippen.

De andere, bovenvermelde variëteiten verschillen van *L. schwantesii* var. *schwantesii* zowel in kleur, als in tekening.

Zo heeft de variëteit *kunjasensis* een iets fijner en meer geprononceerd netwerk van groeven en is de topvlakte iets lichter van kleur, met minder rood, doch deze variëteit varieert sterk, al naar de herkomst; een bij Goais voorkomende iets rodere „vorm” komt in onze culturen voor onder de naam: var. *fossulifera*; bij Helmeringshausen, Ganikais en op andere plaatsen komen weer andere „vormen” voor, waarbij de afwijking van de variëteit *kunjasensis* echter niet zodanig is, dat deze vormen als aparte variëteiten kunnen worden erkend; de variëteit *kunjasensis* is dus weer variabel, evenals dit in meerdere of mindere mate met alle andere variëteiten van *Lithops schwantesii* het geval is.

De topvlakte van de variëteit *rugosa* is amethystkleurig, die van de var. *triebneri* (althans van de jonge bladen) leerbruin, de oude bladen van de var. *triebneri* lijken echter veel op die van de var. *schwantesii*.

Van de var. *urikosensis* komt een vorm in onze culturen voor, welke niet geheel voldoet aan de oorspronkelijke beschrijving door DINTER gegeven (zie Südwesafrikanische Lithopsarten door Prof. K. Dinter, uitg. R. Graessner, Perleberg, blz. 15). In onze culturen komt n.l. een vorm voor,

Figuur 42

foto: de Boer.

Lithops schwantesii var. *schwantesii* (vergr. 0.8 ×)

waarvan de topvlakte (evenals het zijvlak) grijsachtig blauw is, zonder lichte rand, terwijl volgens de oorspronkelijke beschrijving van DINTER de topvlakte groenachtig grijs (ongeveer cementkleurig) is en volgens de afbeelding in NEL's „Lithops” een duidelijker lichtgele rand bezit. Planten, welke voldoen aan deze laatste beschrijving komen inderdaad voor (onder meer bij Mooifontein) en verschillen zodanig van die, welke wij tot dusver in onze culturen als var. *urikosensis* kennen, dat zij soms niet direct als zodanig worden herkend.

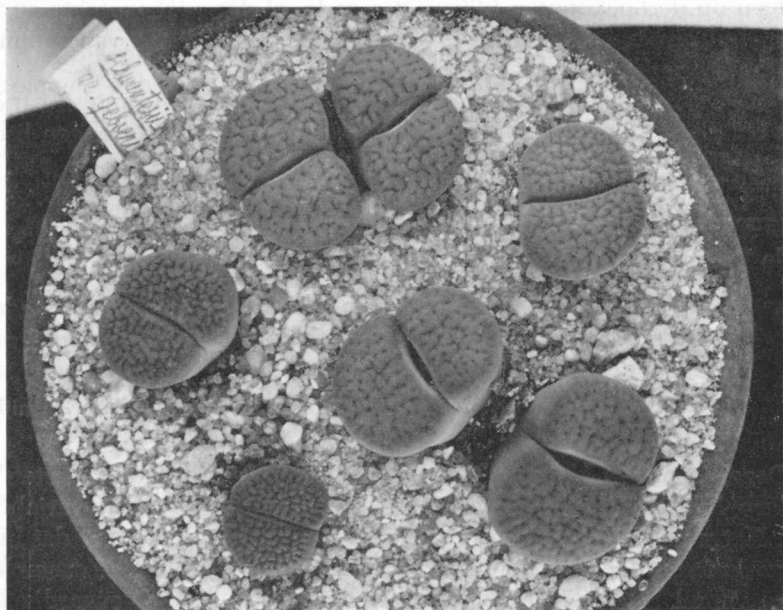
Ik heb na toezending van dergelijke exemplaren uit Zuid-Afrika reeds meermalen moeten antwoorden, dat dit de oorspronkelijke, de „echte” var. *urikosensis* is en dat de geheel grijsblauwachtige, welke wij cultiveren, een afwijkende vorm is.

In NEL's „Lithops” komt op bladz. 88 de beschrijving voor van een *schwantesii*-variëteit, onder de naam *Lithops guhelmi*; volgens de door NEL gegeven beschrijving is dit een *urikosensis*-vorm (mantel lichtgrijs met een smalle donkerder band nabij de top; topvlakte licht wit-grijs, bloemen geel). De „echte” door Mevr. L. BOLUS beschreven *Lithops guhelmi*, komt (zie de

latijnse diagnose op bladz. 89 van „Lithops”) voor in de Kleine Karasbergen op de farm Florida en heeft een roodbruine topvlakte (aprice rubro brunnea); Mevr. BOLUS geeft op, dat de bloemen geel zijn (petala aurea, apicem versus aurantiaca vel rubicunda). Nu komt er op de farm Florida een lithops met een roodbruine topvlakte voor waarvan mij in 1963 één exemplaar werd toegezonden; deze plant bloeide echter wit en is duidelijk een *karasmontana*- en geen *schwantesii*-variëteit. Het is ons niet bekend, of er nu inderdaad zowel een geelbloeiende als een witbloeiende roodbruine lithops op de farm Florida voorkomt, dan wel of de opgave van Mevr. BOLUS (geelbloeiend) op een abuis berust. Al met al is er onzekerheid betreffende *Lithops guhelmi* L. Bol en weten wij nog steeds niet of dit een geelbloeiende *schwantesii*-, dan wel een witbloeiende *karasmontana*-variëteit is.

In onze culturen komt bovendien onder de naam *L. guhelmi* nog een lithops voor, bij B e t h a m i gevonden; dit is echter een *triebneri*-vorm.

Van elke *schwantesii*-variëteit schijnen zoveel „vormen” te bestaan, dat er enige waarheid schuilt in het gezegde van een bekende Zuid-Afrikaanse

Figuur 43

foto: de Boer.

Lithops schwantesii var. gebseri (vergr. 0,8 ×)

lithopskenner, n.l. dat elke „plaats” (farm, boerderij) in Groot-Namaland zijn eigen *schwantesii*-vorm bezit.

Aan de tot dusver bekende, vrij goed van elkaar te onderscheiden variëteiten kunnen er twee worden toegevoegd, n.l. :

1. LITHOPS SCHWANTESII var. GEBSERI de Boer, var. nov.

A typo differt: apice foliorum aequaliter badio vel atrobrunneo, minus tenuiter reticulato, rugis lineis punctisque atrorubris ornato.

Habitat: Zuid-West Afrika: Groot Namaland, Estdordfank, 50 mijl ten Zuid-Oosten van Maltahöhe, coll. W. Gebser, Nutupsdrift, jan. 1960.

Deze opvallende variëteit van *L. schwantesii* heeft een bruinrode tot donker roodbruine topvlakte en deze kleur is zeer gelijkmatig over de gehele oppervlakte verspreid, doordat een lichte rand geheel ontbreekt en ook de omgeving der groeven weinig verandering in kleur vertoont; bij de donker roodbruine exemplaren is de bruine kleur vrij gelijkmatig met een weinig blauw gemengd, waardoor de kleur van de gehele topvlakte iets donkerder wordt; diepliggende wazige blauwgroene stippen komen vrij veel voor, doch zijn alleen met een loupe te zien. De jonge bladen zijn opvallend bruinrood met een tamelijk fijnmazig, geprononceerd netwerk van groeven, waarin vrij lange rode lijnen en kortere rode stippen, terwijl diepliggende blauwgroene stippen vooral op de buiten- en de binnenzoom met een loupe duidelijk zichtbaar zijn; bij de oude bladen is het netwerk van groeven minder diep, de rode lijnen hierin kunnen gedeeltelijk verdwijnen en alleen op de hoekpunten blijven dan rode, al dan niet vertakte stippen achter; de kleur van de topvlakte wordt bij de oude bladen van bruinrood meer donker roodbruin met een blauwachtige tint.

Deze, door zijn kleur zeer opvallende, nieuwe *schwantesii*-variëteit groeit ter plaatse *in rood duinzand*, waar niemand verwachtte, een lithops aan te treffen.

2. LITHOPS SCHWANTESII var. NUTUPSDRIFTENSIS

de Boer, var. nov.

A typo differt: apice foliorum juvenilium jecoricolore, adultorum argillicolore, majus distincte reticulato, rugis lineis punctisque badiis ornato.

Habitat: Zuid West Afrika, Groot Namaland, Nutupsdrift, 27 mijl ten Westen van Maltahöhe, coll. W. Gebser, Nutupsdrift, 1960.

Deze, *in zware kleigrond* op de plaats Nutupsdrift, ten Westen van het dorp Maltahöhe gevonden *schwantesii*-variëteit is nogal variabel in kleur. Het netwerk van groeven en lijnen is ongeveer gelijk aan dat bij de var. *kunjasensis*, doch de kleur van de topvlakte is bij sommige exemplaren en dan vooral bij de jonge bladen gelijkmatig en zeer eigenaardig geelgroen-bruin, welke kleur het beste als *leverkleurig* kan worden aangeduid; de oude bladen van deze exemplaren zijn grijsachtig blauw. Van andere planten zijn de jonge bladen iets minder bruin en daardoor meer *klei-* of *loodkleurig* en iets gelijkend op de cementkleurige var. *urikosensis*, bij welke var. echter nooit leverkleurige exemplaren worden aangetroffen. De lever- tot klei-kleur, als schutkleur van deze, in zware kleigroen groeiende lithops, onderscheidt deze voldoende van andere *schwantesii*-vormen, om ze als een aparte variëteit te erkennen.

Moderne benamingsmethoden

Op benamingsgebied zijn we de laatste halve eeuw veel vooruitgegaan, en vooral de laatste tien jaar is er heel wat tot stand gekomen; we hebben op internationaal niveau afspraken gemaakt, die neergelegd zijn in twee Code's, één voor de wilde en één voor de gekweekte planten en deze zijn in de praktijk goed hanteerbaar gebleken.

Naast de internationale namen (voor de wilde planten in het latijn, voor de gekweekte variëteiten in een moderne taal) zijn er de volksnamen, die een plaatselijk karakter dragen.

Het zal in dit opstel nu gaan over deze volksnamen, want zij nemen jaar op jaar in belangrijkheid toe en ze dreigen zelfs een stuk internationale samenwerking te niet te doen. Ook op het gebied van de vetplanten.

Volksnamen worden gewoonlijk gebruikt voor zeer bekende planten: we spreken van madeliefjes en paardebloemen en het zijn vooral de inheemse planten, waarvoor men de volksnamen gebruikt. Ze gaan vaak ver in het verleden terug en de oorsprong is veelal niet meer na te gaan.

Niet-inheemse planten hebben dus oorspronkelijk nooit Nederlandse volksnamen gehad, maar naarmate een aantal meer algemeen in cultuur kwam, ontstond er behoefte aan volksnamen; daarbij werden deze uitheemse gewassen dan vaak vergeleken bij inheemse en zo ontstonden namen als: kerstroos, stokroos en pioenroos, die helemaal geen rozen zijn: het zijn cultuurplanten, waarvan de bloemen aan de rozen doen denken.

Er is een tijd geweest, dat men aan alle mogelijke gewassen Nederlandse namen gaf, men behoeft de bekende flora van Heimans en Thijsse maar op te slaan om te zien welk een omvang zo iets kan aannemen en tot welk een zotte benamingen dit kan leiden. Sommige van deze maaknamen hebben wel burgerrecht verkregen zoals bv. hoe-langer-hoe-liever, moederplantje.

Bij vetplanten kent men heel weinig Nederlandse namen, hetgeen komt doordat er maar weinig vetplanten in Nederland in het wild groeien; muurpeper (*Sedum*) en wolfsmelk (*Euphorbia*) zijn er enkele voorbeelden van.

Ondanks het feit, dat cactussen en andere vetplanten reeds zeer lang in Nederland in cultuur zijn, heeft de Nederlandse naam voor deze gewassen weinig populariteit verworven. Men spreekt wel van lidcactus, grijsaard, nachtcactus, aasbloem, doch men zal moeite hebben 25 van dergelijke gangbare namen te vinden. We zijn nu eenmaal gewend aan vreemde namen en de Nederlander is er vertrouwd mee; liefhebbers en kwekers zien er helemaal niet tegenop latijnse namen te gebruiken, je kan er wel vaak verstoeld van staan, hoe deze lieden, die vaak geen of gebrekkig talen-onderwijs hebben genoten, zich met groot gemak bedienen van vaak zeer gecompliceerde wetenschappelijke namen.

Voor de handel zijn de latijnse namen zelfs onontbeerlijk, vooral in

Nederland, omdat onze handel nu eenmaal sterk internationaal georiënteerd is.

In Amerika ligt dit geheel anders; vooral de laatste 10 jaar streeft men er naar de siergewassen te populariseren en men verzint daar nieuwe namen, de ene al suggestiever dan de andere met de uitsluitende bedoeling deze planten te verkopen. Deze namen komen niet uit de afnemers voort, ze worden geschapen door de kwekers en zij ontzien zich niet hierbij grote verwarring te stichten.

In de boomkwekerij heeft dit reeds zulk een ontstellende omvang aangenomen, dat de stabiliteit van de internationale benaming er door in gevaar komt. Maar dat deert hun niet, want de handel is geheel op het binnenland gericht (het binnenland is daar namelijk nogal groot).

Ik schrijf dit alles, omdat er momenteel een Amerikaanse catalogus van 1963 voor me ligt; als het niet zo treurig was, zou ik er om kunnen lachen; deze catalogus (firma Johnson te Paramount, Californië) slaat namelijk alles, wat er op het gebied van benaming is vertoond.

Latijnse benamingen zijn voor een goed deel afgeschapt en vervangen door willekeurig gekozen woorden, woorden die iets suggereren, te pas en te onpas. Het gaat daarbij niet om de cultuurvariëteiten, dus de hybriden of de selecties; die hebben altijd fantasie-namen gehad (vooral in Phyllo's) en dergelijke namen moeten zij volgens de internationale afspraken ook hebben. Neen, het gaat hier om geslachten en soorten, die wetenschappelijk met een latijnse naam moeten worden aangeduid, het zijn deze, die vervangen zijn door nieuw gemaakte namen, die vaak heel wat ingewikkelder zijn dan de latijnse.

Ik zal enkele voorbeelden geven, ik heb ze in het Nederlands vertaald (wat mogelijk nog wel gekker is) en het amerikaans tussen haakjes geplaatst.

Tamelijk mak is het nog bij Rhipsalis: *R. houlettiana* heet de Sneeuw-klokjescactus (Snowdrop Cactus), *R. paradoxa* is de Schakelcactus (Link Cactus), een andere niet nader aangeduide soort is de *Rijst Cactus* (Rice Cactus); het verband tussen deze 3 Rhipsalissoorten gaat bij de volksnamen dus geheel verloren. Wanneer men daar Engelenvleugels bestelt (Angel Wings) dan krijgt men *Opuntia microdasys*; deze firma heeft een eigenaardig idee van engeltjes. *Notocactus haselbergii* heet Rose Bal (Scarlet Ball) en *Notocactus scopa*: Zilveren Bal (Silver Ball); dit lijkt me moeilijk, want wanneer de *haselbergii* niet bloeit is deze gewoonlijk meer zilverachtig dan de gemiddelde *scopa*. Onder een poederkwast (Powder Puff) verstaat men *Mammillaria bocasana* en andere wit gedoornde Mammillaria's worden daarmee vergeleken. *Rebutia senilis* heet Vuurkroon (Fire Crown) en de Sparrenkegel is *Opuntia articulata (strobiliformis)*; het toppunt bij de cactussen wordt bereikt bij *Astrophytum asterias*, die zand-dollar heet en bij *Ancistrocactus scheerii*, die men Wacht Even (Wait-a-Bit) noemt.

Bij de vetplanten ziet men hetzelfde beeld: hier volgen enige naam-bloempjes; *Echeveria setosa* is Mexikaanse vuurkraker (Mexican Fire-

Cracker), *Crassula hemisphaerica* is Arabische tulband (Arab's Turban), *Crassula morganiana* is Ezelstaart (Burro Tail), *Euphorbia obesa* is Baseball Plant, *Fenestraria* is Meisjes-tenen (Baby-toes), *Echeveria derenbergii* is Opgemaakte Dame (Painted Lady).

Genoeg hiervan; het is niet waarschijnlijk, dat de Nederlanders deze namen zullen gaan gebruiken, laten we onze zaak zuiver houden en laten we alles doen om verwarring te voorkomen.

J. C. VAN KEPPEL

Echeveria affinis Walth.

Hoewel sinds 1945 vele nieuwe *Echeveria*'s in Amerika ontdekt en beschreven zijn, vinden tot nu toe slechts weinig soorten hun weg naar de Europese liefhebbers van deze planten. Dit valt zeer te betreuren, daar juist onder de nieuw ontdekte soorten, sterk van ons huidige sortiment afwijkende planten voorkomen. Zo nu en dan lukt het via Amerikaanse relaties een bijzondere plant naar Nederland te krijgen en zo ontving het I.V.T. te Wageningen in 1960 onder deze naam een prachtige bruinbladige *Echeveria* van het Plant Introduction Station te Beltsville. Deze plant is volgens mededeling van Dr. F. G. Meyer door Gentry en Gilly in 1951 bij Palmita, Sinaloa in Mexico verzameld. De type plant, waarnaar Walther deze soort beschreef, werd pas in 1954 door R. Floris op een niet nader vermelde plaats in Mexico gevonden.

Een nadere bestudering van deze plant aan de hand van de literatuur roept toch wel enkele vraagtekens op wat betreft de juiste naam van de hier afgebeelde plant.

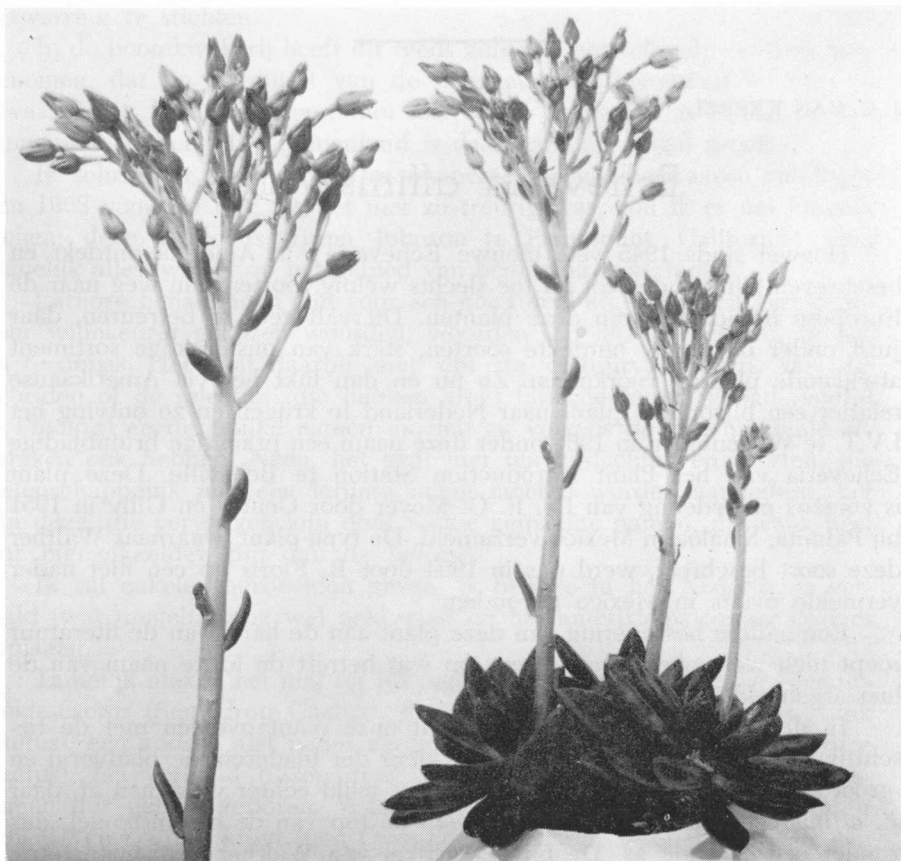
In de vegetatieve kenmerken stemt onze plant overeen met de beschrijving van Walther, n.l. de bruine kleur der bladeren, de bladvorm en -grootte en in de rozetvorm. De bloeiwijze wijkt echter volkomen af, daar *E. affinis* een vlak bijscherm vormt aan de top van de bloemstengel, dus zonder een centrale as. De bij het artikel van Walther geplaatste foto's laten dit ook duidelijk zien. Vergelijken wij de bij ons artikel afgebeelde foto's met de eerder door Walther beschreven *E. craigiana*, dan vertoont de bloeiwijze een opmerkelijke overeenkomst met die van deze soort, n.l. meer pluimvormig, dus met een duidelijke centrale as. De bladen van *E. craigiana* zijn echter veel langer, lijn-lancetvormig, van af het midden sterk opgebogen. De rozetten van *E. craigiana* zijn ook dichter bebladerd (30-40 bladen).

E. craigiana hebben wij helaas hier niet in cultuur, zodat vergelijking met materiaal van deze soort niet mogelijk is. In ieder geval zijn deze twee planten zeer na verwant en is het de vraag, gezien de tussenvorm, of het botanisch juist is ze als aparte soorten te beschouwen.

In bloeiende toestand is *E. affinis* een lust voor het oog.

De scharlakenrode bloemen vormen een fraai contrast met de bruine bladen, die vooral goed op kleur zijn als de plant zonnig is gekweekt. De cultuur is eenvoudig. De plant is gemakkelijk van bladstek te kweken, zodat zij wel spoedig onder de liefhebbers verspreid zal zijn. Oppassen is het voor wolluis, dus regelmatig controleren is gewenst.

De soortnaam *affinis* betekent: naverwant, gelijkend op.

Figuur 44

foto: I.V.T.

Echeveria affinis

Bloeiwijze met duidelijke centrale as; plant afkomstig uit Palmita, Sinaloa, Mexico.

Echeveria affinis behoort tot groep 1 van Walther's indeling van het geslacht *Echeveria*, n.l. *Paniculatae* Berger p.p. In 1958 noemde Walther deze groep: *Amoena* Walth.

Type van deze groep is de bekende *E. amoena*, terwijl verder hier nog bij horen: *E. pulchella* Berger; *E. craigiana* Walth.; *E. microcalyx* Br. et Rose; *E. linguaeifolia* Lem. en mogelijk *E. expatriata* Rose.

Korte beschrijving:

Stam kort, meest enkelvoudig; rozetten dicht; bladeren talrijk, omge-

keerd eirond tot lancetvormig, kort toegespitst, 5 cm lang, 2 cm breed, sterk convex aan de onderzijde, meest vlak van boven, enigszins opgebogen boven het midden; bloeiwijzen 2-3, tot 15 cm lang; bloemstengel recht, met weinig schutbladen; deze zijn langwerpig, spits, tot 2 cm lang, opstaand tot spreidend; bloeiwijze (van de typeplant) een bijscherm met 3-5 spreidende assen, zonder een doorgroeiende centrale as, ieder met 5-7 bloemen; bloemsteeltjes 8 mm lang; kelkbladen aanliggend, bijna gelijk, driehoekig tot langwerpig-lancetvormig, gezwollen, spits, toppen iets naar binnen gebogen; kroon urn-klokvormig, stomp vijfhoekig, 10 mm lang, tot 8 mm doorsnee aan de top; bloembladen met kleine holte aan de basis, top met spitsje; meeldraden en vruchtbladen 8 mm lang; slanke stijlen; honingkamers 1 mm groot, halvemaan- tot niervormig. Bloeitijd augustus.

Bladkleur bruinachtig-olijf, aan de basis groen; bloeistengel olijf-geel tot roodachtig; schutbladeren slagroen, oliegroen aan de toppen; kelkbladeren groen tot lichtjaspisrood aan de basis; bloemkroon scharlakenrood; binnenzijde eugenia-rood; vruchtbladen witachtig, stijlen en honingklieren strogeel.

Literatuur:

E. Walther: Further notes on *Echeveria* (*E. affinis*) in *Cact. and Succ. Journal* (U.S.) **30**: 105-107, fig. 54, 55 (1958).

id.: New species of *Echeveria* (*E. craigiana*) l.c.; **24**: 28-29, fig. 11-13 (1952).

id.: *Echeveria*, *Conspectus serierum* in *Leaflets of Western Botany* **9**: 1-4 (1959).

J. HAARMEYER

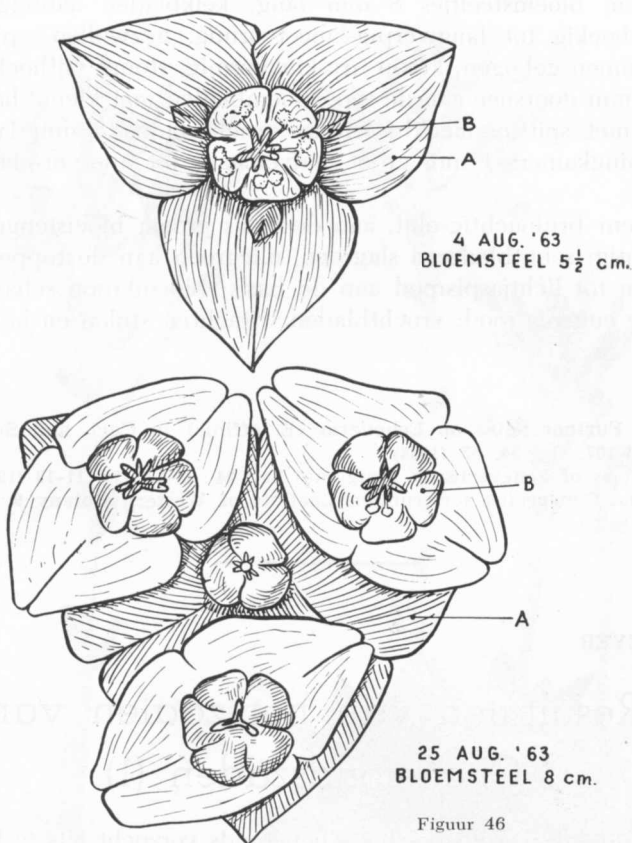
Resultaten van het zaaien van Clichéfondszaden (1)

Herhaaldelijk wordt door het Clichéfonds verzocht iets te laten horen over de resultaten die bereikt worden met het zaaien van de door het Clichéfonds gezonden zaden. Daar ik tot dusver nog slechts één keer in Succulenta hierover iets heb gelezen (*Etus. grusonii*), wil ik iets mededelen over de resultaten van een beginneling, die geen kas ter beschikking heeft en dus op een vensterraam of in het gunstigste geval een balkon is aangewezen.

De allereerste keer dat ik ooit iets zaaide, was in 1960; zaden van 16 soorten cactussen en 8 soorten vetplanten. Gezaaid werd in gewone zandige aarde, gedeeltelijk midden maart en gedeeltelijk midden april, in een in vakken verdeelde eternietbak met bodemwarmte van de centrale verwarming. Over de cactussen kan ik heel kort zijn; hoewel van 15 van de 16 soorten één of meerdere zaden kiemden, heb ik tengevolge van mijn onervarenheid op dit gebied thans nog slechts in totaal 4 stuks

overgehouden: één kwijnende *Pereskia saccharosa*, één *Lophophora ziegleri* (*williamsii*?), die thans 16 mm diam. heeft en weer aan de groei is, en twee *Mam. parkinsonii*, 35 mm hoog en 30 mm diam., die er ook goed bij staan.

Met de vetplanten ging het wat beter; deze kiemden alle acht, slechts

Figuur 46

één (*Ophthalmophyllum jacobsonianum*) begaf het spoedig, van de anderen heb ik thans nog één of enkele exemplaren:

Lithops (gemengd), *Dudleya brittonii*, *Odontophorus marlothii* staan er goed bij, *Anacampseros rufescens* en *Bowiea volubilis* wat minder, terwijl *Cotyledon (orbiculata var.) ausana*, 12 cm hoog met bladeren van ± 7 cm lang, een 13 cm lange bloemstengel heeft, waarin de knoppen van ca. 5 mm diam. reeds beginnen te kleuren.

Van het achtste zaaisel tenslotte, *Euphorbia bubalina*, wil ik iets meer vertellen. Van de in maart 1960 (3) en april (2) gezaaide 5 zaden kiemde er eindelijk één op 10 juni. Daarna groeide de plant (waarvan de stengel onder dunner is dan boven) zeer voorspoedig. In april 1962 telde ik 12 bladeren, in augustus 1962 19 bladeren van 9 cm lengte. Hierbij is te

bedenken dat de onderste bladeren geleidelijk afvallen. Vlg. Jacobsen zouden de bladeren 's winters alle afvallen, dit heb ik echter in geen enkele winter geconstateerd. De plant, die thans ca. 30 cm hoog is, en een stengeldoorsnede van 12 mm heeft, staat zomer en winter op dezelfde plaats, ca. 1 m. van het raam, in een vertrek waar 's winters niet gestookt wordt.

In maart 1963 vertoonden zich enkele bloemknoppen, in juli begon de bloei. In augustus waren 2 bloemen open, ieder met drie groene bracteeën, op bloemstelen van 35 en 55 mm. Vanuit één bloem vormden zich later nog 3 bloempjes (thans — verdroogd — nog aan de plant).

Later vormden zich zaadbolletjes; van de eerste is het zaad, toen de bol opensprong, verloren gegaan, daarna heb ik om de anderen een klein plastic zakje gedaan. 14 December 1963 sprongen ook deze open en kon ik 5 zaden verzamelen, 3,5 mm lang, 2 mm diam., peervormig, bruingrijs. Deze heb ik op 29 februari 1964 onder plastic gezaaid in turfmoles, op 29 maart had ik drie plantjes, waarvan één eind april reeds 5 cm hoog was en bladeren ging vormen, terwijl op 22 mei ook de resterende 2 zaadjes ontkiemden.

In Lamb, „Vetplanten”, staat onder *Euphorbia clava* Jacquin een plant afgebeeld, die erg op de mijne lijkt, alleen de bladeren schijnen iets smaller. Volgens Jacobsen, Handbook of Succulent Plants, heeft *E. bubalina* Boissier wel als synoniem *E. clava* E. Mey, doch niet *E. clava* Jacq. Ik laat gaarne aan de geleerden over welke plant het nu is; bijgesloten nog een tekeningetje van de bloem op twee tijdstippen.

J. C. VAN KEPPEL

Over hybriden en het schrijven van artikelen

Lezers van dit maandblad hebben wel eens de vraag gesteld wat voor zin het heeft aandacht te schenken aan hybriden. Als argument wordt dan aangevoerd dat er toch genoeg „echte” soorten zijn om over te schrijven.

Afgezien van het feit dat wij een hybride evenveel kunnen waarderen als een soortechte plant, blijft de vraag welke plant is soortecht en wat is een hybride. Nadat onze eerste verzamelwoede gestild was, wilden wij alleen soortechte planten gaan kweken. Wij trachtten dus, daar onze kennis hierin tekort schoot, van anderen te weten te komen wat de juiste namen waren van de door ons verzamelde planten. Hierbij bleek ons dat de meningen van de kenners nogal eens verschilden. Wanneer wij alleen soortechte planten wilden gaan kweken hadden wij het grootste deel van onze verzameling wel op kunnen ruimen. De mogelijkheid was dan echter groot geweest dat planten die achteraf goed beschreven soorten bleken te zijn, eveneens opgeruimd waren. In het bijzonder bij grote groepen vet-

planten bleek de kennis te lang op overlevering te berusten, dat zij een goede basis zou vormen voor een zo goed mogelijke benaming van de planten.

Als beginnening kijkt men hoog op tegen de man die plantennamen uit zijn mouw schudt als een goochelaar speelkaarten. De verwachtingen die men heeft van de meer gevorderde liefhebbers blijken vaak te hoog te zijn. Velen hebben ongetwijfeld het onbevredigde gevoel dat ook ons bekroop wanneer men geen antwoord kan krijgen bij het zoeken naar de plantennamen.

Ongetwijfeld zijn er liefhebbers die hun planten met liefde kweken, zonder zich ooit te bekommeren om de namen. Naamhoutjes treft men in hun collecties niet aan en hybriden staan hier broederlijk zij aan zij met soortechte planten. De meeste liefhebbers zijn echter wel behept met een drang naar meerdere kennis, ook van de plantennamen. Men verwacht echter teveel dat er in onze vereniging mensen zijn die het veelomvattende gebied der succulenten volledig zouden beheersen.

Het was het in 1955 verschenen artikel „Overpeinzingen bij het 900ste lid” van de hand van Dr. Boom, dat ons de ogen opende voor de mogelijkheid om door literatuurstudie mee te werken de kennis omtrent succulenten uit te breiden. Daar een zekere beperking daarbij wel geboden was om niet te verdrinken in een te groot aantal problemen, viel daarbij onze keus op een groep vetplanten, waarover de laatste 20 jaar in Nederland weinig geschreven was, n.l. de Echeverioideae. Door de nauwe verwantschap met andere Crassulaceae biedt deze beperking nog genoeg mogelijkheid tot verdere verbreding van ons studiegebied.

Hiertoe dragen vooral ook de vele algemeen in de cultures voorkomende, vaak reeds jaren geleden beschreven hybriden bij. Het is daarom dat wij ook aan hybriden aandacht schenken omdat zij ons vaak een duidelijk inzicht geven in de onderlinge verwantschap. Daarnaast zal de kennis van hybriden ons voorzichtiger doen zijn om direct maar alles wat afwijkt van het ons reeds bekende, als nieuwe soort te introduceren. Ook voor onze beroepskwekers is het o.i. van belang dat gangbare hybriden onder een goede naam aangeboden kunnen worden.

Tot slot zouden wij de vele serieuze cactusliefhebbers die onze vereniging telt willen opwekken ook de hand eens aan de ploeg te slaan en een geslacht of groep planten waar men bijzondere interesse voor heeft kritisch te bestuderen. Vanzelfsprekend resulteert dit in artikelen voor ons maandblad, zodat ook anderen van uw kennis kunnen profiteren. De redactie kampt nog steeds met een chronisch tekort aan cactusartikelen. Schrik hierbij vooral niet terug voor de kritiek die U ongetwijfeld ten deel zal vallen. Opbouwende kritiek zal iedere schrijver toejuichen, terwijl men afbrekende kritiek — die altijd geleverd wordt door zelf-niet-schrijvende letterzifters — rustig naast zich neer kan leggen. Oneindig veel groter is de voldoening die men heeft door de reacties die men krijgt van mensen met eenzelfde interesse, wat vaak een aanleiding is tot een wereldomvattende correspondentie.

Uit de afdelingen

ZWOLLE

Ons kasbezoek werd voortgezet ten huize van onze voorzitter mevrouw Wurtz. Ook op deze avond mochten we bijna alle leden begroeten, hetgeen toch wel het grootste bewijs is, dat deze kasbezoeken op prijs worden gesteld.

Het grote assortiment planten, waaronder zeer veel exemplaren van *Gymnocalycium*, *Neoporteria*'s, *Copiapoa*'s, *Horrido*'s, *Lobivia*'s etc., gaf vanzelfsprekend veel stof voor een gesprek.

Talrijke plantjes werden door mevrouw Wurtz aangeboden en vonden gretig aftrek bij de leden, die hiermede hun verzameling konden verrijken.

Een zeldzaam mooi paars-rose bloeiende *Echinocereus* stal de show en maakte mede deze avond tot een succes en vanaf deze plaats zeg ik, mede namens alle aanwezigen, mevrouw Wurtz hartelijk dank, waarbij we de heer Wurtz echter niet willen vergeten, die ons een tuin toonde, gevuld met vele soorten vetplanten, die door hun decoratieve kleuren, een wel zeer apart tintje aan deze keurig verzorgde tuin gaven.

De duisternis was reeds lang gevallen toen men afscheid nam en ieder zich naar huis begaf met de nieuwe aanwinsten.

— Op donderdag 11 juni werd ons kasbezoek voortgezet ten huize van mevrouw Ruitinga. Hier bleek weer eens duidelijk, dat het niet altijd noodzakelijk is een kas te bezitten om goede resultaten te bereiken.

De plantjes stonden allemaal in eternieten bakken en dat ze het naar de zin hadden bleek wel duidelijk uit de frisse kleur en bedoorning. Op deze avond werd tevens het plan geopperd een bezoek te brengen aan de kwekerij van de heer Donkelaar te Werkendam. Hier bleek wel animo voor te bestaan en besloten werd contact op te nemen met de heer Donkelaar.

De avond werd besloten met een toets op maandag 15 juni ten huize van de heer van 't Vlie om diens planten te bewonderen. Het werd een leerrijke avond voor allemaal en het werd al spoedig duidelijk, dat wij hier met een zeer goed causeur te maken hadden. Op levendige wijze werd ons het wel en wee van de succulenten verteld, terwijl ook hier plantjes van eigenaar verwisselden. Vanaf deze plaats onze hartelijke dank voor de vriendelijke ontvangst en de opgedane kennis die we bij mevrouw Ruitinga en de heer van 't Vlie mochten genieten.

P. K. BUTER, Secretaris,
G. Grootestraat 152 - Zwolle.

ZIEK ZIJN - BETER WORDEN

Hartelijk dank aan het Hoofdbestuur en leden voor de vele bewijzen van medeleven tijdens mijn ziekte ondervonden, zowel uit binnen- als buitenland. Mijn huisadres heeft een wijziging ondergaan en wel van Hofwijkstraat 17, Den Haag naar Meiendaal 54, Rotterdam-24.

van der Velde.

CORRECTIE IN HET BOEKJE „WAT BETEKENT DIE NAAM”

VAN L. C. KOREVAAR

Verkrijgbaar à f 3,50 bij onze Vereniging „Succulenta”

1. Bladzijde 9 regel 2 van boven doorslaan: de streek.
2. Bladzijde 10 onder de laatste regel opnemen: *acanthoplegmus* - dorenkorf.
3. Bladzijde 11 de 9e regel van boven doorslaan.
4. Bladzijde 13 tussen regel 7 en 8 van onderen opnemen: *albidiflorus* - met witachtige bloemen.
5. Bladzijde 18 tussen regel 7 en 8 van onderen opnemen: *-ascens* (achterv.) - heeft de betekenis van: wordend.
6. Bladzijde 87 regels 2-5 van onderen lezen:
obtusatus - afgestompt; stomp
obtusifolius - met stompe bladeren
obtusipetalus - met stompe kroonbladen
obtusus - stomp.

Firma K. EDELMAN

SPECIALITEIT :

Cactussen en andere Vetplanten

WHOLESALE ONLY

Handelskwekerij - Reeuwijk - Tel. 01829-844

GROTE VOORRAAD - UITSLUITEND GROOTHANDEL

Ons bedrijf is des zaterdags gesloten.

Freek Hoogvliet

Speciaal adres voor:

Cactussen en Vetplanten

MAASDIJK (3 km vanaf Maassluis) Oostelijke Slag 7 Telefoon 01745-2732

Plattegrond waarop staat aangegeven hoe U de kwekerij kunt bereiken wordt op aanvraag toegezonden.

CACTUSSEN VETPLANTEN

H. VAN DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835-430

Regelmatig nieuwe Importen uit Zuid-Afrika. — Agent van Succulenta Nurseries Z.-Afrika. - Vraagt onze prijslijst 1964 - Meer dan 1750 soorten. Zaterdag de gehele dag voor liefhebbers geopend. — Zondags gesloten.

Cactuskwekerij W. J. van Kempen

NIJMEGEN — DRIEHUIZERWEG 327

TELEFOONNUMMER IS THANS 08800-53377

Wilt U hiervan goede nota nemen.

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk

TELEFOON 01740-5410

BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480

Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

TE KOOP GEVRAAGD: Planten, stekken, zaad uit de

STAPELIA-, AGAVE- en ALOE-groep

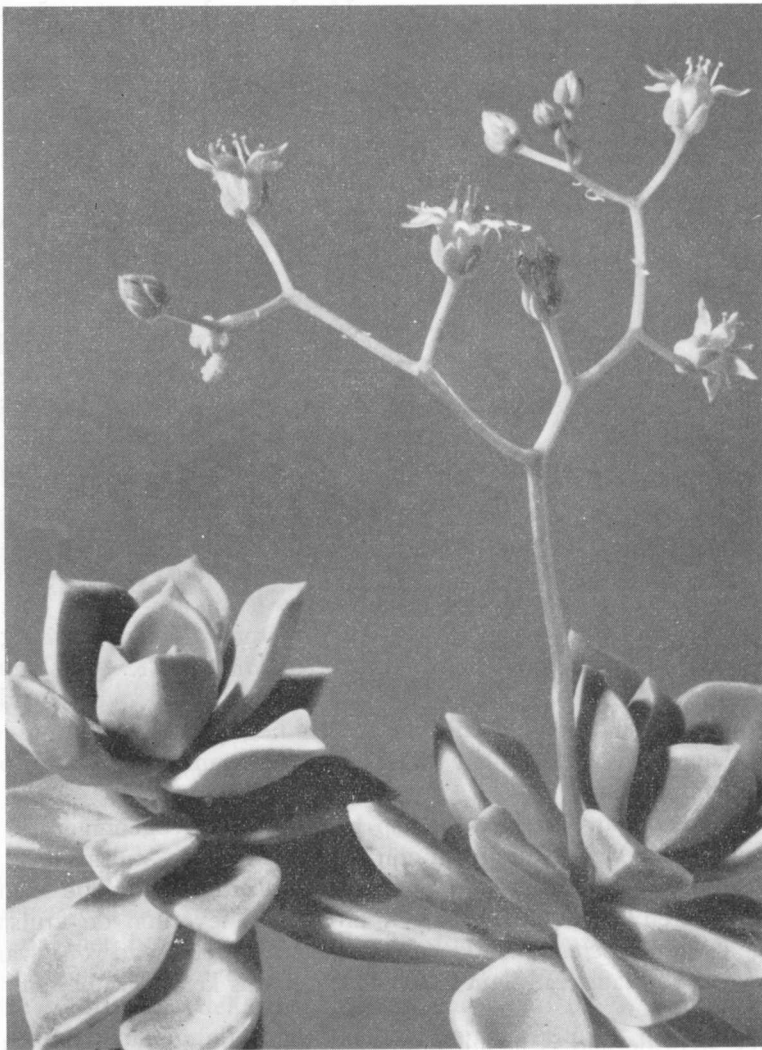
Aanbiedingen aan „Succulent Plants”, Gardenierstraat 22, Venlo, L.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 47

Graptopetalum paraguayense
(Lees het artikel op pagina 125).

Collectie van Keppel.

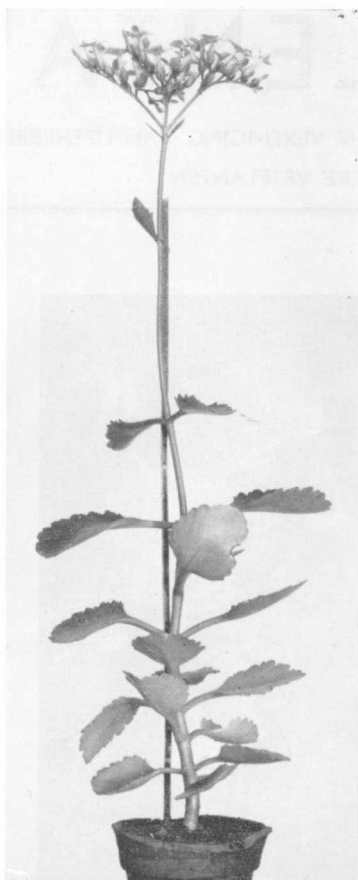

Fig. 48 foto: I.V.T.
Kalanchoe vadensis, een langs kunstmatige weg verkregen nieuwe soort.

B. K. BOOM en

A. E. ZEILINGA

Kalanchoe vadensis spec. nova *)

Reeds enige jaren zijn wij bezig te trachten een *Kalanchoe* te verkrijgen met een compacte groei en met grote bloemen in verschillende kleuren. Er zijn verscheidene kruisingen verricht, waarbij vooral andere dan de gebruikelijke soorten als ouders hebben gediend. De resultaten zijn tot nog toe niet erg bemoedigend geweest: de kruisingen gelukten niet of zij leverden planten op, die niet voor de cultuur geschikt waren.

Eén hybride evenwel geeft wat meer hoop op een goede toekomst; deze ontstond uit een kruising van *K. blossfeldiana* en *K. grandiflora*, de eerstgenoemde is overbekend, de

laatste is nauwelijks in cultuur: dit is een hoge plant met grote, witte bloemen en het is deze laatste eigenschap, waarom wij deze voor de kruising gebruikten.

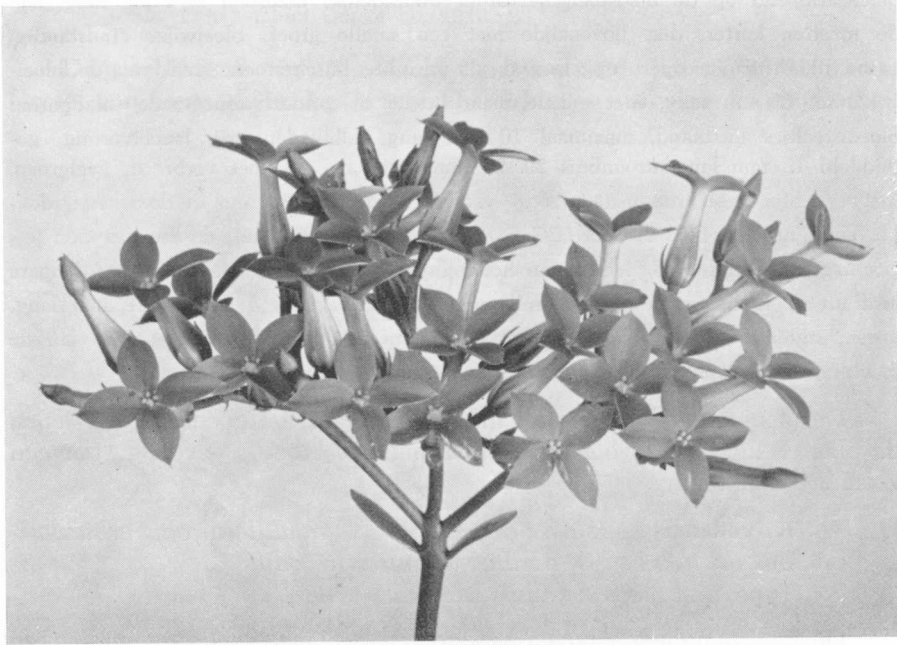
In het voorjaar van 1954 zijn op het I.V.T. te Wageningen de kruisingen gemaakt. De bestuivingen zijn verricht met rijp stuifmeel op rijpe stempels van bloemen met een pincet gecastreerd, vóórdát de helmhokjes open waren. In beide richtingen uitgevoerd leverden de kruisingen, waarbij de *K. blossfeldiana* de zaaddrager was, veel zaad op; van de reciproke zette maar één plant zaad, maar dit was kennelijk niet van kruising afkomstig.

Het hybridezaad is in juli uitgezaaid en gaf in januari 1955 een bloeiende F₁-generatie van duidelijke bastaard natuur met grote bloemen van een karmijn rode kleur. Toen wij probeerden op deze F₁-planten zaad

*) *Vadensis* = afkomstig van Vada (Wageningen).

te kweken, bleken ze volkomen steriel te zijn. Zowel de zelfbestuiving als de terugkruising met beide ouders had geen succes. Wij hebben toen de aantrekkelijkste F_1 -planten door stek vermeerderd om bij dit materiaal op kunstmatige wijze door chromosoomverdubbeling de fertiliteit te herstellen. Daartoe zijn kleine stekjes met colchicine behandeld.

Wij voerden deze behandeling als volgt uit: De jonge gewortelde stekjes werden van hun grootste bladen ontdaan. Daarna zijn de wortels met vochtig filtreerpapier omwikkeld, zo, dat de gehele stengel en de

Figuur 49

foto: I.V.T.

Kalanchoe vadense, bloeiwijze; de bloemen zijn karmijnrood.

groeipuntjes uitstaken. In een 5 cm lang cultuurbuisje, met een colchicine-oplossing, werd het stekje met de top naar beneden geplaatst zorgdragende, dat het filtreerpapier geen vloeistof kon opzuigen, maar toch alle ogen aan het stengeltje ondergedompeld waren. 53 stekjes werden op deze wijze behandeld met oplossingen van 0,05 %, 0,1 %, 0,2 %, 0,4 % en 0,8 % gedurende 6, 8, 9, 16, 24 en 48 uur.

Na de behandeling zijn de stekjes opgekweekt. Toen de stekjes bloeiden is het stuifmeel op zijn kwaliteit onderzocht. De steriele F_1 n.l. heeft loze stuifmeelkorrels, slechts sporadisch ziet men een goed gevulde. Verwacht mocht worden dat bij een geslaagde behandeling de

korrels goed gevuld zouden zijn. Dit bleek tenslotte bij één plant het geval. Deze plant gaf daarna overvloedig zaad, waarvan een flinke partij planten is opgekweekt. Deze vertonen onderling wel enige variatie in kleurenintensiteit en grootte van de bloemen, maar zijn qua type aan elkaar gelijk. De op boven beschreven wijze ontstane bastaarden heten amphidiploïden; ze worden met een soort gelijk gesteld.

De beschrijving van de hybride is als volgt :

Forse plant met dikke, vlezige stengels, tot 1 m hoog; bladen overstaand, rond tot kort ovaal, 8–12 cm lang en breed, $\pm$ 3 mm dik, top afgerond, voet min of meer aflopend op de bladsteel, nervatuur onduidelijk; bladsteel 3–4 cm lang, aan de rozetten korter, dik, bovenzijde met een smalle groef; bloeiwijze eindstandig, breed pluinvormig, open, opgebouwd uit gevorkte bijschermen; steel van de bloeiwijze tot 50 cm lang, met enkele, naar boven in grootte afnemende bladparen; bloemsteeltjes uitstaand, maximaal 10 mm lang, kelkbladen vrij, lancetvormig, gemiddeld 10 mm lang, kroonbuis 20–23 mm lang, aan de voet verbreed, geelgroen, met 4 lichter gekleurde lijsten; zoom van de kroon 25–30 mm in doorsnede, donker karmijnrood (HCC 22 tot HCC 24), iets lichter verkleurend, de kroonslippen iets gespitst; meeldraden 8, iets boven het midden van de buis ingeplant, de 4 langere juist uit de kroonbuis te voorschijn komend; vruchtbeginsel 4, los, $\pm$ 12 mm lang, groen; stijlen 8–10 mm lang, op het einde van de bloei even lang als de langste meeldraden; stempels wit, knopvormig.

De bloei duurt lang en valt in de voorzomer; bij goede cultuur lenen de planten zich goed voor perkbeplanting. De bloei is gevoelig voor een kortedagbehandeling.

K. vadensis sp. nova artificiosa, a *K. grandiflora foliis orbicularibus vel late ovatis, floribus purpureis recedit.*

Type in Rijksherbarium, Leiden.

De werkzaamheden boven beschreven zijn met veel zorg uitgevoerd door de heren H. v. d. Gaag en H. Schouten.

Er wordt met kruisen voortgegaan want het einddoel is nog lang niet bereikt. Stekmateriaal is bij ons verkrijgbaar.

ENGLISH SUMMARY

Described is the new amphidiploid species Kalanchoe vadensis, originated artificially from the sterile hybrid K. blossfeldiana $\times$ K. grandiflora which was raised at the Institute of Horticultural Plant-breeding at Wageningen in 1954. The sterile hybrid was treated with colchicine resulting in a duplicating of the chromosomes. The new artificial species is self-fertile and breeds true.

Het hybride-geslacht *Graptopetalum*

(*Graptopetalum* Rose × *Echeveria* DC.)

Echeveria Gossot in *Notre Vallée* 22 : 19 (1936); 26/27 : 29 (1939)

× *Graptopetalum* Gossot in *Liste des Pl. Gr. etc.* 1949 : 27; Rowley in *Cact. Succ. Journ. (Eng.)* 13 : 75 (1958); Jacobsen in *Handb. of Succ. Pl.* 2 : 524 (1960).

× *Echeveria* Gossot l.c. 1949 : 23

De geschiedenis van dit geslacht vangt aan in de jaren 1936/1939 toen Gossot een aantal hybriden beschreef, verkregen van een zekere Corbeil

Figuur 50

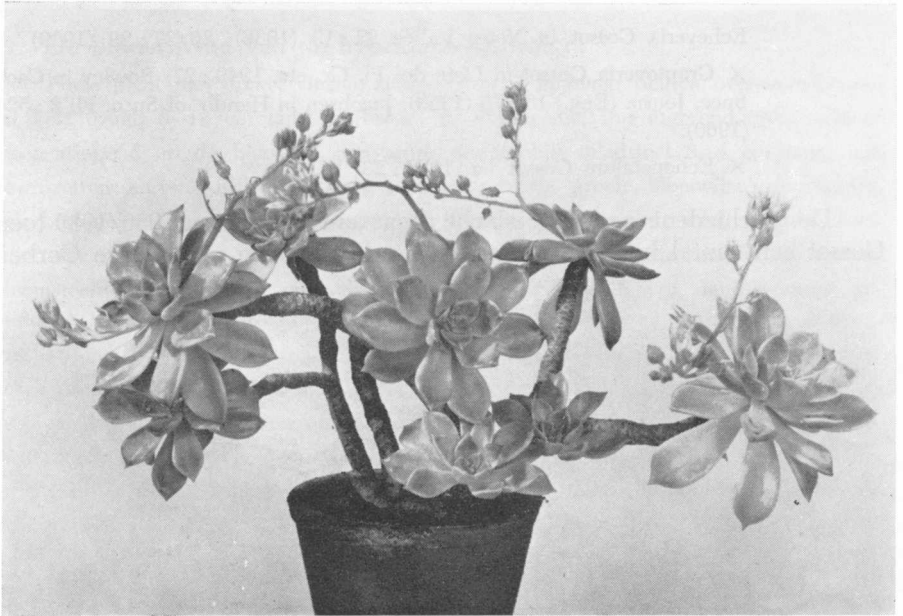
Graptopetalum amethystinum

Collectie v. Keppel
foto: de Klark.

en ontstaan uit kruisingen tussen diverse *Echeveria* species en *Graptopetalum paraguayense*. Door hem werd voor deze laatste soort de synoniemen *Echeveria arizonica* en *E. weinbergii* gebezigd, vandaar dat hij deze kruisingen als *Echeveria*'s beschreef.

De meningen over de zelfstandigheid van het door Rose in 1911 opgestelde geslacht *Graptopetalum* lopen nog steeds uiteen. Berger bracht het als sectie *Graptopetalum* bij het geslacht *Sedum* onder. Walther erkende

dit geslacht wel en bracht de door Rose als *Pachyphytum amethystinum* beschreven soort bij *Graptopetalum* onder, evenals de door Brown beschreven *Cotyledon paraguayensis* (syn. *Echeveria* of *Byrnesia weinbergii*). Van de moderne botanici erkent Fröderström het geslacht niet, maar wij

Figuur 51

Een gedrongen groeiende vorm × *Graptopetala calva*

foto. IVT

handhaven in navolging van Walther, Uhl, Moran, e.a. het genus. Het is een aardig geslacht waarvan de habitus der verschillende soorten nogal uiteenloopt, van kleine dwergsoorten als *Gr. pusillum* (typesoort), *Gr. pachyphyllum* en *Gr. macdougallii* tot grotere, struikachtig uitgroeiende planten als *Gr. amethystinum* en *Gr. paraguayense*. Alleen de vier laatstgenoemden zijn in Nederland in cultuur. De naam *Graptopetalum* betekent letterlijk: met beschreven bloembladen, hetgeen duidt op de rode stippen of vlekken die op de bloembladen voorkomen. Een ander kenmerk is dat 5 van de 10 meeldraden teruggekromd zijn.

Voor zover ons bekend is zijn 13 soorten van dit geslacht beschreven.

Een opvallende bijzonderheid van alle door ons onderzochte bloemen van *Graptopetala*'s is, dat zij in bouw het meest met die van *Echeveria*'s overeenstemmen. De bloembladen staan recht op en zijn hoogstens aan de top iets teruggebogen en niet met elkaar vergroeid. Het kenmerkende van *Graptopetalum*: halfvergroeiende kroon met stervormig afstaande slippen is niet op de hybriden overgegaan, bij sommige wel de typische bestippe-

ling der kroonbladen en het terugkrommen van de meeldraden. Het geslacht $\times$ *Graptoveria* kan als volgt worden gekarakteriseerd :

Stamvormende, vertakte planten met korte tot verlengde rozetten aan de toppen der stammen en zijstengels, meest rijklijk spruitend aan de basis van de plant en hoger tussen de bladoksels.

Bloeiwijzen meest talrijk, trosvormig, zijdelings ontspruitend, met kleine spoedig verdrogende of grote, blijvende schutbladen; bloemen 10-vele, meest roodachtig-geel of geel, soms onregelmatig rood gespikkeld of gevlekt; kroonslippen bijna recht of aan de top iets afstaand, nooit stervormig afstaand als bij *Graptopetalum*; kelkbladen aanliggend, kort; bloemsteeltjes 1—3 cm lang, soms bebladerd; bladen omgekeerd-eivormig tot langwerpige, toegespitst, bovenzijde vlak of concaaf, onderzijde convex, stomp gekield, 3—6 cm lang, groenachtig, glimmend, met onregelmatige roodachtige vlekken tot blauwgroen berijpt met roodachtig verkleurende randen.

Gossot l.c. gaf van enkele *Graptoveria*'s duidelijke beschrijvingen, echter zonder afbeeldingen. Rowley verdiepte zich slechts in de nomenclatorische aspecten van het geslacht, terwijl Jacobsen l.c. slechts summiere beschrijvingen geeft en zich baseert op de auteursnamenvermelding van Rowley. Aanvankelijk lag het in onze bedoeling om de onwettige naam *Graptoveria* te valideren. Door het van kracht worden van nieuwe regels betreffende cultuurhybriden na het laatste botanisch congres te Edinburgh is de naam *Graptoveria* Gossot geldig gepubliceerd en kunnen ook zijn hybride-soortnamen gehandhaafd blijven.

Dit hybride-geslacht bevat enkele decoratieve planten, die gemakkelijk in cultuur zijn en die waard zijn een grotere bekendheid te krijgen, daar de goede eigenschappen van twee soorten, die tot verschillende geslachten behoren, hier in één plant verenigd zijn.

Graptoveria haworthioides (Gossot) Rowley hebben wij uit het ons ter beschikking staande materiaal nog niet kunnen identificeren, evenmin als *Echepetalum serpens* Gossot, daar van deze laatste verdere gegevens ontbreken.

In een volgend nummer zullen wij de in cultuur voorkomende hybriden bespreken.

RECTIFICATIE

In het artikel van Dr. H. W. de Boer „Twee nieuwe variëteiten van *Lithops schwantesii* Dtr.”, opgenomen in het vorige *Succulenta*-nummer (no. 8, augustus 1964) zijn tot onze spijt enige drukfouten blijven staan.

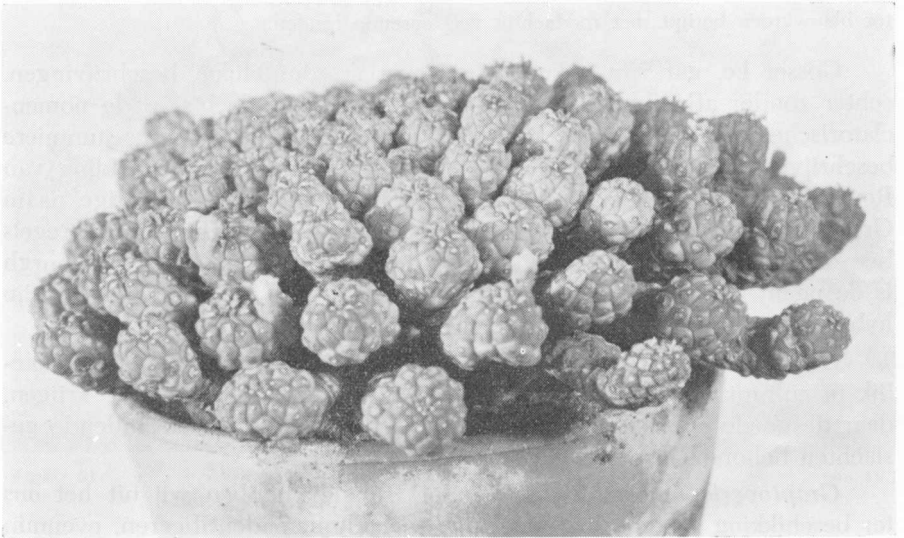
Onderaan op pag. 108 en boven op pag. 109 staat vier keer *Lithops guhelmi*; dit moet zijn : *Lithops g u l i e l m i*.

Midden op pag. 109 staat de plaatsnaam Bethami; dit moet zijn : *B e t h a n i e*.

Onderaan op pag. 110 staat „in zware kleigroen”; de lezer zal hebben begrepen, dat dit moet luiden: „in zware k l e i g r o n d”.

Euphorbia clavarioides Boiss.

Deze soort werd door Edm. Boissier in *Centuria Euphorbiarum*, p. 25 (1860) beschreven naar planten, die door Drège bij de Sneeuwberg (Graaff Reinet District) waren verzameld. Deze, thans tamelijk zeldzame publicatie, werd door de auteur vóór het verschijnen van het *Euphorbia*-deel van de Candolle's *Prodromus* (1862) in het licht gegeven. Drège was een

Figuur 52

Euphorbia clavarioides Boiss. var. *truncata* N.E.Br.

foto: Blok

duitse verzamelaar, die in 1826 naar de Kaap ging en daar tot 1834 bleef; in die tijd verzamelde hij meer dan 200.000 planten, die tot 8000 soorten behoorden.

Euphorbia clavarioides is een tamelijk variabele soort, die behalve in de Kaapprovincie ook in Oranje Vrijstaat, Basutoland, Transvaal en Natal werd gevonden.

Het is wel gebleken, dat ook de soorten beschreven als *E. truncata* N. E. Br. en *E. basutica* Marl. tot deze soort moeten worden gerekend; de eerstgenoemde wordt als aparte variëteit *truncata* van *E. clavarioides* beschouwd en wijkt af door de nog plattere groeiwijze; deze blijkt vnl. in Transvaal en Natal voor te komen, de zijtakjes zijn vaak weinig of niet vertakt, terwijl deze bij de stamvorm vaak m.o.m. sterk vertakt zijn. Zeer instructief zijn de door White & Sloane afgebeelde planten (zie Succ. Euph. of S. Africa, afb. 283 - 304).

De afgebeelde plant ontving ik uit de kwekerij van de heer Donkelaar te Werkendam, die een interessante collectie Zuidafrikaanse *Euphorbia*'s kweekt. Naar de habitus te oordelen is deze plant ook een vorm die verwant is aan de var. *truncata*.

Euphorbia clavarioides is éénhuizig tot tweeslachtig, daar er mannelijke en tweeslachtige cyathia op dezelfde plant worden gevonden. Er is blijkbaar enige variatie in de vorm van de klieren. Door Boissier worden de klieren als gaafrandig (*glandulis integris*) beschreven, maar het blijkt, dat deze soms ook zwak getand of zelfs met korte vingervormige aanhangsels voorkomen, zoals bijv. te zien is aan de plant, die White en Sloane afbeelden (afb. 295). De kleur van de klieren is geelgroen.

Het is een plant uit meest hooggelegen streken; de Sneeuwberg bereikt een hoogte van 1500 m.

Men kan deze plant dus 's winters koel en droog overwinteren.

Dr. med. L. KLADIWA, Wenen

Zijn groeistoffen geschikt voor cactussen ?

Menige cactusvriend zal zich de laatste tijd de vraag gesteld hebben of groeistoffen ook voor cactussen bruikbaar zijn, voornamelijk ook omdat met gibberelline bij cactussen goede resultaten worden gemeld.

Groeistoffen zijn organisch-chemische verbindingen, die groeiprocessen versnellen of vertragen. De botanicus noemt zulke groeistoffen gewoonlijk plantenhormonen of phytohormonen. Het zijn stoffen die in bepaalde plaatsen en op gezette tijden bij planten ontstaan en al in zeer kleine hoeveelheden de groei en de ontwikkeling van organen kunnen beïnvloeden.

Dank zij intensief onderzoek konden vele groeistoffen synthetisch bereid worden en staan thans deze stoffen de natuurvriend en de tuinbouwer ter beschikking. Strikt botanisch mag men de synthetisch bereide groeistoffen niet tot de plantenhormonen rekenen. Men noemt daarom de groeistoffen die de lengtegroei van planten beïnvloeden, Auxinen. Daartegenover stelt men de groeiremmende stoffen als anti-Auxinen. Deze groei- en remstoffen beïnvloeden dus de groei zonder als voedingsstoffen werkzaam te zijn.

Groeistoffen kunnen verschillende levensprocessen van de planten beïnvloeden en men moet daarom onderscheid maken in:

1. groeistoffen die de celdeling versnellen, de zg. „meristinen” of delingsgroeistoffen,
2. de lengtegroei bevorderende groeistoffen, de zg. „auxinen”,

3. de celdifferentiatie bevorderende groeistoffen, die van invloed zijn op de vorming van bepaalde soorten cellen.

Groeistoffen zijn meestal kleurloze stoffen, die het beste in waterige oplossingen gebruikt worden. Omdat enkele moeilijk in water oplosbaar zijn, moet men deze eerst in een kleine hoeveelheid alcohol oplossen om daarna met water de juiste concentratie te verkrijgen. Men kan ook de groeistoffen als pasta (meestal met lanoline vermengd) op bepaalde plaatsen van de planten (stekken voor beworteling) aanbrengen. Ook wordt vaak poeder gebruikt. Een oplossing kan met verstuivers op de planten worden verstoven, of met een naald worden geïnjecteerd. Hierbij moet steriel worden gewerkt om infectie met rottingsbacteriën te voorkomen. De meest bekende groeistoffen zijn:

Indol-3-azijnzuur (een natuurlijke groeistof), in de Duitse literatuur afgekort als IES, in de Engelse als IAA; β -indolboterzuur, α -naphthylazijnzuur en gibberella-zuur.

De celdelingstof „kinetine” veroorzaakt naar men zegt naast een sterkere spruitvorming ook een sterkere knopvorming en onder relatief sterkere invloed van IES een betere wortelvorming. Hierbij wordt echter de door de IES veroorzaakte celstrekking door kinetine geremd. Groeistof als bv. IES komt meestal voor in het vegetatiepunt van spruit en worteltop, in het endosperm van de zaadkorrel en verder overal waar de groei van de plant zich meeste voordoet.

De gibberella-zuren.

Van de genoemde groeistoffen is voor de cactusliefhebber gibberella-zuur het meest interessant.

Ongeveer 40 jaar geleden werd door Japanse onderzoekers de oorzaak van de bakanaeziekte van rijstplantjes ontdekt. Bij deze ziekte vertonen de jonge rijstkiemplantjes een buitengewoon sterke lengtegroei, veroorzaakt door de zakjeszwam „Gibberella fujikura”. Uit deze zwam werd omstreeks 1938 de werkzame stof gewonnen. Amerikaanse en Duitse onderzoekers vonden daarna nog meer verwante stoffen met dezelfde werking. Men noemde ze gibberella-zuren.

Het zijn kleurloze, in water oplosbare, kristallijne stoffen; in 1 liter water kan 5 gram worden opgelost, en de pH is dan 3-4. De bereiding is zeer kostbaar, omdat het lang duurt om uit de schimmelcultures het gibberella-zuur te winnen.

De gibberella-zuren veroorzaken bij hogere planten een sterke lengtegroei. Deze ontstaat enerzijds door een belangrijke lengtestrekking van de cellen, anderzijds door verhoogde celdeling. Zeer geringe concentraties zijn voldoende om dit te bewerkstelligen. Bij graan was reeds 0,01 microgram, bij mais 0,001 microgram werkzaam (1 microgram = 0,001 milligram). Gibberella-zuur A is zelfs nog werkzaam bij verdunning van 1 op 1.000.000.

Men is erin geslaagd slapplanten met deze stoffen manshoog te laten worden.

Met gibberella-zuur behandelde *Opuntia*'s (0,005 % gibberella-zuur) vertoonden een opvallende groei. Zo kon men tijdens het transport geel geworden en geëtioleerde toppen van cactussen met gibberella-zuur weer groen maken, de bedoorning werd dicht en sterker dan voorheen en ze groeiden beter dan de onbehandelde planten. Andere soorten kon men beter kweken en vertoonden minder verliezen. Opvallend was steeds weer de sterke bedoorning van de behandelde cactussen. Men kon ook planten, die voor de bloemvorming een langere dagelijkse belichtingstijd nodig hebben, met een kortere belichtingsperiode in bloei brengen, als ze van tevoren met gibberella-zuur behandeld waren. Ook de kieming van zaden werd met deze groeistof versneld, omdat de kiemrust van veel planten daarmee wordt opgeheven.

Voor de cactusvriend zullen de doseringen van doorslaggevende betekenis zijn. Een teveel aan gibberella-zuur veroorzaakt een te grote lengtegroei gepaard gaande aan een verarming van het chlorophylgehalte. Aan bladrijke planten kon men ook een krulling van de bladeren waarnemen. Jammer genoeg zijn er geen gegevens voor de te gebruiken concentraties bij cactussen. Alleen van *Opuntia*'s weten wij, dat een 0.005 % oplossing gebruikt werd.

De volgende gegevens bij andere planten mogen een kleine aanduiding zijn voor de te gebruiken concentraties van de oplossingen: voor besproeiing bij tomaten oplossingen van 1 : 10.000 tot 1 : 100.000, voor opheffing van de kiemrust bij bonen en erwten van 1 : 4000 tot 1 : 100.000, voor injecteren bij komkommerkiembladen 50 gamma, bij *Opuntias* 0,005 % oplossing.

Voor het bereiden van oplossingen moet men steriel en gedestilleerd water gebruiken. Zaden kan men het best enige uren in de oplossing leggen.

Bij het besproeien moet men vóór alles de voorkeur geven aan de kruin, omdat hier de sterkste groei optreedt. Wil men de voedingsbodem vermengen met een oplossing, dan zal het nodig zijn de oplossing nog meer te verdunnen. Voor injectie moet men injectienaalden gebruiken en slechts een geringe hoeveelheid ($\pm$ 0,2-0,5 ml) onder lichte druk inspuiten.

Tenslotte moet worden gezegd, dat dit opstel geen aanspraak wil maken op volledigheid; er kon alleen een kleine vingerwijzing gegeven worden. Mogelijk zullen proeven, ook bij „kieskeurige” cactussen, met succes bekroond worden. In dat geval is het dan toch wel de moeite waard geweest de proeven te nemen.

ALGEMENE VERGADERING

Het verslag van de Algemene Vergadering zal in het oktobernummer worden gepubliceerd.

HET CLICHÉFONDS

Heeft U de zaden al van Uw cactussen en vetplanten geplukt? Zo ja, stuur deze dan, liefst „geschoond” aan de heer H. RUBINGH, van Straelenlaan 25, te Soestdijk. Bij voorbaat hartelijk dank!

Werkgroep voor Succulentenstudie

gehouden op 21 en 22 maart jl. te Wageningen

Om 17.40 uur opende de heer A. F. H. Buining de bijeenkomst.

De heer H. Rubingh besprak de vruchtvorming bij *Mammillaria*'s nogmaals, hij was gedeeltelijk op zijn vroegere mening teruggekomen.

Hij had opgemerkt, dat wanneer men de verdroogde bloemen van *Mammillaria microhelix* en van *Mammillaria (Bartschella) schumannii* uittrekt, een holte ontstaat die later dichtgroeit, en voorts dat de vaatbundels niet helemaal tot de oksels doorlopen.

De heer Boom vroeg de leden meer voordrachten te houden, de heer Buining stelde dat men ook vragen aan de andere leden kan voorleggen.

De heer P. Lensselink zou graag op de volgende bijeenkomst de *Chilorebutia*'s willen bespreken.

Na de broodmaaltijd besprak de heer Sieperda het zaaien van de zeer fijne zaden o.a. van *Parodia* die nogal eens door schimmels en algen worden overwoekerd. Als methoden noemde hij :

1. Zaaïen op agar-agar waaraan een voedingsoplossing en een schimmel-dodend middel zijn toegevoegd.
2. Zaaïen op gravel met een kunstmestoplossing.
3. Op humus afkomstig uit oude knotwilgen, overdekt met een dun laagje fijn grint waar de zaailingen doorheen groeien.
4. Zaaïen in een weckfles waarin gesteriliseerde aarde. Na het zaaïen verwarmt men het geheel tot ca. 40 gr, waardoor het zaad niet gedood wordt, daarna sluit men de fles.
5. Het zaaïen op een thans in de handel verkrijgbare soort schuimplastic met een voedingsoplossing. De zaailingen wortelden bij hem goed. Dit soort schuimplastic is niet veerkrachtig en men kan het zeer makkelijk verpulveren, indien men wil verspenen. Het is goed te snijden, zodat men ook een dun laagje kan nemen met eronder gewone aarde.

De heer C. Bommeljé zei dat in het voorjaar de algengroei veel minder is; de heer Könings uit Krefeld, gespecialiseerd in *Parodia*'s, zaait hierom reeds in januari of februari.

De heer Buining was van mening dat de resultaten steeds goed zijn indien men maar met voldoende aandacht en zorgvuldigheid zaait.

De heer L. Sterk merkte op, dat op een zure grond schimmelvorming eerder optreedt. Indien de zuurgraad boven pH 8 ligt is geen schimmelvorming mogelijk.

Hierna besprak de heer Buining enkele publicaties.

In een discussie blijkt dat het moeilijk is te bepalen wanneer men van variëteit moet spreken en wanneer van forma.

De heer Könings toonde vervolgens dia's van zijn *Parodia*'s. De heer Bommeljé nog enkele dia's van een bloeiende *Hoodia gordonii*.

De heer Buining heeft een 1 m lange *Trixanthocereus blossfeldiorum* die een cephalium gaat vormen. Hij vroeg de leden over hun ervaringen met deze plant.

De heer D. J. van Vliet vroeg de leden de volgende keer *Neoporteria napina* mee te nemen.

Zondagmorgen vertelde de heer K. P. van Arkel iets over zijn ervaringen met de cultuur in blik, in het tablet en in zwart geverfde stenen potten die hem goed voldoen. Hij had de volgende temperaturen gemeten op 14 februari, een zonnige dag:

Tijd	Temperatuur in literblik, vrijstaande	temp. in het tablet enkele cm diep	luchttemperatuur in de kas
9 uur	10 ° C.	10	10
10 uur	12 ° C.	10	14
11 uur	14 ° C.	11	16
12 uur	19 ° C.	13½	
13 uur	22 ° C.	15	18½
14 uur	22 ° C.	17½	
15 uur	22 ° C.	18½	
16 uur	20 ° C.	18½	
17 uur	15 ° C.	17½	13½
18 uur	13½ ° C.	16	

Om 18 uur werd de verwarming weer ingeschakeld.

Op 17 maart, ook een zonnige dag mat de heer van Arkel:

9 uur	10 ° C.	10	11½
10 uur	15 ° C.	12½	20
11 uur	19 ° C.	15	24
12 uur	24 ° C.	18½	25
13 uur	29 ° C.	21	26
14 uur	30 ° C.	21½	26
15 uur	28 ° C.	23½	24
16 uur	26 ° C.	23	21½
17 uur	24 ° C.	22	19½
18 uur	18½ ° C.	20	16½
19 uur	16 ° C.	18	15

Om 19 uur werd de verwarming weer ingeschakeld.

Het blijkt dat de hoge temperatuur zich in het blik niet lang weet te handhaven. 's Nachts houdt het tablet de warmte nog zeer lang vast, enkele graden boven de luchttemperatuur.

Na het bezichtigen van de kassen met de succulentencollecties gingen de deelnemers aan de maaltijd.

De volgende bijeenkomst zal op 26 en 27 september te Wageningen worden gehouden.

R. Davidson.

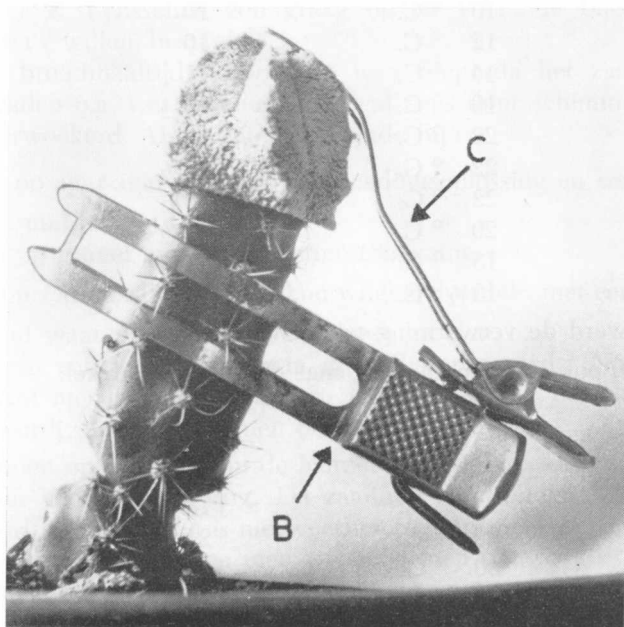
Onze lezers schrijven....

De heer W. H. Imhof te Soestdijk schrijft ons :

Enige tijd geleden las ik in Succulenta een artikel over enten op *Pereskopsis spathulata*. Uiteraard begon meteen de jacht op een stekje, hetwelke tenslotte verkregen werd van de heer Donkelaar te Werkendam, afgebroken van zijn eigen plant, want alle „handelsplantjes” had hij al verkocht.

De entingen lukten prima, en de groei was opvallend, maar in de afgelopen winter werden de spathulatastammetjes leeggezogen, en de groei van de entingen stond stil.

Uiteraard had ik wel gelezen, dat tegen het najaar omgeënt moest worden, maar ja, toch proberen of het zonder omenten óók ging. De ent-

lingen waren $1\frac{1}{2}$ cm groot en het was februari, toen de entstammetjes het bijna begaven. Voorhanden waren wat jusbertii-stammetjes, 2 jaar oud en . . . aan de groei. (Helemaal fout natuurlijk). Ze stonden met z'n tiene in een rond bakje in de vensterbank.

Na enting vastklemmen met elastiekjes werd dus moeilijk, en voor aparte potjes is de vensterbank te klein. Al vaker had ik met het idee gelopen een 3-zijdige klem te maken (twee om de entstam en één op de entling), maar het nooit verder uitgedacht.

Toen mijn vrouw op een februaridag onder haar droogkap zat, kreeg ik het idee. Ze gebruikte klemmen, zoals op de foto te zien is. Twee klemmen genomen en ze gewijzigd in B en C. Door het gaatje van C een spijkertje, waarvan de kop niet door het gaatje mag gaan ($\pm 1\frac{1}{2}$ mm dik).

Het spijkertje door B gestoken, en het doorstekende eind teruggebogen. Resultaat is een 3-zijdige klem, die echter (voor mij) niet te tekenen is. De toepassing ziet U op de foto. Mijn entlingen zijn keurig vastgegroeid, hoewel het februari was.

En . . . om de kosten hoeft u het niet te laten. Zes haarklemmen (aluminium) kosten 60 cent. Een entklem dus 20 cent. (Let op! Nieuwe boortjes kosten 80 cent).

CONTRIBUTIE HALFJAAR 1964.

Nieuwe leden kunnen met ingang van 1 juli 1964 worden ingeschreven. De contributie tot het einde van de lopende jaargang (31 december) bedraagt dan f 3.75. Men ontvangt in dit geval de zes laatste nummers van het maandblad in 1964.

Inschrijving per 1 januari 1964 blijft mogelijk, daar alle verschenen nummers nog voorradig zijn.

Men wordt verzocht bij opgave van nieuwe leden, de **ingangsdatum** van het lidmaatschap te willen mededelen.

Secretaresse Succulenta

Uit de afdelingen

GOOI- EN EEMLAND

Het kasbezoek op 4 juli bij de heer H. Rubingh, Soestdijk, was in tegenstelling tot andere jaren niet bijster druk; wellicht door de wat late datum. Voor de aanwezige belangstellenden viel hierdoor echter juist veel te genieten, omdat men vrijelijk op alle plekjes in de kas kon toeven. Hierbij namens de bezoekers hartelijk dank aan gastvrouw en gastheer voor het gulle en leerzame onthaal.

Op 7 juli hield de afdeling haar maandelijks bijeenkomst, waaraan door 25 leden werd deelgenomen. De voorzitter bracht kort verslag uit over de Algemene Vergadering te Amsterdam en deed daarna verslag over de ruildagen van „Dodonaeus”. Er wordt in deze groep met groot enthousiasme en liefhebberij gekweekt, gestudeerd, geruild enz. Op voorstel van de heer Rubingh zullen enkele leden van deze groep in het a.s. najaar een voordracht houden in de afdeling.

Tot de pauze werd druk over enkele onderwerpen gediscussieerd en tot slot van de avond gaf de heer Rubingh een inleiding over het geslacht *Ferocactus*. De meegebrachte planten oogstten ieders bewondering.

H. L. A. HUGUENIN, Secretaris,
Diepenbroickpark 48 - Weesp.

ROTTERDAM

Daar wegens vakantie in de maand augustus ons vergaderlokaal gesloten is, hebben wij op 8 augustus onze bijeenkomst gehouden op de kwekerij van de voorzitter, te Schipluiden. Te 7 uur kwamen we bijeen te „Huize Bravenboer”, Kethelweg te Vlaardingen, om vervolgens per auto naar de kwekerij te trekken.

Zij die van deze uitnodiging gebruik hebben gemaakt zijn stellig niet teleurgesteld. Zeer vele mooie bijzondere planten waren er niet alleen te zien, maar ook billijk te koop.

Verder verraste ons de heer Bravenboer op een fijn kopje koffie en een serie prachtige dia's, zijn jongste opnamen, zodat het een avond is die voor ons een prettige herinnering zal blijven. Het slotaccoord van onze serie excursie's van deze zomer was op: 30 mei, Werkendam, de kwekerij van de heer Donkelaar; 27 juni, Firma van Zanten-Holland, Naaldwijk en 4 juli naar het „Arboretum Trompenburg”, een excursie onder leiding van de heer Hoey Smith. Vanaf deze plaats nogmaals onze hartelijke dank voor de vriendelijke ontvangst die wij hebben gehad.

J. L. DE SLEGTE, Secretaris,

VRAAG - EN AANBOD

WIE RUILT met mij vetplanten (grote planten of stek, geen cactussen). Aanb. aan de heer C. ALPHEN, H. der School, Den Hout, Houtse Heuvel 5, telefoon 01620—4031.

IN RUIL GEVRAAGD: Stekken of zaailingen van *Mammillaria*'s, *Echinocereus* en cristaten tegen stekken en zaailingen van o.a. *Mammillaria erythrosperma*, *Opuntia clavarioides*, verschillende cristaten, *Lobivia schneideriana*, Reb. (*digito steinmannii*, *Pterocactus kauzingii*, *Echinocer. enneacanthus* en andere. Brieven aan de heer J. H. RUIJGROK, Graafschapstraat 28, Haarlem.

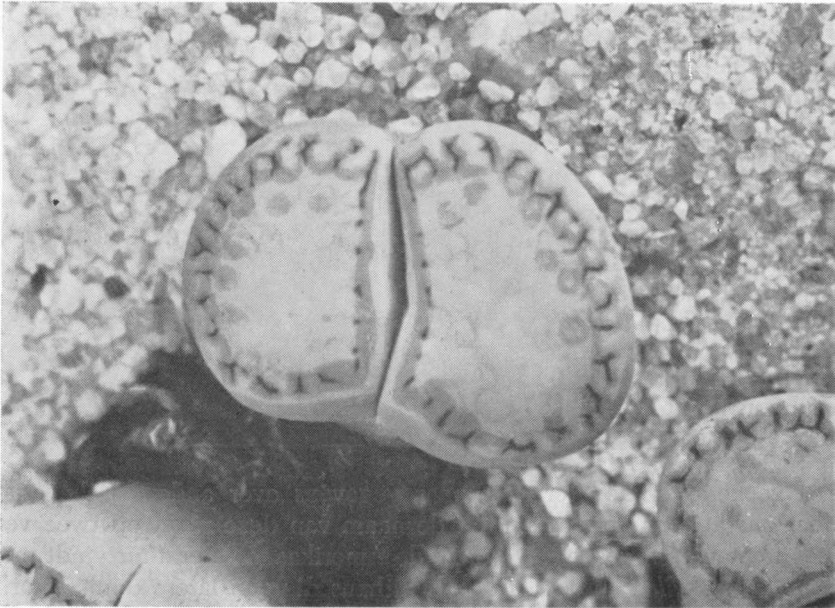

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 54

Lithops julii var. rouxii (vergr. 2,2×)
(Zie het artikel op pagina 139-140)

foto: dr. de Boer.

Figuur 55

Echeveria × *scaphylla*

Plant coll. Van Keppel

foto: Van Arkel

Echeveria × *scaphylla*

Deleuil

in cat. 1872; Morren in
Belg. Hort. 22 : 305
(1872); Florist and
Pomologist 1872 : 250
(met afb.).

E. scaphophylla Berger
in Gartenflora 53 : 205
fig. 27 (1904).

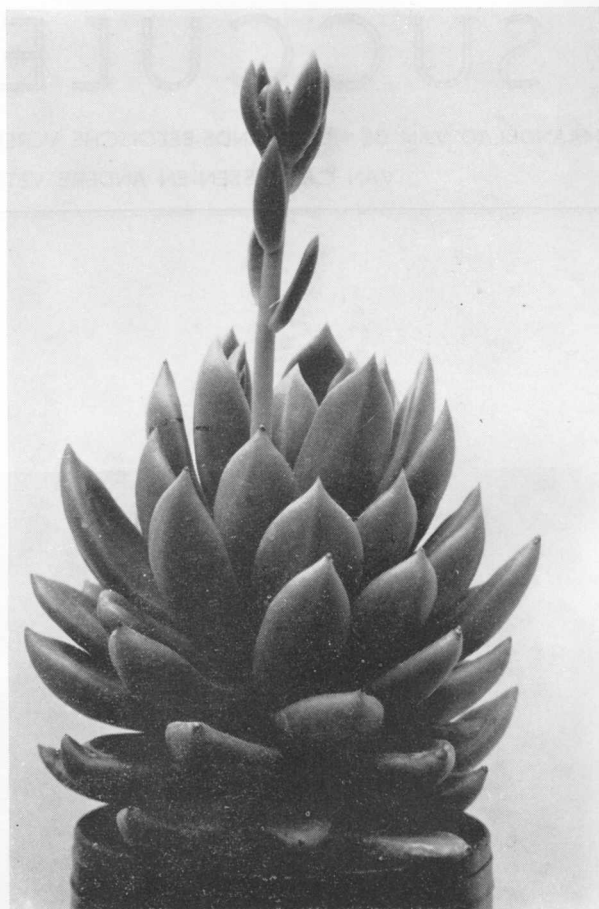
E. agavoides Lem. ×
E. linguaefolia Lem.

Wie zou menen
dat van oude cul-
tuurplanten, zoals de
hierboven genoemde,
niets nieuws meer
mede te delen is,
komt bedrogen uit.

Al zoekend in de literatuur naar gegevens over andere *Echeveria*'s was het ons al eens opgevallen dat de naam van deze plant op twee verschillende manieren gespeld werd. In de Amerikaanse literatuur vindt men de naam „*scaphylla*”, in de Europese, althans die van latere datum wordt de naam, te beginnen bij de publicatie van BERGER als „*scaphophylla*” geschreven. Wij hebben naar aanleiding hiervan enkele van de oudste publicaties hierop nageslagen en hieruit bleek, dat de naam „*scaphylla*” de oudste is waaronder deze plant beschreven werd. Daar het hier een hybride betreft, is de juiste naam dus : *Echeveria* × *scaphylla*.

Het was de franse kweker DELEUIL, winner van vele *Echeveria* hybriden, die ook deze plant in 1872 in de handel bracht, nu, bijna 100 jaar later is „*scaphylla*” nog steeds in cultuur. Het is een kruising tussen *Echeveria agavoides* en *Echeveria linguaefolia*. De bloeiwijze met de lichtgeel gekleurde bloemen is weinig spectaculair en verschijnt pas bij oudere planten. De plant zelf is zeer decoratief, daar bij een goede cultuur de rozetten wel tot 40 cm hoog en 25 cm breed kunnen worden.

De dichtheid van de rozet dankt deze hybride aan *Echeveria agavoi-*

des, de beduidend grotere hoogte aan *E. linguaefolia*, die stamvormend is met sterk verlengde rozetten aan de top. De naam *scaphylla* duidt op de bootvormig uitgeholde bladeren.

Korte beschrijving: Korte, dikke stammen met 10–40 cm lange, later liggende, dichtbebladerde rozetten. Bladeren 8–15 cm lang, 3 cm breed, 0,5 cm dik, fris grasgroen, verkeerd eirond-langwerpig, toegespitst, bovenzijde sterk uitgehold, onderzijde bol, gekield.

Bloeiwijze een lange, samengestelde, overhangende tros met 10–12 assen, ieder met 5–8 buikig-kegelvormige, zwak 5-kantige, 1 cm lange lichtgele bloemen. Kelkbladen ongelijk, lineaal-lancetvormig, aanliggend.

J. C. VAN KEPPEL

H. W. DE BOER

Lithops julii var. rouxii de Boer var. nov.

In „Succulenta” maart 1963 (no. 3) is door mij een overzicht gegeven van de tot die tijd bekende (alle wit bloeiende) *Lithops julii* variëteiten.

Het waren de volgende:

1. *Lithops julii* var. *julii* (= *Lithops julii* var. *pallida* Tischer ex de Boer (= *Lithops lactea* Schick et Tischer).
2. *Lithops julii* var. *reticulata* Tischer ex de Boer.
3. *Lithops julii* var. *littlewoodii* de Boer.

Bij *Lithops julii* var. *julii* is op de topvlakte een vaag netwerk van vrij brede lijnen resp. banden te zien, dat ongeveer dezelfde kleur heeft als de rest van de topvlakte, ev. slechts iets donkerder is, behalve een geelbruine, soms in stukken uiteengevallen streep langs de spleet.

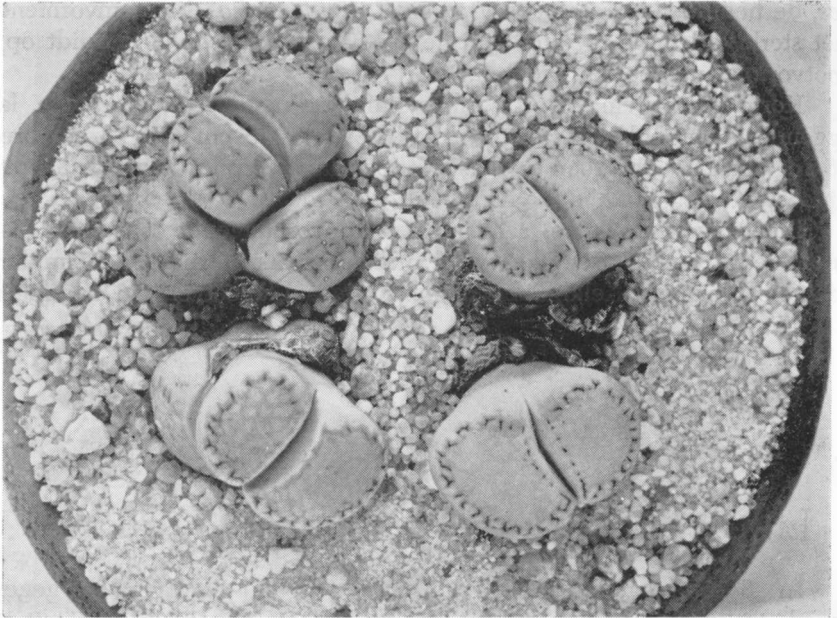
Bij *Lithops julii* var. *littlewoodii* is ook deze geelbruine tekening langs de spleet verdwenen, terwijl bij *L. julii* var. *reticulata* een netwerk van donkere lijnen (ev. banden) over de gehele topvlakte aanwezig is, waardoor deze variëteit tot een van de fraaist getekende lithops gaat behoren.

Aan deze drie *julii*-variëteiten kan thans een vierde, zeer interessante en zeldzame variëteit (er werden slechts een beperkt aantal planten van gevonden) worden toegevoegd, nl.:

LITHOPS JULII var. ROUXII de Boer, var. nov.

a var. *reticulata* Tischer ex de Boer *recedit: reticula margine foliorum terminata*
Habitat: Zuid West Afrika, Gr. Namaland, 30 mijl ten Z.W. van Warmbad.
Coll.: A. A. Roux, Keimoes, mei 1963.

Deze bijzonder interessante, zeer eigenaardig getekende en zeldzame *Lithops julii* variëteit is het naast verwant aan *Lithops julii* var. *reticulata*; op het duifgrijze tot licht grijs-rose bovenvlak is echter in het midden het netwerk van donker geelbruine lijnen en banden geheel verdwenen, of er is slechts een nauwelijks zichtbare vage afdruk van overgebleven,

Figuur 56

Lithops julii var. *rouxii* (vergr. 1 ×)

foto: dr. de Boer.

welke op de oude bladen iets duidelijker is dan op de jonge en waardoor een groot, halfdoorzichtig venster wordt gevormd.

Langs de binnen- en buitenzoom is echter de rest van het bruingele netwerk nog aanwezig en wel langs de binnenzoom als enige korte lijnen of stippen, langs de buitenzoom als een aantal x en y vormige niet of nauwelijks met elkaar in verband staande figuren. Het geheel vormt een groot, half doorzichtig venster, omgeven door een ring van figuurtjes en streepjes langs de gehele rand van het bovenvlak; dat deel van de ring, hetwelk zich langs de spleet bevindt, kan soms vrij onduidelijk zijn.

Toen ik deze lithops voor het eerst zag, heb ik oorspronkelijk gedacht aan een variëteit van *Lithops fulleri*; immers alle *fulleri*-variëteiten hebben op het bovenvlak een vertakt venster in de uitlopers (naar de richting van de rand) waarin donkere vlekken, soms versmald tot lijnen, voorkomen, zodat zich om het vertakte venster een rand van (onderling niet samenhangende) vlekken of lijnen voordoet.

Lithops fulleri en zijn variëteiten komen evenwel voor ten Zuiden van de Oranje-rivier, terwijl de betrokken planten werden gevonden ten Noorden van deze rivier, nl. 30 mijl ten zuid-westen van Warmbad, waar ook *Lithops julii* var. *littlewoodii* voorkomt; bovendien werden op minder dan 1 km afstand exemplaren van de variëteit *reticulata* gevonden.

Dit zijn de redenen, waarom het mij voorkomt, dat het te verantwoorden is, deze lithops-planten met hun zeer eigenaardig en opvallend uiterlijk in de „julii-groep” op te nemen. De variëteit werd genoemd naar de vinder, de heer A. A. Roux te Keimoes.

Hortulanus (Kurator) H. Herre en die botaniese tuin van die Universiteit van Stellenbosch

Die voorstelle vir die oprigting van 'n Botaniese Tuin is deur die Senaat in 1923 goedgekeur. Wyle prof. dr. Nel, wat onder die leiding van prof. Engler gepromoveer het, was destyds die hoof van die afdeling Plantkunde van die Universiteit van Stellenbosch. Tydens sy verblyf in Europa het prof. Nel 'n spesiale studie van Botaniese Tuine gemaak. Prof. Nel was buitengewoon gelukkig om in 1925 mnr. Herre as Kurator te kan aanstel.

Mnr. en mevr. Herre het van Duitsland na Suid-Afrika gekom. Hier het hy as kurator begin en 'n botaniese tuin opgebou wat later oor die ganse wêreld bekend sou wees.

Gedurende die jaar (1963) het die Botaniese Tuin op waardige wyse die veertigjarige bestaan herdenk met 'n tentoonstelling. By die opening daarvan was alle lede van die Senaat en hulle gades aanwesig.

'n Groot eer het die tuin en personeel tydens die tentoonstellingsweek te beurt geval met die besoek van 46 plantkundiges uit 21 verskillende lande. Die oorseese besoekers waaronder Sir George Taylor van Kew Gardens, prof. Riley van die U.S.A. en andere was in Suid-Afrika op uitnodiging van die Jubileumkomitee van die Nasionale Botaniese Tuine „Kirstenbosch" wat vanjaar sy vyftigjarige bestaan gevier het.

Van sy eerste versameltog in Namaqualand in 1929 het mnr. Herre een-en-dertig kiste met plante teruggebring. Na verskeie togte in later jare, nl. na die Richtersveld, Klein en Groot Karoo, het sy versameling aange groei tot een van die beste ter wêreld. In 'n droë wêreld vol stof en dikwels met wa en esels, verstoke van alle moderne geriewe, was hierdie reise tog vir hom 'n plesier. 'n Interessante beskrywing van sy reise gee die Kurator in „Sammelreise" en in ander artikels wat in talle van tydskrifte verskyn het. In „Hunting for Stapelieae in the Richtersveld" deur die skywers Alain White en Boyd L. Sloane, gee mnr. Herre ons 'n lewendige indruk van die omgewing en omstandighede waaronder die reise plaasgevind het. Ons lees daar o.a. „While going forward amid all these troubles, no matter how hot and thirsty, one must never relax from watching out for plants, and when any are seen they must be gathered, photos taken in the natural environment, herbarium material collected and last but not least, every step must be taken cautiously so that one does not tread on snakes, which are plentiful everywhere." *)

*) Voortgaand onder al deze moeilikheden, ongeacht warmte en dorst, moet men steeds op de planten letten en dient men klaar te staan foto's te nemen van de natuurlijke groeiplaatsen; herbarium-materiaal moet worden verzameld, waarbij men vooral moet letten op de slangen, die overal algemeen voorkomen.

Saam met die bekwame assistent mnr. H. Meyer het hulle nie alleen sukkulente versamel nie, maar het die Botaniese Tuin verder ontwikkel deur die invoer van plante uit alle wêrelddele. Sukkulente het egter eers onder prof. Nel en ook daarna onder die teenswoordige hoof van die departement, prof. P. G. Jordaan, die vernaamste plek ingeneem. Die Kurator was hierdeur in staat om 'n diepgaande studie van hierdie plante te maak. Dit het hom later instaat gestel om 'n groot bydrae te lewer tot talle wetenskaplike publikasies soos bv. :

Prof. Nel se boeke „Lithops” en „Gibbaeum”, White en Sloane, „Sta-

Figuur 57

Hortulanus H. Herre bekijkt de bloemstengels van *Fockea crispa*

pelieae”, drie dele, White, Sloane en Dyer, „Euphorbiae”, drie dele (The succulent Euphorbiae).

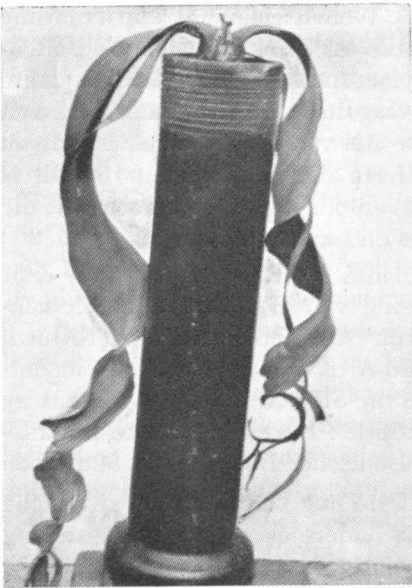
H. Jacobsen, „A Handbook of Succulent Plants”, drie dele. In laasgenoemde is o.a. die sleutel vir die geslag Mesembryanthemum deur H. Herre en prof. Volk gepubliseer.

Oor die benaming van die verskillende sukkulente is die wetenskaplikes dit nie almal eens nie. Daar moet volgens Kurator Herre nog baie

navorsing gedoen word. Ons is nie verbaas as ons dink dat die geslag *Ruschia* alleen reeds oor die 300 soorte tel nie. Mnr. Herre het officieel afgetree, maar met sy navorsing gaan hy voort. Mnr. Herre werk ondermeer saam met dr. H. Bolus wat reeds 'n hoë ouderdom bereik het. Ook word gedagtes reëlmatig gewissel met die bekende sukkulente deskundige mnr. H. Hall, wie die sukkulenteversamelings in Kirstenbosch beheer. Mej. Barker, Kurator van die Compton Herbarium het o.a. hierdie jaar nog weer 'n plant na mnr. Herre vernoem, nl. *Brunsvigia herrei*, wat beskrywe is in „The Journal of South African Botany” (1946 uitgawe).

Ook in Europa is mnr. Herre nie onbekend nie. So het hy o.a. saamgewerk met wyle mnr. Uitewaal en werk ook saam met dr. de Boer, dr. Boom, dr. Ihlenfeld en andere.

Om die leser 'n indruk te gee hoe mnr. Herre 'n deel uitmaak van die Flora van Suid-Afrika volg hier 'n lys van plante wat na hom vernoem is of deur homself beskrywe is :

Figuur 58

Welwitschia mirabilis

Malephora herrei (Schw.) Schwant.
Odontophorus herrei L. Bol.
Psammophora herrei L. Bol.
Ruschia herrei Schwant.
Schwantesia herrei L. Bol.

ASCLEPIDACEAE

Huernia herrei Wh. et Sl.
Stapelia herrei Nel.

COMPOSITAE

Othonna herrei Pillans

LILIACEAE

Haworthia herrei v. Poelln.
Gasteria herreana v. Poelln.
Astroloba herrei Uitew.

AMARILLIDACEAE

Cyranthus herrei
Gethyllis herrei L. Bol.
Brunsvigia herrei Leighton en Barker

IRIDACEAE

Homeria herrei L. Bol.

PORTULACACEAE

Anacampseros herreana v. Poelln.

GERANIACEAE

Sarcocaulon herrei L. Bol.

CRASSULACEAE

Crassula herrei Fridr.
Adromischus herrei (Bark.) v. Poelln.

De navolgende soorte dragen zijn auteursnaam :

COMPOSITAE

Senecio herreanus Dtr.
Arenifera pillansii (L. Bol.) Herre
Crassula fusca Herre
Delosperma nakurense (Eng.) Herre
Delosperma oehleri (Eng.) Herre
Jensenobotrya lossowiana Herre
Trichodiadema schimperii (Eng.) Herre

AIZOACEAE

Astridia herrei L. Bol.
Cephalophyllum herrei L. Bol.
Cheiridopsis herrei L. Bol.
Conophyllum herrei L. Bol.
Conophytum herrei Schwant.
Glottiphyllum herrei L. Bol.
Hereroa herrei Schwant.
Lithops herrei L. Bol.
Leipoldtia herrei (Schw.) Schwant.

In Stellenbosch moet die sukkulente net soos in Kirstenbosch in glashuise gekweek word. Stellenbosch het 'n gemiddelde neerslag van 700 mm per jaar. Daar is twee glashuise gebou waarin die plante volgens hulle geografiese verspreidingsgebiede geplant is. Behalwe versamelings van Adromischus, Lithops, Ruschia's, Fenestraria's e.a. vind ons verskeie blaarwisselende Pelargoniums, asook plante soos Gethyllis, (koekoemakranka), Pachypodium namaquanum (halfmens), Adenium boehmianum (Boesmanspylgif), Fockea crispa, ens. By baie het die tuin ook bekend geword deur die suksesvolle kweking van *Welwitschia mirabilis*. Dit is die eerste maal dat hierdie plant van saad tot saad gekweek is. Die natuurlike groeiplek vir die Welwitschiaplant is langs die Skeleton Coast, in die Namibwoestyn en Angola. Wyle prof. Rudolf Marloth het die saad van hierdie plant aan die Kurator oorhandig in 1929 en dit was oor die twintig jaar later dat die eerste vroulike keels verskyn het, wat deur vandale afgeruk is. Dit is egter verheugend om te sien dat dieselfde plante elk jaar blom en saad voortbring. In die natuur dra 'n wesp die stuifmeel van die manlike plant oor na die stempel van die vroulike plant. In die glashuis moet bestuiwing egter kunstmatig teweeggebring word. Die Welwitschiaplant kan 'n omvang bereik van oor die 25 voet. Botanies is die Welwitschiaplant ook buitengewoon interessant daar dit onder die Gymnospermae resorteer. Die plante kan baie oud word. Dit is in Amerika vasgestel deur die toepassing van die C 14 metode, om die ouderdom vas te stel van 'n Welwitschiastam van middelmatige grootte, wat deur mnr. Herre daarheen gestuur is. Dit is bepaal dat hierdie stam 700 jaar oud was, en ons kan dus aanneem dat die Welwitschiaplant tot oor 'n duisend jaar oud kan word.

Verskeie erelidmaatskappe is Hortulanus Herre aangebied o.a. deur die Duitse Kaktusvereniging. Die Regering van Wes-Duitsland het aanvanklik besluit om Hans Herre die „Kruis van Verdienste” aan te bied, maar omdat Herre 'n genaturaliseerde Suid-Afrikaner is, was dit nie moontlik nie, en het die Duitse ambassadeur in Suid-Afrika hom namens sy regering 'n boek aangebied met die inskripsie: Herr Hans Herre in dankbarer Anerkennung seiner Verdienst als Deutscher Botaniker in Südafrika.

Dit is ons almal se wens dat mnr. Herre nog baie jare met sy familie mag deurbring en met sy lewenstaak, die ondersoek en die belangstelling in die sukkulente van Suid-Afrika, mag voortgaan.

Die skrywer is baie dank verskuldig aan die hoof en personeel van die afdeling Plantkunde en Hortus van die Universiteit van Stellenbosch vir die groot hoeveelheid informasie deur hulle verstrek en fotos deur hulle verskaf.

RECTIFICATIE

Tot onze spijt heeft het zetfoutenduiveltje ons parten gespeeld. Op pagina 123 is de naam *Kalanchoe vadense* blijven staan; men gelieve te lezen: *Kalanchoe vadenensis*.

Zaadvorming en Clichéfonds

Indien wij onze planten goed willen leren kennen, dan zullen wij ze moeten waarnemen in hun gehele levenscyclus. Van zaailingen tot volwassen planten, die bloeien en weer zaden leveren voor de volgende generaties. Kiemplantjes van enige maanden oud vertonen al veel verschillen. Grote vlezige zaadlobben bij *Opuntia* en *Pachycereus*, lange dunne stengels bij andere *Cereae* en korte dikke even geopende druppelvormen bij kleiner blijvende soorten.

Voor veel leden is het zaaien de mooiste bezigheid in onze liefhebberij. Het zaaien van zelf gewonnen zaad heeft nog een aparte bekooring. Men komt zonder kosten in het bezit van veel ruilmateriaal en heeft gelegenheid een hele populatie van bepaalde planten te bestuderen. Daarbij komen we nog wel eens voor verrassingen te staan; soms zien de nakomelingen er anders uit dan de ouders.

Vele planten zijn zelffertil, zij geven al kiemkrachtige zaden, indien de stempellobben bestoven worden met stuifmeel van dezelfde bloemen. *Brasilicactus graesneri* en *Brasilicactus haselbergii* zijn daarvan mooie voorbeelden. Men behoeft maar even met de nagel tegen het bloemetje te tikken en de bestuiving is tot stand gekomen.

Van een zelffertiele *Mammillaria magnimamma* met crème bloemen, ook in andere opzichten een goede soort, kreeg ik na de uitzaaiing der zaden, behalve planten die geheel geleken op de moederplant, ook een afwijkende soort met rode bloemen. Deze plant is dus niet geheel zuiver.

Bij *Mammillaria nejapensis* kwam onder de zaailingen ook de variëteit *brevispina* met meer tepels en kortere doorns te voorschijn.

In het algemeen geeft kruisbestuiving meer zekerheid op zaadvorming en we zouden moeten zorgen om minstens 3 planten van elke soort te hebben opdat we stuifmeel van de ene plant kunnen overbrengen op de stempels van de andere planten. Dat bestuiven dient *niet* met één penseel te gebeuren, die dan voor alle planten gebruikt wordt. Dat kan alleen wanneer na elke bestuiving het penseel uitgespoeld wordt in zuivere alcohol. Stuifmeel is zo klein, dat met even afvegen niet alle stuifmeelkorrels verwijderd worden en er is dan grote kans, dat de planten bestoven worden met vreemd stuifmeel, waarbij naderhand hybriden ontstaan, die kenmerken vertonen van verschillende ouders. Ieder die wel eens geprobeerd heeft cactussen te determineren aan de hand van een beschrijving weet hoe moeilijk dat is. De plant die voor ons staat voldoet bijna nooit precies aan de beschrijving, ook al is de naam wel juist. Indien er eigenschappen van andere soorten inzitten wordt het een hopeloos zoek.

Beter is het om voor het bestuiven een scherp gepunt houtje te gebruiken en voor elke soort daar een nieuw propje watten omheen te draaien. Na het bestuiven volgt de vruchtzetting en rijping, een proces dat bij sommige soorten enkele weken, bij anderen maanden duurt. Er is

hierover nog veel te weinig bekend; vaak zijn planten beschreven zonder bessen en zaden.

Na de bloei kunnen de bessen maandenlang een sieraad aan de planten zijn. Zo geeft *Cereus chalybaeus* (zelffertil) dikke blauw-paarse vruchten van 4 à 5 cm lang, *Mammillaria woodsii* tooit zich met paarse, *Mammillaria woodsii bombycina* met witte bessen. Vorm en kleur der bessen, de manier van rijping, benevens de zaden zelf zijn van groot belang voor het kennen der soorten.

Het tijdstip der bestuiving is niet voor alle planten gelijk, het stuifmeel moet gemakkelijk loslaten van de helmknoppen. Nachtbloeiers kunnen 's-morgens vóór 8 uur nog bestoven worden, ook wel met stuifmeel van eenzelfde soort die de nacht tevoren al gebloeid heeft. Eveneens neemt de stempel van een uitgebloeide bloem nog wel stuifmeel aan. *Eriocereus jusbertii* bloeit gemakkelijk, maar ze moet bestoven worden met stuifmeel van een *Echinopsis* en dat kan wel eens lastig zijn als er toevallig niet een in bloei staat. Wel kan men stuifmeel op een watje in een gesloten fles enige tijd in de koelkast bewaren.

Voor veel soorten is de beste tijd van bestuiven in de middaguren en dan is het vaak een warm werkje. Het is mij opgevallen dat bij grote hitte, zo tegen de 50-60° C. vaak geen bevruchting tot stand komt. Vermoedelijk is, zoals meer voorkomt, warmte een grotere hinderpaal voor de bevruchting dan koude.

Er is in ons blad de laatste tijd nogal wat aandacht besteed aan kruisingsproeven. Ik gun iedere liefhebber zijn plezier, ook de enkeling die gelukkig is met het hybridiseren van cactussen. Het kweken van nieuwe rassen en variëteiten is een moeilijke en tijdrovende bezigheid welke zeker nut heeft voor aardappelen, Dahlia's en Orchideeën. Met de grote familie der Cactaceae moeten we echter erg voorzichtig zijn, ook al kunnen we dan voor de Phyllocactussen en *Eriocereus jusbertii* wel een uitzondering maken. Er zijn al meer dan 3000 soorten cactussen, zodat we toch echt geen behoefte hebben aan nog meer die kunstmatig tot stand zijn gekomen. Het is voor de deskundigen erg moeilijk om de natuurlijke soorten te onderscheiden en de liefhebbers kunnen uit deze natuurlijke soorten die planten zoeken welke bij hun aard en omstandigheden passen.

Er is een overweldigende rijkdom aan vormen en kleuren, aan planten die gemakkelijk groeien en bloeien, waarom dan nog hybriden kweken, die veelal minder mooi zijn dan de natuurlijke soorten. Indien dit voorbeeld veel navolgers vindt is de chaos na enkele jaren niet meer te overzien en daalt de waarde van onze liefhebberij en van onze planten. De ervaring wijst n.l. uit dat bij hybridisering, de vruchtvorming, eventuele zaden en hun kiemkracht veelal slecht zijn. Kiemen de zaden wel, dan is de groei minder dan van normale planten, evenals de bloeibaarheid. Soms zijn de bloemen ook gedegeneerd. Een paar jaar geleden kocht ik bij een Belgische kweker een mooie *Mammillaria* met groen-gele doorns. Het leek op een *Mammillaria martinezii* maar daarvan zijn de doorns wit. Vaak heb ik getracht deze plant van een goede naam te voorzien maar er paste geen

enkele beschrijving op en geen van mijn bezoekers had ooit een dergelijke plant gezien. Deze zomer zag ik plotseling kleine rode stampertjes en minuscule meeldraden tussen de tepels en zelfs op de areolen. Bloembladen ontbraken geheel. Verder zoeken naar de naam heeft geen enkele zin, want deze gedegenererde bloemen zijn een kenmerk van hybridisering.

Backeberg beschrijft in het zesde deel van zijn Cactaceae een plant van de heer Wouters als „*Delaetia woutersiana*”. De plant lijkt op *Neochilenia hankeana*, maar de bloemetjes zijn erg klein en de bloembladjes zijn maar een millimeter breed. Precies dezelfde plant staat ook al jaren bij mij in de collectie, ze heeft één keer gebloeid met dezelfde bloemetjes en is een zaailing van *Neochilenia hankeana*, maar toevallig gehybridiseerd. De stekken die in groot aantal verschijnen lijken nog wel op de moederplant maar de bedoorning wordt in de loop der jaren steeds minder. Deze voorbeelden kunnen met vele andere aangevuld worden. Het geslacht *Gymnocalycium* is er om berucht.

Beter dan hybridisering is het kweken van zuivere soorten en het is dus zaak de bestuiving zorgvuldig uit te voeren, want welke liefhebber vernietigt al de hybriden waaraan hij enige jaren zorg heeft besteed?

Wij hebben in onze Vereniging een aantal mensen voor wie het kweken van succulente planten en het samenwerken in onze liefhebberij een voornaam deel van hun leven is geworden en op hen steunt Succulenta in belangrijke mate. Zij zijn het ook die zaden afstaan voor ons Clichéfonds, dat een van onze mooiste instellingen is. Vooral nieuwe leden maken elk jaar een dankbaar gebruik van de zaadaanbieding. De zaden werden dit jaar erg goedkoop verkocht en toch bedroeg het batig saldo $\pm f$ 2000,—. Door deze belangeloze medewerking van velen zijn we in staat de contributie laag te houden, maar bovenal wordt er een band gevormd tussen de leden.

Het schoonmaken van zaad is een karweitje op zichzelf dat geleerd moet worden. De methode die mij het beste bevalt is als volgt. Als de zaadbessen gemakkelijk van de planten loslaten worden ze verzameld en droog bewaard. Zodra alles geoogst is zetten we soort bij soort in busjes met water om te weken. Ontkiemen doen de zaden niet, als ze maar niet op een te warme plaats staan. Na een paar dagen gooien we het busje leeg in een pan met water en met de roomklopper slaan we zaden los. Van beschadiging der zaden hebben we geen last, maar we kunnen de vruchten ook wel tussen duim en vingers in het water stuk wrijven. Soms is het vrucht-vlees erg kleverig en laten de zaden moeilijk los. De kiemkrachtige zaden zakken naar de bodem, de rest blijft zweven en wordt voorzichtig afgegoten. Na enige herhalingen is al het vuil op gouddeijversmanier weggespoeld en blijven de zaden over. Deze worden nu met een vlugge beweging in een restje water op een linnen doekje gegooid dat op het aanrecht ligt uitgespreid met de kanten een beetje opgeslagen. Dan wordt het doekje opgevouwen en uitgeknepen, in de zon of bij de kachel opengelegd op een krant en gedroogd. De zaden kunnen we nu met een theelepeltje opscheppen.

pen, waarbij we zorgvuldig eventueel vuil en te kleine zaden aan de kant schuiven. De zaden moeten vol zijn en bij doorsnijden kiemwit bevatten. Typisch is dat cactuszaden electrisch geladen kunnen worden. Indien we een aantal in een dun glazen buisje doen en dit op en neer schudden blijven ze na het stilhouden tegen de wand opspringen.

De afdeling Gooi- en Eemland heeft op onze laatste Algemene Vergadering de taak op zich genomen het Clichéfonds te verzorgen. Wij stellen prijs op uw aller medewerking en verzoeken u ook dit jaar weer zaad beschikbaar te stellen. Opzending gaarne vóór 1 december a.s. naar ondergetekende,

H. RUBINGH,
van Straelenlaan 25 - Soestdijk.

Onze lezers schrijven ....

De heer P. M. de Kleyn te Middelburg schrijft :

Gaarne voldoe ik aan Uw verzoek om iets te vertellen over mijn kweekwijze en over mijn ervaring daarmee opgedaan, bij de door mij gezaaide Phylloactussen.

Aangekocht werd door mij in januari 1964 van het clichéfonds 1 pakje zaad 192 inhoudende ongeveer 20 zaden Phyllohybriden. Deze werden gezaaid in februari 1964 in een bakje met elektrisch verwarmde elementen (theelicht-elementen in serie geschakeld). De laagste temperatuur was 15° C. en de hoogste is geweest ongeveer 45° C.

Opkomst was 2 stuks welke op 25 maart voor het eerst zijn verspeend. Ongeveer 6 weken later heb ik die weer overgeplant en nu groeien deze plantjes goed (plm. 1 cm lang).

Omdat de opkomst zo slecht was heb ik daarna nog 4 pakjes besteld en ontvangen. Gezaaid werden deze op 10 april 1964. Na 15 dagen stonden er 6 plantjes boven, na 25 dagen kwamen er weer 6 plantjes op en na ongeveer 80 dagen verschenen er zowaar nog 6 stuks.

De eerste verspeende ik op 11 mei 1964 waarvan er nog 5 over zijn. Het tweede zestal werd verspeend omstreeks 1 juni, de laatste staan nog op de plaats waar deze gezaaid zijn.

Ook het zaad van de 4 pakjes werd geheel overeenkomstig het vorige zaaisel behandeld. De groei is nog heel langzaam. Omstreeks half mei werden alle plantjes geplaatst buiten in een platte bak, afgedekt met glas. Ze zijn bijna niet in direkt zonlicht geweest. Op 10 juni werden ze in de open lucht gezet (Veel licht, geen zon).

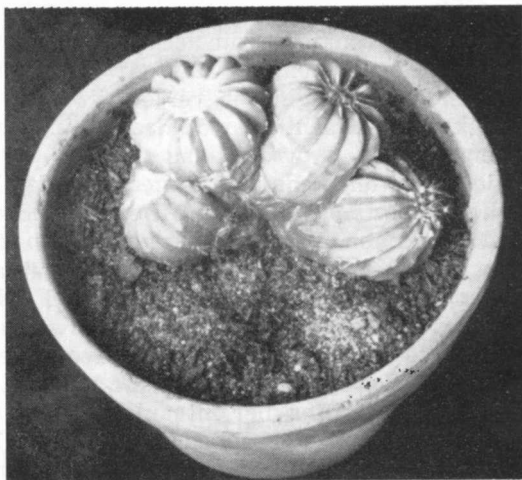
In elk geval is er voor mij een begin. Na verloop van tijd zal ik er hopelijk nog meer van kunnen rapporteren.

Verleden jaar vertoonde een in zijn tweede groeijaar zijnde *Echinopsis*stek een merkwaardige groeiwijze.

Op de een of andere wijze was het groeipunt gestoord en op een gegeven moment verscheen een kamvormig uitspruitel, dat later tot drie koppen uitgroeide.

De spruit groeide uit een areool aan de zijkant van de plant, zodat er dus geen sprake is van dichotomie. Evenzeer merkwaardig is dat van de drie nieuwe koppen bij twee het groeipunt alweer is gestoord.

Van links naar rechts, op de foto, krijgen we eerst de „moederplant”,

Figuur 59

daarna een kop met gestoord groeipunt waar geen leven in is te zien, vervolgens een idem waar in het hart een nieuwe spruit begint te groeien en tenslotte een kop waarvan het groeipunt (nog) normaal is.

De nieuwe spruit is nog te klein om conclusies te trekken over de groei ervan, doch het lijkt er op dat hier ook weer abnormale groeiverschijnselen zullen optreden.

De plant is afkomstig van een exemplaar uit een collectie en de zeer veel verschijnende uitlopers kregen, nadat een grootte van enkele cm was bereikt, alle een gestoord groeipunt.

Intussen vernam ik dat de spruiten van deze planten nu, dus op tweejarige leeftijd, regelmatig met zuiver witte bloemen bloeien.

Welke soort *Echinopsis* het is heb ik nog niet kunnen bepalen. De plant lijkt op *Echinopsis eyriesii*, doch het is ook mogelijk dat het een hybride van deze soort is.

Hoe het ook zij, het verdere verloop van „groei en bloei” wachten wij met belangstelling af.

Voor het geval dat onder de lezers zich liefhebbers mochten bevinden die soortgelijke ervaringen hebben opgedaan, zij vermeld dat correspondentie hierover door mij zeer op prijs zal worden gesteld.

Mijn adres is: F. van der Maas, Moeflonstraat 127, Apeldoorn.

Notulen van de Algemene Vergadering gehouden op 6 juni 1964 te Amsterdam

Punt 1. De heer Bannink (afd. Amsterdam) heet om 2.10 uur alle aanwezigen welkom op het Tuincomplex Schoolwerktuinen.

De heer Luijnenburg (afd. Amsterdam) verwelkomt hierna de leden namens zijn afdeling, welke 40-jarig bestaan hij memoreert.

De voorzitter van de vereniging, de heer A. F. H. Buining, dankt de afdeling Amsterdam voor haar gastvrij onthaal en wenst haar geluk met haar 40-jarig jubileum.

Vervolgens spreekt de voorzitter zijn leedwezen uit over het plotse-ling overlijden van de heer Grullemans. Mevrouw Grullemans is al jaren de stille kracht achter de vereniging en verzet bijzonder veel werk. De tweede secretaresse krijgt opdracht haar de deelneming van de vergade- ring over te brengen.

Hierna deelt de voorzitter mede, dat de heer van der Velde een zeer ernstige operatie heeft moeten ondergaan. Alles is goed verlopen, doch de eerste tijd zal van werken nog geen sprake kunnen zijn. Enige clem- entie wordt verzocht voor een eventueel te laat ontvangen van het maandblad. De heren Bommeljé, Boom en van Keppel hebben het werk van de heer van der Velde overgenomen.

Een schriftelijk verzoek van de afdeling 's-Gravenhage om de agenda in overeenstemming te brengen met artikel 18 van het huishoudelijk reglement wordt door de voorzitter niet ontvankelijk verklaard. De rang- schikking van de agenda is niet vast gebonden aan artikel 18.

De heer Fukken (afd. 's-Gravenhage) verwijst naar de algemene vergadering in Antwerpen. Hier moest de volgorde wel volgens artikel 18 worden aangehouden.

De heer Bonefaas (afd. 's-Gravenhage) vraagt of er bezwaar is tegen de volgorde volgens het huishoudelijk reglement.

De heer van Keppel (verspreid wonend lid) wil gaarne vernemen of de afdeling 's-Gravenhage gegronde redenen heeft de volgorde te wij- zigen.

Een afgevaardigde van Amsterdam meent, dat de volgorde niet be- langrijk is als alles er maar in staat.

Punt 2. De notulen van de vorige algemene vergadering worden on- veranderd goedgekeurd.

Punt 3. Het jaarverslag over 1963 wordt voorgelezen en goedgekeurd nadat op verzoek van de heer Bannink de naam Amstelglorie is gewijzigd in Tuincomplex Schoolwerktuinen.

Punt 4. De rekening en verantwoording over 1963 van de algemeen penningmeester is door de afdeling Amsterdam gecontroleerd en accoord bevonden. De heer Rubingh (afd. Gooi- en Eemland) maakt de kascon- trole-commissie een compliment over het verslag.

Punt 5. De heer Rubingh vindt de raming van de contributie over 1964 aan de zuinige kant.

De heer Mol (afd. Amsterdam) deelt mede dat de heer Duursma

altijd rekening houdt met overloop en de begroting steeds voorzichtig opzet.

De heer Bravenboer (afd. Rotterdam) meent dat de post van *f* 250.— voor de bibliotheek te laag is. De kosten worden hoger; er moet vervangen worden en aanschaf van nieuwe werken is noodzakelijk.

De voorzitter deelt mede, dat de nieuwe bibliothecaresse, Mevrouw Vriezendorp- van Aalderen, zeer actief is. Indien nodig kan de post overschreden worden.

Punt 6. Een schrijven is binnengekomen van de afd. Noord-Limburg waarin gevraagd wordt :

1e. vergoeding van de reiskosten voor de hoofdbestuursleden.

Naar aanleiding hiervan merkt de voorzitter op dat dit verhoging van de contributie noodzakelijk maakt.

2e. aanwezigheid van een hoofdbestuurslid bij de oprichting van een nieuwe afdeling.

Ook dit blijkt op financiële bezwaren te stuiten. Het hoofdbestuur ziet geen aanleiding dit verplicht te stellen.

De heer Broerse (afd. N. Limburg) deelt mede, dat een nieuwe afdeling in het begin vaak voor grote moeilijkheden komt. Men staat vreemd tegenover vele zaken.

De voorzitter verwijst naar het secretariaat, waar men te allen tijde inlichtingen kan inwinnen. Indien men tevens meteen een vertegenwoordiger aanwijst voor het hoofdbestuur is men snel wegwijs.

3e. verbetering van het maandblad en

4e stemrecht voor de verspreid wonende leden.

De voorzitter zegt toe dit in het hoofdbestuur ter sprake te zullen brengen.

Een tweede brief is van de afdeling Rotterdam, gedateerd 25 maart 1964. Helaas te laat ontvangen om nog in de laatste hoofdbestuursvergadering te worden behandeld. Daar genoemde brief handelt over het clichéfonds is afschrift gezonden aan de afdelingen Amsterdam en Gooi- en Eemland.

Volgens de brief moest de afdeling Gooi- en Eemland slechts controleren en geen verlies- en winstrekening opstellen.

Naar aanleiding hiervan zegt de voorzitter dat dit laatste, met zijn medeweten, wél gebeurd is. De cijfers van de heer van der Houven waren uiterst eenvoudig zodat het maken van een overzicht noodzakelijk was.

De heer Bonefaas merkt op dat de controle van het clichéfonds nog nooit zo gedaan was. Bij controle van de afdeling Eindhoven was de zaak nog slechter, er volgde toen echter geen mededeling in Succulenta.

De voorzitter vindt een duik in de historie overbodig. Het overzicht is nu gemaakt voor de helderheid. De controle-commissie maakt de heer van der Houven een compliment voor het door hem verrichte werk.

Verder wordt in de brief gevraagd welke verantwoording de heer Bonefaas heeft afgelegd ten aanzien van de herkomst van de zaden. Zijn hierover bescheiden aanwezig ?

Naar aanleiding van deze vraag deelt de heer Rubingh mede, dat de controle-commissie zich heeft gehouden aan de cijfers van de heer van der Houven. Wat betreft de herkomst van de zaden was controle onmogelijk. Bij geschonken zaden heeft controle weinig zin, dit is een kwestie van goed

vertrouwen. Bij gekochte zaden ligt dit anders. Er heeft geen controle plaatsgevonden van geschonken zaden over 1961/62. Over 1962/63 werd geen verantwoording gevonden over verkochte zaden. Bestelbriefjes van leden waren niet aanwezig.

De heer Bonefaas protesteert tegen deze laatste opmerking.

De voorzitter gaat verder met het voorlezen van de brief. Men brengt dank aan de afdeling Gooi- en Eemland. Het beheer en beleid van het clichéfonds zijn dringend aan een nader onderzoek toe. Wat houdt de „belangeloze” medewerking van de firma Edelman in, indien deze zaad verkocht aan het clichéfonds? Ook wil de afdeling Rotterdam gaarne weten wanneer de aankoop van zaden van de heren Bonefaas, Janssens en van der Houven heeft plaatsgevonden, vóór of na 18 mei 1963. Men vindt het een slecht beheer, dat teveel zaden zijn ingekocht. Waar zijn de overgebleven zaden gebleven? Zijn de nota's over de zaadinkoop gezien door de controle-commissie? Waardoor zijn de grote onkosten van de beheerders ontstaan in 1962/63? Wat betekent de oprichting van de Stichting ITSS? De brief is niet tegen de afdeling 's-Gravenhage gericht, doch tegen de beheerders van het clichéfonds.

De voorzitter geeft hierna eerst een overzicht van de correspondentie en vergaderingen aangaande deze kwestie. Alles is schriftelijk vastgelegd. Voorzitter noemt deze zaak betreurenswaardig. Uit de brief van de afdeling Rotterdam spreekt ook het geschokt vertrouwen. De éénmansstichting van de heer Bonefaas, met feitelijk dezelfde doelstelling als Succulenta begrijpt hij niet.

De heer Fukken memoreert, dat op de algemene vergadering in Zaan- dam de afdeling 's-Gravenhage het beheer over het clichéfonds is toege- wezen. Dit beheer is door de heren Bonefaas, Janssens en van der Houven goed gevoerd. Het eerste jaar vond controle plaats door de afdeling 's-Gra- venhage. Het hoofdbestuur was toen vol lof. Als men actief is kan men fouten maken. Het hoofdbestuur is in gebreke gebleven richtlijnen te ver- strekken. De Stichting ITSS is geen zaadhandel. Het had een verlengstuk van Succulenta kunnen zijn.

De voorzitter is van mening dat Succulenta een liefhebbersvereniging is en geen strijdvereniging. De heer Bonefaas moest handelen onder ver- antwoordelijkheid aan Succulenta. Het rapport, dat laatstgenoemde voor de vergadering aan de aanwezigen uitreikte is mosterd na de maaltijd. De voorzitter maakt een compliment aan de laatste beheerders van het clichéfonds. Er zijn nooit instructies gegeven omdat dit een vertrouwens- kwestie is.

De heer Fukken meent dat de heer Bonefaas geprikkeld is door de controle en de zeer vele inlichtingen die hiervoor zijn ingewonnen.

De voorzitter begrijpt deze geprikkeldheid niet.

De heer van Vliet (afd. 's-Gravenhage) veronderstelt, dat de geprik- keldheid van de heer Bonefaas is ontstaan na verkoop van zaad aan het clichéfonds.

De heer Rubingh wil eerst alles rond hebben om daarna spijkers met koppen te slaan. Als antwoord op de brief deelt hij het volgende mede. De zaden zijn in 1962/63 geschonken of gekocht. Op pagina 1 van de catalogus staat o.m. „dank zij goede gevers”, dus zijn er zaden geschon- ken. Op giften is geen controle mogelijk. Er waren geen gedateerde stuk- ken aanwezig betreffende betalingen aan de heren Bonefaas, Janssens en

van der Houven. Misschien heeft de controle-commissie niet scherp genoeg gezien. Op de rekening van de firma Edelman, welke rekening door de heer Bonefaas was uitgeschreven, stond: „vermoedelijk onderstaande zaden ontvangen”.

De commissie had beloofd de zaken in één week na te zien, hetgeen zeer kort was. De rente van het spaarbankboekje was men inderdaad vergeten. De commissie Hellendoorn kwam tot winst, de controle-commissie Gooi- en Eemland op verlies. Dit was een gevolg van verschil in interpretatie. Zo kwam bij de eerste commissie de zaadcatalogus niet op de eigenlijke verlies- en winstrekening voor, doch werd later van de winst afgetrokken. Men kan hem echter ook in de verlies- en winstrekening opnemen omdat het toch ook onkosten zijn, gemaakt ten behoeve van de zaadverkoop. Ook zijn verschillende kosten samengetrokken.

De heer Mol merkt op dat de jaren van het clichéfonds niet van januari tot januari lopen. De commissie Amsterdam constateerde hetzelfde als de commissie Gooi- en Eemland. Amsterdam heeft ook het clichéfonds 1963/64 gecontroleerd en prima in orde bevonden. Hij stelt voor over dit jaar décharge te verlenen.

De voorzitter geeft hierna de heer Bonefaas gelegenheid tot weerwoord, doch verzoekt hem zakelijk te blijven.

De heer Bonefaas begint met te constateren, dat men hem nooit heeft begrepen. Bij de verantwoording over de jaren 1959/63 komt hij, na aftrek van alle kosten op een winst van *f* 9059,—. De kritiek op de firma Edelman acht hij onjuist. De prijs die de heer Edelman vroeg was lager dan zijn inkoopprijs, derhalve noemt de heer Bonefaas zulks „belangeloze medewerking”. Immers, de heer Edelman leed verlies op deze zaden. De heer Edelman heeft altijd veel vertrouwen gehad in de heer Bonefaas. In vroeger jaren werd veel zaad van het clichéfonds geruild met de heer Edelman. Hijzelf had zaden gekocht van Dr de Boer, waarvan een gedeelte in het clichéfonds werd gedaan, gratis. In 1962/63 ontving het clichéfonds slechts 23.000 zaden cadeau.

Het op de vorige algemene vergadering genoemde saldo van *f* 5092,— was juist geweest. De zaden waren toen reeds betaald. Wat de onkosten voor de zaadcatalogus betreft wil de heer Bonefaas nog het volgende memoreren. In 1959/60 werden de zaadaanbiedingen in Succulenta, op ongenummerd pagina's, door de algemeen penningmeester betaald. Hetzelfde gebeurde in 1960/61. In 1961/62 echter werd een zaadcatalogus uitgegeven. De kosten hieraan verbonden werden geheel door het clichéfonds gedragen. In 1962/63 werd dezelfde procedure gevolgd.

De kascontrole van de afdeling Gooi- en Eemland was persoonlijk door de heer Rubingh uitgevoerd. Volgens een kascontrole-lid (niet op de vergadering aanwezig) ontbrak er een stuk aan de gepubliceerde gegevens. Verder was het kasboek niet goed nageteld door de controle-commissie.

De overdracht van de goederen van het clichéfonds had op 9 december 1963 plaatsgevonden aan de heren van Arkel en van Keppel. Het giro-saldo was toen *f* 3537,47, hetgeen niet overeenkomt met de gepubliceerde cijfers in Succulenta.

De heer Schomper (verspreid wonend lid) deelt nog mede zaden geschonken te hebben van *Echinocereus davisii* die echter niet in het clichéfonds aangeboden waren.

De heer Bonefaas zegt verder nog, dat hem geen rekeningen meer bereikt hadden na zijn telefonische mededeling dat het clichéfonds teruggegeven werd aan het hoofdbestuur.

De voorzitter is van mening, dat de heer Bonefaas alles teveel in het persoonlijke vlak heeft getrokken. In feite is het een zaak van de afdeling 's-Gravenhage, die het beheer van het clichéfonds op zich had genomen.

De heer de Slegte (afd. Rotterdam) vindt het oprichten van de stichting ITSS en het propaganda ervoor maken in de afdelingen niet juist.

Dr van Beek (afd. Zaanstreek) wil de Stichting hier maar buiten laten. De zaadverkoop van het clichéfonds ging, volgens hem, de verkeerde kant op. Het clichéfonds is oorspronkelijk opgezet als aardigheid voor de leden. De terugkeer naar de oude vorm zal op een volgende hoofdbestuursvergadering moeten worden besproken.

De voorzitter kan de Stichting niet buiten de discussie houden, daar deze in de brief van de afdeling Rotterdam voorkomt. Een stichting met doelstellingen, parallel aan die van Succulenta acht hij concurrentie voor onze vereniging.

Punt 6a. De voorzitter stelt voor de penningmeester van het clichéfonds 1961/63 décharge te verlenen.

De heer Bonefaas stelt, dat de heer van der Houven medebeheerder is geweest van het clichéfonds en zich derhalve mede verantwoordelijk voelt voor het gevoerde beleid. Hij vraagt, namens de heer van der Houven, deze te betrekken in het beheer.

De voorzitter zegt nogmaals, dat de financiële kant accoord is, doch dat het beheer niet juist is geweest.

Daar de brief van de afdeling Rotterdam nog voorstelt geen leidinggevende functie in de vereniging Succulenta toe te staan aan de beheerders van het clichéfonds 1962/63 vraagt de heer van Arkel (afd. 's-Gravenhage) of bij punt 7 nog discussie mogelijk is.

De voorzitter antwoordt bevestigend.

De financiële décharge over 1961/63 wordt verleend.

Punt 6b. Vervolgens wordt aan de penningmeester van het clichéfonds 1963/64 décharge verleend.

Punt 6c. Als nieuwe beheerder van het clichéfonds heeft het hoofdbestuur de afdeling Gooi- en Eemland bereid gevonden.

Punt 6d. Als 2e secretaresse van Succulenta wordt mevrouw E. A. M. Verduin-de Bruyn benoemd.

Punt 7. De wijziging van het huishoudelijk reglement zoals voorgesteld in de vorige algemene vergadering is in een hoofdbestuursvergadering besproken. Het betreft hier de wisseling van functies na drie jaar. De voorzitter kondigt aan in verband hiermede van plan te zijn zich het volgend jaar niet meer herkiesbaar te stellen.

Hierna vraagt de heer van Arkel het woord. Hij heeft deze aangelegenheid reeds met de heer Bonefaas besproken, doch wil dit ook hier nog even te berde brengen.

1e. Op 3 januari j.l. was hij door ziekte uitgeschakeld voor verdere hulp

aan het clichéfonds. Hij had getracht zijn verplichtingen te laten uitvoeren door een vervanger, lid van de afdeling 's-Gravenhage. Deze zegde eerst zijn hulp toe doch trok zich terug na een gesprek met de heer Bonefaas. De heer van Arkel vindt dit tegenwerking van het clichéfonds en de vereniging.

- 2e. De phylloclub. Hij heeft hier veel werk voor gedaan, o.a. contact opgenomen met kwekers in Engeland, plantenstekken geïmporteerd en verspreid onder de liefhebbers. Hiervan heeft hij nauwkeurig aantekening gehouden. De heer Bonefaas zou hebben gezegd: „Nu al ruzie. De heer van Arkel koopt planten, zoekt er zelf de beste uit, de rest is voor de andere leden”. Ook dit heeft de heer van Arkel zeer gekwetst. Hij acht het een doelstelling van de vereniging het te boek stellen van gegevens aan te moedigen. Genoemde handelwijze van de heer Bonefaas acht de heer van Arkel onverenigbaar met het lidmaatschap van het hoofdbestuur.

De heer van der Lubbe (afd. 's-Gravenhage) deelt nog mede, dat hij de persoon is geweest, die de heer van Arkel heeft geholpen.

De voorzitter raadt de heer Bonefaas aan zich nogmaals te beraden op zijn instelling tegenover de vereniging.

De heer van Vliet vindt dit een plaatselijke aangelegenheid. Wij hebben reeds vele leden en secretarissen verloren dank zij het optreden van de heer Bonefaas. Dit probleem moet in de afdeling worden uitgevochten.

De heer de Slegte komt nog terug op de Rotterdamse brief en vraagt over de daarin voorgestelde stemming betreffende de herkiezing van de hoofdbestuursleden.

Dr van Beek meent, dat volgens artikel 12 van het huishoudelijk reglement stemming niet kan volgen.

De voorzitter wijst op de enkelvoudige kandidaatstelling. De algemene vergadering mag altijd stemmen. Hij acht het ondemocratisch om het voorstel niet in stemming te brengen.

Dr van Beek kan het hiermede niet eens zijn. De brief van de afdeling Rotterdam is eerst staande de vergadering gehoord. De afdelingsafgevaardigden kunnen hierover moeilijk stemmen, zonder ruggespraak met hun afdeling.

De heer Mol brengt onder de aandacht dat de afdeling een bestuurslid aanwijst, doch dat de ledenvergadering bezwaar kan maken.

De voorzitter vindt het begrijpelijk dat de afdeling Rotterdam critiek heeft op deze zaak. Er heeft reeds een speciale hoofdbestuursvergadering over plaatsgevonden. Hij is derhalve van mening, dat de afgevaardigden geen ruggespraak behoeven te houden met hun afdeling.

Dr van Beek spreekt van een novum. De afdeling wijst een afgevaardigde aan in het hoofdbestuur. Indien hier moeilijkheden over komen moet ruggespraak mogelijk zijn. Als bezwaar voelt hij, dat een afgevaardigde beïnvloed kan worden door stukken die eerst staande de vergadering naar voren worden gebracht.

De voorzitter verwijst naar de artikelen 11 en 12. De afdeling draagt voor, de vergadering benoemt. De brief van de afdeling Rotterdam vraagt om stemming. De vergadering besluit te stemmen.

Op zijn vraag krijgt de heer Bravenboer ten antwoord dat alle stemgerechtigden mogen stemmen.

De heer van Keppel meent, dat de zaak van het clichéfonds in de doofpot is gestopt door het hoofdbestuur. De leden hebben te weinig inzicht gekregen. De heer Bonefaas heeft een zaadfonds opgericht met gebruikmaking van inlichtingen van het clichéfonds, met het doel het clichéfonds te laten verzanden. Verder heeft de heer van Keppel critiek op de late overdracht van de zaken van het clichéfonds, vooral van de giro-rekening. Op 5 januari j.l. moest nog worden overgedragen. Er verscheen toen een stukje in de „Kringpost” (orgaan van de afdeling 's-Gravenhage) om hem, van Keppel, in een kwaad daglicht te stellen. Nu is nog niet alles overgedragen. Dit noemt hij tegenwerking van de vereniging. Indien dit zo doorgaat wil de heer van Keppel niet langer lid blijven. De heer Bonefaas zag het clichéfonds als een goed zaakje, voortgezet in de Stichting ITSS, aldus de heer van Keppel.

De heer Bonefaas deelt mede, in augustus kascontrole te hebben aanvraagd. Eind oktober kwam de heer Rubingh pas. De heer van Keppel weigerde (na 5 januari 1964, v.K.) de zaken over te nemen.

De voorzitter stelt nogmaals, dat het bestuur tracht orde op zaken te stellen. Hij heeft ernstige critiek op de houding van de heer Bonefaas. Er is teveel rumoer om deze zaak ontstaan. Het is een ernstige aantasting van de goede gang van zaken in de vereniging. Het lijkt eerder een prestigie-kwestie tussen de afdeling 's-Gravenhage en de rest van de vereniging. Hij vindt dit een nare situatie.

De heer Fukken is het hier niet mee eens. Bij de bestuursverkiezing in de afdeling 's-Gravenhage verkreeg de heer Bonefaas de meerderheid. Hier wordt door de brief van de afdeling Rotterdam stemming gemaakt. Hij vindt dit een „vuil zaakje”.

De voorzitter is van mening dat de vergadering alles moet weten en geeft derhalve opening van zaken.

De heer Bonefaas zegt dat hij bezwaar heeft tegen het verslag van de heer Rubingh.

De voorzitter deelt nog mede, dat de handelwijze van de heer Bonefaas veroordeeld is door een hoofdbestuursvergadering doch dat deze rustig zijn gang is gegaan. Door de handeling van één persoon is er een nare sfeer ontstaan.

Hierna volgt stemming over herkiezing van de hoofdbestuursleden.

Dr Boom geeft tijdens de telling een overzicht betreffende het maandblad.

In 1963 verscheen het maandblad met 12 nummers van 16 bladzijden. In de meeste maanden kregen de leden het blad op tijd in de bus. Door de ziekte van de heer van der Velde zal het juni-nummer wat later uitkomen.

Er vinden regelmatig vergaderingen plaats van de redactie-commissie, die nog niet tevreden is over het maandblad. De grootste moeilijkheid is gelegen in de tweeledigheid van het karakter, nl. internationaal niveau en tevens leesbaar voor de gewone liefhebber. Vooral de voorlichting komt nog niet genoeg tot zijn recht, voornamelijk door gebrek aan schrijvers. Laten de leden toch eens schrijven over gewone onderwerpen. De heer Boom vestigt in dit verband nogmaals de aandacht op de rubriek: lezers schrijven. Verder uit onze redacteur zijn spijt erover, dat er nooit enige reactie binnenkomt over het maandblad zodat men bij de redactie

niet weet of men op de goede weg is. Gaarne ontvangt hij aanwijzingen over onderwerpen, waarvoor belangstelling bestaat.

De heer Broerse acht de taak van de redacteur niet gemakkelijk. Wel is hem opgevallen dat de vetplantenliefhebber meer aan zijn trekken komt dan de cactusaanhanger. Ook las hij, van de hand van de heer Buning enige artikelen in buitenlandse tijdschriften, die hij niet in Succulenta had aangetroffen. Overigens was hij geen lid van Succulenta geworden om stukjes te schrijven. Is het mogelijk, zo vraagt de heer Broerse, om eens een artikel over auteurs op te nemen?

Dr Boom meent dat zulks wel mogelijk is, doch vraagt wederom om schrijvers. Een opdracht geeft altijd meer werk, waarvoor niet steeds gelegenheid bestaat. Hetzelfde geldt voor de stukjes over cactussen en vetplanten. Er zijn meer liefhebbers die wat over vetplanten schrijven.

De heer Broerse memoreert vervolgens, dat op een vorige vergadering was overeengekomen de advertentie-politiek te wijzigen. Dit nu is een struikelblok voor de afdeling Noord-Limburg gebleken, want er worden sindsdien veel minder planten aangeboden. Het is nu moeilijk geworden aan planten te komen. Kwekers zijn er niet in zijn omgeving. De advertenties waren juist voor een afdeling als de zijne erg prettig.

De voorzitter wil dit onderwerp in een volgende vergadering aan de orde stellen.

De heer van Arkel merkt op, dat er vele klachten zijn. Men vindt Succulenta vaak te wetenschappelijk. Hij wijst nogmaals op de rubriek „Nieuws van de Phylloclub”, waarin de leden van hun bevindingen verslag kunnen uitbrengen. Er valt over onze liefhebberij genoeg te vertellen.

Dr Boom vraagt of er nog klachten zijn over het omslag van Succulenta. Deze blijken nog steeds aanwezig.

Punt 8. De voorzitter deelt mede, dat het hoofdbestuur voorstelt de contributie voor 1965 te handhaven op f 7,50, waarmede de vergadering accoord gaat.

Punt 9. Tot het nazien der rekening en verantwoording van de vereniging over 1964, inclusief het clichéfonds, wordt de afdeling Utrecht aangezocht.

Punt 10. Bij de vaststelling van de plaats voor de volgende algemene vergadering deelt de heer Bonefaas mede, dat zijn afdeling gaarne het volgende jaar de algemene vergadering wil ontvangen.

Punt 11. Mevr. van Beek (afd. Zaanstreek) merkt op, dat er zo weinig foto's in Succulenta voorkomen.

Dr Boom is het hier mee eens. De oorzaak ligt daarin, dat men vaak artikelen instuurt zonder foto's. Deze kunnen in enkele gevallen bijgevoegd worden. Wel verzoekt dr Boom om goede, scherpe foto's.

De heer Bommeljé (afd. 's-Gravenhage) wijst nog op de noodzaak van goede foto's voor de voorpagina.

De heer Bannink vindt de opbrengst van de advertenties, totaal f 390,—, erg weinig. Hem lijkt de advertentie-prijs te laag.

De voorzitter antwoordt, dat hierover al gesproken is op een hoofdbestuursvergadering.

De heer van Vliet wil gaarne een motie indienen, waarin de waar-

dering wordt uitgesproken over het werk van de heren van Arkel en van Keppel.

De voorzitter merkt op, dat dit laatste reeds gedaan is.

De heer de Slegte deelt mede, dat hij de Grasheuvel dit jaar heeft gemist. Ook vraagt hij waarom een excursie naar het Succulentarium in Wageningen niet op zaterdag kan plaatsvinden.

Dr Boom antwoordt dat zijn directeur daar niet voor voelt. Men kan in eigen vrije tijd komen doch mag geen beslag leggen op de vrije tijd van het instituut.

De voorzitter stelt voor om een bezoek eens per maand in de zomer mogelijk te maken, waarbij Succulenta-leden voor toezicht kunnen zorgdragen.

Dr Boom zegt toe dit punt te bespreken met zijn directeur.

De heer de Slegte herinnert eraan, dat het Succulentarium toch door Succulenta is opgericht.

Hierna volgt nog de uitslag van de stemming (zie punt 7): alle periodiek aftredende leden zijn herkozen met uitzondering van de heer Bonefaas. De afdeling 's-Gravenhage zal derhalve een nieuwe afgevaardigde in het hoofdbestuur moeten kiezen.

De voorzitter sluit tenslotte om 6.30 uur de vergadering, waaraan 47 leden deelnamen.

Mevr. E. Verduin-de Bruyn
2e Secretaresse Succulenta.

Candidaten voor de functie van Voorzitter

In verband met het besluit van onze Voorzitter zich volgend jaar niet meer herkiesbaar te stellen (zie pag. 154) heeft het Hoofdbestuur thans besloten de secretarissen van de afdelingen en de verspreid wonende leden te verzoeken namen van personen, die zij candidaat wensen te stellen *vóór 15 november 1964* op te geven aan de Secretaresse, Heereweg 19, Lisse.

Uit de afdelingen

GOOI- EN EEMLAND

De bijeenkomst, gehouden op 4 augustus l.l. werd door 20 leden bezocht. Voor de pauze werd o.a. gesproken over zwartrot, een vooral in de maand augustus optredende ziekte waar vooralsnog weinig aan te doen is. Als beste raad kon worden gegeven het wegsnijden van de aangetaste plantendelen, alsmede het verstuiven van Brassicol-super. Na de pauze, met een vlotte verloting, ging de voorzitter uitvoerig in op het geslacht *Coryphantha*. De verschillende kenmerken van deze planten werden aan de hand van een aantal voor dit geslacht karakteristieke

planten, voor dit doel in de vergadering aanwezig, gedemonstreerd.

— Voor 31 toehoorders hield de heer D. J. van Vliet op 1 september l.l. een voordracht over Notocactussen. Hij zette duidelijk uiteen hoe zijn voorliefde voor dit geslacht tot stand was gekomen, ging in op enkele nomenclatorische aspecten en stelde tenslotte, dat een gespecialiseerde verzameling bepaalde voordelen heeft boven een algemene collectie, waarvan de verzamelaar zelf wel veel genoegene beleeft, maar waarvan je zoveel minder kennis kunt overdragen op andere leden van de vereniging. Bij specialisatie komt men volgens spreker tot zinvoller verzamelen. Na de pauze vertoonde hij een bij-

zonder mooie collectie dia's, waarmede hij zijn betoog daadwerkelijk kracht bijzette. De leden luisterden dan ook met geboeide aandacht en dankten spontaan voor deze avond.

H. L. A. HUGUENIN, secretaris,
Diepenbroickpark 48 — Weesp.

IJMOND

Op onze bijeenkomst van 24 september was onze gastspreker de heer J. Bonefaas uit Den Haag. Na het openingswoord sprak de heer Bonefaas over bloeiende cactussen. De dia's die getoond werden gaven een onvoorstelbare bloei van cactussen te zien. Ook dia's van onze Engelse cactusvrienden werden getoond, die bijzonder mooi waren. Van de planten die spreker voor de

verkoop mee bracht werd bijna alles gekocht. Met een groot applaus aan de heer Bonefaas werd deze mooie en leerzame avond besloten.

G. BREUR, Secretaris,
Dennenstraat 7 - IJmuiden.

ZAANSTREEK

Gaarne willen wij de aandacht van de leden er op vestigen dat de data van de bijeenkomsten welke nog in 1964 gehouden zullen worden als volgt zijn vastgesteld: 30 oktober, 20 november en 11 december. Nadere bijzonderheden zullen op de convocaties vermeld worden.

A. HOEKSTRA-TUYN, Secr.esse
Koning Williamstraat 43 - Zaandam.

NIEUWE LEDEN

W. G. van den Akker, Burg. Patijnlaan 67, Den Haag.
Mevr. E. D. A. van der Jagt-Corpel, Burg. van Haarenlaan 870, Schiedam.
D. A. Kats, Richard Holstraat 68, Vlaardingen.
K. Woudsma, Woudweg 36, Dokkum.
J. van Loenen, Buis Ballotstraat 21, Den Helder.
G. Roggema, Frieselaan 98, Stadskaanaal.
P. G. R. Hagenouw, Ludwigstraat 9, Roosendaal.
C. E. Kluuver, de Savornin Lohmanlaan 463a, Den Haag.
Mevr. van Noortwijk-Hofland, Vlaardingerdijk 95, Schiedam.
J. A. van Breen, Gelevinkstraat 13, Nieuw-Vennep, Hlm.
J. M. Blauw, Obrechtstraat 31bis, Utrecht.
R. van Gelder, M. A. de Ruyterstraat 4bis, Utrecht.
A. M. Groenendijk, Saturnuslaan 45, Bilthoven.
I. Oosterhuis, Klinkerstraat 90, Oostwold, Oldambt.
J. Lasschuit, Stuivenzandstraat 5, Haarlem.
G. Kersten, Dr. Kuyperlaan 38, Ittersum, Zwollerkerispel.
Mej. J. H. van der Veer, Anemoonstraat 48, Zwolle.
P. H. J. Janssen, Henri Hermanslaan 163, Geleen, Limb.
W. S. Spierings, Bogerdstraat 64, Uden N.br.
A. K. Veen, K. de Haanstraat 62, Sappemeer (Gron.)
B. Koetsier, Beatrixstraat 16 I, Kampen.

Mej. M. L. Hoefsmit, Prinsengracht 810, Amsterdam C.
B. van Loopik, A. van Damstraat 12, Leerdam.
R. H. van den Bosch, Heischouw 32, Oss, N.Br.
J. H. Bruseker, Beekbergerweg 52, Loenen, Veluwe.
Hans van Sels, Meeuwensingel 80, Kethel, Schiedam
G. A. Hochstenbach, C. van Beverenstraat 16, Dordrecht.
Ir. R. J. Krabbendam, Schuurmanstraat 127, Zwolle.
H. H. L. Rakers, Meander 425, Amstelveen.
P. J. M. Ceelen, Heggestraat 85, Geldrop.
H. L. Buurke, Joh. Vermeerstraat 25, Hoogezaand (Gron.)
P. Fioole, Zandstraat 88, Bergen op Zoom.
Mevr. N. de Jong-Klootwijk, Irissenstraat 11, Lisse.
Mevr. van Hout, Dr. Nolensstraat 18 Tilburg.
Mevr. C. Elemans-van Nieuwkuyk, Maasstraat 52, Heemskerk, post Beverwijk.
Mej. A. Mulder, Jac. v. d. Doesstraat 100, Den Haag.
B. de Boer, Jutphaasstraat 26, Den Haag.
F. van der Linden, Schutstraat 56, Hoogeveen.
Mevr. W. J. Vos-Swanink, Zuid-Hollandstraat 150/III, Amsterdam (Buitenveldert).
D. Kaas, Schoolwerktuinencomplex, Karel Lotsy laan, Amsterdam, (Buitenveldert).

Firma K.EDELMAN

SPECIALITEIT :

Cactussen en andere Vetplanten

WHOLESALE ONLY

Handelskwekerij - Reeuwijk - Tel. 01829-844

GROTE VOORRAAD - UITSLUITEND GROOTHANDEL

Ons bedrijf is des zaterdags gesloten.

Freek Hoogvliet

Speciaal adres voor:

Cactussen en Vetplanten

MAASDIJK (3 km vanaf Maassluis) Oostelijke Slag 7 Telefoon 01745-2732

Plattegrond waarop staat aangegeven hoe U de kwekerij kunt bereiken wordt op aanvraag toegezonden.

CACTUSSEN VETPLANTEN

H. VAN DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835—430

Regelmatig nieuwe Importen uit Zuid-Afrika. — Agent van Succulenta Nurseries Z.-Afrika. - Vraagt onze prijslijst 1964 - Meer dan 1750 soorten. Zaterdags de gehele dag voor liefhebbers geopend. — Zondags gesloten.

Cactuskwekerij W. J. van Kempen

NIJMEGEN — DRIEHUIZERWEG 327

TELEFOONNUMMER IS THANS 08800-53377

Wilt U hiervan goede nota nemen.

TE KOOP GEVRAAGD: Planten, stekken, zaad uit de

STAPELIA-, AGAVE- en ALOE-groep

Aanbiedingen aan „Succulent Plants”, Gardenierstraat 22, Venlo, L.

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk

TELEFOON 01740-5410

BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480

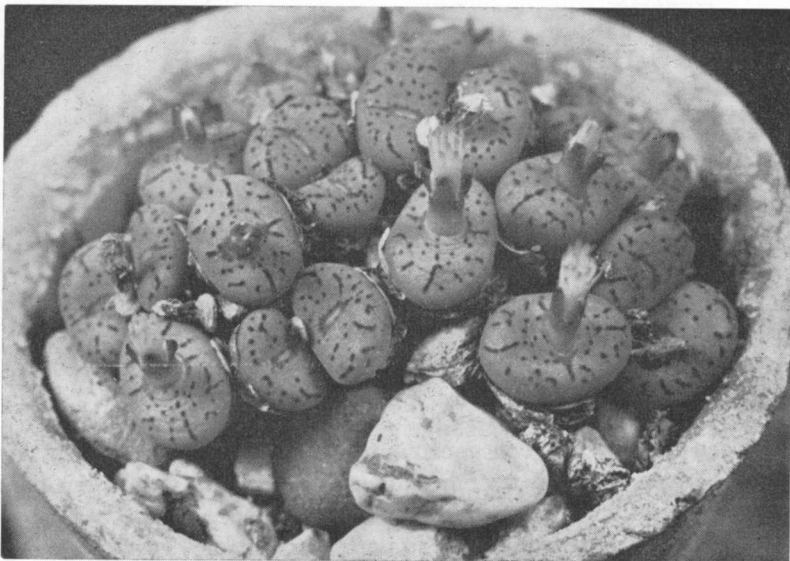
Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 60 foto en plant coll. Koppers
Conophytum sp. (lid van de „Picta-groep”) (zie pagina 165)

Figuur 61

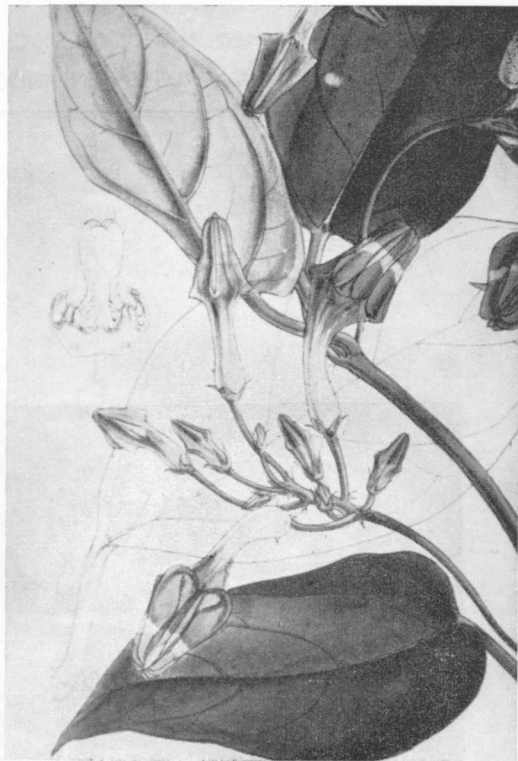
Ceropegia cumingiana ssp.
horsfieldiana, reprod.
Bot. Mag. t 4349.

FRANS K. A. NOLTEE.

Enige
aantekeningen
bij het geslacht
Ceropegia L.

Bij een bezoek aan een succulentenverzameling valt het steeds weer op hoe weinig gebruik er over het algemeen gemaakt wordt van hang- en of klimplanten. Dit is dan ook een van de redenen, waarom ik besloten heb u in een reeks artikeltjes wat te vertellen over het geslacht *Ceropegia*. Immers verreweg de meeste soorten van dit geslacht zijn uitermate geschikt om te dienen als hang- of klimplanten, niet in de laatste plaats door hun gemakkelijke cultuur.

Onbekend maakt onbemind is een gezegde dat nog steeds opgeld doet en het feit dat er sinds de oorlog geen publikaties over dit geslacht in *Succulenta* zijn verschenen was de tweede reden die mij deed besluiten tot het schrijven van deze artikeltjes.

Het ligt in de bedoeling u eerst wat over het geslacht in het algemeen te vertellen en daarna verschillende soorten aan u voor te stellen.

Ik wil niet onvermeld laten dat ik voor het algemene gedeelte in ruime mate gebruik heb gemaakt van Herbert Huber's *Revision der Gattung Ceropegia*. Ook heb ik zijn naamgeving overgenomen. Zoals in zovele plantengroepen is nl. ook bij *Ceropegia*'s een grote hoeveelheid soorten

beschreven naar onvoldoend materiaal. Ook is maar al te vaak aan systematisch weinig belangrijke kenmerken een te grote waarde toegekend.

Bovendien hebben soms verschillende auteurs dezelfde soort onder andere namen beschreven. Al deze factoren zijn er oorzaak van dat vele soorten nu identiek met andere blijken te zijn of op zijn hoogst de rang van variëteit of ondersoort moeten hebben.

Een revisie als van Huber kan natuurlijk alleen maar verhelderend werken ook al zou men het niet altijd met de schrijver eens zijn.

De eerste vermelding van een *Ceropegia* is een houtsnede in „Hortus Malabaricus” van Rheede tot Drakestein uit 1673 (zie afbeelding).

Aangezien Linnaeus zijn *Ceropegia candelabrum* beschreef aan de hand van deze afbeelding is die tevens het „type” van deze soort. Linnaeus heeft nooit een levende *Ceropegia* gezien. *Ceropegia candelabrum* is tevens typesoort *) voor het geslacht.

Vóór Huber is slechts eenmaal een overzicht over het gehele geslacht gegeven en wel door Decaisne in „De Candolle, Prodromus”, deel 8 (1844). Sindsdien is echter het aantal bekend geworden soorten verviervoudigd zodat een revisie zeker op zijn plaats was.

VERSPREIDING

Het geslacht *Ceropegia* telt ongeveer 150 soorten en is voornamelijk verspreid over de tropen van de oude wereld. In enkele gebieden dringt het door in de gematigde zones: in de Himalaya en West-China, op de Kanarische eilanden en vooral in Z.O. Afrika. Eén soort, *Ceropegia cumingiana* ssp. *horsfeldiana* is via Nieuw Guinea doorgedrongen tot Queensland in het Noorden van Australië.

De grootste soortenrijkdom heeft tropisch Afrika met 45 % van de soorten. Het subtropische Z.O. Afrika herbergt 25 % van de soorten. Voorindië 14 % en Z.W. China en het Himalayagebied samen 12 %.

Ceylon heeft enige van de Indiasche soorten opgenomen, terwijl de endemische soorten van Madagascar op India en Ceylon wijzen. Daarnaast is ook een Afrikaanse sekte vertegenwoordigd.

De drie Kanarische soorten staan dichterbij de Arabische dan bij de Afrikaanse soorten :

- van de soorten in subtropisch Zuid Afrika is 57 % succulent
- van de soorten in tropisch Afrika is 25 % succulent
- van de soorten in Voorindië is 10 % succulent.

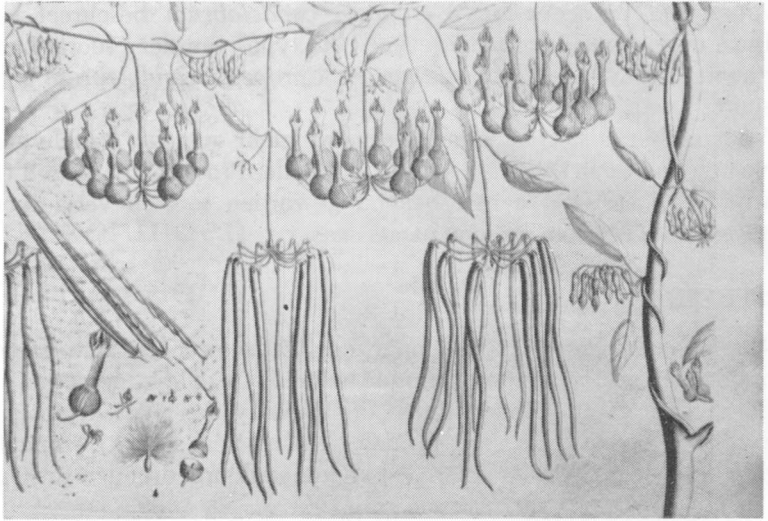
De Oostaziatische en Himalayasorten zijn geen van alle succulent; de Kanarische alle en de Arabische voor het grootste deel.

Samenvattend kunnen we de vermoedelijke ontwikkeling van het geslacht als volgt voorstellen. Als het gebied van oorsprong is zuidelijk

*) De typesoort is niet zoals men ten onrechte uit de naam zou kunnen opmaken de meest typische soort van het geslacht. Het is niet anders dan de soort waarop het geslacht oorspronkelijk werd gebaseerd.

Azië te beschouwen van waaruit het geslacht zich al vroeger naar het Westen verspreidde om een gebied in te nemen reikende van West-China tot de Kanarische eilanden. De zuidelijkste delen van Oostazië schijnen eerst in de jongere tijd bereikt te zijn, tropisch Afrika veel eerder.

Langzamerhand volgde een uiteenvallen van het groeigebied door de volgende gebeurtenissen: Het ontstaan van het Gangesdal en de Bengaalse slenk (hieraan is het toe te schrijven dat de *Ceropegia*'s van het Oosten hun oorspronkelijke vormen zo sterk hebben bewaard), het losraken van

Figuur 62

Detail van de oorspronkelijke afbeelding van *Ceropegia candelabrum*.

Madagascar, Arabië en Afrika van India en tenslotte het sterke uitdrogen van oostelijk Afrika en de diluviale overspoeling van noordelijk Afrika gevolgd door het tot woestijn worden van dit gebied.

In Afrika schijnen zich de oudere vormen voornamelijk in Opper-Guinee en enkele in Ethiopië gehandhaafd te hebben. Het droge Oosten en vooral Zuiden herbergen overwegend jongere soorten die voor een deel nog in volle ontwikkeling zijn. Daardoor geven juist deze soorten eigenaardige en sterk afgeleide vormen te zien (vergelijk in verband hiermede ook het grote aantal succulenten onder de soorten uit dit gebied).

LITERATUUR:

H. Huber, Revision der Gattung *Ceropegia*, Memorias da sociedade Broteriana 12, (1957).

A. A. Pulle, Compendium Terminologie, Nomenclatuur en Systematiek der Zaadplanten (1952).

De „Picta-groep“ der Conophyten

(zie foto voorpagina)

Door Dr. A. Tischer is in 1952 in het „Journal of the Cactus and Succulent Society“ een indeling van het geslacht *Conophytum* gepubliceerd, waarin hij heeft getracht, de zeer vele leden van dit geslacht (in 1952 $\pm$ 260 stuks) in verschillende groepen en ondergroepen („Reihen“ en „Unterreihen“) onder te brengen, mede aan de hand van een reeds door Prof. Schwantes ontworpen gedeeltelijke indeling.

Een ondergroep hiervan is de „Unterreihe“: *Picta*, Schwant., welke wij in 't vervolg de *Picta*-groep zullen noemen.

Deze groep omvat een aantal Conophyten, waarvan de bloemen welriekend en 's nachts geopend zijn; de bloemkleur is wit, crème of zeer licht stro-geel; de bloemblaadjes zijn zeer smal lintvormig en de corpuscula tamelijk langgerekt omgekeerd kegelvormig, waarbij op het groene, grijs-groene of blauwgroene, doffe of enigszins glimmende bovenzvlak groene, bruinachtige of roodachtige, soms enigszins verheven punten en lijnen voorkomen.

Al naar de kleur, enz. van het bovenzvlak en de vorm van de (uit punten en/of lijnen bestaande) tekening daarop, onderscheidt men in deze *Picta*-groep ongeveer 24 verschillende soorten (misschien zou men beter kunnen spreken, althans bij een gedeelte daarvan van *variëteiten*).

Enkele van deze „soorten“ zijn zo typisch van kleur en/of van tekening, dat zij steeds zonder veel moeite kunnen worden herkend, met het overgrote deel is dit echter niet het geval, waarbij komt, dat bij de oorspronkelijke beschrijvingen niet altijd foto's zijn weergegeven en zelden of nooit is aangegeven, waardoor de beschreven soort zich van andere, reeds eerder gepubliceerde soorten onderscheidt.

Aangezien men bij een determinatie te kiezen heeft uit 20 of meer variaties in de vormen der lijnen en punten en de officiële beschrijving (zonder een duidelijke afbeelding), laat staan de verkorte beschrijving in de, ons ten dienste staande, handboeken nooit zodanig is (nooit zodanig *kan* zijn) dat men daaruit kan afleiden, hoe de kleur van het corpusculum en de rangschikking der punten en lijnen nu precies is, is een determinatie meestal niet mogelijk, tenzij men over een volledige verzameling van alle leden der *Picta*-groep beschikt en men *door vergelijking* tot een juist resultaat kan komen.

En nu is dit nog zelfs maar de eenvoudigste voorstelling van zaken. Het probleem is nog ingewikkelder, doordat verscheidene der zich in de *Picta*-groep bevindende soorten weer sterk variëren en een aantal „vormen“ vertonen, waarbij de vormen van de éne soort soms overgaan in de vormen van één of meer andere soorten. Zo heb ik in één schaal met planten, door Dr. Tischer als „vormen“ van *Conophytum vagum* N.E.Br. getermineerd, ten minste 4 verschillende „vormen“ van deze soort staan.

Een oplossing, welke ons vooruit zou kunnen brengen, is het naast elkaar plaatsen en fotograferen van alle in onze culturen voorkomende soorten en vormen der Picta-groep en het publiceren van deze foto's met een behoorlijke toelichting.

Het ligt in onze bedoeling hiertoe (en niet alleen ten opzichte van de Picta-groep) binnen afzienbare tijd over te gaan.

J. C. VAN KEPPEL

× *Graptopetala* cv. 'Calva' (Gossot)

Graptopetalum paraguayense (N.E.Br.) E. Walth. × *Echeveria pulvinata* Rose. *Echeveria* × *calva* Gossot in Notre Vallée 26/28 : 29, 30 (1939) zonder latijnse diagnose.

Graptopetala calva Gossot in Liste des Plantes Grasses (Marnier): 1949, 27. Rowley in Cact. and Succ. Journal l.c.; Jacobsen Handbook, l.c.

Figuur 63

× *Graptopetala* cv. 'Calva'

Als eerste te bespreken vorm van het geslacht *Graptopetala* kozen wij deze plant, omdat hij vrij algemeen gekweekt wordt, uit de beschrijving van Gossot gemakkelijk te determineren is en tevens een intermediair karakter heeft. Het is een aardige, rijkbloeiende plant, die later sterk vertakt. Typerend voor deze plant zijn de bloeiwijzen. Gedeeltelijk zijn zij tamelijk dun en ijl, met spoedig afvallende schutbladen; daarnaast ontstaan vrij dikke, sterk bebladerde horizontaal afstaande zijscheuten, die vaak in een bloeiwijze eindigen. Na de bloei groeit de eindknop door,

waaruit een normale rozet ontstaat. Daar *Echeveria pulvinata* ook dergelijke bloeiwijzen ontwikkelt is deze eigenschap kennelijk van deze soort geërfd. De bloemen zijn duidelijk gespikkeld, als bij *Graptopetalum*.

Uit dezelfde kruising zijn waarschijnlijk verscheidene exemplaren ontstaan en zij zijn mogelijk nog hier en daar verspreid. In de collectie van het Succulentarium troffen wij een vorm aan met sterker rood gevlekte bladen en minder sterke groeiwijze. Het lijkt ons niet noodzakelijk deze en mogelijk nog andere weinig afwijkende cultivars afzonderlijk te beschrijven. *Calva* betekent: kaal, onbehaard, een overigens weinig zeggende naam, daar alle tot nog toe bekende *Graptoveria*'s kaal zijn.

Korte beschrijving: Stamvormend, met open rozet aan de top van de stam, 15 cm doorsnee, later spruitend tussen de bladen.

Bladen omgekeerd eirond-langwerpig, spits ± 7 cm lang, bovenzijde hol of vlak, onderzijde sterk convex, gekield, dik, zeegroen met lichte rand, kaal en glimmend, iets berijpt. De okselscheuten hebben aanvankelijk een verlengd rozet met talrijke langwerpige, 0,5—1 cm brede bladen.

Bloemstengels horizontaal afstaand, bleekgroen, niet berijpt, de toppen omhoog gericht; bloeiwijze een vertakte tros, de onderste assen met 3—4, de bovenste met 1—2, lang gesteelde, gele, rood gestippelde bloemen. Kelkbladen gelijk, aanliggend, 6—10 mm lang. Bloembladen vrij, rechtop staand, 12 mm lang, sterk gekield, aan de top weinig of niet uitstaand, soms zelfs naar binnen gebogen; meeldraden niet tussen de bloembladen naar buiten stekend; schutbladen groot, lang aanblijvend of spoedig verdrogend. Bloeitijd juni—juli met nabloei tot in de winter.

J. VAN CALBERGH, Antwerpen.

Tischleria peersii Schwant.

De grote familie van de Mesembryanthemaceae telt vele geslachten die soms sterk op elkaar gelijken. Zo doet *Tischleria*, wat plantenlichaam betreft, aan *Faucaria* denken. Het plantje draagt ook tandjes voorzien van een harige spits. Deze valt later af zodat er op deze plaats slechts een verdroogd stukje opperhuid overblijft.

Tischleria heeft geen of hoogstens, door het afsterven van de onderste bladeren, een zeer korte stam. Het plantje heeft tegenoverstaande bladeren, die in kruis boven elkaar staan en vergroeid zijn aan de basis. In de bladoksels van de onderste bladeren ontspruiten vertakkingen zodat het plantje tot een sierlijk, laagblijvend struikje uitgroeit.

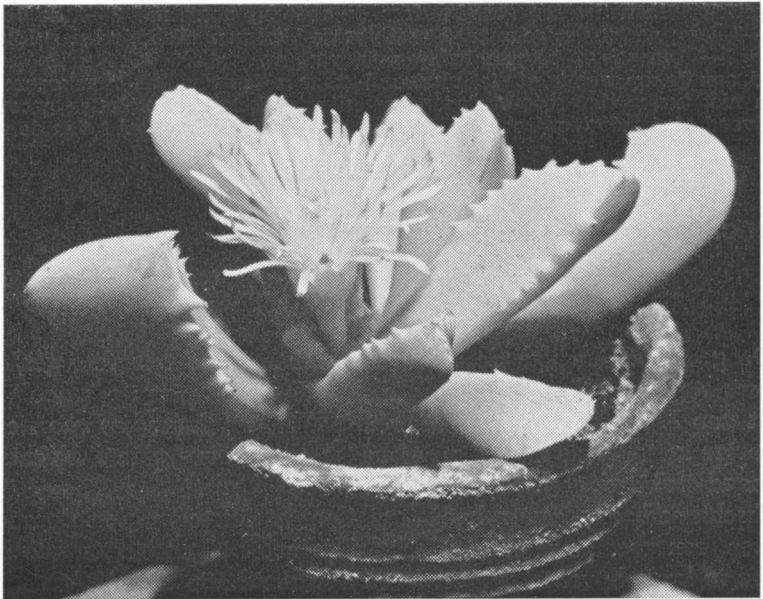
Volgens H. Jacobsen worden de bladeren tot 4,5 cm lang, bij mij zijn zij ongeveer 4 cm. Aan de basis rond, wordt het bladoppervlak een weinig boven het midden vlak en plots breder, daarna weer smaller waardoor het uiteinde een driehoek vormt. De onderzijde is eveneens rond aan de basis, vanaf het midden heeft het een scherpe kiel welke aan het uiteinde van de bladeren sterk kinvormig uitsteekt en soms scheef verloopt. De bladranden dragen een aantal tandjes eindigend in een harige spits of baard, die bij het ouder worden afvalt. Aantal tandjes tot 7 paar.

Bij de korte beschrijving van het geslacht *Tischleria* schrijft de heer H. Jacobsen over de bladeren dat zij „dreikantig-keulig, schief gekielt”

zijn. Bij het beschrijven der soort *Tischleria peersii*, schrijft hij „am Ende mit stark kinnartig vorgezogener und dort scharf gekielter Unterseite”. Het „Handbuch der Sukkulente Pflanzen”, Band III, bevat op blz. 1699 een mooie foto. Hierop is, hier en daar, de kinvorming en de scheef verlopende kiel duidelijk te zien.

Eigenaardig is wel dat :

- a) de kiel bij ieder blad van éénzelfde bladpaar gelijk is. Is de kiel van het ene blad recht, dan is hij bij het tegenoverstaande blad eveneens recht; verloopt hij scheef bij het ene blad, dan is dit ook bij het andere het geval;
- b) is de kiel scheef, dan verloopt hij bij beide bladeren in dezelfde richting. Is hij bv. bij het éne blad naar rechts gericht, dan is hij ook bij het tegenoverstaande blad naar rechts gebogen. Verloopt hij naar links dan is dit voor beide bladeren zo.

Figuur 64

Foto en plant collectie Koppers.

Tischleria peersii (L. Bol.) Schwantes

De bloem is eindstandig, verschijnt aan het einde van de vertakkingen, ongev. 2 cm lang gesteeld, in tegenstelling met *Faucaria* waarvan de bloemen zittend zijn. Half juli 1963 bemerkte ik in een der vertakkingen een bloemknopje van ongeveer 0,5 cm groot. In een andere zijtak nog een knopje van slechts een paar millimeter. Zij groeiden tamelijk snel en einde juli opende zich de eerste knop. De bloemen zijn geel, ongeveer 25 mm in diameter. Nu, half augustus, bezit ik nog vier van deze plantjes, die tot dicht vertakte struikjes zijn uitgroeid. Een ervan heeft nog niet gebloeid.

een ander heeft drie bloemen gegeven en draagt nog acht knoppen. De laatste twee hebben resp. een en twee bloemen gedragen en vertonen nog enkele knopjes.

Bij de knopvorming verschijnt eerst een nieuw bladpaar dat echter slechts $\frac{1}{2}$ tot 1 cm groot wordt — schutbladeren — in het midden hiervan verschijnt dan de bloemknop. Bij een paar verwelkte bloemen kwam opnieuw een paar van deze schutblaadjes te voorschijn met een nieuwe knop, iets wat zich nu nogmaals herhaalt, zodat een en dezelfde vertakking drie bloemen kan geven. Een plantje, geschonken aan een vriend die het verder in de serre kweekte, had einde juli reeds dertien bloemen gegeven.

Het geslacht *Tischleria* bevat slechts één soort: *Tischleria peersii*. De natuurlijke groeiplaats is de Kaapprovincie Willowmore-district, nabij Toverwaterpoort, Zuid-Afrika.

Voor wat de cultuur betreft verwijst H. Jacobsen naar het geslacht *Bergeranthus* Schwant. Door mij werd het in mei 1961 gezaaid uit zaad van het clichéfonds van „Succulenta”. De jonge plantjes werden koud en droog overwinterd met verscheidene in één potje. De potjes stonden ingegraven in bladgrond, zodat de haarworteltjes niet volledig indroogden. Bladgrond met tamelijk veel rijnzand. Zodra het weder het toeliet gingen zij naar buiten op een terras naar het zuiden gericht, beschut tegen de regen, maar overigens open lucht. In winter en zomer veel frisse lucht en zoveel zon als maar mogelijk is. Water geven meestal op de grond tussen de potjes.

Naschrift redactie: Het geslacht *Tischleria* verschilt nauwelijks van *Carruanthus*, het is daarom aan te bevelen de hierboven beschreven soort te noemen: *Carruanthus peersii* L. Bol., syn. *Tischleria peersii* (L. Bol.) Schwantes.

Ruildagen „Dodonaeus”

gehouden op 27 en 28 juni j.l. te Lier, België.

Na de Algemene Vergadering te Antwerpen in 1958, heb ik weinig contact onderhouden met Belgische liefhebbers.

Gelukkig is de liefhebberij nu eindelijk gekristalliseerd in een paar verenigingen, gevestigd te Antwerpen en te Duffel bij Lier.

In Duffel woonde al jaren een fanatieke liefhebber die de laatste tijd het kweken als nevenberoep uitoefende en nu in Wuustwezel een grote cactuskwekerij heeft opgezet.

Bij deze heer van den Eijnde leerde ik indertijd de heer Goossens kennen, een rustige bescheiden jonge man. Hij is nu voorzitter en secretaris van een vereniging van ruim 200 leden en tevens redakteur van het zeer goed uitgevoerde twee maandelijks tijdschrift „Dodonaeus”.

De aankondiging in *Succulenta* van hun ruildagen deed me besluiten me op te geven als deelnemer. Bij alle uitbundigheid, die wij waardeerden in de Belgen, bleek dat deze bescheiden aangekondigde ruilbeurs

eigenlijk een groot opgezette konferentie was die heel wat meer bood dan alleen maar planten ruilen.

Direkt na aankomst werden de deelnemers in groepjes verdeeld voor bezoek aan de kassen der leden. Gastvrij ontvangen hebben we prachtige kollekties gezien met veel ruilmateriaal waardoor het devies van Doda-naeus „doorgeven”, ook van de meest zeldzame planten, werkelijkheid kan worden.

Op de avondvergadering hield de heer van Vliet uit den Haag een goed gedocumenteerde lezing over Notocactussen, waarbij fraaie dia's de bijzonderheden verduidelijkten.

De Engelse botanicus Rowley liet ons de volgende ochtend een serie kleurendia's zien van Engelse liefhebbersverzamelingen, waaruit onder meer bleek dat zij meer soorten succulente planten verzamelen dan wij. Het was echt leerzaam om op deze manier een kijkje over de grenzen te nemen.

Daarna kregen wij een weelde van artistieke dia's te zien van de heer de Cocker uit Brussel, gemaakt tijdens talrijke vakanties in Zuid Frankrijk en waarbij aan vele grote kwekerijen, o.a. de Jardin Exotique en Marnier een bezoek werd gebracht.

Na de gezamenlijke maaltijd was dan het grote moment aangebroken waarop planten geruild en daarna verkocht konden worden. De zaal was eivol, met o.a. een flinke groep Nederlanders, en de sfeer was koortsachtig. De heren repten zich van de een naar de ander, en hun dames bleven rustig achter de bakken met planten assistentie verlenen.

Toen tegen 5 uur voorzitter Goossens deze zeer geslaagde bijeenkomst sloot, gingen alle deelnemers, waaronder prof. Collard, directeur van het Nat. Hist. Museum te Brussel, tevreden huiswaarts met hun nieuwe aanwinsten.

H. Rubingh.

Onze lezers schrijven . . .

De heer E. J. Wurtz, Zwolle, schrijft ons het volgende :

1 Juli werd het kasbezoek van „de Kring Zwolle” bij de heer Buter voortgezet. Deze bijeenkomsten waarvoor veel belangstelling bestaat en zelfs nieuwe leden opleveren, zijn bijzonder stimulerend. De heer Buter een zeer enthousiast cactus-liefhebber, die zijn planten met grote liefde verzorgt, heeft een kleine, doch zeer mooie verzameling.

Zijn belangstelling gaat het meest uit naar *Gymnocalyciums*, *Horrido's* en *Lobivia's*. Bij hem konden wij ook de resultaten bewonderen van blikcultuur. Hier is hij een groot voorstander van. Met trots liet hij ons verschillende mooie planten zien, die in blik gekweekt waren en hij wees ons vooral op het wortelgestel, dat zich op deze wijze zo krachtig ontwikkelt. Daar nu ook de andere leden van onze kring met deze nieuwe kweekwijze begonnen zijn, is hier een ware blik-aan-blik-race ontstaan. Met spanning wachten wij de verdere resultaten af.

De heer W. de Vries, afd. Tilburg, schrijft ons :

Het bezoeken van gerenommeerde verzamelingen werpt wel degelijk zijn nut af als stimulans voor de beginnende liefhebber van zijn hobby. Hierbij doel ik niet speciaal op het bezoek aan kwekers. Aldaar kan men zijn verzameling snel uitbreiden maar tegen harde valuta. Dit is niet het ware doch een soort verzamelzucht. Het bezoek aan de „oude rotten” van Succulenta, die geheel belangeloos met gulle hand stekmateriaal uit hun

rijke verzameling ter hand stellen levert resultaat op. Ook door hun voorlichting in woord, beeld en geschrift blijft de belangstelling leven.

Nu kom ik even terug op het bezoek van onze afdeling aan de heer Rubingh in juni '63. Het toentertijd verstrekte stekmateriaal heeft bij diverse leden resultaten opgeleverd en wel speciaal bij het lid Verhoeven van deze afdeling. Deze heer, alhoewel geen expert in het opdreunen van prachtige latijnse namen, heeft de feeling z'n planten zo gunstig mogelijk te laten opgroeien. Het hem door de heer Rubingh verstrekte materiaal gaf de navolgende resultaten:

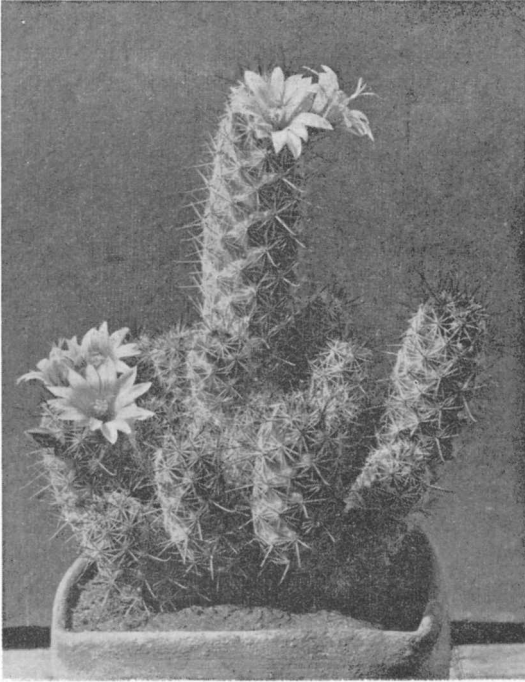
Rebutia steinbachii: een klein bolletje van ± 1 cm direct geënt op zaailing *Cer. peruvianus*. Bloei voorjaar '64

met rode bloem. Grootte van de bol ± 5 cm. Na de bloei in de zomer bol gehalveerd, bovenstuk op *Tr. spachianus* geënt, is nu ruim 4 cm in doorsnee. Het onderstuk op de oude stam. Spruit talrijk uit met 17 à 18 bolletjes van ± 1 cm, waarvan nu andere leden profiteren.

Opuntia verschaffeltii. Deze stek is tot een mooi exemplaar uitgegroeid en gaf talrijke bloemen in 1964.

Mammillaria mazatlanensis. De stek groeide voorspoedig en gaf in '63 reeds 4 à 5 rose bloemen, is nu een forse plant.

Phyllocactus: naam onbekend doch de verstrekte stek gaf dit voorjaar twee prachtige bloemen. De bescheidenheid van ons lid Verhoeven kennende wil ik toch deze resultaten kenbaar maken in ons maandblad als stimulans voor andere leden.

Figuur 65
Mammillaria mazatlanensis

Werkgroep voor Succulentenstudie

Verslag van de bijeenkomst gehouden op 26 en 27 september 1964
te Wageningen.

Om 17.30 uur opende de heer A. F. H. Buining de bijeenkomst.

De heer C. Bommeljé had als onderwerp gekozen: „Groeiveranderingen door enten”. Hij meende dat groeiveranderingen door enten zeker optreden, het karakter van de entling verandert echter niet.

Voorts noemde hij de - als handelsplantje inmiddels bekende - zeer sterk spruitende vorm van *Opuntia subulata* die volgens Backeberg door enting op *Opuntia tomentella* zou zijn ontstaan. Dit sterke spruiten zou ook bij entlingen van *Opuntia tuna* op dezelfde onderstam voorkomen. Deze eigenschap blijft de plant bij het enten en het wortelecht kweken behouden. Volgens Graeser kan de eigenschap ook overgaan op de onderstam. Bijna zeker betreft het hier echter een infectie door een virus.

De heer Bommeljé had twee planten van *Floresia winteriana* meegebracht. De ene, op een normale onderstam, was dunner en lichter bedoord; de andere plant, die op een *Opuntia dillenii* was geënt geweest, was dikker en aanmerkelijk zwaarder bedoord. Op eigen wortels was deze plant twee jaar met dezelfde goede habitus blijven doorgroeien.

De heer M. G. van der Steeg meende dat het nog te kort geleden was om dit maatgevend te achten. De heer Blom, met deze *Opuntia* als onderstam beter bekend, meende dat de goede habitus wel behouden zou blijven. De heer Bravenboer zei, dat de op de *Opuntia* geënte plant, door de meerdere voeding - hoewel jonger - meer volwassen was.

De heer Buining had gezien, dat meer *Opuntia*'s (o.a. *Opuntia bergiana*) de erop geënte planten een goede groei en een mooie habitus geven. Hij noemde nog proeven met entingen op winterharde *Opuntia*'s. Een groot deel der entlingen zou, wortelecht, winterhard geworden zijn.

De heer H. van Beek had het bekende witwollige gezwel bij een *Mammillaria* bestudeerd. Zijn dia's toonden dat dit gezwel tot de oppervlakte van de plant beperkt bleef. Er lopen ook geen verdikte vaatbundels naar toe. Microscopisch was de wol identiek aan die van de normale plant. Hij had geen sporen van schimmels kunnen ontdekken.

De heer Rubingh had op een soortgelijk gezwel later normale spruiten gekregen.

De heer Boom noemde het een misvormde zijtak.

De heer Blom had bemerkt, dat dit gezwel op een van zijn planten was gekomen, op de plaats waar een bloem zich had teruggetrokken; de heer Bravenboer echter constateerde dat ook bij nog niet bloeibare planten.

Na de broodmaaltijd besprak de heer Rubingh het geslacht *Coryphantha*. Aan de hand van een aantal meegebrachte planten toonde hij de ontwikkeling van de groef boven het areool, dat voor dit geslacht (hoewel niet bij alle soorten) een der kenmerken is. Een aantal dia's van deze planten besloot zijn voordracht.

De heer Sterk meende dat Backeberg bij het geslacht *Gymnocalycium* de soorten nogal willekeurig had gegroepeerd. De determinatie-tabellen noemde hij onduidelijk. Een aantal importen toonde, dat de soorten te veel overgangsvormen hebben om een soort met zekerheid te kunnen determineren. Kruisingsproeven kunnen wellicht een oplossing brengen, en de onderlinge verwantschappen tussen de soorten aantonen.

De heer Van Vliet toonde aan de hand van dia's van bloemdoorsneden de verwantschap der soorten in het geslacht *Notocactus*. Aan de hand hiervan en aan de hand van de vorm der zaden had hij voor zichzelf een voorlopige onderverdeling van dit geslacht gemaakt.

Een woord van lof van de heer Buining voor deze gedegen studie vertoekte wel de mening van de leden.

Zondagmorgen sprak de heer van der Steeg over de morfologie van de cactussen. In zijn onderzoekingen probeert Prof. Buxbaum uit de onderdelen van de planten het historisch verband te zoeken in het ontstaan der soorten. Aan de loop en ligging der vaatbundels toonde hij dat, sinds de *Phytolacca*'s - die als voorouders van de cactussen worden beschouwd - het vruchtbeginsel onderstandig is geworden.

Een poging verband te zoeken tussen de zygomorphie van de bloem en de zwaartekracht ontlokte een levendige discussie.

Na het bezichtigen van de kassen met de collectie succulenten gingen de deelnemers aan de warme maaltijd.

De volgende bijeenkomst zal worden gehouden op 13 en 14 maart '65.

UIT ANDERE TIJDSCHRIFTEN

THE NATIONAL CACTUS AND SUCCULENT JOURNAL, 1964 no. 1 (maart) en no. 2 juni).

Het zg. witte Engelse tijdschrift is een echt liefhebbersblad; het heeft een gevarieerde inhoud, die vooral tegemoet komt aan de interesse van de gemiddelde liefhebber. Men vindt er rubrieken over witte cactussen (plaatjes met korte beschrijvingen), opstellen over planten voor beginners, waarin telkens 6 gewone succulenten worden behandeld en waarbij zelfs de beginners onderricht krijgen in de uitspraak van het latijn door fonetisch schrift (doet voor ons wat vreemd aan). Mr Rowley rapporteert op zijn eigen wijze belangrijke kwesties in de succulentenwereld en ten slotte wordt een vierde van het tijdschrift gevuld met een rubriek, die wij noemen „Onze lezers schrijven”; daarin kan men van alles vinden; we kunnen er uit afleiden, dat het tijdschrift echt leeft bij de lezers; ik zou willen, dat wij ook zo veel reacties kregen; maar wat niet is kan komen.

In no. 2 staan enkele gekleurde foto's en tot mijn spijt moet ik zeggen, dat ze niet al te best geslaagd zijn, ze zijn minder dan goede zwart-wit plaatjes. Er wordt ook nog een nieuwe *Echeveria* hybride beschreven (*E. leucotricha* × *E. potosina*), maar een naam wordt niet gegeven.

H. KRAINZ, Die Kakteen, aflevering 26 (maart 1964) en 27 (juni 1964).

Aan dit bekende losbladige werk worden gelukkig weer enige bladzijden toegevoegd; zij handelen over 18 soorten en 3 geslachten. Deze laatsten (*Disocactus*, *Corryocactus* en *Lophophora*) worden uitvoerig en kritisch behandeld door Dr Buxbaum en voor ons is het meest belangrijke, dat hij de geslachten *Corryocactus* en *Erdisia* onder de naam *Corryocactus* verenigt. Deze opstellen zijn geïllustreerd met bijzonder mooie en duidelijke tekeningen vervaardigd door Mevr. Buxbaum, iets wat ik helaas nergens in de tekst heb kunnen vinden. De 8 soorten

worden op de gewone uitvoerige wijze behandeld; nieuwe soorten of variëteiten worden niet beschreven, wel worden enkele nieuwe combinaties gemaakt. De foto's zijn uitstekend.

Het boek kan alom worden aanbevolen; wanneer men er op geabonneerd is, krijgt men in de loop der jaren ongemerkt een mooi standaardwerk; het is alleen jammer, dat het zeer lang zal duren, voordat het af zal zijn; maar dat is niet anders en we zullen blij moeten zijn met hetgeen we er van hebben.

CACTUS AND SUCCULENT JOURNAL, 1964, no. 3 (mei-juni) en no. 4 (juli-aug.)

Dit tijdschrift heeft een geheel ander karakter dan het voorgaande, het geeft veel minder informatie aan liefhebbers; het gaat daarbij hoofdzakelijk om de planten zelf en niet om het kweken er van. Het blad houdt zich vooral bezig met de succulenten, zoals ze in het wild groeien en men vindt er vaak reisbeschrijvingen door cactusland in. A. J. Breitung vervolgt zijn opstel over Agave (31ste en 32ste deel) met vele tamelijk goede foto's en soorten, die bij ons gewoonlijk niet in cultuur voorkomen; J. R. Brown gaat verder met zijn eindeloos lijkende reeks artikelen over Haworthia, met zeer mooie foto's; M. Kimmach geeft een nieuw overzicht van enige Epiphyllum-soorten, die hij zodanig verwant vindt, dat hij ze als variëteiten van E. phyllanthus beschouwt; een mooi artikel met duidelijke plaatjes. De nummers zijn rijk geïllustreerd, maar de kwaliteit van de foto's is nogal uiteenlopend.

B. K. Boom

VERGADERING H.B. UITGESTELD

Doordat de vergadering van het Hoofdbestuur is uitgesteld is de termijn voor de candidaatstelling van een voorzitter verlengd tot 10 december a.s.

Bestuursmededelingen

LIDMAATSCHAP 1965

Leden van Succulenta, die hun lidmaatschap voor 1965 niet wensen te verlengen, worden er aan herinnerd, dat het lidmaatschap moet worden opgezegd **vóór 1 december 1964**, schriftelijk aan het secretariaat, Heereweg 19, Lisse of aan het bestuur van de afdeling waartoe zij behoren.

Secretaresse Succulenta

CONTRIBUTIE 1964

De penningmeesters der afdelingen worden dringend verzocht de afdracht der contributies 1964, **vóór 1 januari 1965** te storten op postrekening no. **83 35 50** t.n.v. Alg. Penningmeester Succulenta te Leeuwarden.

Het is noodzakelijk een specificatie van het bedrag bij te voegen.

Alg. Penningmeester,

G. D. DUURSMA,

Spoorstraat 106, Leeuwarden.

PETTE'S CACTUS ALBUM

De Koninklijke Fabrieken Boon N.V. te Wormerveer heeft aan onze vereniging belangeloos ter beschikking gesteld 222 Pette's Cactus Albums met bijbehorende plaatjes.

Deze album waarvan de tekst is geschreven door G. D. Duursma bevat waardevolle bijdragen voor beginnende liefhebbers.

Het hoofdbestuur van Succulenta heeft besloten het album op aanvraag **gratis** toe te zenden aan afdelings-bibliotheken.

Aan leden van de vereniging wordt het album toegezonden na storting van f 2.00 op postrekening no. **55 12 20** ten name van mevrouw J. Grullemans van Berghem, Heereweg 19, Lisse.

Een goed en goedkoop St. Nicolaas-geschenk.

Uit de afdelingen

NOORD-LIMBURG

Bij gelegenheid van haar eerste lustrumviering heeft de afdeling Noord-Limburg van Succulenta een tentoonstelling gehouden van cactussen. Deze tentoonstelling werd georganiseerd in samenwerking met „De Verenigde Dahlia-Vrienden” te Blerick.

In deze tijd van het jaar konden natuurlijk maar weinig bloeiende cactussen worden getoond. De dahlia's vormden het kleurrijke element van deze tentoonstelling, terwijl de cactussen het exotische gedeelte vormden waarvoor grote belangstelling bestond. Er zijn heel wat vragen afgevuurd, die welwillend door de leden werden beantwoord. Deze tentoonstelling was voor enkele plantenliefhebbers aanleiding zich als lid voor onze afdeling op te geven en voor de leden zelf een aansporing om hun liefhebberij met nog grotere toewijding voort te zetten.

Br. SIMON, secretaris

Heinsbergerweg 190, Roermond.

ROTTERDAM

Zaterdag 10 oktober heeft de heer H. Rubingh, uit Soestdijk voor ons een lezing gehouden over „het kweken en verzorgen van Coryphantha's”. De met aandacht gevolgde voordracht gaf aanleiding tot het stellen van veel vragen en gedachtewisseling, waardoor het een

mooie leerzame avond geworden is. De volgende bijeenkomst wordt gehouden op zaterdag 14 november. Spreker de heer H. van Donkelaar uit Werkendam.

J. L. DE SLEGTE, Secretaris.

ZWOLLE

Op 23 juni werd de kwekerij van de heer Donkelaar te Werkendam bezocht. Na een hartelijke ontvangst betraden wij de eerste kas en al spoedig bleek dat onze verwachtingen niet bedrogen werden. Vele soorten waren voor ons onbekend en ieder was verdiept in 't bewonderen van deze plantenpracht. Aanvankelijk leek het ons dat er kunstmestkorrels tussen de planten lagen, maar bij navraag bleek het „perliet” te zijn. Dit is gemalen lava in korrelvorm, hetgeen de luchtigheid van de grond ten goede zou komen.

Vooraf bij importen en moeilijk te kweken soorten werd veel van dat „perliet” toegevoegd. Zelfs zagen wij importen louter en alleen in „perliet” en de planten zagen er prima uit. Tevens stond bijna drie kwart van alle planten in plasticpotten, dit bleek ook een succes te zijn.

Wij zeggen vanaf deze plaats de heer Donkelaar hartelijk dank voor de prettige ontvangst.

P. K. BUTER, Secretaris,

G. Grootestraat 152 - Zwolle.

NIEUWE LEDEN

- Dr. J. Zeven, Pettelaerseweg 23,
's-Hertogenbosch
J. Dalhuizen, Dorpsstraat 14, Schipluiden.
C. Apon, Clematislaan 22, Oegstgeest
M. Beaufort, Geraniumstraat 12, Goes
A. van der Pol, Lindelaan 15, Driebergen
Dr. H. J. Huisjes, Damsterdiep 151, Groningen
Jac. de Groot, Langebuurt, Stiens (Fr.)
Mevr. J. Smit-Walraven, Schoterbosstraat 24, Haarlem
Jac. van Duin, Stijntjesduinstraat 19, Noordwijk aan zee
Drs. W. A. Casparie, Sabotagelaan 24, Groningen
J. C. Arts, Profetenlaan 13, Nijmegen
L. Oudmans, Hyacinthenstraat 24, Maastricht
J. Mantel, Hugo de Grootlaan 23, Uithoorn
J. M. Visser, Thamesweg 66, Uithoorn

- R. Keijzer, W. P. Speelmanweg 5, Nieuwveen Z.H.
H. Messemaker, Dorskamp 20, Warnsveld
H. H. Pieters, Lokhorst 5 d, Rotterdam-23
J. C. Versprille, Boerhaavelaan 11a Schiedam
Mevr. J. Rombout, Teldersweg 113, Rotterdam-12 (Schiebroek)
C. Goedhart, Oudshoornseweg 50, Alphen a. d. Rijn

BUITENLAND :

- C. F. Innes, Holly Gate Nursery, Ashington, Sussex, Engeland.
Proveta, Postbus 555, Belgrado, Yugoslavia.
Thomas Juul, 795 Foerster, San Francisco, Californië, U.S.A.
Francois Crabbé, Valaardreef 54, Wilrijk, België.
P. Pauwels, Grimbergsesteenweg 26, Strombeek-Bever, Brab. België.

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
E x p o r t

Grote sortering Cactussen en prima Vetplanten

Dijkweg 56a — NAALDWIJK — Telefoon 01740—5168

**import
export**

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 33 25 56
postrekening 17 24 46

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & CO. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8, COTHEN (U.) BIJ WIJK BIJ DUURSTEDEN, TEL. 03436-267

Uitgebreid sortiment vetplanten en
cactussen, speciaal Mammillaria's

ZONDAGS GESLOTEN

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk
TELEFOON 01740-5410 BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480
Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

**CACTUSSEN
VETPLANTEN**

H. VAN DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835—430
Regelmatig nieuwe Importen uit Zuid-Afrika. — Agent van Succulenta
Nurseries Z.-Afrika. - Vraagt onze prijslijst 1964 - Meer dan 1750 soorten.
Zaterdag de gehele dag voor liefhebbers geopend. — Zondags gesloten.

Cactuskwekerij W. J. van Kempen

NIJMEGEN — DRIEHUIZERWEG 327

TELEFOONNUMMER IS THANS 08800-53377

Wilt U hiervan goede nota nemen.

Wat betekent die naam

door L. C. KOREVAAR

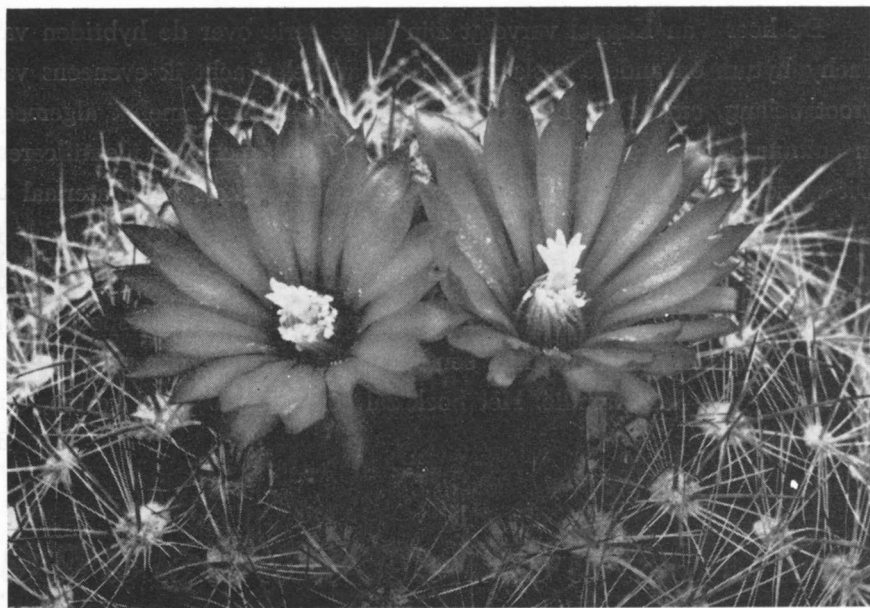
132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische namen van succulenten.
Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of storting
op postrek. 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem, Heereweg 19, Lisse.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 65

Parodia gracilis Ritter (zie artikel op pagina 179).

foto: Buining

Van de Redactie

Het redactie-praatje is enkele maanden achterwege gebleven en de redacteur heeft ook bij zich zelf weer eens ondervonden, hoe moeilijk het is de mensen aan het schrijven te krijgen. Vooral de cactus-liefhebbers hebben weer verstek laten gaan en ons artikelen onthouden die juist het merendeel van de lezers gaarne wensen.

Het stemt ons dan ook met grote voldoening, dat de Voorzitter van onze Vereniging een grote serie cactus-artikelen heeft opgezet, waarvan een tweetal in dit nummer gepubliceerd wordt. Het zal daarbij vooral gaan om nieuwere soorten, die van belang zijn voor alle liefhebbers en die, zij het dan mogelijk op bescheiden schaal ergens zijn te verkrijgen.

De heer Van Keppel vervolgt zijn lange serie over de hybriden van *Pachyphytum* en andere geslachten; deze artikelen acht ik eveneens van groot belang, omdat hij hier tracht vele planten, die tamelijk algemeen in cultuur zijn, zelfs voorkomen in het massa-sortiment, te identificeren. Dit werk is voortgekomen uit de suggestie van kwekers het materiaal te trachten op naam te brengen.

Dan wil ik mededelen, dat het bekende cactus-werk van C. Backeberg in het engels zal verschijnen. Voor zo ver ik uit het prospectus heb kunnen opmaken betreft het hier een letterlijke vertaling, dus geen nieuwe bewerking van deze familie. Het boek zal compleet 50 pond kosten, dus ruim f 500,—. B.

Onze beste wensen voor een vrolijk Kerstfeest en een gelukkig Nieuwjaar
Our best wishes for a merry Christmas and a Prosperous New Year
Nos meilleurs voeux pour les fêtes de Noël et du Nouvel An
Mit besten Wünschen für frohe Weihnachten und ein glückliches Neujahr
Nuestras mejores augurios de felicidad para Navidad y Año Nuevo

Parodia gracilis Ritter

(zie foto voorpagina)

Het geslacht *Parodia* mag zich terecht verheugen in een grote belangstelling van de liefhebbers. Alhoewel vele *Parodia*'s, althans de fijnzadigen, niet zo gemakkelijk uit zaad zijn te kweken, weten bekwame en hardnekkige verzamelaars deze fijne zaailingen door het eerste jaar heen te krijgen, waarna de groei meestal veel voorspoediger gaat.

De op de voorpagina afgebeelde plant hoort tot de in dit jaar beschreven nieuwe soorten. *Succulenta* 1964, 23, geeft een korte differentiaal diagnose, later zal Ritter deze allicht wel uitvoeriger behandelen.

Het staat er zo heel erg simpel aan het slot van de latijnse beschrijving: Type vindplaats: Alto España, Prov. Mendez, Bolivia, verzamelnummer FR 740.

In het november-nummer 1964 van „Kakteen und andere Sukkulanten”, komt een uitvoerige levensbeschrijving voor van Ritter, ter gelegenheid van zijn benoeming tot erelid van de Deutsche Kakteen Gesellschaft. Wij willen Ritter met deze onderscheiding graag gelukwensen. In dat artikel kunt u lezen, wat deze man gepresteerd heeft en nog regelmatig doet op grote hoogten, eenzaam de gevaarlijkste bergpassen trotserend, op jacht naar zaden van zeldzame cactussoorten.

Het resultaat is een fraai bloeiende nieuwe *Parodia*, zoals in dit geval. Een plant die als zaadje verzameld is op een eenzame afgelegen, misschien zeer gevaarlijke, plaats en die nu in onze kas bloeit en onze bewondering oogst.

De meeste *Parodia*'s worden in ons land als kostbare kleinodiën geënt gekweekt op *Trichocereus spachianus* of *Trichocereus pachanoi*. Wilt u echter lang plezier van deze planten hebben, dan groeien ze goed in de huidige in zwang zijnde blikken of plastic potten.

Geënte *Parodia*'s vragen als grotere planten enorm veel van de onderstammen. Bovendien dreigen ze na een aantal jaren zodanig uit te groeien, dat óf de onderstam gevaar loopt, óf de plant ernstig deformeert. Het kweken op eigen wortel duurt veel langer, maar u hebt vele jaren langer genoeg van een dergelijke plant.

Hiermee wil ik u niet overhalen om uw zeldzame soorten nu maar een, twee, drie op eigen wortel te kweken, echter wél om als u enige planten geënt hebt veilig gesteld, te trachten zaailingen van deze soorten ongeënt te laten opgroeien.

× *Graptopetalia* cv. 'Caerulescens' (Gossot)

Echeveria caerulescens Gossot in *Notre Vallée* 24-25 : 36 (1938)
Graptopetalum paraguayense × *Echeveria elegans*

Deze, door Gossot tot het geslacht *Echeveria* gerekende plant, die wij gedurende een aantal jaren in onze collectie geobserveerd hebben, is naar onze mening ongetwijfeld een *Graptopetalia*. Gossot vermeldt slechts, dat een der ouders vermoedelijk *Echeveria weinbergii* (= *Graptopetalum*

Figuur 66

× *Graptopetalia* cv. 'Caerulescens'
Collectie v. Keppel foto: van Arkel

paraguayense) is, terwijl Jacobsen en Rowley, zich baserend op deze uitspraak, schrijven dat deze plant mogelijk een *Graptopetalia* is. Hieruit kunnen wij concluderen dat zij de bewuste plant waarschijnlijk niet kennen.

De habitus van deze plant is typisch van een *Graptopetalia*: een korte stamvormende plant, die op oudere leeftijd in de bladoksels zijscheuten vormt. De *Echeveria*-achtige bloemen hebben evenals bij *Graptopetalum*, 5 tussen de bloemblaadjes naar buiten gekromde meeldraden, o.i. een duidelijke

lijke aanwijzing, dat deze plant een geslachts-hybride is. De rozetvorm, bladkleur, de doorschijnende bladrand en de vorming van luchtwortels wijzen erop dat *Echeveria elegans* aan de totstandkoming van deze hybride heeft meegewerkt. Al deze kenmerken vinden wij aan deze plant terug.

Door de stamvorming is *Graptoveria* cv. 'Caerulescens' misschien minder geschikt voor de handel, maar als jonge „kleurplant” biedt zij o.i. toch wel mogelijkheden. Caerulescens betekent : blauwachtig.

Stekken die in de zomer buiten gekweekt worden groeien vrij gedrongen.

Korte beschrijving : Stam aanvankelijk blauwachtig wit berijpt, later grijs-bruinachtig. Rozet open, tamelijk groot, 10—15 cm doorsnee, later spruitend in de bladoksels. Zijspruiten aanvankelijk verlengd, lang gesteeld.

Bladen omgekeerd eirond-langwerpig, opstaand, later teruggebogen, top spits, ± 7 cm lang, bovenzijde vlak-concaaf, onderzijde convex, gekield, op doorsnee driehoekig, vlezig; kleur blauwachtig, wit berijpt met doorschijnende witte rand, vaak rose verkleurend.

Bloemstengels vrij talrijk, roodachtig groen, nauwelijks berijpt, in het bovenste deel van de plant, enkelvoudig of gevorkt, met kleine, spoedig afvallende schutbladen.

Bloemen ± 13 mm lang, 10—20 in een gevorkte tros, geel aan de buitenzijde soms iets rose, ongevlekt; kroonbladen rechtopstaand; 5 teruggebogen meeldraden. Knoppen dik, stomp, zich vaak niet openend, zodat de bloembladen schijnbaar vergroeid lijken; kelkbladen $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ van de bloemkroon. Bloeitijd mei—juni.

Nieuws van de „Phylloclub”

Enkele leden hebben de wens te kennen gegeven mee te doen aan de eerstvolgende importering van Phyllo's. Alle leden die hieraan willen deelnemen worden verzocht, met opgave van naam of bloemkleur, prijsklasse en aantal hun lijst vóór 15 januari 1965 in te zenden aan onderstaand adres. De prijzen per plant van de Innes catalogus variëren van f 2.25 tot f 6.00 + een per plant omgeslagen bijdrage in de kosten. Opgemerkt is dat goedkope planten in cultuur beter zijn dan duurdere planten. De beste tijd voor importeren is het vroege voorjaar.

Thans zijn in het register opgenomen 283 hybriden en 18 botanische soorten.

Door de zeer op prijs gestelde, spontaan aangeboden en met dank aanvaarde medewerking van één van de leden zal binnenkort een afschrift van het register met adressenlijst aan alle leden worden toegezonden. Onderling kan dan contact worden opgenomen voor schenking, ruil of verkoop van stekmateriaal.

Bij een bezoek aan een van de leden zag ik een goed resultaat van het uitgezaaide zaad van botanische soorten dat in „Succulenta” juli 1964 is aangeboden. Bij dit bezoek zijn waardevolle cultuurervaringen uitgewisseld. Denkt u er aan dat dit laatste ook kan geschieden via het „Nieuws van de Phylloclub”.

K. P. VAN ARKEL
Ellekomstraat 12 — 's-Gravenhage.

Een bezoek aan Kew Gardens

Bij een bezoek aan Londen mag men als plantenliefhebber Kew Gardens niet overslaan : een wereldberoemde botanische tuin met een al even beroemd botanisch instituut en een zeer uitgebreid herbarium. De tuinen zijn ruim 120 ha groot en liggen aan de Thames bij Richmond ten zuidwesten van Londen.

Het begin stamt uit de helft van de achttiende eeuw uit de tuinen van twee buitenplaatsen van George III en zijn moeder. Uit die begintijd stammen nog enkele zeer oude bomen, o.a. een *Gingko biloba*, en een aantal in die tijd in de mode zijnde bouwsels die naar onze smaak meer bizar dan mooi zijn, zoals een namaakpagode en enkele namaak griekse tempeltjes. In de loop der jaren breidde zich niet alleen het terrein uit maar ook de collecties en werd een groot aantal kassen gebouwd waaronder de gigantische, meer dan twintig meter hoge palmenkas.

Ieder jaargetijde is er wat te genieten: in het voorjaar de uitgebreide verzameling Azalea's en Rhododendrons die dan in een grote verscheidenheid van kleuren bloeit, nu (eind augustus) waren de Dahlia's in volle fleur en was de Fuchsiakas een lust voor het oog. Er is nog veel meer te zien, o.a. een zeer grote verzameling Orchideeën en op het terrein een Arboretum met ten dele zeer oude bomen en een grote verscheidenheid van bloemen en struiken.

Als succulentenvriend is men natuurlijk in de eerste plaats geïnteresseerd in zijn troetelkinderen; deze zijn opgesteld in een grote succulentenkas en in het Sherman Hoytcactushouse met enkele aangrenzende kassen.

In de succulentenkas staan wat cactussen, maar voornamelijk een grote verzameling vetplanten : Euphorbia's, Aloe's, Aeoniums, Stapeliaachtigen, een exemplaar van *Welwitschia mirabilis* en een enorme verscheidenheid van Agaven.

In het Sherman Hoytcactushouse is een verzameling Noord-Amerikaanse succulenten (voornamelijk cactussen) vrij uitgeplant met als achtergrond een schildering die de Mohave-woestijn in de U.S.A. moet voorstellen. De planten staan er nogal slordig bij; men krijgt niet de indruk dat de belangstelling van de beheerders van Kew erg naar de cactussen uitgaat. Toch zijn er mooie exemplaren te bewonderen, o.a. enkele meer dan manshoge exemplaren van *Cephalocereus palmeri* met cephalium, een ongeveer 80 cm hoge *Astrophytum myriostigma columnare* en een enorm grote *Hylocereus undatus*, die zich als een koningin der nacht door de hele kas slingert en rijk in knop zat, tenslotte enkele grote fraaie *Echinocactus grusonii's*

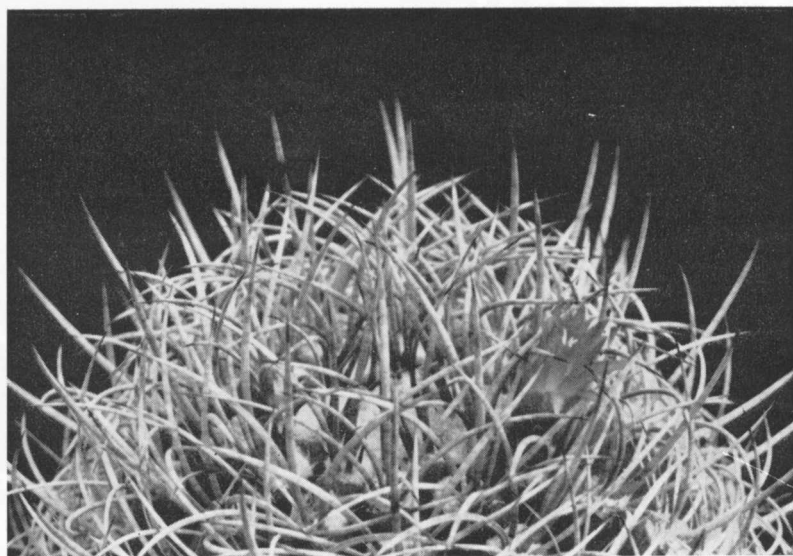
In de aangrenzende kassen een mooie verzameling in grint en stenen uitgeplante ultrasucculenten zoals Lithops, Gibbaeum, waarvan vele zich met hun vriendelijk gekleurde bloempjes sierden, Glottiphyllums (mij wat te vet gekweekt), Adromischus en andere, goed verzorgd en rijk in verscheidenheid.

Al met al is een bezoek zeker aan te raden, al kan het met stralende zon en een buitentemperatuur van 28 graden wel wat veel van het goede worden !

Neoporteria microsperma Ritter

In Succulenta 1963, I, pag. 6, beschreef Ritter met een korte differentiaal diagnose *Neoporteria microsperma*, een plant die in vele verzamelingen voorkomt, dank zij de destijds aangeboden zaden. Op pag. 6 van genoemd nummer komt eveneens een goede foto voor van deze plant, op de vindplaats genomen.

In verband met mijn opmerkingen op pagina 8 van Succulenta 1964, kom ik nog eens hierop terug. In het algemeen bloeien *Neoporteria*'s in ons klimaat bij voorkeur in de winter. Is het najaar zacht en zonnig dan

Figuur 67

foto: Buining

Neoporteria microsperma Ritter

verschijnen van bepaalde soorten de bloemen reeds in het vrij vroege najaar. Valt echter de winter vrij vroeg in, dan bloeien de meeste in het voorjaar, indien althans de toch reeds te voorschijn gekomen knoppen niet gedurende de winter verdrogen.

Vanwege het fraaie herfstweer was ik in de gelegenheid een foto van een bloeiende *Neoporteria microsperma* te maken, waaruit wel duidelijk blijkt, dat wij hier met een echte *Neoporteria*-bloem te maken hebben. Ook al wil men onder *Neoporteria* het geslacht *Pyrhocactus* sensu Ritter brengen, dan nog blijft de typische vorm van de bloem van de groep *Neoporteria* in het oog springend. De bloemblaadjes zijn namelijk smal en spits toelappend en de binnenste sluiten zich altijd min of meer om

de meeldraden en de stamper, dit in tegenstelling met de bloemen van *Pyrrhocactus*, die steeds wijd uitgespreid zijn gesteld. *Neoporteria*'s komen tot dusverre uitsluitend in Chili voor.

Voor het overige moge ik verwijzen naar genoemd nummer van *Succulenta*.

In het algemeen ontwikkelt deze plant zich beter geënt dan op eigen wortel, althans in ons klimaat. *Neoporteria*'s horen in elke goede verzameling voor te komen, zowel vanwege de dikwijls fraaie bedoorning als om het tijdstip van de bloei.

Figuur 68

foto: Buining

Een close-up van *Neoporteria microsperma* Ritter

Onze lezers schrijven ....

Waarom vergif?

De heer W. de Jong te Hilversum schrijft ons :

Dit vraag ik, als ik van cactusliefhebbers hoor dat zij met Parathion gestoven hebben. Als ik hen dan tot voorzichtigheid maan, krijg ik veelal ten antwoord : „Ik doe dat met de wind in de rug” of „Ik had een doek voor mijn mond”. De onbetrouwbaarheid van de wind (vooral tussen de huizen) en het weinig afdoende zijn van een doekmasker worden niet onderkend. Men heeft vaak een onbegrensd vertrouwen in dergelijke „beveiligingen”.

Nu gebruik ik al minstens vijf jaar voor alle kwalen van kamerplan-

ten, een huishoud-vervangmiddel voor zeep. Dat wordt onder veel fantasienamen (als lodaline, lux etc.) in plasticverpakking verkocht. De dosering is allereenvoudigst: éénmaal (of even) knippen is genoeg! Ook voor planten kan met deze „dosering” volstaan.... Ik doe dus „wat” in mijn verstuiver (eerst het water, anders is het reservoir direct met schuimbellen gevuld) en nevel daarmee geducht. De planten laat ik dan snel drogen (niet in de zon) zonder ooit met schoon water na te sproeien. Voor de meestvoorkomende kwalen spint en luis, werkt dit middel goed. Een groot voordeel is, dat men het, zo nodig wekelijks kan herhalen, zonder dat de planten er nadeel van ondervinden.

Vaak wordt gevraagd of de waslaag niet van de planten wordt afgespoeld. Probeer het maar. De planten hebben na de kuur meer glans dan ervoor!

Zo werden *Peperomia*, *Cyperus alternifolius* (parapluiplant), *Coleus*, *Vlijtig Liesje*, *Fuchsia*, *Hoya bella*, *Hedera Gloire de Marengo* (bontbladige klimop) en *Begonia semperflorens* genezen.

Laatstgenoemde plant had alle kwalen tegelijk (wie zag hem ooit zonder plaag?). Spint en groene luis waren snel onder de knie, doch de dopluis scheen de strijd onbeslist te kunnen houden.

Toen heb ik er eens echt de tijd voor genomen. Door het dichte bladerbos is de bestrijding moeilijk. Blad voor blad werd nu met een kwastje bevochtigd, daarna konden de schildjes met de punten der haren gemakkelijk worden opgenomen. De kwast werd vervolgens in het sopje afgespoeld.... Het waren er zoveel dat er een stroopje ontstond! Hiermede was verklaard, dat de vensterbank rond de plant zo kleverig aanvoelde!

Over cactussen mag ik eigenlijk nog niet meespreken, aangezien ik pas een jaar liefhebber. Experimenteren deed ik echter graag en om te onderzoeken of cactussen en vetplanten tegen mijn behandeling bestand zouden zijn heb ik twee *Echinopsissen* en een *Rhipsalidopsis* een uur in een emmer met zo'n sopje ondergedompeld laten staan. Het derde de planten niet. De *Rhipsalidopsis* heeft dit voorjaar weer voor het eerst na jaren gebloeid. De standplaats is niet veranderd. Hiermede wordt natuurlijk niet beweerd dat het middel bloeibevorderend is. De plant schoot voor de kuur haar leden als het ware weg. Dat doet ze nu niet meer. Waardoor?? De *Echinopsissen* hebben niet gebloeid, doch zijn daarvoor waarschijnlijk te jong.

Toen ik deze zomer spint in de kas zag heb ik niet gearzeld en dagen achtereen met het middel geneveld. En met succes. Heden 3 oktober staan nog negen *Mammillaria's* in bloei, n.l. *M. rhodantha* en de var. *sulphurea*, *M. polythele*, *M. wiesingeri*, *M. neophaeacantha*, *M. camptotricha*, *M. schiedeana* en nog een mij niet bekende soort. Verder een *Opuntia salmiana* en een *Hamatocactus setispinus*.

Of het middel ook werkzaam is tegen andere cactuskwalen heb ik niet beproefd. Ik heb daar gelukkig geen ervaring mee.

De heer J. R. Zweers te Hardenberg schrijft ons :

Op 28 september j.l. waren mijn vrouw en ik gelogeed in Aalsmeer. Daar hebben wij de hallen van de veiling gezien alsmede een groot sortiment bloemen. Op de terugweg zouden wij gaarne een bezoek brengen aan de Amsterdamse Hortus. Wij zijn er ook geweest. Hebben de entree betaald, en wilden hoofdzakelijk bezoeken de kassen met cactussen, vetplanten en orchideeën. Maar de kassen waren gesloten. Wij konden vergunning krijgen bij het kantoor. Hier aangekomen vertelden twee heren achter een bureau ons, dat wij er niet in mochten. Diefstal was oorzaak. Dat wij van het andere eind van Nederland kwamen kon geen invloed uitoefenen. Ook niet toen ik hun vroeg of zij Dr. B. kenden. Hadden hiervoor geen interesse. Zij bleven zitten en wij waren lucht voor hen. Zij verdachten ons niet van diefstal. Daar wij 72 jaar zijn was ik niet van plan er een knieval voor te doen, daarvoor heb ik te veel mensenkennis. Als zoiets de liefhebberij in de hand werkt, weet ik het niet meer en op dat moment was ik bijna van plan de gehele liefhebberij over boord te gooien. Ik zit ver van grote kwekerijen af en dit zou een zeer mooie gelegenheid geweest zijn wat te zien.

Wij zijn maar opgestapt met de overtuiging dat ik nooit en nooit meer een bezoek breng aan een Hortus.

Boekbespreking

W. HAAGE, Het praktische cactusboek in kleuren, moderne kweekmethoden, een keuze uit de mooiste cactussen, middagbloemen en andere succulenten, Nederlandse bewerking van C. Bommeljé. Uitgave W. J. Thieme & Cie, Zutphen, 285 bladzijden, 48 pagina's gekleurde platen en talloze (zwarte) pentekeningen. Prijs f 22,50.

De duitse uitgave, verschenen in 1961, zullen vele van onze lezers reeds kennen, thans is dus ook voor hen, die het Duits niet machtig zijn, dit mooie boek in onze eigen taal verschenen.

De vertaler, bekend bij zeer velen in ons land, heeft zich precies aan de oorspronkelijk tekst gehouden en heeft die mooi vertaald.

Het is een boek voor hen, die iets van cactussen en vetplanten willen weten zonder er al te diep in te duiken. Het geeft iets over de cultuur, over de voorwaarden voor een goede gezondheid en over allerlei hulpmiddelen die men bij het kweken moet gebruiken. Dit deel is heel goed, vooral doordat hier het onderwerp beperkt is. Voor een veel moeilijker opgave stond de auteur bij het behandelen van het enorme sortiment, dat de liefhebber tegenwoordig ter beschikking staat, maar ik geloof wel, dat de poging alleen dat te geven wat voor de liefhebber het beste is, geslaagd genoemd kan worden.

Jammer is, dat de vertaler niet in de gelegenheid was fouten en onjuistheden te verbeteren. Vooral bij de vetplanten is de auteur er nog al eens naast geweest.

De kwaliteit van de gekleurde foto's is vergeleken bij hetgeen tegenwoordig op de markt komt, vrij goed, maar de planten zijn te herkennen en daar gaat het tenslotte om. Veel beter vind ik de pentekeningen, die zijn uitstekend en alleen daarom is het waard het boek te bezitten. Boeken moesten veel meer met zulke tekeningen geïllustreerd worden; op foto's kan men zelden zien waarom het gaat en ze gaan tenslotte vervelen. Speciaal voor hen, die niet over literatuur beschikken, een leerzaam boek en een geschikt kerstgeschenk.

Boom.

Uit de afdelingen

ARNHEM

Lange tijd hoorde u niets van ons, we zijn in Arnhem echter niet in slaap gevallen maar houden iedere maand goed bezochte bijeenkomsten. Onderstaand summier overzicht geeft U een indruk van onze activiteiten.

Januari: Jaarvergadering.

Februari: Lezing met demonstratie door de heer Ruysch over zaaien.

Maart: Lezing met dia's door de heer Sevenster. Uitreiking gezamenlijk ingekochte plasticpotten.

April: Beoordeling planten kweekwedstrijd, winnaar de heer Esmeyer. Uitreiking planten voor nieuwe kweekwedstrijd.

Mei: Bezoek aan cactuskwekerij W. J. v. Kempen te Nijmegen. Uitreiking zaad voor zaaiwedstrijd.

Juni: Grote excursie naar België, bezoek aan een drietal bijzondere liefhebbersverzamelingen van de Dodonaeusgroep. Op de terugreis bezoek aan de kwekerij van de heer Donkelaar te Werkendam.

Uitreiking planten van ruillijsten.

Juli: Uitvoerige bespreking en discussie over een in de afd. gehouden enquête over het enten.

September, Grote planten verloting (meer dan 100 stuks) ten bate van de reiskas.

Oktober: 's Middags bezoek aan het I.V.T. te Wageningen. 's Avonds een lezing met dia's door onze Belgische vrienden de heren Goossens en de Cocker. Het was een reis door de Côte d'Azur met bezoek aan de heer Delrue, Saint Pie en de beroemde Jardin Exotique van Monaco.

Nov.: Praat-avond met vele pracht dia's van de heer Koopman.

Dec.: Bijeenkomst op 17 december, Sleedoornlaan 5 te Arnhem. Spreker de Heer Boers uit Nijmegen.

A. GEESINK, Secretaris,

W. Degenstraat 40, Nijmegen.

GOOI- EN EEMLAND

Met 24 aanwezige leden werd op 6 oktober l.l. o.m. gesproken over het winterprogramma van de afdeling. Er zal naar worden gestreefd de avonden wisselend in eigen kring en met medewerking van een gastspreker te verzorgen.

Vervolgens werd gediscussieerd over de

verzorging van de collecties gedurende de wintermaanden, alsmede over enige manieren van stoken. Na de pauze, met gebruikelijke verloting en een bescheiden verkoop van planten, werd de avond voortgezet met een inleiding tot het geslacht Mammillaria door de heer Rubingh. Deze lezing zal in de bijeenkomst van 1 december a.s. worden voortgezet.

— Op 3 november sprak voor helaas slechts 17 leden de heer F. K. A. Noltee uit Dordrecht, die bij een plaatje een welverzorgd praatje hield over ultrasucculenten, in het bijzonder de Mesems. Ondanks de jeugd van deze spreker wist hij ons spoedig te overtuigen van de schoonheid, die vele van deze kleine plantjes ons te bieden hebben. Hij gaf bij een groot aantal planten een korte beschrijving van de cultuur, hetgeen de verzamelaars zeker ten goede zal komen. De heer Noltee oogste dan ook een hartelijk applaus en dito tot ziens na beëindiging van z'n „praatje”.

H. L. HUGUENIN, Secretaris,

Diepenbroickpark 48 - Weesp.

WEST-FRIESLAND

Op 7 oktober j.l. sprak ons lid Dr. P. Wind over „Parasieten bij cactussen”. Spreker heeft van diverse ongedierte zelf veel last ondervonden en vertelde ons nu op duidelijke wijze, hoe men diverse parasieten bestrijdt.

Dr. Wind adviseerde ons met eventuele bestrijding radicaal te werk te gaan en kwijnende planten op te ruimen. Het werd een mooie avond waarvoor we Dr. Wind hartelijk danken.

— De heer Rubingh hield op 7 november j.l. een lezing over het geslacht Gymnocalycium. Aan de hand van meegebrachte planten vertelde hij ons het een en ander over dit geslacht. Het werd een zeer leerzame avond voor onze nog jonge afdeling, welke werd besloten met enige prachtige kleurendia's van Gymnocalyciums.

Voorzitter Brussaard dankte de heer Rubingh met toepasselijke woorden voor deze avond.

De eerstvolgende bijeenkomst is vastgesteld op 16 december in Hoorn, op deze avond wordt er o.a. een soortenkenniswedstrijd gehouden. In januari zal op een nog nader te bepalen datum, onze eerste jaarvergadering zijn.

Mevr. G. KOSTER-TON, Secretaresse,

Meeweg 12, Schellinkhout.

Onze nieuwe

ZADENLIJST

van cactussen en andere succulenten
is weer GRATIS verkrijgbaar

Fa. K. EDELMAN - REEUWIJK

Freek Hoogvliet

Speciaal adres voor:

Cactussen en Vetplanten

MAASDIJK (3 km vanaf Maassluis) Oostelijke Slag 7 Telefoon 01745-2732

Plattegrond waarop staat aangegeven hoe U de kwekerij kunt bereiken
wordt op aanvraag toegezonden.

TE KOOP GEVRAAGD: Planten, stekken, zaad uit de

STAPELIA-, AGAVE- en ALOE-groep

Aanbiedingen aan „Succulent Plants”, Gardenierstraat 22, Venlo, L.

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk

TELEFOON 01740-5410

BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480

Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

CACTUSSEN VETPLANTEN

H. VAN DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835-430

Regelmatig nieuwe Importen uit Zuid-Afrika. — Agent van Succulenta

Nurseries Z.-Afrika. - Vraagt onze prijslijst 1964 - Meer dan 1750 soorten.

Zaterdags de gehele dag voor liefhebbers geopend. — Zondags gesloten.

Wat betekent die naam

door L. C. KOREVAAR

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische namen van succulenten.
Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of storting
op postrek. 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem, Heereweg 19, Lisse.

SUCCULENTA

INHOUD
1964

ONDERWERPEN-INDEX

De **vet** gedrukte cijfers verwijzen naar de illustraties.

- Afdelingen, uit de 13, 31, 47, 61, 78, 88, 103, 119, 135, 158, 175, 187
Algemene Vergadering 53, 79, 131
Algemene Vergadering, Notulen 150
Almadu-gebied, Somali's en hun kamelen 81, **32**
Aloe bellatula 38, **11, 12, 13**.
Bestuursmededelingen 12, 29, 89, 174
Boekbespreking 46, 75, 98, 186
Botanische tuin van de Universiteit van Stellenbosch, hortulanus H. Herre 141, **57**.
Cactusliteratuur 99
Cactuswereld, uit de wandelgangen van onze 7
Ceropegia, enige aantekeningen bij het geslacht 162, **61, 62**
Ceropegialiefhebbers, een studieclub voor 61
Clichéfonds, nieuws van het 14, 30, 46, 62, 131
Clichéfonds, Rapporten en Balansen 27
Clichéfondszaden, resultaten van het zaaien van 115, **46**
Conophyten, de „Pictagroep” 165, **60**
Contributie 1964 80, 135, 174
Corynopuntia 55, **16, 21, 22, 25**
Crassula picturata hybr. $\times$ Crassula milfordae 19, 21
Echeveria $\times$ scaphylla 138, **55**
Echeveria affinis 113, **44**
Echinopsisstek, merkwaardige groeiwijze 149, **59**
Enten 85
Euphorbia clavarioides 128, **52**
Financieel overzicht 1963 63
Graptopetalum paraguayense 125, **47**
Graptoveria, het hybride-geslacht 125
 $\times$ Graptoveria cv. 'Calva' 166, **63**
 $\times$ Graptoveria cv. 'Caerulescens' 180, **66**
Groeistoffen, geschikt voor cactussen ? 129
Hoodia's, Het kweken van 41
Hortulanus H. Herre, 141, **57**
Kalanchoe vadensis spec. nova 122, **48, 49**
Kascommissie controle 1963 77
Kew Gardens, een bezoek aan 182
Kweken van succulenten uit zaad, 9, 25, 44
Leuchtenbergia principis 69, **27**
Lidmaatschap 1965, 174
Lithops, veranderingen in het uiterlijk voorkomen bij het geslacht 94
Lithops christinae 94, **95, 39**
Lithops erniana 4, **1, 2, 3**
Lithops julii var. rouxii var. nova 139, **54, 56**
Lithops schwantesii, twee nieuwe variëteiten van 107, **41, 42, 43**
Lithops turbiniformis en enige nieuwe variëteiten 50, **17, 18, 19, 20**
Lobivia cv. 'Winifred' 67, **28, 29**
Lophophora williamsii 70, **30**
Maandblad, ons 3
Moderne benamingmethoden 111
Mol, G. J., zeventig jaar 27
Myrtillocactus geometrizans 87, **35**
Nationale collectie van succulenten in Engeland 21
N.C.R.V. Radio 46
Nieuwe coll. van woestijnplanten 37
Nieuwe leden 31, 47, 62, 78, 88, 159, 175
Neoporteria microsperma 183 **67, 68**
Onze lezers schrijven 24, 134, 148, 170, 184, **6**
Over hybriden en het schrijven van artikelen 117
Parodia gracilis 179, **65**
Parodia, nieuwe vondsten 22, 43, 57
Perspectief 72
Peyote en Pan-Indianisme 70
Phyllocactussen 59, 91, **26**
Phylloclub, nieuws van de 11, 42, 101, 181
Pyrrhocactus occultus 35, **10**
Rapporten en Balansen 27
Recente veranderingen in de plantengroei en de dierenwereld in Somaliland 82, 96, **33, 40**
Rectificatie 127, 144
Redactie, van de 18, 34, 66, 90, 106, 178
Rekening en verantwoording beheer zaadverkoop 1964 76
Romunde, S. P. C. van †
Ruildagen „Dodonaeus” 169
Ruil week-end 77
Somaliland, recente veranderingen in de plantengroei 82, 96,
Studieclub v. Ceropegia-liefhebbers 61
Sulcorebutia mentosa Ritter spec. nova 102
Tephrocactussen 54
Tischleria peersii 167
Voorzitter, kandidaten voor de functie van 158
Vraag en aanbod 13, 103, 135
Vragen en antwoorden 86
„Wat betekent die naam” van L. C. Korevaar, corr. in het boekje 119
Werkgroep voor Succulentenstudie 132, 172
Zaadaanbieding Clichéfonds 14
Zaadfonds 1963/1964, verslag kascommissie over het 77
Zaadverkoop 1964, rekening en verantwoording beheer 76
Zaadvorming en Clichéfonds 145

SCHRIJVERS-INDEX

Arkel, K. P. v., 11, 42, 59, 76, 91, 101, 181
Bally, P. R. O. 82, 96
Beek, Dr. H. van 182
Boer, Dr. H. W. de 4, 50, 94, 107, 139, 165
Bommeljé, C. 9, 25, 44
Boom, B. K. 18, 34, 66, 90, 106, 111, 122, 178
Buining, A. F. H. 2, 7, 35, 75, 179, 183
Calbergh, J. van 167
Haarmeyer, J. 115
Imhof, W. H. 134
Janse, J. A. 128
Jong, W. de 184
Keppel, J. C. van 69, 76, 113, 117, 125, 138, 166, 180
Kladiwa, Dr. L. 129

Kleyn, P. M. de 148
Maas, F. van der 87
Noltee, F. K. A. 162
Ritter, F. 22, 43, 57, 102
Rubingh, H. 72, 145, 169
Ruysch, W. 19, 38
Sicherer-Frijlink, A. P. 24
Schomper, B. M. 54
Simon, W. 85
Sterck, Dr. L. 99
Timmermans, A. J. 67
Tijmens, W. T. 141
Vries, W. de 171
Wurtz, E. 170
Zeilinga, A. E. 122
Zweers, J. R. 186

INDEX VAN PLANTENNAMEN

Airampoa 55, 24
Aloe bellatula 38, 40, 11, 12, 13
Aloe parvula 38, 13
Aloe perrieri 38
Anacampseros rufescens 116
Bowiea volubis 116
Brasilicactus graesneri 145
Brasilicactus haselbergii 145
Byrnesia weinbergii 126
Cereus chalybaeus 146
Ceropegia candelabrum 162, 62
Ceropegia cumingiana horsfieldiana 162, 61
Conophytum sp. 161, 165, 60
Conophytum vagum 165
Cordeauxia edulis 84
Corynopuntia 25
Corynopuntia bulbispina 49, 54, 16, 21, 22
Cotyledon orbiculata ausana 116
Crassula hybriden 19, 4, 5
Crassula milfordae 19, 20
Crassula picturata 19
Crassula picturata hybriden 19, 20
Crassula picturata × Cr. milfordae 5, 21
Dudleya brittonii 116
Echepetalum serpens 127
Echeveria affinis 113, 44
Echeveria agavoides 138
Echeveria amoena 114
Echeveria arizonica 125
Echeveria calva 166
Echeveria craigiana 113, 114
Echeveria expatriata 114
Echeveria linguaefolia 114, 138, 139
Echeveria microcalyx 114

Echeveria pulchella 114
Echeveria pulvinata 166, 167
Echeveria scaphophylla 138
Echeveria scaphylla 138, 55
Echinocactus fobeanus 36
Echinocactus grusonii 6, 115
Echinocactus napinus 37
Echinocactus occultus 35, 36
Echinocactus spinosior 36
Echinopsis aurea 67, 92
Echinopsis stek 149, 59
Epiphyllum crenatum 59
Epiphyllum hybriden 59, 60
Epiphyllum 'Londonii' 93, 38
Epiphyllum phyllanthoides 'Grandiflorum' 91, 37
Eriocereus jusbertii 69, 85, 146
Euphorbia basutica 128
Euphorbia bubalina 116, 46
Euphorbia candelabrum 84
Euphorbia clava 117
Euphorbia clavarioides 128
Euphorbia clavarioides truncata 128, 52
FR 87 Parodia maxima 23
FR 725 Parodia rubida 43
FR 728 Parodia roseoalba 23
FR 729 Parodia commutans 22
FR 731 Parodia subterranea
FR 735 Parodia formosa 57
FR 740 Parodia gracilis 23, 179
FR 914 Parodia cardenasii 58
FR 945 Sulcorebutia mentosa 102
FR 945 Parodia obtusa 44
FR 1134 Parodia purpureo-aurea 57
FR 1135 Parodia chaetocarpa 58
FR 1153 Parodia setispina 57

- Facheiroa blossfeldiorum* 85
Floesia winteriana 172
Graptopetalum amethystinum 125, **50**
Graptopetalum macdougallii 126
Graptopetalum pachyphyllum 125
Graptopetalum paraguayense 125, **47**
Graptopetalum pusillum 126
 × *Graptoveria* 'Calva' 166, **63**
 × *Graptoveria* cv. 'Caerulescens' 180, **66**
 × *Graptoveria haworthioides* 127
Heliocereus cinnabarinus 92
Heliocereus speciosus 59
Heliocereus speciosus hybriden 59
Hoodia bainii 42
Hoodia gordonii 41
Hoodia macrantha 41
Hoodia's 33, **9**
Kalanchoe blossfeldiana 122
Kalanchoe grandiflora 122
Kalanchoe vadensis 122, 124, **48, 49**
Leuchtenbergia principis 69, **27**
Lithops aurantiaca 51
Lithops cristinae 95, **39**
Lithops erniana 4
Lithops erniana aiaisensis 6, **3**
Lithops erniana erniana 4, **1**
Lithops erniana witputzensis 5, **2**
Lithops fulleri 140
Lithops gulielmi 108, 109
Lithops julii julii 139
Lithops julii littlewoodii 139
Lithops julii pallida 139
Lithops julii reticulata 139
Lithops julii rouxii 137, 139, **54, 56**
Lithops lactea 139
Lithops karasmontana mickbergensis 4
Lithops karasmontana opalina 6, 7
Lithops schwantesii 107
Lithops schwantesii fossulifera 107
Lithops schwantesii gebseri 110, **43**
Lithops schwantesii kunjasensis 107
Lithops schwantesii nutupsdriftensis 105, 110, **41**
Lithops schwantesii rugosa 107
Lithops schwantesii schwantesii 107, 108, **42**
Lithops schwantesii triebneri 107
Lithops schwantesii urikosensis 107, 108
Lithops turbiniformis 50, 51, 52, 53
Lithops turb. brunneo-violacea 52, **19**
Lithops turbiniformis lutea 52, **18**
Lithops turbiniformis subfenestrata 53, **20**
Lithops turb. turbiniformis 51, **17**
Lobivia 'Winifred' 67, **28, 29**
Lobivia pseudocachensis 67
Lophophora williamsii 70, **30**
Mammillaria ackermannii 59
Mammillaria brevispina 145
Mammillaria magnimamma 145
Mammillaria martinezii 146
Mammillaria mazatlanensis 171, **65**
Mammillaria nejapensis 145
Mammillaria parkinsonii 116
Mammillaria woodsii 146
Mammillaria bombycina 146
Myrtillocactus geometrizans 87, **35**
Neochilenia hankeana 147
Neochilenia napina spinosior 8
Neoporteria microsperma 8, 183, **67, 68**
Nopalxochia phyllantoides 59, 92
Odontophorus marlothii 116
Ophthalmophyllum jacobsonianum 116
Opuntia bergeriana 172, **6**
Opuntia bulbispina 56
Opuntia dillenii 172
Opuntia (Thephrocactus) soorten 56
Opuntia subulata 172
Opuntia tomentella 172
Opuntia tuna 172
Opuntia verschaffeltii 171
Parodia cardenasii 58
Parodia chaetocarpa 58
Parodia commutans 22
Parodia formosa 57
Parodia gracilis 23, 179, **65**
Parodia maxima 23
Parodia obtusa 44
Parodia purpureo-aurea 57
Parodia rosealba 23
Parodia rubida 43
Parodia setispina 57
Parodia subterranea 43
Pereskiaopsis spatulata 134
Phyllocactus-hybriden 45
Phyllocactus 'Cooperi' 60, 91
Phyllocactus 'Londoni' 93, **38**
Phyllocactus 'Pfersdorffii' 60, 91
Phyllocactus 'Queen' 66
Psammophora longifolia 5
Pyrrhocactus occultus 35, 37, **10**
Rebutia krainziana 26, **8**
Rebutia steinbachii 171
Selenicereus grandiflorus 60
Selenicereus pteranthus 60
Sulcorebutia mentosa 102
Tephrocactus 55, **23**
Tischleria peersii 167, **64**
Trichocereus macrogonus 85
Trichocereus pachanoi 85
Trichocereus peruvianus 85
Trianthocereus blossfeldiorum 133
Trichocereus schickendantzii 85
Trichocereus spachianus 85, 171
Welwitschia mirabilis 144, **58**